

ORDU

İL STRATEJİK PLANI

2013 - 2023

Aralık 2013

Ordu İl Stratejik Planı 2013 - 2023,

T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın desteklediği “Ordu İli Stratejik Planı Projesi” kapsamında hazırlanmıştır.

İçerik ile ilgili tek sorumluluk İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü'ne aittir.
T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın görüşlerini yansıtmaz.

Basım Yılı

2013

İÇİNDEKİLER.....	3
ÖNSÖZ	9
I. GENEL DURUM.....	11
A. Tarihçe.....	11
B. Coğrafi Yapı	12
1. Coğrafi Konum ve Doğal Yapı	12
2. İklim Özellikleri ve Bitki Örtüsü	12
C. Nüfus	13
D. İl'e Ait Çeşitli Bilgiler.....	15
E. İdari Durum.....	16
F. Mahalli İdareler.....	16
1. Belediyeler	16
2. Köyler.....	17
II. EĞİTİM ve BİLGİ ALTYAPISI	19
A. Kentin Bilgi Altyapısının Tarihsel Gelişim Süreci	19
B. Kentin Bilgi Altyapısının Günümüzdeki Mevcut Durumu	21
C. Eğitim	22
1. Okuma-Yazma Durumu	22
2. Okullaşma Oranları	22
3. Okul, Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayıları	23
4. Taşınmalı Eğitim Durumu.....	27
i. İlköğretim.....	27
ii. Ortaöğretim	28
5. Eğitim Yatırımlarının Durumu.....	28
6. İl'de Yürütülen Önemli Eğitim Kampanyaları.....	28
i. Ana-Kız Okuldayız Kampanyası	28
ii. Eğitim Her Engeli Aşar Kampanyası.....	28
iii. Kardeş Okul, Kardeş Kurum Kampanyası.....	28
7. Ordu Üniversitesi	29
i. Ordu Üniversitesi 2006-2013 Yılları Arası Gelişim Durumu.....	29
ii. Ordu Üniversitesi Yatırımları	30
iii. Kredi ve Yurtlar Kurumu Trabzon Bölge Müdürlüğü	30

III. SAĞLIK, SOSYAL GÜVENLİK ve SOSYAL HİZMETLER ALTYAPISI	31
A. Sağlık.....	31
1. İl Sağlık Müdürlüğü	31
2. İl Halk Sağlığı Müdürlüğü	31
3. İl Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği	31
4. Sağlık Personeli Sayısı	33
5. Hastane Yatak Sayıları	36
6. Yatırımlar	37
7. Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri.....	37
8. Aile Hekimliği.....	39
9. Evde Sağlık Hizmetleri	39
10. Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri	40
11. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Hizmetleri	40
12. Hasta Hakları.....	40
13. Sağlık Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması.....	41
GZFT ANALİZİ.....	42
B. Çalışma ve Sosyal Güvenlik.....	43
1. Sosyal Güvenlik	43
2. İş-Kur Faaliyetleri	43
i. İl’de ve Türkiye’de İşsizlik, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları.....	43
ii. İş Başvuruları ve İşe Yerleştirmeler.....	44
iii. İşsizlik Ödeneği	44
iv. İşgücü Yetiştirme Programları	44
v. Toplum Yararına Çalışma Programları	44
vi. Özürlü İstihdamına Yönelik Çalışmalar.....	44
C. Sosyal Hizmetler.....	44
1. İl’de Koruma ve Bakım Altında Bulunan Kişi Sayıları	45
2. Özürlülere Verilen Hizmetler	45
3. Özürlülere Destek Programı (ÖDES).....	45
4. Şehit Aileleri ve Gazilere Yönelik Hizmetler	46

5. Engellilere Yönelik Hizmetler.....	46
6. Projeler	47
D. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Çalışmaları	49
1. Yapılan Yardımlar	49
i. Ayni ve Nakdi Yardımlar	49
ii. Kömür Yardımları.....	49
iii. Şartlı Nakit Transferi Yardımları.....	49
E. Proje Faaliyetleri.....	50
i. Gelir Getirici Projeler.....	50
ii. Sosyal Hizmet ve Eğitim Projeleri.....	50
F. Dernekler.....	50
G. Afet ve Acil Durum.....	51
1. Deprem	51
2. Heyelan, Kaya Düşmesi, Su Baskını ve Çığ	52
3. İl Geneli'ndeki Geçici İskân Alanları	52
4. Afet Konutları ve Yapımı Devam Edenler.....	52
GZFT Analizi	53
IV. GENÇLİK HİZMETLERİ ve SPOR ALTYAPISI.....	55
1. İl'de Kulüp Antrenör, Hakem ve Sporcu Sayıları.....	56
2. Spor Tesisleri.....	58
i. Açık Spor Tesisleri.....	58
ii. Kapalı Spor Tesisleri.....	59
iii. 2003-2013 Yılları Arasında Yapılan Spor Yatırımları	59
iv. Yapımı Devam Eden Spor Tesisleri.....	60
v. 2013 Yılı'ndan İtibaren Yapılması Hedeflenen Spor Yatırımları	60
3. Spor Kulüpleri	60
4. Lisanslı Sporcu, Antrenör ve Hakemler	60
5. Hedefler	60
GZFT Analizi	61

V. ENERJİ ALTYAPISI	63
A. Yenilenebilir Kaynaklar	64
B. Rüzgâr Gücü	68
C. Jeotermal Enerji.....	69
D. Enerjide Mevcut Durum	70
E. Hidroelektrik Enerji Potansiyeli	70
F. Doğalgaz	70
VI. TARIM, ORMAN ve ÇEVRE ALTYAPISI	71
A. İl'in Tarım Arazisi Varlığı ve Tarım Arazilerinin Kullanım Durumu	74
B. İl Tarımının Karakteristik Özelliği: Tek Ürüne Bağımlılık.....	75
C. Tarla Ürünleri Üretimi.....	78
D. Sebze ve Diğer Meyveler Üretimi.....	79
E. Kivi Üretimi.....	82
F. Ceviz Üretimi.....	83
G. Çilek Üretimi.....	83
H. Hayvancılık	83
I. Orman Alt Yapısı.....	94
GZFT ANALİZİ.....	101
VII. KÜLTÜR ve TURİZM ALTYAPISI	103
A. Kültürel Durum	103
1. Kentin Kültür Altyapısı.....	103
2. Müzeler.....	104
3. Kültür Merkezleri.....	105
4. Kitle İletişim Araçları, Basın-Yayın Organları	106
5. Tiyatro Çalışmaları.....	106
6. Sinemalar.....	107
7. Festivaller ve Fuarlar.....	107
8. Kütüphane	107
9. El Sanatları	108
10. Yöresel Tatlar ve Yemekler	109

11. Yerel Etkinlikler	111
12. Edebiyat.....	111
13. Ordu’da Folklorik Kültür	113
14. Doğum Sünnet ve Evlenme Gelenekleri	118
B. Turizm	120
1. İl’in önemli Turizm Kaynakları	121
2. İl’in Turizm Altyapısı.....	122
3. İl’i Ziyaret Eden Turist Sayısı	124
4. Ziyaret Noktaları	125
5. Eko Turizm.....	127
6. Doğal Mekânlar.....	127
7. Kültür Turizmi.....	134
GZFT ANALİZİ.....	137
VIII. KENTSEL - KIRSAL ALTYAPI ve ULAŞTIRMA ALTYAPISI.....	141
A. Kırsal Alan İçme Suyu ve Kanalizasyon Altyapısı	141
1. İçme Suyu Durumu	141
2. Kanalizasyon Durumu.....	141
3. Devlet Su İŞleri 7. Bölge Müdürlüğü Projeleri	141
4. Haberleşme ve İletişim.....	141
5. Ulaştırma	142
i. Karayolu.....	142
ii. Denizyolu	144
iii. Havayolu	145
iv. Köy Yolları.....	145
IX. MADENCİLİK ALTYAPISI.....	147
A. İl’in Maden Varlığı.....	147
B. İl’in Maden ve Enerji Kaynakları	147
C. Jeotermal Kaynak	155
D. Linyit	156
E. İl’de Madencilik Sektöründe �ne çıkan ve Yatırım Yapılabilecek Alt Sektörler	156

X. EKONOMİK ALT YAPI	157
A. İl'in Sanayi Yapısı.....	157
B. İl'in Ticaret Yapısı.....	161
C. İhracat ve İthalat	164
D. Kentin Ekonomik Alt Yapısı Açısından Önemli Sektörler	171
1. Mobilya Sektörü	171
2. Su Ürünleri Sektörü.....	174
3. Süs Bitkisi / Kesme Çiçek Yetiştiriciliği Sektörü	177
4. Fındık İşleme Tesisleri	179
E. Yeni Teşvik Sistemi ve İl'e Etkileri	181
F. Kamu Gelir ve Giderleri	185
GZFT ANALİZİ.....	186
XI. ORDU İLİ'NİN GELİŞME EKSENLERİ, AMAÇLAR, HEDEFLER ve ÖNCELİKLER	189
1. GE 1 : Güçlü ve Rekabetçi Ekonomi.....	189
2. GE 2 : Sosyal Gelişme ve Bütünleşme.....	191
3. GE 3 : Gelişmiş Altyapı ve Sürdürülebilir Çevre.....	192
XII. VİZYON PROJE ÖNERİLERİ	193
PLAN HAZIRLAMA SÜRECİNE KATI VEREN EKİPLER	197

ÖNSÖZ

Hızla gelişen, globalleşen dünyada ve bu gelişmelere ayak uydurmak zorunda olan ülkemizde de toplumsal yapıyı ve sosyal ilişkileri derinden etkileyen hızlı bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Bu hızlı değişim ve dönüşüm süreci her alanı etkilediği gibi, kamu yönetim düşüncesini, yapısını ve fonksiyonlarını da derinden etkilemiş ve kamu hizmetlerinde yeni arayışlara sebep olmuştur.

Dünyadaki gelişmelere ve toplum yapısındaki değişmelere paralel olarak kamu yönetimi alanında günün şartlarına uygun yeni modeller geliştirilmektedir. Bugün geline nokta genel kabul gören yaklaşım “stratejik yönetim” anlayışdır.

Stratejik yönetimin uygulama aracı olarak hazırlanan stratejik planlar, kamu kuruluşlarının mevcut durumlarını inceleme, muhtemel geleceğini öngörme, kurumsal hedefleri belirleme, bunlara ulaşmak için izlenecek yol ve yöntemleri içeren stratejileri geliştirme ve nihayet yapılan işlerin sonuçlarını yani performansı ölçme aşamalarından oluşur. Böylece kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılması, bütün hizmetlerin muhasebeleştirilmesi, mali kontrol ve saydamlık sağlanmış olacaktır.

Kamunun rolünün ve görev alanlarının yeniden tanımlanmasına yol açan bu gelişmeler, gelişmenin ve değişimin yönetilmesi olgusunu da gündeme getirmiştir. Bu husus, her kurum açısından, dikkate alınması kaçınılmaz ve oldukça önemsenmesi gereken bir konu haline gelmiştir. Çünkü kurumlar, sadece mevcudu ve bu günü değil, geleceği de yönetmek durumundadır.

Öte yandan geleceğin yönetilmesi sadece kurum yöneticilerinin nitelikleriyle ilgili olmayıp, tüm kurum çalışanlarının gönüllü ve etkin olarak katıldığı bir yönetim kültürünün oluşmasına da bağlıdır.

Katılımcılığa, hesap verebilirliğe, şeffaflığa, başarının ölçülebilirliğine ve uzlaşmaya dayalı; dinamik, esnek, mekân ve kurumsallığı dikkate alan bu sürecin en önemli araçlarından biri “stratejik planlama”dır.

Ordu’nun kalkınması ve rekabet gücünün artırılması amacıyla Ordu Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü’nce hazırlanan ve Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından desteklenen “Ordu İl Stratejik Planı”, Ordu’nun, uzun vadede marka şehir olması ve bir çekim merkezine dönüşmesi için yapılması gereken öneri, vizyon ve projeleri içermektedir.

Ordu ilimizin bütün alanlarındaki mevcut durumları; güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri analiz edilerek; gelişme eksenleri, amaçlar, hedefler ve öncelikler belirlenmiştir. Bu öncelikler: *Güçlü ve Rekabetçi Ekonomi, Sosyal Gelişme ve Bütünleşme, Gelişmiş Altyapı ve Sürdürülebilir Çevre* başlıkları altında toplanmıştır.

İl Stratejik Planımızı, ulusal düzeydeki plan ve programlarla ilişkilendirerek; özverili, hızlı ve yoğun bir çalışma sonucu tamamlamış bulunmaktayız. Bu çalışmalar sonucunda Ordu’muzun amaç ve hedeflerine nasıl, ne şekilde ve ne zaman ulaşacağını belirlemiş olduk.

Geleceğimizi görmek istediğimiz düzeye taşımak için bir yol haritası olan stratejik planın başarıyla uygulanmasında tüm idari birimlerimiz ile çalışanlarımıza büyük görevler düşmektedir.

Bu planın hazırlanmasında emeği geçenlere ve planın uygulanması sürecinde katkı sağlayacak herkese teşekkür ederim.

Kenan ÇİFTÇİ

Ordu Valisi

Bu çalışma İl Planlama ve Koordinasyon M¼d¼rl¼ę¼ ile T.C. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı'nca desteklenen proje çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Ordu Valisi

Kenan ÇİFTÇİ

İl Planlama ve Koordinasyon M¼d¼r¼

Mehmet Ali SOYSAL

Proje Uzmanları

Doç. Dr. Selçuk BALI

Yrd. Doç.Dr. Cemile BAHTİYAR KARADENİZ

Yrd. Doç.Dr. Mehmet Kemal SEVGİSUNAR

Yrd. Doç.Dr. Atnan UğUR

I. GENEL DURUM

A. TARİHÇE

Ordu, Hitit tabletlerine göre M.Ö. 17. yy.'da Kaşkalar'ın ülkesi ve Hitit hâkimiyetinde bir bölge olarak belirtilmektedir. Hititler'in M.Ö. 1700-1200 arasında bölgeye hâkim olmalarını müteakiben Frigler M.Ö. 1200-670 arasında, daha sonra da Kimmerler M.Ö. 676-546 arasında bölgeye hâkim olmuşlar, söz konusu dönemde Miletoslular, yörenin kıyı kesiminde ticaret kolonileri kurmuşlardır.

Ordu'nun ilk kurulduğu yer, Bozukkale adı verilen küçük kayaburnuna çok yakındır olan ve bugün Kirazlıman Mahallesi'nde Ayartamı (Kotyora) denilen mevkiidir ki, Yunanlı komutan ve yazar Ksenophon "Onbinlerin Dönüşü" adlı eserinde, onbin askeri ile savaş için gittiği İran'dan M.Ö. 401'de dönerken burada 48 gün kadar kaldığını, ancak yöre sakinlerinin kendilerine iyi davranmadığını belirterek, yöre halkı olarak Kolhlar, Halibler, Mosinoikler ve merkezleri Ünye olan Tibarenler'den bahsetmiştir.

Ordu yöresinde Kimmerler'den sonra hâkimiyet M.Ö. 547-334 dönemi itibarı ile Med ve Persler'in eline geçti. Mithridates'in kurduğu Pontus Satraplığı M.Ö. 280-M.S. 63 tarihleri arasında yaklaşık 350 yıllık bir ömür sürdü ve VI. Mithradates'in oğlu Pharnakes'in bölgeye hâkim olmasının ardından bölgeye Pharnakia denildiği bilinmektedir. Pharnakes, 25 yıl boyunca Romalılara direnmesine rağmen sonunda teslim olmuş ve böylece bu kıyılar Roma ve Bizans hâkimiyetine geçti.

Ordu ve yöresi, 1207-1461 yılları arasında Trabzon Rum Devleti'nin yönetiminde kaldı. Söz konusu devleti 1461'de Fatih Sultan Mehmet ortadan kaldırdı. Ancak, Ordu ve yöresi, Osmanlılar tarafından değil, 1270'lerden 1380'lere kadar uzanan süreç içerisinde Hacıemiroğulları Beyliği'nin mücadeleleri sonunda fethedildi. Hacıemiroğulları 1396'da bütün varlıklarıyla bölgeye bölükler halinde yerleştiler ve Ordu Türk boylarının hâkimiyetine girmiş oldu.

Ordu'nun ilk kuruluş yeri olan Kotyora, halkının M.Ö. II. yy.'da Pontus Kralı I. Farnak tarafından Giresun'a nakledilmesiyle birlikte sönmüştür. Ordu'nun ikinci kuruluş yeri, bugünkü Eskipazar'dır. Hacı Emiroğulları Beyliği tarafından 14. yy. ortalarında başkent ve aynı zamanda kışlak olarak kurulan Bayramlı Kazası (Eskipazar) yaklaşık 400 yıl kadar canlılığını korumuştur. Eskipazar'ın o tarihlerdeki adı Ordu'dur. Ordu Türkçe bir kelime olup Divan-ı Lugatı't-Türk'de şehir, başşehir, saray, sahil şehri ve askeri birlik anlamlarına gelmektedir.

Hacıemiroğulları Beyliği ve Ordu, 1427'de Osmanlı Devleti'ne ilhak edilmiş ve Fatih Sultan Mehmet tarafından 1455'te hazırlattırılan Tahrir Defteri'ne göre Ordu ve yöresinin resmi adı Vilayet-i Canik-i Bayramlı olarak kayıtlara geçmiştir. Ordu şehri bugünkü yerinde XVII. yüzyıl sonunda teşekkül etmeye başlamıştır. Ordu'nun ilk sakinleri arasında Türklerin yanı sıra az sayıda Rum ve Ermeniler de vardı. Sonraları Batum, Balkan, Selanik ve Kafkas kökenli topluluklar da Ordu'ya göç edip yerleşmişlerdir.

Tarihsel süreçte Şarkikarahisar (Şebinkarahisar), Erzincan, Canik ve Trabzon Vilayetleri'ne bağlı büyük ve önemli bir kaza merkezi olarak idari teşkilattaki yerini koruyan Ordu, 1920'de 6 nahiyesi, 318 köyü ve 180 bin nüfusu ile Trabzon Vilayeti'nin en gelişmiş Kaza Merkezi haline gelmiştir.

4 Nisan 1921 tarih ve 69 sayılı "Ordu Müstakil Livası Teşkiline Dair Kanun" ile merkezi Ordu Livası olmak üzere Canik Sancağı'na bağlı olan Fatsa Kazası da Ordu'ya bağlanmış ve müstakil Ordu Livası teşkil edilmiştir. "Sancak" adı "vilayet" olarak 1923'te değiştirilerek, bugünkü mülki taksimatta Ordu Vilayeti olarak yerini almıştır.

B. COĞRAFİ YAPI

1. Coğrafi Konum ve Doğal Yapı

Ordu, 40° 41' kuzey enlemleri ile 37° 38' doğu boylamları arasında, ülkemizin kuzeyinde ve Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır. Doğuda Giresun, batıda Samsun, güneyde Sivas ve Tokat illeri, kuzeyde ise Karadeniz ile çevrilidir.

Yüzölçümü 5.952 km² olup Karadeniz Bölgesi'nin % 5,1'ini, Türkiye'nin ise % 7,5'ini kaplamaktadır. Alan bakımından Türkiye'nin 57. büyük ilidir.

Kıyı şeridi 121 km. uzunluğunda olan Ordu ili, topografik açıdan engebeli ve dağlık bir bölgedir. Önemli dağları Canik ve Doğu Karadeniz Dağları'dır. Kıyıya paralel uzanan ve batıdan doğuya doğru yükseklikleri artan bu dağlar, akarsular tarafından kesilerek derin vadiler ve yaylalar meydana getirmişlerdir. Bu yaylalarda yüksek tepeler bulunmaktadır. İl'in en yüksek noktası 3.038 m. yüksekliğindeki Kırkkızlar Tepesi'dir.

İl'in başlıca akarsuları: Melet, Turnasuyu, Civil, Akçaova, Bolaman, Elekçi, Cevizdere, Curi ve Akçay'dır. En uzun 130 km. ile Melet'tir. Bu akarsu, aynı zamanda Orta Karadeniz ile Doğu Karadeniz'i birbirinden ayıran sınırdır. Akarsular kaynaklarını sahile paralel uzanan dağlardan alarak derin ve dik yamaçlı vadilerle kıyıya ulaştırmaktadır. Kıyı kesiminde büyüklü küçüklü akarsuların oluşturduğu yer yer alüvyal düzlükler bulunmaktadır.

İl sınırları içerisinde belli başlı iki doğal göl vardır. Bunlardan biri Gököy'deki Ulugöl'dür. Bu göl 80 dekar'lık bir alanı kaplamakta olup ilin en büyük gölüdür. Zümrüt yeşili ormanlık bir alanın ortasındaki Ulugöl, iç turizme hizmet eden bir doğa harikasıdır. Diğer önemli göl ise Fatsa'daki Gaga Gölü'dür ve 60 dekar'lık bir alana sahiptir.

İl Merkezi ile İlçelerin Yüzölçümleri ve Rakımları

İLÇESİ	YÜZÖLÇÜMÜ (Km ²)	İL YÜZÖLÇÜMÜNE ORANI (%)	NÜFUS YOĞUNLUĞU	RAKIM (M)
Merkez	303	5,1	614	3
Akkuş	763	12,82	41	1.250
Aybastı	423	7,11	59	700
Çamaş	91	1,53	103	600
Çatalpınar	47	0,79	313	150
Çaybaşı	165	2,77	93	490
Fatsa	300	5,00	357	10
Gököy	415	6,97	91	850
Gülyalı	73	1,23	109	100
Gürgentepe	143	2,4	107	1.235
İkizce	78	1,31	261	140
Kabadüz	352	5,91	25	450
Kabataş	75	1,26	166	430
Korgan	233	3,91	142	760
Kumru	363	6,1	88	450
Mesudiye	1.100	18,5	17	1.150
Perşembe	237	3,98	136	100
Ulubey	304	5,11	56	550
Ünye	487	8,2	242	20
TOPLAM	5.952	100	125	-

2. İklim Özellikleri ve Bitki Örtüsü

Kıyıya paralel uzanan dağlar, iklim ve bitki örtüsü bakımından ili birbirinden farklı iki kesime ayırmıştır. Kıyı kesiminde yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağışlı tipik Karadeniz iklimi hüküm sürerken, iç kesimlerde ise yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlı olan karasal iklim özelliklerinin etkili olduğu görülmektedir.

Ordu, Batı Karadeniz'den daha fazla, Doğu Karadeniz kıyı şeridinden biraz daha az yağış alır. Yıllık ortalama yağış miktarı kıyı kesiminde 1034,5 mm, iç kesimlerde ise 860 mm. dolaylarındadır. Senenin ortalama olarak 157 günü yağışlı geçmektedir. Sahil boyunca bölgede kurak geçen hiçbir ay görülmemektedir. Yıllık kuraklık indisi çok nemli sınıfına girer. Bitki örtüsü de aynı şekilde çok nemli orman sınıfına girer. Nemli sahalar doğuya doğru gidildikçe artar.

Yıllık ortalama sıcaklık 14,3°C, ortalama nisbi nem % 74,7, ortalama deniz suyu sıcaklığı 15,4°C ve ortalama güneşli gün sayısı 58 gündür. En sıcak ay Ağustos, en soğuk ay Ocak ayıdır. Tespit edilen en yüksek sıcaklık 1994 Haziran'ında 37,3°C, en düşük sıcaklık ise 1976 Şubat'ında -6,7°C'dir.

Kar yağışı kıyılarda çok azdır ve yerde kalma süresi kısadır. İç kesimlerde ise kar yağışı daha yoğundur ve kış mevsimi uzun sürer.

Bitki örtüsü, iklim özellikleri ve yükseltiye bağlı olarak kıyı ile iç kesimler arasında farklılık göstermektedir. Bol yağış alan kuzey kesimi, kara ikliminin hâkim olduğu güney (iç) kesimine göre bitki örtüsü bakımından oldukça zengin durumdadır. Arazi dağılımı içerisinde 202.893 hektar ile en büyük alanı kaplayan ormanlar il topraklarının % 34'ünü oluşturmaktadır. Kıyıdan 800 m. yüksekliğe kadar olan alanlarda il ekonomisinin en önemli ürünü olan fındığın yetiştirildiği fındık bahçeleri hâkimdir. Bununla birlikte fındık bahçeleri arasında mısır, patates ve diğer tarla ürünlerinin yetiştirildiği araziler ile kestane, kızılgağaç, gürgen, meşe, kayın, karaağaç ve akçağaç türlerinden oluşan ormanlıklara da rastlanılmaktadır.

1.000 metrenin üzerindeki alanlar mera ve yaylaları oluşturmaktadır. Yayla kesimlerinde köknar, ladin ve sarıçam ağaçlarından oluşan orman öbekleri ve orman altı bitki türleri görülmektedir. 2.000 m. üzerinde ise genel olarak tüm Karadeniz Bölgesi'ne egemen olan alpin çayırliklar yer alır.

C. NÜFUS

İl nüfusu 2013 Şubat'ında 771.960 olarak açıklanmış; ancak, il nüfusunun ilçelere göre dağılımı ve nüfus yapısına ilişkin diğer veriler açıklanmadığı için nüfusa ilişkin analizler yapılırken 2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları dikkate alınmıştır.

İl Genel Nüfusu (2012 ADNKS)	741.371
Kentsel Nüfus	423.295
Kırsal Nüfus	318.076
Şehirleşme Oranı	% 57,1
Yıllık Nüfus Artış Hızı (Binde)	% ₀ 37,1
Nüfus Yoğunluğu (kişi/km ²)	125
Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü (2000 Yılı)	5,24
Ortalama Doğurganlık Hızı (Çocuk Sayısı) (2000 Yılı)	2,81

2012 yılı ADNKS verilerine göre il nüfusu 741.371 olup bu nüfusun % 57,1'i il merkezi ve ilçe merkezlerinde, % 42,9'u ise kırsal kesimde yaşamaktadır. Ordu, Türkiye genel nüfus sıralamasında ve şehirde yaşayan nüfus sıralamasında 30. sıradadır. Şehir nüfusu yıllık artış hızı %₀ (binde) 34,22, köy nüfustaki yıllık artış hızı %₀ 42,52, genel nüfus artış hızı %₀ 37,1'dir. Türkiye yıllık nüfus artış hızı ise 2012 itibarı ile %₀ 12'dir. Yıllık nüfus artış hızı sıralamasında Türkiye'de 2. sırada bulunmaktadır.

Kentleşme oranı bakımından; 2000 yılı Genel Nüfus Sayımına göre % 46,93 kentleşme oranı ile Türkiye'de 63. sırada iken, 2012 yılı ADNKS sonuçlarına göre % 57,1 kentleşme oranı ile 5 sıra yükselerek 58. sırada yer almıştır.

Kentleşme Oranları (2012) (İlk 10 İl ve TR90 Bölgesi İlleri)

SIRA NO	İL	KENTLEŞME ORANI (%)
	TÜRKİYE	77,3
1	İstanbul	98,9
2	Ankara	97,5
3	Kocaeli	93,4
4	İzmir	91,4
5	Eskişehir	90,0
6	Bursa	89,3
7	Gaziantep	89,2
8	Adana	88,7
9	Kayseri	87,5
10	Kırıkkale	84,8
41	Rize	64,0
52	Giresun	59,3
58	ORDU	57,1
60	Trabzon	56,3
63	Artvin	56,1
75	Gümüşhane	49,9

Nüfus yoğunluğu olarak ifade edilen 1 km²'ye düşen kişi sayısı 125 olup Türkiye geneli nüfus yoğunluğu olan 98'in üzerindedir. Türkiye geneli nüfus yoğunluğu sıralamasında 18. sıradadır.

2007-2012 yılları arasında il genel nüfusunda 25.962 kişilik artış, kentsel nüfusta 28.012 kişilik artış, kırsal nüfusta ise 2.050 kişilik azalma olduğu görülmektedir. Aynı dönemde il merkezi nüfusunda ise 18.171 kişilik artış söz konusudur. İlin 2011-2012 döneminde net göç hızı ‰ 29,63 olup, net göç miktarına göre (aldığı göç-verdiği göç) Türkiye genelinde en çok göç alan 3. ildir. İl nüfusunun 370.740'ı (% 50,01) kadın, 370.631'i (% 49,99) erkektir. İl, başta İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, Antalya, Bursa gibi büyük şehirlere göç vermektedir. İl nüfusunun % 92,43'ünü ilde doğanlar, % 7,57'sini ise başka ilde ya da yurt dışında doğanlar oluşturmaktadır.

2012 ADNKS Sonuçlarına Göre İl Nüfusu ve Nüfusun İlçelere Göre Dağılımı

İLÇE ADI	KENT NÜFUSU		KIRSAL NÜFUS		TOPLAM NÜFUS	
	2007	2012	2007	2012	2007	2012
Merkez	134.005	147.913	33.824	38.087	167.829	186.000
Akkuş	4.038	7.073	29.021	24.033	33.059	31.106
Aybastı	14.767	13.885	11.831	10.967	26.598	24.852
Çamaş	9.015	7.755	1.652	1.626	10.667	9.381
Çatalpınar	5.509	5.194	10.750	9.501	16.259	14.695
Çaybaşı	4.803	5.262	10.305	10.033	15.108	15.295
Fatsa	68.917	74.602	27.218	32.429	96.135	107.031
Gölköy	12.065	12.822	23.577	24.742	35.642	37.564
Gülyalı	3.660	3.383	4.505	4.574	8.165	7.957
Gürgentepe	8.404	7.336	11.694	7.939	20.098	15.275
İkizce	4.984	7.106	14.317	13.226	19.301	20.332
Kabadüz	2.447	3.080	4.064	5.590	6.511	8.670
Kabataş	6.561	5.734	7.824	6.683	14.385	12.417
Korgan	12.773	12.814	20.982	20.186	33.755	33.000
Kumru	11.856	12.847	21.120	19.000	32.976	31.847
Mesudiye	2.206	3.804	9.923	15.001	12.129	18.805
Perşembe	10.288	9.168	23.971	22.982	34.259	32.150
Ulubey	6.118	5.290	14.117	11.709	20.235	16.999
Ünye	72.867	78.227	39.431	39.768	112.298	117.995
TOPLAM	395.283	423.295	320.126	318.076	715.409	741.371

D. İL'E AİT ÇEŞİTLİ BİLGİLER

Yüzölçümü Bakımından İller Arasındaki Sırası	57
Nüfus Bakımından İller Arasındaki Sırası (2012)	30
İller Arası Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sırası (2011)	61
Kişi Başına GSYİH (US Dolar) (2001)	1.064 \$
Çalışan Nüfusun İl Genel Nüfusuna Oranı (2000) (%)	42,6
İşgücünün Sektörlere Göre Dağılımı (2000) (%)	-
Tarım	73,55
Sanayi	4,22
Hizmetler	22,23
İşsizlik Oranı (2010) (%)	5,9

E. İDARİ DURUM

İl'de Merkez ilçe ile beraber Akkuş, Aybastı, Çamaş, Çatalpınar, Çaybaşı, Fatsa, Gölköy, Gülyalı, Gürgentepe, İkizce, Kabadüz, Kabataş, Korgan, Kumru, Mesudiye, Perşembe, Ulubey ve Ünye olmak üzere 19 ilçe ve ilçelere bağlı 5 bucak, 72 belediye, 479 köy ve 472 mahalle bulunmaktadır.

Yerleşim Alanlarının İlçelere göre Dağılımı

İLÇE'NİN ADI	BUCAK	BELEDİYE	MAHALL E	KÖY
Merkez	1	2	29	69
Akkuş		6	32	31
Aybastı		4	13	8
Çamaş		1	17	6
Çatalpınar		2	18	11
Çaybaşı		2	24	6
Fatsa	1	9	63	58
Gölköy		8	25	17
Gülyalı		1	7	6
Gürgentepe		3	20	9
İkizce		5	34	7
Kabadüz		2	8	11
Kabataş		2	14	2
Korgan		5	31	16
Kumru		3	16	28
Mesudiye	2	4	15	57
Perşembe		3	22	43
Ulubey		1	6	35
Ünye	1	9	78	59
TOPLAM	5	72	472	479

F. MAHALLİ İDARELER

1. Belediyeler

İl'de 1 adet merkez, 18 adet ilçe ve 53 adet belde belediyesi olmak üzere toplam 72 adet belediye idaresi bulunmaktadır. Belde belediyelerinin ilçelere göre dağılımı şöyledir:

Merkez İlçe'de Saraycık Belediyesi, Akkuş İlçesi'nde Akpınar, Çayıralan, Kızılelma, Salman ve Seferli Belediyeleri; Aybastı İlçesi'nde Alacalar, Çakırlı ve Pelitözü Belediyeleri; Çatalpınar İlçesi'nde Göller Belediyesi; Çaybaşı İlçesi'nde İlküvez Belediyesi; Fatsa İlçesi'nde Aslancami, Bolaman, Geyikçeli, Hatipli, Ilıca, İslamdağ, Kösebucağı ve Yalıköy Belediyeleri; Gölköy İlçesi'nde Alanyurt, Aydoğan, Damarlı, Direkli, Düzyayla, Güzelyurt ve Karahasan Belediyeleri; Gürgentepe İlçesi'nde Eskiköy ve Işıktepe Belediyeleri; İkizce İlçesi'nde Devecik, Kaynartaş, Şenbolluk ve Yoğunoluk Belediyeleri; Kabadüz İlçesi'nde Yokuşdibi Belediyesi; Kabataş İlçesi'nde Alankent Belediyesi; Korgan İlçesi'nde Çamlı, Çayırkent, Çiftlik ve Tepealan Belediyeleri; Kumru İlçesi'nde Fizme ve Yukarıdamlalı Belediyeleri; Mesudiye İlçesi'nde Topçam, Üçyol ve Yeşilce Belediyeleri; Perşembe İlçesi'nde Kırılı ve

Medreseönü Belediyeleri; Ünye İlçesi'nde Erenyurt, Fatih, Hanyanı, İnkur, Pelitliyatak, Tekkiraz, Yenikent ve Yeşilkent Belediyeleri bulunmaktadır.

Nüfuslarına Göre Belediyelerin Dağılımı

NÜFUS ARALIĞI	İL	İLÇE	BELDE	TOPLAM
0 - 1.999	-	-	11	11
2.000 - 4.999	-	3	39	42
5.000 - 9.999	-	9	3	12
10.000 - 24.999	-	4	-	4
25.000 - 49.999	-	-	-	-
50.000 - 99.999	-	2	-	2
100.000 - 250.000	1	-	-	1
TOPLAM	1	18	53	72

2. Köyler

İl'de Merkez ve ilçeler dâhil 479 köy bulunmaktadır. Köylerin tamamında yol, su, elektrik mevcut olup elektriksiz köy bulunmamaktadır. Köylerin başlıca geçim kaynağını fındık, mısır ve patates ağırlıklı bitkisel ürünler üretimi ile hayvancılık faaliyetleri oluşturmaktadır.

İlçelere Göre Köy Sayıları

İLÇE ADI	KÖY SAYISI
Merkez	69
Akkuş	31
Aybastı	8
Çamaş	6
Çatalpınar	11
Çaybaşı	6
Fatsa	58
Gölköy	17
Gülyalı	6
Gürgentepe	9
İkizce	7
Kabadüz	11
Kabataş	2
Korgan	16
Kumru	28
Mesudiye	57
Perşembe	43
Ulubey	35
Ünye	59
TOPLAM	479

II. EĞİTİM ve BİLGİ ALTYAPISI

Çağdaş dünyada, bir yerleşimin “şehir” olarak nitelendirilebilmesi için, başvuru alan temel ölçütler arasında en etkili sayılanı; o şehrin yaşayanlarının gelirlerinin ağırlıklı olarak tarım dışı alanlardan elde ediliyor olmasıdır.

Bu bilgiden hareketle; bir şehrin geleceğe ilişkin saptadığı stratejik planının belirlenen süreçte olabilecek en üst düzeyde gerçekleştirilebilmesi için, gerekli olan güç, şehrin bilgi altyapısı üzerinden yetişmiş her türden nitelikli ve iyi yetişmiş iş gücü ve bu altyapıyı sağlayan eğitim ve yükseköğretim kurumlarıdır. Ayrıca kentin komşuları ya da diğer üretim alanları için sektörlerin üretim ve yaratıcı gücü açısından, rekabet gerektiren alanlarda kenti öne taşıyacak olan etken; yine Ordu iline gereken, gereksinim duyduğu her konuda il içinde yetiştirebildiği nitelikli iş gücü ve bu altyapıyı oluşturmayı sağlayan kurumları ve bu kurumların geliştirilebilir özellikteki devamlılığıdır.

Yine, kentin çevre illerinde yaşayan genç nüfusun, geleceğini şekillendirmek adına tercih edebileceği bir bilgi altyapısına sahip olması, sürekli bir yeni iş ve insan potansiyeli oluşturabilme yeteneği, giderek artan bir üretim sirkülasyonu ve yeni istihdam ortamları, dolaylı, dolaysız yine il için rutinin dışında bir finansal güç sağlayacaktır.

Aynı değerlendirmeyi yakın gelecekte kentin sahip olduğu coğrafyasından aldığı güçle komşu coğrafyalardaki bazı Kafkas devletleri ve bölgedeki Türki devletlerin genç nüfusunun eğitim ve iş tercih alanları açısından da Ordu’yu mevcut seçenekler arasında en öne taşıyarak gündeme getirmek mümkün olabilecektir.

Ordu ili, bu gün itibarıyla ortalama “temel gelir” girdisini ağırlıklı “tarımsal alanlar” dan sağlayan bir kentimizdir. Hatta tarım endüstrisi açısından yapılan üretim, girişim ve diğer mevcut çalışmalar, kentin anılan konudaki potansiyelini dünya ölçeğinde ortaya koymak bir tarafa, bazı ürün ve mamuller açısından bazen rafta direnmekte ve yerel rekabette bile zorlanabilmektedir.

İşte ilin stratejik planı 2013- 2023; bu temel manzara üzerinden şekilleneceğinden, kentin “bilgi altyapısı” ve stratejik plan altyapısı, kentin temel atılım enerjisini sağlayacak önemli bir motor güç olacaktır.

A. Kentin Bilgi Altyapısının Tarihsel Gelişim Süreci

Ordu ili bölgesinde Cumhuriyet öncesi tarihsel dönemler sürecinde hangi bilgi ve eğitim kurumlarının olduğuna ilişkin olarak çok ayrıntılı verilere henüz ulaşabilmiş değiliz. Ayrıca, Ordu ili olarak adlandırılan coğrafik alan Cumhuriyet döneminde oluşturulmuştur. Ordu Tarihin çeşitli dönemleri itibarı ile bölgesinde zaman zaman merkez bir yerleşim olduysa da, asıl Cumhuriyet Dönemi’nde kavuştuğu il statüsü kentin gelişim altyapısında belirleyici olmuştur. Özellikle Cumhuriyetin son elli yıllık dönem verileri açısından ayrıntılı ve güvenilir nitelikli kaynaklarına ulaşılarak incelenebilmiştir. Sözü edilen kaynaklar ve Ordu’da kaynağın yazıldığı yıllarda yer alan eğitim ve bilgi altyapısına ilişkin “bilgi” verileri aşağıdaki gibidir.

Osmanlı öncesi dönemlerde Ordu bölgesinde mevcut bulunan eğitim ve diğer bilgi kurumlarına ilişkin mevcut bilgilere henüz sahip değiliz. Osmanlı Tahrir defterlerinde bu konulardaki ilk veriler karşımıza çıkmaktadır. Osmanlılar döneminde ilk olarak Ordu bölgesinde eğitimin sıbyan okullarıyla gerçekleştirilmekte olduğu bilinmektedir. Daha sonra kayıtlarda ulaşılabilen ilk medrese Bayramlı denilen yerde Eskipazar Köyü Camii yanında eğitime açılmıştır. Yine 1455’te Kabadüz Bölgesi’nde bir zaviyenin varlığından ve eğitim, öğretim faaliyetlerinden bahsedilmektedir. 15. yy’da Bolaman’da da eğitim ve öğretim faaliyetleriyle meşgul bir tekmeden söz edilmektedir. 1613’te İskefir’de bir müderrisin varlığından söz edilirken, 17. yy.’ın diğer bir verisi olarak Kumru’nun Yukarı Fizme Dereköy

Mahallesi'nde bir medrese bulunduğunu, daha sonra ise Kumru Merkez Cami bölgesinde kurulmuş ikinci bir medresenin varlığından söz edilmektedir.

18. yy.'da Çeşmeönü Kalekaya Medresesi kurulmuş ve günümüzde de bu medresenin kalıntıları bulunmaktadır. Bu yıllara ait olarak yörede “Çandır” adı verilen bölgede başka bir medreseden daha söz edilmektedir. Yapılan araştırmalarda 1782'de Ordu Merkez Kirazlıman Mahallesi'nde yaptırılan Cami'nin yanında bir Sıbyân Okulu da ortaya çıkartılmıştır. 1832'de Ulubey İlçesi Kızılın Köyü civarında bir medrese ve bir müderristen söz edilirken değişik dönemlerde üç müderristen daha söz edilmiştir.

1869-1903 dönemine ait veriler iki ayrı kaynaktan elde edilebilmektedir. Bunun sebebi söz konusu dönemde Merkez, Perşembe, Bolaman, Ulubey ve Aybastı'nın Trabzon Merkez Sancağı'na; Ünye, Fatsa Kazaları ile Karakuş (Akkuş) Nahiyesi'nin ise Canik Sancağı'na bağlı olmasıdır. Bölge ile ilgili olarak Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yazılan salnameler üzerinden elde edilen bilgiler ışığında bazı değerlendirmeler yapılabilmektedir.

Osmanlı Devleti'nin modernleşme çabalarının sonuçlarına bağlı olarak 19. yy.'ın ikinci yarısında Ordu'da bir rüşdiye (ortaokul seviyesinde okul) açılmış ve 1915'te bu Rüşdiye Lise'ye dönüştürülmüştür. Osmanlı'da Millî Eğitim Bakanlığı'nın 1857'de kurulmasının ardından Ordu'da dönemin Milli Eğitim Bakanlığı (Maarifi Umumiye Nezareti) 'na bağlı bir kurul oluşturulmuş ve bu kurul 1904'te faaliyetlerine başlamıştır. Bu döneme ait diğer kaynaklardan olan Trabzon Vilayet salnamelerine göre Ordu'da 1286/1869'da 188 adet sıbyân mektebi ve 24 medrese bulunmaktadır. Yine Trabzon Vilayet Salnameleri' ne göre 1903'te Ordu'daki Maarif Komisyonu'nda Binbaşı rütbesinde 1 reis ve efendi unvanıyla 2 aza üye bulunmaktadır.

Fatsa Nahiyesi'nde ise 1880 yılı kaynaklarına göre 4 medrese ile 48 Müslüman Okulu eğitim-öğretime devam etmektedir. Yine aynı dönemde, Ordu, Fatsa ve Ünye'de gayri Müslüm çocuklara eğitim-öğretim veren toplam 23 okul bulunmaktadır. Perşembe Nahiyesi'nde ise 1869 yılı itibarı ile İslam mektebi sayısı 36, Rûm mektebi sayısı 3 ise olarak tespit edilmektedir. Ayrıca, 1886'da Fatsa'da Merzifon Amerikan Koleji'nin bir dış istasyonu bulunmaktadır.

1960'lı yılların ilk yarısında Ordu Valiliği görevinde bulunan Mustafa Karaer, 02 Kasım 1966'da ilin diğer önemli kurum ve bileşenleri ile ilgili verileri tespit ettiği ve genel editörlük/yazarlığını kendisinin yaptığı “*Ordu İlinin Ekonomik Sosyal ve Kültürel Kalkınması:1967 uygulama ve ikinci beş yıllık kalkınma plânına alınması icap eden yatırımlar*” başlıklı bir kitap hazırlamıştır. Belki de Ordu ilinin ilk stratejik planı sayılabilecek olan anılan bu çalışmada “*Ordu iline ilişkin Milli Eğitim Hizmetleri ve gelecek yıllar için önerdikleri stratejik planlama ve önermeler X. Milli Eğitim Hizmetleri*” başlığı altında ilin sahip olduğu “bilgi ve kültür” altyapısı 67-74. sayfalar arasında ele alınmıştır.

“Millî Eğitim Hizmetleri: Ortaöğretim” alt başlığı altında ele alınan konular arasında önemli bazı tespitler var. Örneğin ilin 1966'da sahip olduğu eğitim kurumları ilk paragrafta yer almaktadır. Karaer'in konuya ilişkin tespitleri şöyledir: “*İl merkezinde bir Lise ile iki ortaokul, Ünye'de iki devreli bir Lise, Fatsa'da iki yıldır öğretim yapagelmekte olan bir Özel Lise ve bir resmî Ortaokul, diğer ilçeler ile Mesudiye İlçesi Yeşilce bucağında birer Ortaokul vardır.*”

Ayrıca bu bölümde yapılan ilginç tespitlerden bir diğeri “...2) Fındık üretimi sayesinde ekonomik yönden günden güne sür'atle gelişen ve bu gelişim sayesinde dış ülkelerle ilişkiler kurma durumunda olan ilimizde; yabancı dil konusu, çözüm yolu bulunması gerekli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu önemli soruna gerekli çözüm yolu, yabancı dille öğretim yapmakta olan bir kolejın ilimizde açılmasının sağlanması ile bulunabilir, kanısındayız. Bundan böyle, ikinci beş yıllık kalkınma plânının uygulanışı sırasında Ordu'da bir kolej açılmalıdır” tespitidir. Yine Karaer'in bu bölümde yaptığı değerlendirmelerin birçoğunda il ve ilçe içindeki bazı dernek, vakıf ve kuruluşların eğitime verdikleri

destek nedeniyle çok zorda oldukları ve neredeyse artık bu kuruluşların dayanacak maddi güçlerinin kalmaması nedeniyle devlet ilde yeni ortaöğretim yatırımlarına davet edilmektedir. Bölgede balıkçılığı ve su ürünlerini ele alacak bir “Balıkçılık ve su ürünleri” okulunun ilde açılması ve ilkel yöntemlerle çalışılan bu sektörün modernleşmesi önerilmektedir. Yine ilin ağırlıkla düz Lise’de eğitime yönelen öğrencilerinin “meslek liselerine” yönelmesinin gerekliliği çeşitli örnekler üzerinden bir zorunluluk olarak önerilmektedir. Karaer’in rapor/kitabında yine 1966’da ilk mezunlarını verecek olan Sağlık Koleji’nin okul binasının kiralık olması nedeniyle yaşadığı ekonomik sorunlara çözüm önerileri yer almaktadır. Yine ilin fındık ve tarım altyapısındaki üretim gücünden dolayı ülkenin en önde gelen illerinden olduğu tespitinden hareketle tarımın daha iyi eğitilmiş, kalifiye iş gücü tarafından konunun ele alınmasının bir gereklilik olduğu, böylece Ordu’nun ürün üretim kapasitesinin de artacağı belirtilerek Bölge Tarım Okulları’nın il içerisinde öncelikle de Fatsa’da ilgili amaç için bağışlanan arsadan söz edilerek ivedilikle Ordu’da açılması talep edilmektedir.

Karaer’in kitabında “İlköğretim” alanında yapılması gerekenler başlığı altında ilk olarak nüfusu 200’ün altında olan dağlık bölgelerdeki okulsuz 18 köyden bahsedilerek bu bölgelerde okul yapılmasının doğru olmadığı belirtilerek, bu bölge öğrencilerinin “bölge yatılı okulları”nda toplanması önerilmektedir. Bu bölge yatılı okullarından birinin “Gölköy”de diğerinin ise “Kumru”da açılmasının bir zorunluluk olduğu belirtilmektedir. Ayrıca mevcut derslik ve okullarının onarımı, eksiklerin giderilmesi için yeni derslik ve okul talepleri de Karaer’in kitabının bu bölümün diğer bazı önemli tespitleridir.

Çebi’ye göre ise ilde 1973’te bulunan eğitim kurumlarının sayısal dağılımı şöyledir: “1 Lise, 1 Ticaret Lisesi, 1 Kız Enstitüsü, 1 Erkek Sanat Enstitüsü, 1 İmam Hatip Okulu, 1 Sağlık Okulu, 1 Sağlık Koleji, 3 Ortaokul (Fatih, Merkez ve Hamdullah Suphi Tanrıöver), 1 Akşam Kız Sanat Okulu, 1 Kur’an Kursu, 2 Anaokul (Özel Şükran Anaokulu ve Kız Enstitüsü’ne bağlı Anaokul), 1 özel ilkokul, 12 ilkokul, 1 yetiştirme yurdu, 2 Milli Eğitim Müdürlüğü Gezici Kadın-Erkek Kursları. Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü’ne bağlı olarak: 1 Makine Nakışları Kursu, Bıçkı-Dikiş Kursları, Ev Ekonomisi Kursları, Folklor Kolu (170 Kişi) Çalışmaları, Bağlama ve Halk Türküleri Çalışmaları”dır. Yine Çebi’ye göre 1973 yılı itibarı ile ilde mevcut kütüphaneler: “1 Gazi Kitaplığı, 1 Çocuk Kitaplığı, 1 Evlere Kitap Verme Servisi, 1 Araba ile Köylere [Kitap] Ödünç Verme Servisi”dir. Ayrıca, Halk Eğitimi Merkez Müdürlüğü’ne bağlı olarak: 1 Evlere Ödünç Kitap Verme Servisi, 12 Gezen Kitaplar Sandığı Servisi” bulunmaktadır.

B. Kentin Bilgi Altyapısının Günümüzdeki Mevcut Durumu

Ülkemizde yaşanan hızlı kentleşme olgusu ve özellikle tarım alanındaki yapısal reformların kısa vadeli olumsuz etkileri sonucu hızlanan köyden kente göç; bir taraftan okulöncesi eğitimde, toplumsal farkındalık düzeyini ve paydaş beklentilerini yükseltirken, diğer taraftan kent merkezlerindeki fiziki altyapı sorunlarının ağırlaşması sonucunu da beraberinde getirmiştir. Hayatın ilk yıllarının, öğrenmenin sürekli hâle gelmesinde önemli yeri bulunmakta ve bu dönemde düzeltilmeyen dezavantajlar sürekli hâle gelmektedir. Bu sebeple yüksek kalitedeki erken müdahale programları ve erken çocukluk eğitimine ulaşımı yaygınlaştırma yaşam boyu öğrenmenin özünü ve alt yapısını oluşturan bir hedeftir.

Temel eğitim, eğitim sisteminin en temel yapı taşıdır. Temel eğitimde ana hedef çocuğa vatandaşlık bilinci kazandırılmasıdır. Bunun yanı sıra bu eğitim kademesinde, çocuğun toplum içindeki diğer fertlerle uyum içinde yaşamasına yönelik tutum ve becerilerle donatılmasına yönelik eğitim verilmektedir. İl’de tarım istihdamının azalmasıyla birlikte hızlanan köyden kente göç, köylerdeki dersliklerin atıl hale gelmesine buna karşılık kent merkezlerindeki fiziki altyapı sorunlarının ağırlaşmasına neden olmuştur. İlin eğitim kalitesinin yükseltilmesi açısından birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan temel eğitim okullarında öğrenim gören öğrenci sayısının azaltılması büyük önem

taşımaktadır. Temel eğitimde ikili eğitimden tekli eğitime geçilecektir. Bu durumun önündeki en önemli engellerden biri olan derslik ihtiyacı plan dönemi içerisinde tamamen karşılanarak daha sonraki dönemlerde nicelik sorunu yerine nitelik sorununa ağırlık verilecektir. Yenilenen müfredatın gerektirdiği ortam, donanım, yönetici, öğretmen yeterliliğini sağlamak müfredat değişikliğinden ulusal anlamda beklenen faydanın sağlanabilmesi için kaçınılmazdır.

Ortaöğretimdeki ikili öğretim uygulaması, kalabalık sınıf mevcutları, öğretim süresindeki artışın getirdiği ek derslik açığı ve ortaöğretimdeki okullaşma oranının AB standartlarına göre Mesleki ve Teknik Eğitim aleyhine olması üst politika belgelerinde öngörülen hedeflere ulaşılmasının önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Yenilenen ortaöğretim müfredatının ortam, donanım, öğretmen ve yönetici yeterliğinin sağlanabilmesi ulaşılmak istenen vizyon için belirleyici rol oynayacaktır.

İletişim teknolojilerindeki altyapı ihtiyaçlarının karşılanmasıyla etkileşimli eğitim imkânları daha da artacaktır. Bu sayede bir merkezde bulunan bir öğretmen dünyanın birçok yerinde bulunan öğrenci kitlesine aynı anda ulaşabilecek ve interaktif eğitim yapabilecektir. Eğitimde gelişmiş teknolojilerin kullanımı öğrenme oranının artmasında ve insanların yeni teknolojileri kullanmasında önemli bir etken olacaktır.

Kamu mali yönetiminde yeniden yapılanma çalışmalarının temel amaçlarının başında; kamu kaynaklarının etkin kullanılması ve maliyetlerin düşürülmesi, tasarruf kültürünün yaygınlaştırılması ve daha az harcayarak kaynaklarını daha etkin kullanılması gelmektedir.

C. Eğitim

1. Okuma-Yazma Durumu

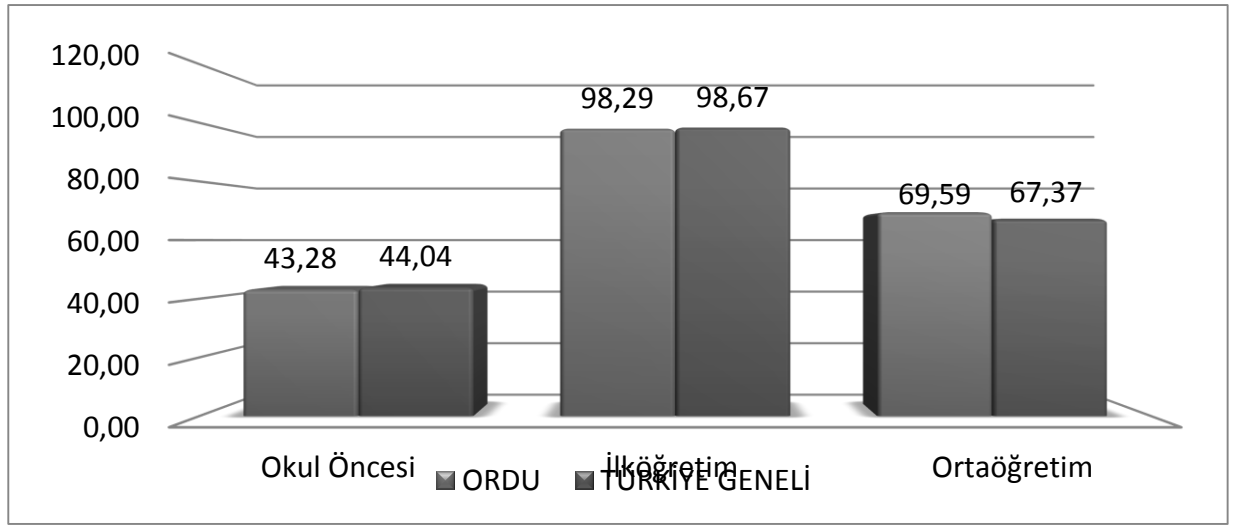
Ordu'da okuma ve yazma bilen nüfusun oranı ülke genelinde olduğu gibi her iki cinsiyet için sürekli artış göstermektedir. İl'de 1935'te % 10,26 olan okuma yazma oranı, 2000'de % 83,11 düzeyine, 2012 yılı sonu itibarı ile ise % 92,45 düzeyine ulaşmıştır. Okuma yazma oranı bakımından cinsiyetler arasında önemli bir fark gözlenmektedir. 2012 yılı sonu itibarı ile erkeklerde okuma yazma oranı % 96,90 iken, kadın nüfus için bu oran % 88,03'tür. Erkek ve kadın nüfusun okuma yazma oranı Türkiye ortalamasının altındadır.

	<u>Ordu</u>	<u>Türkiye</u>
Okur Yazarlık Oranı	% 92,45	% 95,78
Erkek Okur Yazarlık Oranı	% 96,90	% 98,56
Kadın Okur Yazarlık Oranı	% 88,03	% 93,00

2. Okullaşma Oranları

Türkiye Geneline ve Ordu'da Eğitim Kademelerine Göre Okullaşma Oranları (2012-2013)

EĞİTİM KADEMESİ	OKULLAŞMA ORANI (%)	
	ORDU	TÜRKİYE
Okul Öncesi	% 44,16	% 44,04
İlköğretim	% 94,64	% 98,80
a) İlkokul	% 94,82	% 98,86
b) Ortaokul	% 91,53	% 93,09
Ortaöğretim	% 69,55	% 70,06

Okul öncesi eğitimde 2003'te % 3 olan okullaşma oranı, 2012-2013 döneminde % 44,16'ya ulaşmıştır. İlköğretimde okullaşma oranı 2003'te % 82 iken, 2012-2013 döneminde % 98,80 seviyesine çıkmıştır. Ortaöğretimde 2003'te % 47 seviyesinde olan okullaşma oranı, 2012-2013 döneminde % 69,55 olmuştur.

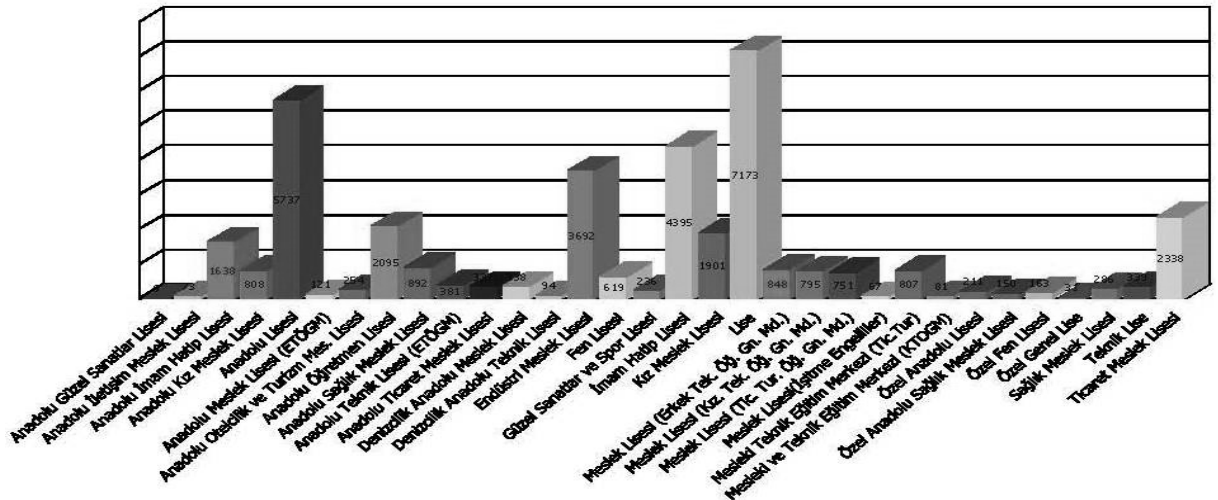
Yaş Gruplarına Göre Okul Öncesi Okullaşma Oranları (2012-2013)

YAŞ GRUBU	OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN ÇOCUK SAYISI	OKULLAŞMA ORANI (%)
3-5 Yaş	8.738	30,37
4-5 Yaş	4.277	44,16
5 Yaş	4.461	55,39

3. Okul, Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayıları

2012-2013 ÖĞRETİM YILI
ORDU İLİ

Türlere Göre Öğrenci Sayıları

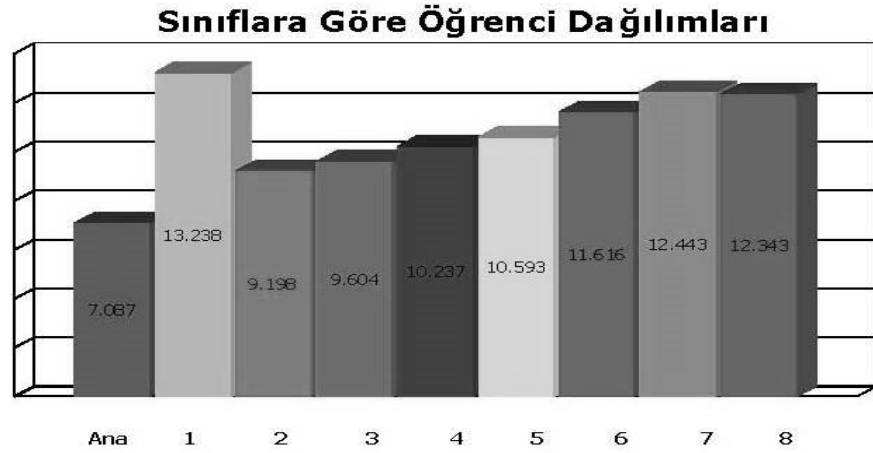

İl’de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında okul öncesi, ilköğretim (ilkokul ve ortaokul) ve ortaöğretim (lise) kademelerindeki toplam 647 resmi ve özel okuldaki 5.612 derslikte, 145.947 öğrenci ve 8.599 öğretmen ile eğitim-öğretim faaliyetlerine devam edilmektedir.

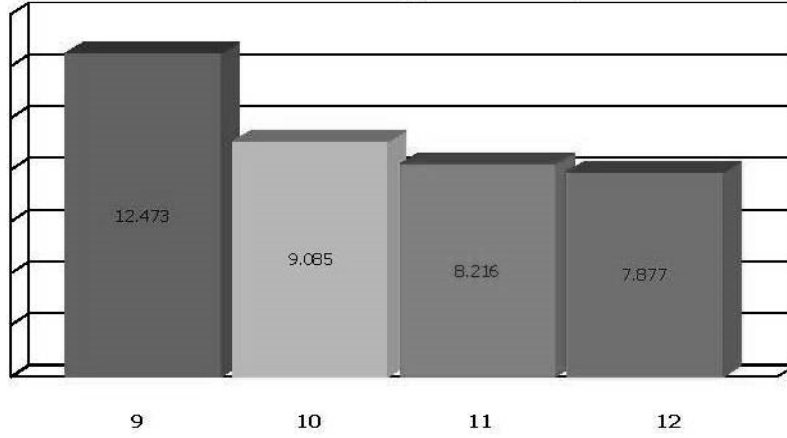
Ordu İl Geneli Okul, Öğrenci Öğretmen ve Derslik Sayıları (2012-2013)

EĞİTİM KADEMESİ	OKUL SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	DERSLİK SAYISI
Okul Öncesi (Anaokulu-Anasınıfı)	20-255	8.738	487	418
İlköğretim (İlkokul+Ortaokul)	516	92.130	5.350	3.789
<i>A. İlkokul</i>	<i>308</i>	<i>43.415</i>	<i>2.508</i>	<i>2.104</i>
<i>B. Ortaokul</i>	<i>208</i>	<i>48.715</i>	<i>2.842</i>	<i>1.685</i>
Ortaöğretim	111	45.079	2.762	1.405
TOPLAM	647	145.947	8.599	5.612

2012-2013 ÖĞRETİM YILI İLKOKUL-ORTAOKUL KADEMESİ
ORDU İLİ

Sınıflara Göre Öğrenci Dağılımları

Genel Öğrenci Sayıları

Kurum Şekli	Erkek	Kız	Toplam
Anasınıfı	3.743	3.344	7.087
İlkokul	21.875	20.812	42.687
Ortaokul	23.768	22.817	46.585
Lise	19.272	18.561	37.834
Genel Toplam	68.658	65.534	134.193

Türkiye Geneli ve Ordu İl'inde Eğitim Kademelerine Göre Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları (2012-2013)

EĞİTİM KADEMESİ	ORDU			TÜRKİYE		
	Öğrenci	Öğretmen	Öğretmen Başına Öğrenci	Öğrenci	Öğretmen	Öğretmen Başına Öğrenci
Okul Öncesi	8.738	487	18	1.077.933	62.933	17
İlköğretim	92.130	5.350	17	11.160.896	551.802	20
<i>a. İlkokul</i>	<i>43.415</i>	<i>2.508</i>	<i>17</i>	<i>5.593.910</i>	<i>282.043</i>	<i>20</i>
<i>b. Ortaokul</i>	<i>48.715</i>	<i>2.842</i>	<i>17</i>	<i>5.566.986</i>	<i>269.759</i>	<i>19</i>
Ortaöğretim	45.079	2.762	16	4.995.623	254.895	16
TOPLAM	145.947	8.599	17	17.234.452	869.630	18

Türkiye Geneline ve Ordu İl'inde Eğitim Kademelerine Göre Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayıları (2012-2013)

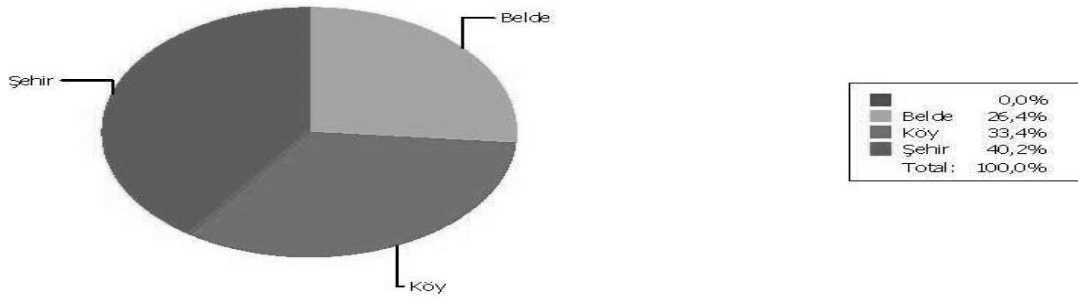
EĞİTİM KADEMESİ	ORDU			TÜRKİYE		
	Öğrenci	Derslik	Derslik Başına Öğrenci	Öğrenci	Derslik	Derslik Başına Öğrenci
Okul Öncesi	8.738	418	21	1.077.933	49.372	22
İlköğretim	92.130	3.789	24	11.160.896	359.504	30
<i>a. İlkokul</i>	43.415	2.104	21	5.593.910	234.920	24
<i>b. Ortaokul</i>	48.715	1.685	29	5.566.986	124.584	42
Ortaöğretim	45.079	1.405	32	4.995.623	129.566	31
TOPLAM	145.947	5.612	26	17.234.452	538.442	29

Derslik Sayısındaki Artış

İl'de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademelerinde aktif olarak kullanılan 5.612 dersliğin 1.416 (% 25,2)'sı 2003'den sonra yapılmıştır. Ayrıca, 318 dersliğin yapımı devam etmektedir.

2012-2013 ÖĞRETİM YILI İLKOKUL-ORTAOKUL KADEMESİ
ORDU İLİ

Yerleşim Yerlerine Göre Kurum Sayıları

Ortaöğretim Kurumlarında Okul, Derslik, Şube ve Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayıları																
Dönem	Genel Ortaöğretim								Mesleki ve Teknik							
	Okul Başına Düşen Öğrenci Sayısı (1)	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2)	Şube Başına Düşen Öğrenci Sayısı (3)	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (4)	2010-2014 Stratejik Plandaki Hedef				Okul Başına Düşen Öğrenci Sayısı (1)	Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı (2)	Şube Başına Düşen Öğrenci Sayısı (3)	Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı (4)	2010-2014 Stratejik Plandaki Hedef			
					1	2	3	4					1	2	3	4
2008-09	389	26	23	15					434	29	24	16				
2009-10	362	27	23	15		30	30	30	480	32	23	16		30	30	30
2010-11	379	28	23	15		30	30	30	492	33	24	17		30	30	30
2011-12	373	26	23	15		30	30	30	502	33	23	18		30	30	30

DÖNEM	İşi Olup da Katılanlar (1)	Meslek Edindirme Kurslarına Katılan Sayısı (3)	Oran % (1/3)	İşsiz Olup Katılanlar (2)	Oran % (2/3)
2008-09	6.852	7.551	90,74%	699	9,26%
2009-10	5.062	6.252	80,97%	1.190	19,03%
2010-11	5.898	7.680	76,80%	1.782	23,20%
2011-12	3.593	4.512	79,63%	919	20,37%

4. Taşımalı Eğitim Durumu

i. İlköğretim

İlköğretimde En Fazla Öğrenci Taşınması Yapılan İller (2012-2013)

İl	Toplam Öğrenci	Taşınan Öğrenci	İlköğretimde Taşıma Oranı
Şanlıurfa	439.578	70.028	15,93
Van	248.391	63.270	25,47
Diyarbakır	347.837	46.497	13,37
Samsun	171.099	28.794	16,83
Ordu	92.130	25.709	27,90

İl’de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında toplam 92.130 ilköğretim öğrencisinin 25.709’u taşınmalı eğitim kapsamındadır. Ordu, taşınan öğrenci sayısı açısından iller arasında 5., taşıma oranı açısından % 27,90 ile 1. sıradadır.

ii. Ortaöğretim

Ortaöğretim öğrencileri, 2010-2011 eğitim-öğretim yılında taşıma faaliyeti uygulama kapsamına alınmış olup 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 45.079 öğrencinin 5.419’una taşıma hizmeti verilmektedir. Bu kapsamda ortaöğretimde % 12 taşıma oranı sağlanmıştır.

5. Eğitim Yatırımlarının Durumu

Ordu İl’inde 2003-2012 Yılları Arasında Eğitim Yatırımlarının Durumu

Eğitim Kademesi	Hizmete Açılan	İnşaatı Devam Eden	İhale Hazırlıkları Devam Eden	Genel Toplam
Okul Öncesi	69	15	-	84
İlköğretim	1.125	213	100	1.438
Genel Lise	140	56	-	196
Meslek Lisesi	82	34	100	216
Özel Eğitim	-	-	10	10
Genel Toplam	1.416	318	210	1.944

6. İl’de Yürütülen Önemli Eğitim Kampanyaları

i. Ana-Kız Okuldayız Kampanyası

Sayın Başbakanımız’ın eşi Sayın Emine ERDOĞAN Hanımefendi’nin himayelerinde, Milli Eğitim Bakanlığı’nca 9 Haziran 2008’de “**Ana-Kız Okuldayız**” okuma yazma kampanyası başlatılmıştır. TÜİK verilerine göre 2008’de Ordu genelinde 84.255 kişinin okuma yazma bilmediği belirlenmiştir. Kampanya kapsamında, 2011-2012 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar toplam 2.837 kurs açılmış ve 38.119 kişi okur-yazar hale getirilmiştir. Kampanya 2012 Ağustos’unda tamamlanmıştır.

ii. Eğitim Her Engeli Aşar Kampanyası

2009’da başlatılan kampanya kapsamında, ilde bulunan eğitilebilir durumdaki 12.779 engelli vatandaştan 3.963’üne eğitim verilmiştir.

iii. Kardeş Okul, Kardeş Kurum Kampanyası

Valilik tarafından, eğitim-öğretimin kalitesini artırmak amacıyla 17 Mart 2011’de "Kardeş Okul, Kardeş Kurum” kampanyası başlatılmıştır. Kampanya ile kamu kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin, meslek kuruluşlarının, basın ve hayırsever vatandaşlarımızın eğitime maddi ve manevi destek vermeleri hedeflenmiştir. Kampanya sayesinde okullarımızın fiziki durumlarının iyileştirilmesinin yanı sıra, çeşitli sosyal ve sportif etkinliklerle okul ile kurum arasında yakın bir dayanışma ve işbirliği bağının oluşturulması sağlanmıştır. Kampanya kapsamında bugüne kadar 53 kurum ve hayırsever vatandaşımız 53 okul ile eşleştirilmiştir.

7. Ordu Üniversitesi

Ordu Üniversitesi 2006'da kurulmuştur. Bünyesinde 10 Fakülte, 3 Yüksekokul, 10 Meslek Yüksekokulu ve 3 Enstitü bulunmaktadır. Tıp Fakültesi ve Diş Hekimliği Fakültesi 2011-2012 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitim vermeye başlamıştır. Üniversite'de **482** öğretim elemanı görev yapmakta olup **11.605** öğrenci öğrenim görmektedir.

i. Ordu Üniversitesi 2006-2013 Yılları Arası Gelişim Durumu

	2006 YILI	2013 YILI
Öğrenci	5.516	14.225
Öğretim Elemanı	100	482

Fakülte	2	10
Yüksekokul	1	3
Meslek Yüksekokulu	2	10
Enstitü	-	3
TOPLAM	5	26

Tıp Fakültesi

Tıp Fakültesi, 17 Mart 2006 tarih ve 5467 sayılı Kanun ile ihdas edilmiştir. 2011-2012 eğitim-öğretim yılında kayıt yaptıran 32 öğrenci ile eğitime başlamıştır. Ordu Üniversitesi ile Sağlık Bakanlığı arasında 07 Temmuz 2010'da yapılan protokolle Boztepe Devlet Hastanesi, Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak sağlık hizmeti sunmaya başlamıştır.

Diş Hekimliği Fakültesi

Diş Hekimliği Fakültesi, 25.03.2009 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuş olup Dekan ataması yapılmıştır. 2011-2012 eğitim öğretim yılından itibaren 21 öğrenci ile eğitime başlamıştır. 07.06.2012'de hasta tedavisine başlanmıştır.

ii. Ordu Üniversitesi Yatırımları

a. Merkezi Araştırma Laboratuvarı Yapım İşi

Proje bedeli 4 milyon 500 bin TL olan Merkezi Araştırma Laboratuvarı'nın yapımı tamamlanmış olup makine teçhizat alım ihalesi süreci devam etmektedir.

b. Derslik ve Merkezi Birimler

Diş Hekimliği Fakülte Binası Yapım İşi

Ziraat Fakültesi B-Blok Binası Yapım İşi

Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi Binası Yapım İşi

c. Kampus Altyapısı

Cumhuriyet Yerleşkesi içerisindeki yolların yapımını içeren ve 2012 yılında başlanan projenin yapımı devam etmektedir. 2013 yılı sonunda tamamlanması planlanmaktadır.

d. Açık ve Kapalı Spor Tesisleri

1 adet tenis kortu ve 1 adet mini futbol sahası yapımını içeren projenin yapım işi ihalesi yapılmıştır. 2013 yılı sonunda tamamlanacaktır.

iii. Kredi ve Yurtlar Kurumu Trabzon Bölge Müdürlüğü

Yükseköğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'na bağlı; Merkez'de 2 adet, Fatsa, Mesudiye ve Ünye İlçe merkezlerinde 1'er adet olmak üzere toplam 5 adet öğrenci yurdu bulunmaktadır. Toplam kapasitesi 2.831 kişi olan bu yurtlarda, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 1.939 öğrenciye hizmet verilmektedir.

a. Ordu 1.000 Kişilik Yurt İnşaatı (Lebibe-Ergin Karlıbel Yurdu)

Ordu Üniversitesi Cumhuriyet Yerleşkesi içerisinde yapılan 1.000 öğrenci kapasiteli Lebibe-Ergin Karlıbel Yurdu'nun 1 bloğunda öğrenci alımı yapılarak hizmet vermeye başlanmıştır. Yurt inşaatı geçici kabul aşamasında olup 2013 yılı içinde tam olarak faaliyete geçecektir.

b. Ünye 500 Kişilik Yurt İnşaatı

Proje bedeli 20 milyon TL'dir. 04.02.2013'te ihale edilmiş olup inşaatı temel seviyesinde devam etmektedir.

c. Fatsa 500 Kişilik Yurt İnşaatı

Proje bedeli 20 milyon TL'dir. İhale aşamasında bulunmaktadır.

III. SAĞLIK, SOSYAL GÜVENLİK ve SOSYAL HİZMETLER ALTYAPISI

A. SAĞLIK

Sağlık bakanlığı taşra teşkilatı 11.10.2011 tarihli 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile geçtiğimiz yıllara göre yeniden yapılandırılmıştır. Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarının teşkilat, görev, yetki ve sorumlulukları aşağıda belirtilen şekilde yürütülmektedir:

1. İl Sağlık Müdürlüğü

Bakanlığın taşra teşkilatı; illerde kurulan il sağlık müdürlükleri ile ihtiyaca göre ilçelerde kurulan ilçe sağlık müdürlüklerinden oluşur. İl sağlık müdürlükleri Sağlık Bakanlığı'nın ildeki temsilcisi ve Vali'nin sağlık müşaviridir.

İl Sağlık Müdürlüğü, bağlı kuruluşların il teşkilatının (İl Halk Sağlığı Müdürlüğü ve İl Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği) koordinasyonunu yapar ve uyumlu çalışmasını gözetir. Sağlık hizmetleri yönünden ilin durumunu Bakanlıkça belirlenen aralıklarla Bakanlığa rapor eder.

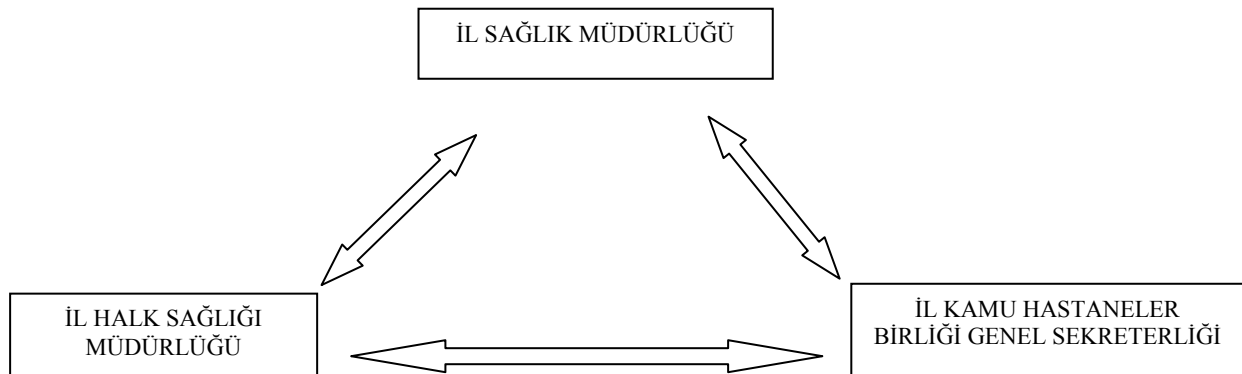
Acil sağlık hizmetleri il ve ilçe sağlık müdürlükleri tarafından yürütülür. Bu müdürlükler söz konusu hizmetlerin yürütülmesi için kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait tüm sağlık kurum ve kuruluşlarının sevk ve idaresinden sorumlu ve bu konuda yetkilidir.

2. İl Halk Sağlığı Müdürlüğü

Bakanlık politika ve hedeflerine uygun olarak, temel sağlık hizmetlerini yürütmekle görevli, Bakanlığa bağlı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu kurulmuştur. İl düzeyindeki teşkilat yapısı Halk Sağlığı Müdürlükleri ile oluşur. Görevlerinin arasında, halk sağlığını korumak ve geliştirmek, sağlık için risk oluşturan faktörlerle mücadele etmek, birinci basamak sağlık hizmetlerini yürütmek ve bu hususta gerekli düzenlemeleri yapmak yer almaktadır.

3. İl Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliği

Bakanlık politika ve hedeflerine uygun olarak, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerini vermek üzere hastanelerin, ağız ve diş sağlığı merkezlerinin ve benzeri sağlık kuruluşlarının açılması, işletilmesi, faaliyetlerinin izlenmesi, değerlendirilmesi ve denetlenmesi, bu hastanelerde her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin verilmesini sağlamakla görevli, Bakanlığa bağlı Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu kurulmuştur. Kaynakların etkili ve verimli kullanılması amacıyla Kuruma bağlı ikinci ve üçüncü basamak sağlık kurumları, il düzeyinde Kamu Hastaneleri Birlikleri kurularak işletilir.

İl'de Bulunan Sağlık Kurum ve Kuruluşları

Sağlık Bakanlığı				Özel		
1. Basamak Sağlık Kuruluşu	Devlet Hast.+İlçe Hast.	ADSM	Sağlık Bak. OrduÜni. E.A.H	Özel Tıp Merkezi	Özel Hastane	Özel Poliklinik /ADSP
198	8+3	1	1	5	5	1/3

Birinci basamak sağlık hizmetleri aile hekimliği uygulaması ile yürütülmektedir. İl genelinde 63 Aile Sağlığı Merkezi'nde 187 aile hekimi ile sürdürülmekle birlikte aynı grupta 19 Toplum Sağlığı Merkezi ve 83 Sağlık Evi de vatandaşlarımıza hizmet vermektedir. Ağız dış sağlığı hizmetleri, 1 Ordu Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi, Merkez'de 1 Ağız ve Dış Sağlığı Merkezi ve Ünye'de 2 Ağız Dış Sağlığı Polikliniği ile sürdürülmektedir. Bununla birlikte 3 adet Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması Merkezi (Merkez, Ünye ve Fatsa), 3 adet Verem Savaş Dispanseri ve Eğitim Araştırma Hastanesi binasında 1 adet KETEM sağlık hizmeti sunmaktadır.

İlin sağlık alt yapısı son yıllarda gerek kamu gerekse özel teşebbüslerle tarafından yapılan yatırımlar ile iyi bir düzeye ulaşmıştır. Merkez'de 1 Eğitim Araştırma Hastanesi, 1 Devlet Hastanesi, ve 3 özel hastane olmak üzere toplam 5 hastane hizmet vermektedir. İlçelerde ise 7 devlet hastanesi (Akkuş, Aybastı, Fatsa, Gököy, Kumru, Korgan ve Ünye), 2 özel hastane (Fatsa ve Ünye), 2 entegre devlet hastanesi (Gürgentepe ve Ulubey) ve 1 ilçe hastanesi (Mesudiye) ile hastane hizmetleri sürdürülmektedir. Özellikle Ünye ve Fatsa'da bulunan özel ve devlet hastaneleri, bu ilçelerin çevresinde bulunan daha küçük çaplı ilçelerin hastane hizmetlerini ve sağlık ihtiyaçlarını büyük ölçüde desteklemektedir.

SAĞLIK KURUMU TÜRÜ	SAYISI
Devlet Hastanesi	8
İlçe Hastanesi	2
İlçe Entegre Hastanesi	1
Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi	1
Özel Hastane	5
Ağız ve Dış Sağlığı Merkezi	1
Verem Savaş Dispanseri	3
AÇS ve AP Merkezi	3
Kanser Tedavi Merkezi (KETEM)	1
Halk Sağlığı Laboratuvarı	1
Toplum Sağlığı Merkezi	19
Aile Sağlığı Merkezi	63
Aile Hekimliği Birimi	188
Sağlık Evi	83
112 Acil Sağlık İstasyonu	30
112 Komuta Kontrol Merkezi	1

İl'de 2013 Eylül ayı itibarı ile 8 Devlet Hastanesi, 2 İlçe Hastanesi, 1 Entegre İlçe Hastanesi, 1 Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve 5 Özel Hastane olmak üzere toplam 17 hastanede, 1.918 yatak kapasitesi ile sağlık hizmeti verilmektedir.

YATAKLI TEDAVİ KURUMLARI		SAYISI	YATAK SAYISI
Sağlık Bakanlığı Hastanesi	Devlet Hastanesi	8	1.147
	İlçe Hastanesi	2	50
	İlçe Entegre Hastanesi	1	15
Ordu Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi		1	273
Özel Hastane		5	425
İl Geneli Toplamı		17	1.910

Onbin kişiye düşen yatak sayısı bakımından Ordu ili Türkiye genelinin altında bir değere sahiptir. Türkiye genelinde onbin kişiye 26 yatak düşerken, ilde onbin kişiye düşen yatak sayısı 25'tir. Benzer şekilde, ilde yatak başına düşen kişi sayısının (402) Türkiye ortalamasının (384) üzerinde olması, ilde yeni sağlık yatırımlarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

2. ve 3. Basamak tedavi kurumlarında geçtiğimiz on yıl içerisinde EMG, Kemoterapi Üniteleri, ESWL, Fako, Angio, KVC Operasyonları, Yenidoğan Yoğun Bakım Hizmetleri, MR, Artroskopik Cerrahi, Nükleer Tıp, Tıbbi Onkoloji, Çocuk Psikiyatrisi, Nefroloji, Endokrinoloji, Gastroenteroloji gibi teknolojiyi ve bilimsel gelişmeleri takip eden pek çok dalda hizmet verilmeye başlanmıştır.

İl genelinde acil ve afetlerde sağlık hizmetleri 1 Komuta Kontrol Merkezi ile 30 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekibinde gönüllü 41 personel tarafından verilmektedir. Kentsel nüfusta 112 Acil Sağlık Hizmetlerinin vakaya ilk 10 dakikada ulaşma oranı %90'ın üzerindedir. Sağlık Bakanlığı tarafından kentserde ilk 10 dakikada %90'ın üzerinde, kırsalda ilk 30 dakikada %90'ın üzerinde vakaya ulaşım süresi hedeflenmektedir.

4. Sağlık Personeli Sayısı

Türkiye'de 10 000 Kişiye Düşen Hekim Sayısının Seçilmiş Bazı İllere Göre Dağılımı (2010)

İL ADI	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi
Ankara	17,89	6,98	9,87	34,75	5,35
İstanbul	10,89	4,4	4,05	19,35	4,06
İzmir	11,92	5,39	4,89	22,21	4,45
Samsun	8,72	5,03	3,83	17,6	3,41
ORDU	6,18	6,21	0	12,4	1,75
Giresun	6,17	6,53	0	12,71	1,93
Trabzon	9,02	5,49	6,03	20,55	2,59
Türkiye Toplamı	8,62	5,26	2,85	16,74	2,9

Yukarıdaki tabloda 2010'da on bin kişi başına düşen sağlık personeli bazında bazı iller ile Türkiye ortalaması karşılaştırılmaktadır. Buna göre Ordu'da on bin kişi başına düşen uzman hekim sayısı 6,18 (Türkiye'de 8,62), pratisyen hekim sayısı 6,21 (Türkiye'de 5,26), toplam hekim sayısı 12,71 (Türkiye'de 16,74) ve dişhekimisi sayısı 1.75 (Türkiye'de 2.9) 'dir. Uzman hekim sayısında tüm iller arasında 39'uncu, Karadeniz Bölgesi'nde 19 il arasında 9., Pratisyen Hekimde Türkiye genelinde 22., Karadeniz Bölgesi'nde 11. sıradadır. Toplam hekim sayısında tüm iller arasında Ordu 43. sırada olup, Karadeniz Bölgesi'nde 15. sırada yer almaktadır. Diş hekimleri sıralamasında Ordu ili ülke genelinde 58. sırada olup, Karadeniz sıralamasında 17.'dir.

Türkiye'de 10.000 Kişiy e Düş en Hekim Sayısının Seç ilmiş Bazı İllere Göre Dağı lımı
(Son Durum)

İL ADI	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Asistan Hekim	Toplam Hekim	Diş Hekimi
Ankara	16,71	4,10	8,02	39,72	4,34
İstanbul	11,11	3,62	3,7	18,44	4,87
İzmir	12,74	5,07	4,71	22,52	3,79
Samsun	9,98	5,23	3,3	18,52	3,72
ORDU	6,73	4,68	0	11,41	1,72
Giresun	6,48	5,86	0	12,34	1,69
Trabzon	11,42	5,33	6	22,76	3,44
Türkiye Geneli	9,08	4,62	2,7	16,42	2,89

Sağ lık Bakan lığı Personeli	Sayısı		Sağ lık Personeli Baş ına Düş en Nüfus
	2002	2013	
Uzman Hekim	194	328	2.353
Pratisyen Hekim	282	300	2.573
Diş Hekimi	38	66	11.696
Hemş ire+Ebe	1.324	1.635	472
Diğ er Sağ lık Personeli	546	1.106	698

İl'de hekim (uzman+pratisyen) baş ına düş en nüfus 1.229, uzman hekim baş ına düş en nüfus ise 2.353'tür. Onbin kişiy e 8 hekimin düş tüğ ü ilde ö zellikle kırsal kesimde sağ lık personeli ihtiyacı bulunmaktadır.

Ordu pratisyen hekim sayısı Türkiye ortalamasının üstündedir, ancak Eğ itim Araştırma Hastanesi ile Tıp Faköltesi'nin ana bilim dallarında akademisyen eksikliğ i ve alt yapı eksikliğ i nedeniyle henüz Asistan Hekim yetiştirmemesi sebebiyle ilde Tıpta Uzmanlık Eğ itimi verilememektedir.

2013 yılı itibarı ile Türkiye sıralamasına bakıldığında uzman hekimde 37. sırada, pratisyen hekimde 51. sırada ve diş hekimisi sayısında 51. sırada olduğ u görölmektedir.

Türkiye’de 10.000 Kişiy e Düşen Sağlık Personeli Sayısının Seçilmiş Bazı İllere Göre Dağılımı (2010)

İL ADI	Eczacı	Hemşire	Ebe
Ankara	7,17	32,19	6,38
İstanbul	3,8	13,52	4,09
İzmir	4,67	17,81	6,42
Samsun	3,47	18,28	7,16
ORDU	3,21	15,92	9,55
Giresun	3,41	20,01	11,59
Trabzon	3,99	24,91	8,87
Rize	3,15	17,26	7,72
Türkiye Ortalaması	3,59	15,56	6,82

Ordu on bin kişi başına düşen eczacı sayısında 2010’da tüm iller arasında eczacı sayısında 40., Karadeniz Bölgesi’nde 11. sıradadır. Sağlık memuru sayısında tüm iller sıralamasında 23. olup, Karadeniz Bölgesi’nde 10. sırada yer almaktadır. Yine tüm iller arasında 2010’da on bin kişiy e düşen hemşire sıralamasında 30. sırada yer alan Ordu ili, Karadeniz Bölgesi’nde 13. sırada yer alırken, ebe sayısında Türkiye’de 18. ve Karadeniz Bölgesi’nde 5. sıradadır.

Türkiye’de 10.000 Kişiy e Düşen Sağlık Personeli Sayısının Seçilmiş Bazı İllere Göre Dağılımı (Son Durum)

İL ADI	Eczacı	Hemşire	Ebe
Ankara	4,53	22,97	5,89
İstanbul	3,76	13,31	3,55
İzmir	4,63	19,72	6,75
Samsun	3,55	20,69	8,22
ORDU	3,23	17,57	9,51
Giresun	3,52	21,43	12,27
Trabzon	4,01	30,03	8,94
Türkiye Ortalaması	3,46	16,8	6,8

*Veriler hesaplanırken 2012 TÜİK nüfusu kullanılmıştır.

2012 sonu itibarı ile ilimiz hemşire sayısında Türkiye genelinde 37. sırada, ebe sayısında 21. sırada, Hemşire+Ebe toplamında 31. sırada yer almaktadır. Bu haliyle Türkiye ortalamasının üstünde kalmaktadır.

Mevcut durumda il sağlık personeli sayıları aşağıdaki tabloda görölmektedir.

PERSONEL	Uzman Hekim	Pratisyen Hekim	Diş Hekimi	Hemşire -Ebe
Sağlık Bakanlığı’na Bağlı	328	311	74	1687
Toplam	499	347	128	2008

5. Hastane Yatak Sayıları

Seçilmiş Bazı İllerde Hastane Yatak Sayısı (2010)

İL	TOPLAM	SAĞLIK BAKANLIĞI	ÜNİVERSİTE	ÖZEL	Yüzbin Kişi Başına
Ankara	16826	9576	5130	1903	352
İstanbul	30881	15326	4690	10387	232
İzmir	10483	6281	2830	972	265
Samsun	3741	2554	775	412	298
ORDU	1982	1596	0	386	275
Giresun	1228	1051	0	177	292
Trabzon	3085	2075	780	230	403
Rize	894	854	0	40	279
Türkiye	184050	119891	35001	28063	249

Yukarıdaki tabloda seçilmiş bazı iller ile Türkiye genelinde hastane yatak sayısı ile ilgili veriler yer almaktadır. Bu veriler ışığında Ordu özel hastane yatak sayısında Türkiye sıralamasında Batman, İstanbul, Antalya ve Gaziantep'ten sonra 5. sırada yer almaktadır. Özel hastane yatak sayısında iyi durumda olan Ordu ili genel hastane yatak sayısı bakımından Türkiye sıralamasında 22. sırada yer almaktadır.

İl 2012'de özel hastanelerde 100.000 kişiye düşen yatak sayısı bazında Karadeniz Bölgesi'nde yine ilk sırada yer almakta olup, bu durum il dışından ve yurtdışından da ile sağlık turizmini artırmıştır.

Seçili Bazı İllerde Hastane Yatak Sayısı (2012)

İL	Toplam	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Yüzbin Kişi Başına
Samsun	2978	1814	575	589	238
ORDU	1908	1518		390	257
Giresun	1269	1092		177	302
Trabzon	3385	2357	780	248	447
İzmir	11509	6743	2976	1790	287
Türkiye Toplamı	192571	122083	35166	35322	254

Son yıllarda Sağlık Bakanlığı tarafından kamu hastanelerinin konforunun ve niteliğinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar artırılmış yeni yapılan hastanelerin özellikle nitelikli yatak (içinde banyo bulunan tek kişilik odalarda) sayılarının yüksek olmasına dikkat edilerek hastane yatışı sırasında optimum bakım ve esenliğin sağlanması amaçlanmıştır.

İl'deki Nitelikli Yatak Sayıları

Kurum Adı	Yatak Sayısı	Nitelikli Yatak Sayısı
Ordu Devlet Hastanesi	438	76
Sağlık Bakanlığı ODÜ Eğitim ve Araş. Hast.	273	24
Fatsa Devlet Hastanesi	317	10
Ünye Devlet Hastanesi	215	4
Gölköy Devlet Hastanesi	60	60
Kumru Devlet Hastanesi	50	2
Korgan Devlet Hastanesi	50	2
Aybastı Devlet Hastanesi	25	2
Akkuş Devlet Hastanesi	25	2
Ulubey İlçe Devlet Hastanesi	25	4
Gürgentepe İlçe Devlet Hastanesi	25	2
Özel Ordu Medicalpark Hast.	142	59
Özel Ordu Umut Hastanesi	49	49
Özel Ordu Sevgi Hastanesi	35	35
Özel Ünye Çakırtepe Hastanesi	62	62
Özel Fatsa Meditech Hastanesi	102	70
TOPLAM	1893	463

* Mesudiye İlçe Hastanesi hariç tutulmuştur.

6. Yatırımlar

i. Sağlık Bakanlığı-Ordu Üniversitesi 600 Yataklı Eğitim Araştırma Hastanesi

Ordu Üniversitesi yerleşkesi içine yapılması planlanan 600 yataklı Eğitim ve Araştırma Hastanesinin acil kamulaştırma kararı Bakanlar Kurulunca alınarak Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Hastanenin Sağlık Bakanlığı Ordu Üniversitesi ortak projesi olarak gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Proje aşamasına gelinmiştir.

Bakanlığın öngördüğü proje bedeli 83 milyon 400 bin TL olup proje hazırlık çalışmaları devam etmektedir.

ii. Ünye Devlet Hastanesi

Ünye’de 300 yataklı Ünye Devlet Hastanesi yapımına 2010’da başlanmış olup TOKİ tarafından sürdürülen inşaatın %92’si tamamlanmıştır. Hastanenin 2013’te bitirilerek teslim edilmesi planlanmaktadır.

iii. Fatsa Devlet Hastanesi

300 yataklı olarak yapılacak hastane için 4 milyon TL ödenek sağlanmış olup kamulaştırma çalışmaları tamamlanmıştır, projesi çizilerek onaylanmış olup ihale süreci başlamıştır. Yapımına 2013 yılı içinde başlanması planlanmaktadır.

iv. Gürgentepe Devlet Hastanesi

25 yataklı Gürgentepe Devlet Hastanesi yapımı için arsa tahsisi yapılmıştır. Proje bedeli 4 milyon 250 bin TL olup projesi hazırlanarak Sağlık Bakanlığı’nın onayına sunulmuştur.

v. Toplum ve Aile Sağlığı Merkezleri

Akkuş Salman Aile Sağlığı Merkezi

Çaybaşı İlküvez Aile Sağlığı Merkezi

Kabataş Alankent Aile Sağlığı Merkezi

Ordu Merkez Çok Amaçlı Sağlık Tesisi yapımı, eski 1 Nolu Sağlık Ocağı’nın yerinde planlanmıştır. İhalesi yapılmış ve yapım aşamasına geçilmiş olup, 31 Aralık 2013’e kadar teslimi beklenmektedir.

7. Acil ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri

2002’de 2 olan 112 Acil İstasyonu sayısı, 2013’te 30’a çıkmıştır. 50 acil ambulansı ve 19 hasta nakil ambulansı ile hizmet verilmektedir. Ülkemiz genelinde uygulamada olan helikopter ve uçak ambulans hizmetleri ilimizde de uygulanmaktadır. Özellikle acil vakaların naklinde kullanılan hava ambulans hizmetleri, Samsun Bölgesi’ne bağlı olarak sürdürmektedir.

Helikopter ve uçak ambulanslar ile 2010’da 54, 2011’de 44 ve 2012’de ise 45 hasta taşınmıştır.

1 Komuta Kontrol Merkezi ve 30 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu ile il geneline hizmet veren 112 İl Ambulans Servisi Başhekimliği, toplamda 42 ambulans ile hastalara müdahale etmektedir. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinin sürdürülmesinde ve hastaneler arası hasta nakil koordinasyonunun sağlanmasında görevli olan 112 Komuta Kontrol Merkezi 2012’de 42437 çağrıya görevlendirme yapmıştır.

112 Acil Sağlık Hizmetlerindeki Gelişim

	2002	2013 (Haziran)
112 Acil İstasyon Sayısı (Aktif)	2	30
112 Ambulans Sayısı	2	50
112 ile Taşınan Vaka Sayısı	1.742	3.270

Ambulans Çıkışlarının Çağrı Nedenlerine Göre Dağılımı											
	Medikal	Trafik Kazası	İş Kazası	Diğer Kazalar	Yaralama	İntihar	Yangın	Sağlık Tedbirleri	Protokol	Diğer	Toplam
2007	9226	1663	47	1200	180	113	34	651		667	13781
2011	25754	2227	126	2823	504	322	72	574	1	53	32456
2012	33732	2602	108	4272	591	437	102	537	0	56	42437

Ambulans Çıkışlarının Sonuçlarına Göre Dağılımı															
	Yerinde Müdahale	Hastaneye Nakil	Hastanelerarası Nakil	Tıbbi Tetkik İçin Nakil	Eve Nakil	Ex Yerinde Bırakıldı	Ex Morga Nakil	Nakil Reddi	Diğer Ulaşımlar	Görev İptali	Başka Araca Nakil	Asılsız İhbar	Olay Yerinde Beklenen	Diğer	Toplam
2007	2778	6949	2140	4	39	153	74	68		198	456	161	651	110	13781
2011	3368	20622	2805	85	198	293	60	1890	414	980	698	118	574	351	32456
2012	2021	27804	3819	51	392	355	69	4185	575	1178	709	125	529	625	42437

VAKALARIN NAKLEDİLDİĞİ HASTANELER				
	Sağlık Bakanlığı Hastaneleri	Üniversite Hastaneleri	Özel Hastaneler	Toplam
2007	8894	99	96	9089
2011	21502	67	1858	23427
2012	28535	207	2881	31623

8. Aile Hekimliği

İl’de 24 Temmuz 2010’da Aile Hekimliği kadrolarına yerleştirme işlemi yapılmış ve 13 Eylül 2010’da Aile Hekimliği uygulamasına geçilmiştir. 19 adet Toplum Sağlığı Merkezi (TSM) ve 63 adet Aile Sağlığı Merkezi (ASM) mevcuttur. Birinci basamak sağlık hizmeti ile koruyucu hekimlik hizmetinin verilmesinde yeri yadsınamaz olan aile hekimlerinin ilimizde belirlenen bölgelerinde boşluk olmayıp, doluluk oranı %100 dür. Bu merkezlerde 187 Aile Hekimi hizmet vermektedir.

İLÇE AH'ne KAYITLI NÜFUS DURUMU		
İLÇELER	AİLE HEKİMİ SAYISI	İLÇE NÜFUSU *
Akkuş	7	22.620
Aybastı	6	22.401
Çamaş	3	8.568
Çatalpınar	5	14.764
Çaybaşı	4	13.308
Fatsa	25	100.859
Gölköy	9	28.861
Gülyalı	2	5.705
Gürgentepe	4	13.158
İkizce	5	15.088
Kabadüz	2	4.470
Kabataş	4	12.390
Korgan	9	30.899
Kumru	9	30.314
Mesudiye	3	7.325
Perşembe	8	29.680
Ulubey	5	15.624
Ünye	30	115.646
Merkez	47	189.842
TOPLAM	187	681.522
* İlçe Nüfusları Aile Hekimliği Bilgi Sistemi Kayıtlarından Alınmıştır.		

9. Evde Sağlık Hizmetleri

Ülke genelinde yatağa bağımlı hastaların tıbbi bakım ve rehabilitasyonlarının sağlık kurum ve kuruluşları yerine kişinin kendi evi ve aile ortamında verilmesi amacıyla “Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge” 01.02.2010 tarih ve 3895 sayılı Bakan onayı ile yürürlüğe girmiştir.

İl’de Evde Sağlık Hizmetleri Uygulaması 13 Eylül 2010’da Aile Hekimliği uygulamasına geçildikten sonra 15 Eylül 2010’da başlanmış olup; 2010’da Ordu ili hedef nüfusa ulaşan 21 ilin arasında yer alarak Sağlık Bakanlığı tarafından teşekkür belgesi ile ödüllendirilmiştir.

İl’de Evde Sağlık Hizmetleri’nin yaygınlaştırılması, sürekliliğinin sağlanması ve kalitesinin artırılması amacıyla 7 Adet giydirilmiş hasta nakil ambulansı, 10 Devlet Hastanesi, 1 Eğitim ve Araştırma Hastanesi, 1 İlçe Hastanesi, 1 Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi ve 19 Toplum Sağlığı Merkezi’nde ayrıca Sağlık Müdürlüğü bünyesinde ise Koordinasyon Merkezi’ne bağlı mobil birim oluşturulmuştur.

İl’de başlangıçtan bugüne kadar toplam 3585 hastaya ulaşılarak Evde Sağlık Hizmeti verilmiştir. Hizmet verilen 1283 hasta vefat etmiş, 383 hastanın ise iyileşme nedeniyle evde sağlık hizmetleri sonlandırılmış olup; şu anda 1917 Aatif hastaya Evde Sağlık Hizmetleri verilmektedir. İlimiz genelinde Evde Sağlık Hizmetleri Doktor, Ebe, Hemşire, Sağlık Memuru, Yardımcı Sağlık Personeli olmak üzere toplam 84 personel ile sunulmaktadır.

10. Ağız ve Diş Sağlığı Hizmetleri

Ordu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi ve Evde Sağlık Hizmetleri Birimi'nin ortaklaşa yürüttüğü çalışmayla evde sağlık hizmetine muhtaç hastaların diş tarama işlemleri Ordu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi ve ilçe hastanelerinde çalışan diş hekimlerince yapılmaktadır.

Koruyucu hekimlik kapsamında İlköğretim 1., 2 ve 3. sınıf öğrencilerine flor uygulaması programı hazırlanmış, program 23 Kasım 2011'den itibaren uygulamaya konulmuş ve sürekliliği sağlanmıştır. Bu kapsamda öğrencilere diş macunu ve diş fırçası dağıtılmaktadır. Slayt gösterisi ile eğitim verilen çocuklar görsel olarak da bilgilendirilmiştir. Yine huzur evinde bulunan yaşlılara, çocuk yuvasına ve sevgi evlerine ağız diş sağlığı ve protez bakımı hakkında bilgi verilerek macun ve fırça dağıtımı yapılmıştır. Bütün merkez köy okulları ağız diş sağlığı açısından tarandı ve anaokulu kısmına florlu vernik, ilköğretim çocuklarına flor uygulaması yapılmıştır.

Ağız ve diş sağlığı teknikerlik eğitimi 2012'de iki kez yapılmış ve bu eğitimlerin sonunda 41 kişiye ağız ve diş sağlığı teknikerlik yetki belgesi verilmiştir.

11. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Hizmetleri

Ordu'ya ait 2007-2012 yılları arasındaki hayati veriler aşağıdaki tabloda görülmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini gösteren demografik verilerden olan anne ve bebek ölüm hızlarının ilimizde yıldan yıla düşüş gösterdiği görülmekte, bu durumdan hastanede yapılan doğum oranlarının yükselmesinin ve aile planlaması bilincinin artırılmasına yönelik eğitimlerin başarısının etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Hayati Veriler

	2007	2012
Anne Ölüm Hızı (yüzbinde)	37,3	10,2 (yüzbinde 15'in altında olması istenmektedir)
Ölü Anne Sayısı	4	1
Bebek Ölüm Hızı (binde)	12,75	9,3 (binde 10'un altında olması istenmektedir)
Hastanede Yapılan Doğum Oranı %	96,82	99,83
Bebek İzlem Sıklığı	9,6	7,3
Gebe İzlem Sıklığı	5,4	4,2
Yenidoğan İditme tarama	-	90,44
Karma DaBT-İPA-Hib-3 Aşı Oranı	93	95

2012 Yılı'nda;

Aile Planlaması Poliklinik başvuran kişi sayısı:	67.967
Aile Planlaması Danışmanlığı alan kişi sayısı:	54.388
Hap Dağıtılan Kişi Sayısı:	23.505
Kondom Dağıtılan Kişi Sayısı:	29.956
Enjeksiyon Yapılan Kişi Sayısı:	4.016
Ria Takılan Kişi Sayısı:	1.704
Tüp Ligasyonu Yapılan Kişi Sayısı:	1.078

12. Hasta Hakları

İl hastaneleri hasta hakları birimlerine Hasta Hakları Uygulaması'nın başladığı Eylül 2005' ten Aralık 2012'ye kadar toplam 3453 hasta hakları başvurusunda bulunulmuş, bu başvuruların 2725'i birim çalışanları tarafından yerinde çözülmüş, 728 başvuru ise hasta hakları kurulunda görüşülerek sonuca bağlanmıştır. Hasta Hakları Kurulu'nda görüşülen bu başvurular sonucunda 38 başvuruda (% 5) Hasta

Hakları İhlali kararı çıkmış ve işlem yapılmak üzere ilgili hastanenin Başhekimliği'ne gönderilmiştir. Hasta Hakları İhlali oranı yıllara göre farklılıklar göstermekle birlikte Ordu ilinde Türkiye ortalamasının altındadır. Her ne kadar oran Türkiye ortalamasının altında olsa da ihlallerin minimize edilerek hasta memnuniyetinin yükseltilmesi hedeflenmektedir. Bunun için de personel eğitimi, teknoloji yenileme başta olmak üzere birçok konu ve alanda iyileştirme yapılması planlanmaktadır.

13. Sağlık Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması

- Anne bebek ölümlerinin azaltılması
- Obezitenin azaltılması
- Obezite ve sağlıklı beslenme konusunda öğrencilere ve ailelere yönelik eğitimlerin artırılması,
- Ağız diş sağlığı konusunda nüfusun tamamına yönelik bilinçlendirme eğitimleri
- Tüm anaokullarına florlu vernik uygulaması
- Bağışıklama çalışmalarının artırılarak devam ettirilmesi
- Tüm doğumların hastanede yaptırılıp, tüm yenidoğanların tarama programlarına uygun olarak taranması
- Acil Sağlık Hizmetleri ve Afetlerde Sağlık Yönetimi'ni geliştirmek amacıyla kırsal vakaya ulaşım süresi oranının kabul edilebilir değerlere getirilmesi
- İlimizde bulunan ambulansların sayısının artırılması ve yaşının 5 yıldan aşağıya çekilmesi
- Evde sağlık hizmetleri için yeterli miktarda araç bulundurulması
- Sağlık alanında kurumsal kapasitenin artırılması, daha hızlı, kaliteli ve etkin sağlık hizmetinin sunulması
- Sağlık turizmine yönelik yatırımların yapılması
- Sağlık kuruluşlarına yapılan göğüs ağrısı başvurularının en az %50 sinde ambulans ile naklinin sağlanması
- Neonatal Resusitasyon Programı Eğitimleri'nin artırılarak, asfiksiye bağlı yenidoğan ölümlerinin azaltılması
- Diyabet ve KOAH gibi kronik hastalıkların görülme sıklığının azaltılması için, önleme faaliyetlerinin ve halk eğitimlerinin yaygınlaştırılması
- Hastane hizmetlerinin idari, yapısal ve fonksiyonel olarak geliştirilmesi
- Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin 2 yıl içinde Tıpta Uzmanlık Eğitimi verebilecek düzeye getirilmesi
- İl'de bulunan yoğun bakım yatak sayısının ve seviyesinin artırılması
- Ordu Devlet Hastanesi'ne ek bina çalışmaları ve yeni yoğun bakım birimlerinin açılması
- Kumru Devlet Hastanesi'ne ameliyathane yapılması
- Organ Doku Nakli Koordinatörlük birimi oluşturulması
- Üniversite Hastanesi bünyesinde çocuk acil travma ünitesi yapılması
- Yanık merkezi veya ünitesi yapılması
- Hastane otelcilik hizmetlerinin geliştirilmesi
- Tıbbi etik ve danışma kurullarının aktifleştirilmesi

GZFT ANALİZİ

Güçlü Yönler

- Sosyal güvenlik reformunun yapılmış olması
- Kurumların döner sermaye bütçelerinin bulunması ve bakanlığımızın yetki devirleri ile ihtiyaçların yerinde ve hızlı çözümü
- Yaygın nitelikte 112 ağının bulunması ve kentserde acil vakalara hızlı erişim
- Sağlık tesislerine müracaat sayısındaki artış
- Evde sağlık hizmetleri, mobil sağlık ve mobil eczane uygulamaları
- Yeni hastane yatırımlarıyla birlikte nitelikli yatak sayılarının ve yoğun bakım yatak sayılarının artırılması
- Hava ambulansı ile hasta naklinin gerçekleştirilmesi
- Özel sağlık sektöründeki kuruluşların fazla olması
- Aile hekimliği uygulaması ile birlikte koruyucu sağlık hizmetlerinin etkin yürütülmesi

Zayıf Yönler

- Stratejik personel (uzman hekim ve hekim) bazında personel devir hızının yüksekliği
- Ambulans sayısının yetersiz olması ve beş yaşından büyük ambulans sayısının fazlalığı
- Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde Tıpta Uzmanlık Eğitimi'nin başlamamış olması ve öğretim görevlisi sayısının yetersiz olması
- Hastane binasının Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterlilikte olmaması
- İl özel idaresi tarafından sağlığa ayrılan ödeneğin az olması
- Kırsal bölgelerin dağınık ve yerleşimin dağınık olması
- Nüfusu 3.500'ün üzerinde olan aile hekimliği birim sayısının fazla olması

Fırsatlar

- Devlet bütçesinden sağlığa ayrılan paydadaki artış
- İletişim ve bilişim teknolojileri ile sağlık alanındaki gelişimlerin takibi
- Medyanın sağlığa ve sağlık programlarına artan ilgisi
- Aile hekimliği gibi sağlıkta dönüşüm politikalarının halkımız tarafından çabuk benimsenmesi
- Havaalanı inşası ile ulaşım sorunlarının azalması
- Ordu Üniversitesi ile Sağlık Bakanlığı ortaklığında, ilde Tıp Eğitimi'nin ve Tıpta Uzmanlık Eğitimi'nin verilecek olması
- Ordu Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi'nin hizmet vermeye başlaması

Tehditler

- Yaşlı nüfus oranının artması
- İlimizin fazla yağış alması sebebiyle su taşkınlarının ve toprak kaymalarının oluşması
- Sağlık hizmet sunumundaki gelişime paralel olarak hizmet standartlarındaki beklentilerin artışı
- Nitelikli sağlık hizmet sunumu ve paralelindeki maliyet artışı
- Mevcut hastalıklardaki beklenmeyen değişiklikler ile yeni tanımlanan veya öngörülemeyen hastalıkların (KKKA gibi) sağlık hizmet sunumunu olumsuz yönde etkilemesi

B. ÇALIŞMA ve SOSYAL GÜVENLİK

1. Sosyal Güvenlik

İl genelinde 2013 Şubat ayı itibarı ile primli sistem kapsamında yer alan 712.565 kişi, 2022 Sayılı Kanun'dan yararlanan 21.932 kişi olmak üzere toplam 734.497 kişinin sağlık ve sosyal güvencesi bulunmaktadır. Sosyal güvencesi olmayan vatandaş sayısı ise 37.463'tür

İl'de Sosyal Güvenlik Kapsamında Olan Nüfus (2013 Şubat)

KAPSAMI	ÇALIŞAN	EMEKLİ	BAKMAKLA YÜKÜMLÜ	2022	Gelir Testi Yapılan (GSS)	TOPLAM KİŞİ SAYISI
5510 S.K. 4/c Kapsamı (Emekli Sandığı)	22.790	15.880	55.119	-	-	93.789
5510 S.K. 4/b Kapsamı (Bağ Kur)	35.178	31.085	115.099	-	-	181.362
5510 S.K. 4/a Kapsamı (SSK)	70.985	53.631	192.642	-	-	317.258
2022 Sayılı Yasadan Yararlanan	-	-	-	21.932	-	21.932
Gelir Testi Yapılan (GSS)	-	-	-	-	120.156	120.156
GENEL TOPLAM	128.953	100.596	362.860	21.932	120.156	734.497

2. İş-Kur Faaliyetleri

i. İl'de ve Türkiye'de İşsizlik, İşgücüne Katılma ve İstihdam Oranları

YILLAR	ORDU			TÜRKİYE		
	İşsizlik Oranı (%)	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)
1985	3,2	72,4	70,1	4,7	61,1	58,2
1990	5,4	70,8	66,9	5,4	60,6	57,3
2000	8,1	61,4	56,4	8,9	55,2	50,3
2008	4,9	61,3	58,3	11,0	46,9	41,7
2009	5,9	59,4	55,9	14,0	47,9	41,2
2010	5,9	58,1	54,6	11,9	48,8	43,0

İl işsizlik oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Ancak, il ve Karadeniz Bölgesi genelinde işgücünün büyük çoğunluğunun tarım sektöründe çalıştığı ve kadınların çoğunun ücretsiz aile işçisi statüsünde olduğu göz önüne alındığında ilde ve bölgede işsizliğin görünenden çok daha büyük boyutlarda olduğunu söylemek mümkündür. Özellikle tarım sektöründe yüksek oranlı bir gizli işsizlik söz konusudur.

ii. İş Başvuruları ve İşe Yerleştirmeler

İl’de 2013 yılı Mart ayı sonu itibarı ile İş-Kur’a kayıtlı 7.792 erkek, 6.647 kadın olmak üzere toplam 14.439 işsiz vardır.

Kayıtlı işsizlerden; 2011’de 1.141 erkek ve 904 kadın olmak üzere 2.045 kişi, 2012’de 1.688 erkek ve 2.108 kadın olmak üzere 3.796 kişi, 2013 yılında Mart ayı sonu itibarı ile 1.184 erkek ve 866 kadın olmak üzere 2.050 kişi işe yerleştirilmiştir.

İl merkezinde faaliyete geçen ATOS Çağrı Merkezi’nde 2012 yılı içinde İş-Kur aracılığı ile 600 kişiye kurs verilerek istihdam edilmelerine yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiş ve 2012 Aralık sonu itibarı ile 411 kişi istihdam edilmiştir. 2013’te AssisTT Çağrı Merkezi ve ATOS Çağrı Merkezi’nde istihdam edilmek üzere 170 kişilik Çağrı Merkezi Görevlisi Kursu açılması planlanmış, bunlardan toplam 50 kişilik 2 adet kurs sona ermiş, kalan 120 kişilik kurslar başlatılma aşamasına gelmiştir

iii. İşsizlik Ödeneği

2012’de işsiz kalan 2.832 kişiye toplam 4,5 milyon TL, 2013 yılı Mart ayı sonu itibarı ile ise 1.712 kişiye 1, 5 milyon TL işsizlik maaşı ödenmiştir.

iv. İşgücü Yetiştirme Programları

2012’de işgücü yetiştirme programları kapsamında 269 adet kursa 3.348 kursiyer katılmış, bunlardan 1.420’si istihdam edilmiştir. 2013 yılı Mart ayı sonu itibarı ile ise açılan 69 adet kursa 612 kursiyer katılmış, 46’sı istihdam edilmiştir.

v. Toplum Yararına alışma Programları

2012’de ağaçlandırma, evre düzenlemesi, yardımcı personel istihdamı ve kamusal altyapının yenilenmesi çalışmalarında kullanılmak üzere 2,5 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir. Bu kapsamda uygulanan 38 adet projede 459 kişi istihdam edilmiştir.

Ayrıca Toplum Yararına alışma Programı kapsamında 2012’de Kabadüz İlçesi Çambaşı Mevkiisi’nde kurulan “Kadın Hatıra Ormanı” isimli ağaçlandırma projesinde 15 kadın 6 ay süre ile istihdam edilmiştir.

Kadın istihdamının desteklenmesi amacıyla, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile yapılan işbirliği çerçevesinde, 150 kişilik TYP 10 Ekim 2012’de okullarda başlatılmıştır. Toplam bütçesi 1.613.000 TL olan program 10 Temmuz 2013’e kadar devam etmiştir.

vi. Özürlü İstihdamına Yönelik alışmalar

2012’de 1 adet özürlülere, 2 adet hükümlülere yönelik kurs açılarak 35 kursiyere eğitim verilmiştir. 2013 yılında Mart ayı sonu itibarı ile ise özürlülere yönelik 2 adet kursa 19 kursiyer katılmıştır.

C. SOSYAL HİZMETLER

Sosyal Hizmetler, "kişi ve ailelerin kendi bünye ve evre şartlarından doğan veya kontrolleri dışında oluşan maddi, manevi ve sosyal yoksunluklarının giderilmesine ve ihtiyaçlarının karşılanması ile sosyal sorunlarının önlenmesi ve özömlenmesine yardımcı olunması, hayat standartlarının iyileştirilmesi ve yükseltilmesini amaçlayan sistemli ve programlı hizmetleri sunmak" şeklinde tanımlanabilir. Sosyal hizmetlerin miktar ve kalite olarak yüksek bir düzeyde sunulması yaşam kalitesinin ve kentin çekiciliğinin artması açısından büyük bir öneme sahiptir.

İl düzeyinde sunulan sosyal hizmetler, büyük ölçüde Ordu Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü uhdesinde bulunmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, ekonomik ve sosyal destek hizmetleri (eski adıyla ayni ve nakdi yardım hizmetleri), evlat edindirme hizmetleri, kadın ve aileye yönelik hizmetler, korunmaya muhtaç çocuk hizmetleri, koruyucu aile hizmetleri, özürlü bakım hizmetleri, özel kreş ve gündüz bakımevi hizmetleri, yaşlı bakım hizmetleri, aile eğitimi ve danışmanlık hizmetleri, risk altındaki çocuklar ve madde bağımlılarına yönelik hizmetler, 5395 Çocuk Koruma Kanunu kapsamındaki hizmetler ve 3413 sayılı yasa kapsamında işe yerleştirme hizmetleri olmak üzere farklı kesimlere yönelik çok sayıda hizmetleri sunmakla görevlidir.

Ordu Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak hizmet veren, Ordu Çocuk Yuvası, Erkek Yetiştirme Yurdu, Ordu Ahmet Cemal Mağden Huzurevi, Ordu Kadın Konukevi, Sabancı Çocuk Yuvası, Altınordu Sosyal Hizmet Merkezi ve 18 Çocuk Evi bulunmaktadır. Öte yandan, İl Müdürlüğüne bağlı Özel Miray Özürlü Bakım Merkezi, Özel Karadeniz Özürlü Bakım Merkezi olmak üzere iki adet özel özürlü bakım merkezi faaliyetlerini sürdürmektedir. Toplam 147 özürünün bakımı bu iki adet özürlü bakım merkezinde yapılmaktadır.

1. İl'de Koruma ve Bakım Altında Bulunan Kişi Sayıları

Çocuk yuvalarında 141, çocuk evlerinde 21 ve Erkek Yetiştirme Yurdu'nda 52 çocuk olmak üzere toplam 214 çocuğumuz koruma ve bakım altına alınmıştır. Ahmet Cemal Mağden Huzurevi'nde toplam 103 yaşlımıza bakım hizmeti verilmektedir. Kadın Konukevi'nde 8 kadın ve 4 çocuğa koruma ve bakım hizmeti verilmektedir. Koruyucu aile hizmetleri kapsamında 2011'de 53.000 TL, 2012'de 66.000 TL yardım yapılmıştır. İl'de 9 koruyucu aile bulunmaktadır.

2. Özörlörlere Verilen Hizmetler

2007'de başlatılan "Özörlörlere Evde Bakım Hizmeti" uygulaması kapsamında İl'de 6.220 kişi özörlü bakım aylığından yararlanmaktadır. Bu kişilere ödenen yardım miktarı 2011 yılında 38 milyon TL, 2012 yılında ise 47 milyon TL'dir. Özel Özörlü Bakım Merkezleri'ne 2011'de 2,2 milyon TL, 2012'de 2,6 milyon TL ödenmiştir. 189 özörlünün bakım hizmeti 2 Özel Özörlü Bakım Merkezi'nce verilmektedir.

3. Özörlörlere Destek Programı (ÖDES)

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki illerde yerel dinamikleri harekete geçirerek, özörlörlülerle ilgili duyarlılık ve farkındalığın geliştirilmesine ve özörlörlüğün önlenmesine katkıda bulunmak amacıyla, 2011'de Özörlörlere Destek Programı (ÖDES) uygulamaya konulmuştur.

İl'de, ÖDES-Özörlörlüler Destek Programı kapsamında 2012'de yürütölen ve toplam bütçeleri 227.118 TL olan 3 proje, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'ndan 181.618 TL finansman desteğı almıştır. Bu projeler : "Lütfen Özörlörlü Dilemeyin!", "Anneleri Eğitiyoruz Engelleri Kaldırıyoruz", "Evde Bakım Hizmeti Sunan Bakıcılara Yönelik Eğitim, Bilinçlendirme ve Yeniden Değerlendirme Projesi"dir.

2013'te uygulanmaya hak kazanan 3 yeni projenin toplam maliyeti 192.492 TL, bu projelere Bakanlık tarafından sağlanan finansman desteğı ise 175.098 TL'dir.

i. "İlkövez Halkı Bilinçleniyor, Özörlörlü Doğumlar Azalıyor" Projesi

Uygulama süresi 9 ay olan bu proje, Çaybaşı İlçesi İlkövez Beldesi halkının özörlörlüğün nedenleri ve önlenmesi konularında farkındalık ve bilinç düzeyinin artırılmasının sağlanarak, Belde'deki özörlörlü doğum oranının azaltılması hedeflenmiştir.

ii. “Özürlü Doğmak İstemiyorum” Projesi

Uygulama süresi 12 ay olan ve Çaybaşı İlçesi’nde uygulanacak olan proje ile özürllüğün en önemli nedenlerinden biri olan akraba evliliklerinin önlenerek, ilçedeki özürllü doğumlarının azaltılması hedeflenmiştir.

iii. “Hedef 2016 RİO” Projesi

Kumru İlçesi’nde, engelli çocuk ve gençlerin sportif ve sosyal faaliyetlerle daha sosyal bireyler haline gelmelerinin sağlanması ve özgüven sahibi, fizik, moral ve sosyal yönlerden rehabilite olmuş bireyler olarak topluma kazandırılmaları hedeflenmiştir.

4. Şehit Aileleri ve Gazilere Yönelik Hizmetler

Şehit isimleri 33 okul, 25 cadde, 83 sokak, 3 çocuk parkı ve 1 adet mesire alanına verilmiştir. Milli ve dini bayramlar ile özel günlerde şehit aileleri ve gaziler ziyaret edilmektedir. Şehit aileleri ve gaziler için Çanakkale ve İstanbul illerine geziler düzenlenmiştir. İl şehit ve gazi derneklerinin faaliyetleri için uygun mekânlar sağlanmıştır. Şehit ve gazi aileleri ile çocuklarına 2010-2011 yılları arasında 158.175 TL nakdî, 618 ton kömür ve 88.120 TL’ye karşılık gelen yakacak yardımı yapılmıştır.

5. Engellilere Yönelik Hizmetler

İl genelinde 26 kamu kurumu ve 5 kaymakamlık binasında engelli rampası, 13 kamu kurumu ve 2 kaymakamlık hizmet binasında engelli asansörü yapılmıştır. Valilik tarafından yayımlanan bir genelge ile belediyeler ve tüm kamu kurum ve kuruluşlarından özürllülere yönelik düzenlemeler yapılması istenmiştir.

i. Özürllü Engelsiz Yaşam Merkezi

Merkez Karacaömer Köyü’ne yapılan 60 kişi kapasiteli Özürllü Engelsiz Yaşam Merkezi’nin ihalesi 04 Ağustos 2011’de 3 milyon 500 bin TL’ye gerçekleştirilmiştir. Fiziki gerçekleşmesi % 90 olup 2013 yılı 2. yarısında binanın tamamlanması planlanmaktadır.

ii. Sosyal Rehabilitasyon Merkezi

25.05.2010’da ihale edilen 48 kişi kapasiteli binanın kapasitesinin düşürülerek 24 kişinin barınacağı bir merkez olarak hizmete açılması için açılış onayı ve hizmet alımı personel yetkileri Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na onaylanmıştır. Doğalgaz ve personel ihtiyacı karşılanarak açılışa hazır duruma getirilmiştir. Merkezde rehabilitasyona ihtiyacı olan kız çocuklarının bakım ve rehabilitasyonu sağlanacaktır.

iii. Sevgi Evi

Ünye İlçesi Sabancı Çocuk Yuvası Müdürlüğü arsasına 4 blok olarak inşa edilecek 40 kişi kapasiteli sevgi evinin ihalesi yapılmış olup 2013 yılı ödeneği 2,5 milyon TL’dir.

iv. Fatsa Belediyesi Huzurevi

Valilik ile Fatsa Belediyesi arasında yapılan protokol gereğince Fatsa Belediyesi 60 kişi kapasiteli bir huzurevi hizmet binası inşa ederek Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’na devredecektir. Kumru-Korgan Yolu üzerinde 4500 m² arazi üzerine yapılan huzurevinin 2013 yılı içerisinde bitirilerek hizmete açılması planlanmaktadır.

6. Projeler

i. Sevgi Evleri

Sevgi Evleri'nin 10-12 çocuğun barınıp yaşamlarını sürdürebileceği, temel gereksinimlerinin karşılanabileceği, toplu yaşamın getirdiği olumsuzlukları yaşamadan yetiştirilebilecekleri, aile ortamına benzer yapılar ve ilişki sistemi içinde çocukların yetişebileceği kuruluşların yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar büyük bir hızla sürdürülmektedir. Aile ortamı şeklinde düzenlenmiş sevgi evleri, az sayıda personel tarafından sürekli ve değişmeyen hizmetin sağlanması ile çocuklarda temel güven duygusunu kazandırmakta, sağlam ve tutarlı davranış özelliği ile olası kişilik ve davranış bozukluklarını en aza indirmektedir.

Bu amaçla Ünye İlçesi Çocuk Yuvası arkasında TOKİ tarafından inşaatına başlanan 40 çocuk kapasiteli Sevgi Evleri'nin 2014 yılı içinde bitirilerek hizmete açılması ön görülmektedir.

Sevgi evlerinin bir bloğunun kız çocukları için ilk kabul ve değerlendirme merkezi olarak hizmet vermesi, diğer üç blokta ise çocuk evlerine alınması henüz uygun olmayan kız çocuklarının barındırılması düşünülmektedir.

ii. Fatsa Huzurevi

Fatsa İlçesi'nde yapılmakta olan 60 kişi kapasiteli Huzurevi'nin yapım işini Fatsa Belediyesi üstlenmiştir. Yapılan protokol gereği Belediye binayı yaptıktan sonra Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'ne devredecek ve binanın tefrişatı, personel temini ve çalıştırılması ve her türlü idaresi Müdürlük tarafından yapılacaktır.

İki kişilik ve tek kişilik odalardan oluşacak huzurevi daha modern ve işlevsel bir mimari yapıda planlanmıştır. İl'de hizmet veren mevcut Ahmet Cemal Mağden Huzurevi'nin kapasitesi dolmuştur.

Köyden kente göçün ilimizde yoğun olarak yaşandığı ve köylerde genelde yaşlı nüfusun kaldığı da dikkate alındığında ilerleyen yıllarda huzurevine olan ihtiyacın çok daha fazla olacağı öngörülmektedir.

iii. Engelsiz Yaşam Merkezi

Merkez 60 kişi kapasiteli olup, geçici kabulü Ağustos 2013 tarihi itibarı ile yapılmıştır. Binanın yol ve su ile ilgili eksikliklerinin giderilmesi sonrası 2014 yılı başlarında hizmete açılması ön görülmektedir.

Türkiye'de ilk defa, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı çocuk yuvası ve yetiştirme yurdunda kalan eğitilebilir durumdaki 48 çocuğun barındırılacağı bu merkezde; çocukların yeteneklerinin geliştirilmesine ve sosyal hayata uyumuna yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Ayrıca şehirdeki özürlü çocuk sahibi ailelere, günlük aktivitelerini rahat yapabilmeleri için çocuklarını emanet edebilecekleri 12 kişilik misafirhanede hizmet verilecektir.

iv. Sosyal Hizmet Merkezleri

İl'de 4 adet Sosyal Hizmet Merkezi açılması planmış olup Altınordu Sosyal Hizmet Merkezi resmi olarak açılmıştır ve tefrişatının yapılması ile birlikte Kasım 2013'te yeni binasında hizmete fiilen başlayacaktır.

Ayrıca, 2015 yılı sonuna kadar Ünye, Fatsa ve Gököy İlçeleri'nde de Sosyal Hizmet Merkezleri açılması planlanmaktadır.

v. Yetiştirme Yurdu ve Çocuk Yuvalarının Kapatılması

Çocukların kurum bakımı yerine çocuk evlerinde bakılması halinde hayata daha iyi hazırlanabildikleri, sosyalleşme ve sorun çözebilme kapasitelerinin daha da geliştiği bilimsel olarak tespit edildiği için 2015 yılı sonuna kadar Ordu Çocuk Yuvası ile Ordu Erkek Yetiştirme Yurdu'ndaki çocukların tamamının çocuk evlerine çıkartılarak bu iki kuruluşun kapatılması, 2018 yılı sonuna kadar Sabancı Çocuk Yuvası'nın da aynı şekilde kapatılarak rehabilitasyon ihtiyacı olan çocuklar dışında toplu yaşam şeklinde kuruluş bakımı hizmetine son verilmesi planlanmaktadır.

vi. Yaşlı Yaşam Evleri

Yaşlıların kendi doğup büyüdüğü ve yaşlandıkları çevrelerinden kopararak farklı kişilik özelliklerine sahip yaşlıların bulunduğu toplu yaşam alanı olan huzurevlerine yerleştirilmesi pek çok soruna neden olmaktadır. Bu nedenle özellikle ilçelerde 4-5 yaşının birlikte yaşayabileceği Yaşlı Yaşam Evleri açılmak suretiyle yaşlılarımızın hem bakım hizmetinden yararlandırılması hem de toplumsal çevrelerinden koparılması amacıyla 2016 yılı sonuna kadar en az 10 adet Yaşlı Yaşam Evi kurulması planlanmaktadır.

vii. Huzurevi Binası'nın Yıkılarak Yerine Sevgi Evi Tipi Yaşlı Evleri Yapılması

Mevcut Ahmet Cemal Mağden Huzurevi binasının toplu yaşam biçimini ön gören bir tarzda yapılmış olması nedeniyle çok farklı kişilik özelliklerine sahip 110 yaşının bir arada yaşamasına bağlı olarak sorunlar yaşanmaktadır. Ayrıca binanın depreme dayanıklılık açısından da yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Huzurevi binasının yıkılarak 10'ar kişilik 10 adet sevgi evi tipinde yaşlı yaşam evi yapılması ve yaşlıların özelliklerine göre 10'ar kişilik evlerde bakımlarının yapılması planlanmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın gerekli onay ve ödeneği vermesi halinde projenin 2016 yılı sonu itibarı ile tamamlanması ön görülmektedir.

viii. Yetiştirme Yurdu Binasının Yıkılarak Yerine Sosyal Hizmet Merkezi, Çocukevleri Koordinasyon Merkezi ve İl Müdürlüğü Olarak Hizmet Verecek Yeni Bir Bina Yapılması

Şehir merkezinde bulunan Yetiştirme Yurdu binasının eski olması, tamir ile eksikliklerinin giderilecek durumda olmaması nedeniyle, yurttan kalan çocukların 2014 yılı içinde çocukevlerine çıkarılarak kuruluşun kapatılması, ardından binanın yıkılarak yerine Altınordu Sosyal Hizmet Merkezi, Çocukevleri Koordinasyon Merkezi ve İl Müdürlüğü olarak hizmet verecek yeni bir bina yapılması planlanmaktadır. Bakanlığımızın gerekli onay ve ödeneği vermesi halinde projenin 2016 yılı sonu itibarı ile tamamlanması ön görülmektedir.

ix. Çocukevleri ve Yaşlı Evlereine Yönelik Hizmet Vermek Üzere Mobil Ekip Kurulması

Çocuk evlerinde kalan çocuklar ile yaşlı evlerinde kalan yaşlıların acil sağlık, onarım ve diğer ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla hemşire, sosyal çalışmacı, psikolog, teknisyen vb. personelin görev yapacağı ve çağrı sistemi ile çalışacak, hızlı müdahale ve sorun çözme kabiliyetine sahip mobil ekip oluşturularak, ekibin 2015 yılı içinde hizmete başlaması planlanmaktadır.

x. Acil İnceleme ve Değerlendirme Mobil Ekibi Kurulması

İl içinde meydana gelen kadına, çocuğa, yaşlıya ve özürlüye karşı şiddet, ihmal ve istismar olayları ile İl Müdürlüğü'nün görev alanına giren her türlü ihbarları anında değerlendirmek üzere gerekli sosyal incelemeyi yapmak üzere bir mobil ekip kurulması ve bu hizmetin de 2014 yılı için de başlatılması planlanmaktadır.

D. SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKIFLARI ÇALIŞMALARI

1. Yapılan Yardımlar

i. Ayni ve Nakdi Yardımlar

2009-2012 yılları arasında ilimizde hizmet vermekte olan SYDV'lerce toplam 145 milyon TL. ayni ve nakdi yardım yapılmıştır. Yılda ortalama 50 bin aileye 35 milyon TL tutarında yardım yapılmıştır.

YILI	AYNI – NAKDİ YARDIMLAR TOPLAMI	
	AİLE	TUTAR (TL)
2009	56.086	30.450.424
2010	48.344	26.181.524
2011	42.550	33.790.273
2012	121.608	54.931.297
2013 (17 Mayıs itibarı ile)	57.234	27.662.686

ii. Kömür Yardımları

2009-2012 yılları arasında toplam 180.532 ton kömür yardımı yapılmıştır. Yılda ortalama 45 bin aileye 45 bin ton kömür yardımı yapılmıştır.

YILI	DAĞITILAN KÖMÜR	
	AİLE	MİKTARI (TON)
2009	56.086	44.740
2010	48.344	43.900
2011	42.550	48.050
2012	34.454	43.842

iii. Şartlı Nakit Transferi Yardımları

Ekonomik ve sosyal yoksunluk içindeki ailelerin 0-6 yaş grubundaki çocuklarının sağlık giderleri ve 1-12. sınıfta okuyan çocuklarının eğitim giderlerinin karşılanması amacıyla Şartlı Nakit Transferi uygulanmaktadır. Program kapsamında Merkez SYDV tarafından; 1.610 hak sahibi aileye eğitim ve sağlık yardımı yapılmaktadır. 2013 yılı Mart ayı itibarı ile 289 çocuğa sağlık yardımı, 1.321 öğrenciye eğitim yardımı yapılmaktadır.

ŞNT Yardımları (Mart 2013)

Aile Sayısı	Eğitim Yardımı Alan Aile Sayısı	Sağlık Yardımı Alan Aile Sayısı	Yardım Tutarı (TL)
1.610	1.321	289	741.185

E. PROJE FAALİYETLERİ

i. Gelir Getirici Projeler

2012-2013 yıllarında seracılık, çilek ve patates yetiştiriciliği, erkek kuaförlüğü, pastanecilik alanlarında projeler yapılmıştır. Toplam bütçesi 1 milyon TL olan 17 adet proje hazırlanmıştır. Bu projelerden 5'i faaliyete geçmiş, 12'si ise onay beklemektedir.

ii. Sosyal Hizmet ve Eğitim Projeleri

2012-2013 yıllarında yaşlı ve özürlü vatandaşlarımıza yönelik evde bakım ve sosyal market, çok amaçlı toplum merkezi ve dokuma salonu projeleri düzenlenmiştir. Toplam bütçesi 5,3 milyon TL olan 13 adet proje hazırlanmıştır. Bu projelerden 4'ü faaliyete geçmiş, 1'i ihale aşamasında ve 8'i onay beklemektedir.

F. DERNEKLER

İl genelinde 31.12.2012'ye kadar toplam 2.969 dernek kurulmuş olup 2.035 dernek değişik nedenlerle feshedilmiş veya kapatılmıştır. 935 dernek halen faaliyet göstermektedir. İl'de aynı amaçlı derneklerin bir araya gelerek kurmuş oldukları 3 federasyon bulunmaktadır.

İlçelere ve Faaliyet Alanlarına Göre Derneklerin Dağılımı

BULUNDUĞU YER	DİNİ	SPOR	EĞİTİM	SOSYAL VE KÜLTÜREL	KAMU YARARI	ŞUBE	TOPLAM
Ordu-Merkez	50	70 (2F)	11	155 (1F)	16	17	319
Akkuş	5	1	-	7	-	1	14
Aybastı	9	3	1	16	1	-	30
Çamaş	11	1	-	9	-	-	21
Çatalpınar	4	1	1	6	1	-	13
Çaybaşı	6	2	-	5	1	1	15
Fatsa	36	17	3	50	4	1	111
Gölköy	15	3	2	17	2	-	39
Gülyalı	2	4	-	8	-	-	14
Gürgentepe	4	1	1	11	1	2	20
İkizce	12	2	-	6	-	1	21
Kabadüz	2	1	1	5	-	-	9
Kabataş	8	1	2	7	1	-	19
Korgan	30	3	1	19	1	1	55
Kumru	5	2	-	11	1	-	19
Mesudiye	9	-	1	6	1	1	18
Perşembe	14	5	4	20	3	1	47
Ulubey	8	1	-	19	-	-	28
Ünye	28	20	2	66	6	1	123
TOPLAM	258	138	30	443	39	27	935

G. AFET ve ACİL DURUM

1. Deprem

Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası'na göre Ordu İli'nin alan olarak 2/3'si 1. ve 2. derece Deprem Bölgeleri'nde kalmaktadır. İl merkezi 3. derece Deprem Bölgesi'nde yer almaktadır. İl'e en yakın fay hattı Kuzey Anadolu Fay Sistemi olup dünyanın en aktif faylarından biri olan Kuzey Anadolu Fay Zonu Mesudiye İlçesi'nin yaklaşık 20 km. güneyinden geçmektedir. Özellikle, Tokat (Niksar ve Erbaa) ile Sivas (Suşehri)'da meydana gelen 6 ve üzeri büyüklüğe sahip depremler, Ordu'nun güney ilçelerinde hissedilmiş, ancak, önemli hasara yol açmamış ve can kaybına sebep olmamışlardır. Sadece yamaçlarda ve duraysız bölgelerde yer yer büyük çaplı heyelanlar meydana gelmiştir. İlerleyen zamanlarda bu heyelanlar aktif hale geçerek yaşamı etkiler hale gelmişlerdir. İl'de 1904–2013 yılları arasında can kaybına neden olabilecek şiddette bir deprem meydana gelmemiştir. Ancak 7.9 büyüklüğündeki 1939 Erzincan ve 7.0 büyüklüğündeki 1942 Niksar - Erbaa depremleri şehirde büyük ölçüde hasara neden olmuştur.

Son yıllarda yapılan petrol araştırma çalışmaları Doğu Karadeniz'deki aktif fayların varlığını doğrulamıştır. Petrolün biriktiği tabakaların ve onların üzerindeki güncel tortulların kıvrımlanmış olması (petrol kapanları) söz konusu kapanların altında fayların varlığı, Doğu Karadeniz' in aktif yapısının veya depremselliğin kanıtları olarak ifade edilmektedir.

Ordu İli Deprem Bölgeleri

Yerleşim Yeri	Deprem Bölgesi	Yerleşim Yeri	Deprem Bölgesi	Yerleşim Yeri	Deprem Bölgesi
ORDU	3	Kösebucağı	2	Çayırkent	1
Saraycık	3	Yalıköy	3	Çiftlik	1
Uzunisa	3	GÖLKÖY	1	Tepealan	1
AKKUŞ	1	Alanyurt	1	KUMRU	2
Çayıralan	1	Aydoğan	1	Fizme	1
Akpınar	1	Damarlı	1	Yukarı Damlalı	1
Salman	1	Düzyayla	1	MESUDİYE	1
Seferli	1	Güzelyurt	1	Topçam	1
Yenikonak	1	Karahasan	1	Üçyol	1
AYBASTI	1	GÜLYALI	3	Yeşilce	1
Alacalar	1	GÜRGENTEPE	2	PERŞEMBE	3
Pelitözü	1	Direkli	1	Kırlı	3
Çakırlı	1	Eskiköy	2	Medreseönü	3
ÇAMAŞ	2	İşıktepe	2	ULUBEY	2
ÇATALPINAR	2	İKİZCE	3	ÜNYE	3
Göller	2	Devecik	2	Erenyurt	2
ÇAYBAŞI	2	Kaynartaş	2	Hanyanı	3
İlküvez	2	Şenbolluk	2	İnkur	2
FATSA	3	Yoğunoluk	2	Yeşilkent	2
Aslancami	2	KABADÜZ	2	Tekkiraz	2
Bolaman	3	Yokuşdibi	2	Fatih	2
Geyikçeli	2	KABATAŞ	1	Pelitliyatak	2
Hatipli	2	Alankent	1	Yenikent	2
Ilıca	3	KORGAN	1		
İslamdağ	2	Çamlı	1		

2. Heyelan, Kaya Düşmesi, Su Baskını ve Çığ

Ordu ili heyelan olaylarının yoğun yaşandığı illerden biri olup, Ulubey, Perşembe Gököy, Korgan ve Ünye ilçeleri başta olmak üzere il genelinde sıklıkla heyelan görülmektedir. Kaya düşmesi olayı yoğun olmamakla birlikte lokal olarak il genelinde gözlenmektedir. Su baskını olayları, Doğu Karadeniz Havzası'nda, kıyı şeridinde bulunan ilçelerde yoğun olmak üzere Merkez, Fatsa, Perşembe ve Ünye ilçelerinde gözlenmektedir. Aşırı yağışlar sonucu meydana gelen su baskını ve heyelan olayları 2006, 2009, 2011 ve 2013 yıllarında bölgesel olarak Merkez'de ve birçok ilçede yerleşim birimlerini etkilemiştir.

Ordu ili; Doğu Karadeniz Bölgesi'nin diğer illerine göre daha az çığ riskine sahip olan bir ildir. Nadiren meydana gelen küçük ölçekli çığlar ya da kar akmaları da yerleşim yerleri dışında kalmaktadır. Ülke genelinde ve ilde yaşanmış doğal afet türleri ve doğal afetler sebebiyle yıkılmış konut sayısı karşılaştırıldığında; ülke genelinde deprem önemli bir orana sahipken, ilimiz için bu durum heyelan türü için söylenebilmektedir. Gerek bitki örtüsündeki deformasyon, gerekse yıllık yağışlardaki önemli artış bu sonuçların doğmasında etkili olmuştur.

İl'e yılda ortalama 1176,6 kg./m² yağış düşmektedir. İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde yoğunluk gösteren bu yağışlar nedeniyle, bölgemizin arazi yapısının dağlık olması itibariyle sel ve toprak kaymaları olmakla beraber, can ve mal kayıplarına da neden olabilmektedir.

3. İl Genelindeki Geçici İskân Alanları

Merkez Uzunisa Köyü geçici tarım işçileri barınma alanı: 1000 Kişilik

Perşembe Efirli Köyü geçici tarım işçileri barınma alanı: 1000 Kişilik

Fatsa Merkez geçici tarım işçileri barınma alanı: 1000 Kişilik

Ünye merkez geçici tarım işçileri barınma alanı: 1000 Kişilik

4. Afet Konutları ve Yapımı Devam Edenler

2009 - 2012 yılları arasında il genelinde toplam 231 konut hak sahiplerine teslim edilmiştir.

İŞİN ADI	BAŞLANGIÇ YILI	BİTİŞ YILI	SÖZLEŞME BEDELİ (TL)	KONUT SAYISI
Kabataş Alankent Afet Konutları	2009	2009	1.170.000	22
Gülyalı Gülistan Afet Konutları	2009	2009	522.375	16
Ünye Şenyurt Afet Konutları	2009	2009	833.000	16
Gököy Aydoğan Afet Konutları	2005	2010	1.736.295	74
Ulubey Gündüzlü Afet Konutları	2005	2010	1.905.800	91
Akkuş Ambargürgen Afet Konutları	2008	2011	391.312	11
Aybastı Pelitözü Afet Konutları	2011	2012	38.600	1
TOPLAM	-	-	6.597.382	231

Yapımı Devam Eden Afet Konutları

İŞİN ADI	BAŞLANGIÇ YILI	BİTİŞ YILI	SÖZLEŞME BEDELİ (TL)	KONUT SAYISI
Perşembe Afet Konutları	2011	-	1.328.600	30
Gölköy Süleymaniye Afet Konutları	2011	-	389.280	10
Ulubey Uzunmahmut Afet Konutları	2011	-	77.200	2
Aybastı Pelitözü Afet Konutları	2011	-	39.600	1
TOPLAM	-	-	1.834.680	43

GZFT Analizi

Güçlü Yönler

Afet hafızası / geçmiş tecrübelerin varlığı.

Zayıf Yönler

Risk yönetimi anlayışının yaygınlaşmamış olması,
Afet kanunun güncel olmaması nedeniyle taleplere yeterince cevap verilememesi,
Arşiv ve doküman eksikliği,
Rapor yazımı için gerekli olan sayısal haritalara ulaşmadaki zorluklar,
Gözleme dayalı çalışma yapılmasının vatandaş üzerinde yarattığı güvensizlik,
Kent ve kırsal tehdit eden tüm tehlikelerin doğru bir şekilde belirlenememesi, Bütünleşik Afet Tehlike Haritalarının hazırlanmamış olması.

Fırsatlar

Afete yönelik dış kaynaklı fonların varlığı,
Arama kurtarma donanımlarının gelişimi,
İl'deki eğitim seviyesinin giderek yükselmesi,
Üniversite öncesi eğitimde konuya ilişkin bilgilerin ve hatta bazılarında derslerin verilmesi.

Tehditler

Halkın ve kamu kurum kuruluşlarının AFAD'ın işleyişi ve görev alanı hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması,
Gereken yasa ve yönetmeliklerin gecikmesine bağlı olarak yanlış ve geri dönüşsüz yerleşme – yapılaşmanın her geçen gün biraz daha artması ve giderek olasılığı artan risklere karşı güvensiz alanların giderek genişlemesi sonunda iyileştirme maliyetinin de bununla orantılı olarak yükselmesi.

IV. GENÇLİK HİZMETLERİ ve SPOR ALTYAPISI

Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü 2013 yılı verilerine göre Ordu İli'nde kulüp türlerine göre 5 ihtisas 15 müessese 12 okul ve 98 spor kulübü olmak üzere toplam 130 kulüp faaliyet göstermektedir. İl' de profesyonel liglerde 2, bölgesel amatör liglerde 2, yerel amatör liglerde 36 futbol kulübü faaliyet göstermektedir. Orduspor Kulübü PTT 1. Lig'de, Ünyespor Kulübü Spor Toto 3. Lig 2. Grup'ta, Altaş Soyaspor ve Fatsa Belediyespor Kulüpleri ise Bölgesel Amatör Ligde(BAL) mücadele etmektedir. Basketbol'da Orduspor Türkiye Kadınlar Basketbol 1. Ligi'nde, voleybolda Telekom Spor Aroma Bayanlar 3. Ligi'nde, Orduspor ve Ünye Uzungöl Gençlik ve Spor Erkekler Bölgesel Voleybol Ligi'nde, Ordu Tenis İhtisas Kulübü Aroma Bayanlar Voleybol 3. Ligi'nde, Bedensel Engelliler Basketbol kategorisinde Ordu Bedensel Engelliler Gençlik ve Spor Kulübü Süper Lig Erkekler Tekerlekli Sandalye Basketbol Ligi'nde, Hentbol kategorisinde ise Ordu Gençlerbirliği Spor 1. Lig Erkekler Hentbol ve Boztepe Gönülspor Hentbol Bayanlar 1. Ligi'nde mücadelesini sürdürmektedir.

Yıllık faaliyet programlarına göre ve İl Spor Temsilcileri nezaretinde; Atıcılık ve Avcılık, Atletizm, Badminton, Basketbol, Bedensel Engelliler, Bilardo, Bisiklet, Boks, Bocce Bowling Dart, Briç, Cimnastik, Dans, Hokey, Dağcılık, Futbol, Geleneksel Spor Dalları, Gelişmekte Olan Spor Dalları, Görme Engelliler, Güreş, Halk Oyunları, Halter, Hava Sporları, Hentbol, Herkes İçin Spor, İşitme Engelliler, İzcilik, Judo, Kano, Karate, Kayak, Kick Boks, Kürek, Masa Tenisi, Modern Pentatlon, Muay Thai, Okul Sporları, Okçuluk, Oryantiring, Otomobil Sporları, Özel Sporlar, Satranç, Su Altı Sporları, Su Topu, Taekwondo, Tenis, Üniversite Sporları, Voleybol, Vücut Geliştirme, Wushu, Yelken ve Yüzme olmak üzere toplam 51 spor branşının İl Temsilciliği bulunmaktadır. İlimiz genelinde 20 Eylül 2013 itibarı ile Lisanslı Sporcu Sayısı 33.867 dir.

İl sporcularından Cevat KARAGÖL Bedensel Engelliler Atıcılık dalında, Vedat YAVUZ ise Görme Engelliler Futsal dalında ülkemizi 2012 Londra Olimpiyatları'nda temsil eden sporcularımızdır.

2012 yılında 8 ayrı branşta birçok ulusal spor faaliyeti yapılan İlimiz'e yaklaşık 2000 civarında sporcu ve antrenör gelmiş olup; bu faaliyetler gerek spor branşına gerekse İlimiz ekonomisine katkı sağlamıştır. İl'de 2012 Mart, Nisan ve Mayıs aylarında basketbol, futbol, üniversite sporları, hentbol, su altı sporları (Zıpkınla Balık Avı Türkiye Şampiyonası Eleme Grubu Müsabakaları) ve voleybol branşlarında Türkiye Şampiyonaları yapılmıştır. Temmuz ayında ilimizde düzenlenen Uluslararası Altın Fındık Judo Turnuvasına yurtdışından 4 ülke ve 81 sporcu, yurt içinden 5 takım ve 61 sporcu katılımı sağlanmıştır. 2013 yılı Şubat ayında Olimpik Yüzme Havuzunda Su Altı Hokey Gençler Türkiye Şampiyonası gerçekleştirilmiş olup bu şampiyona için 17 takım ve 170 sporcu ilimize gelmiştir.

2012 Haziran'ında Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü antrenörleri önderliğinde faaliyete geçirilen Koşabiliyorken Koş Projesi kapsamında halkımız spor yapmaya teşvik edilmiş olup bu proje kapsamında yaklaşık olarak 350 kişinin katılımı sağlanmıştır.

2013 yılında 5 ayrı branşta 10 ulusal spor faaliyeti yapılmış olup İlimiz'e yaklaşık 2500 civarında sporcu ve antrenör gelmiştir; bu faaliyetler gerek spor branşına gerekse İlimiz ekonomisine katkı sağlamıştır. İl'de 2013 Mart, Nisan ve Mayıs aylarında Basketbol, Futbol, Su altı sporları Türkiye Şampiyonası Eleme Grubu Müsabakaları ve voleybol branşlarında Türkiye Şampiyonaları yapılmıştır. Temmuz ayında ilimizde düzenlenen Uluslararası Altın Fındık Judo Turnuvasına yurtdışından 4 ülke ve 81 sporcu, yurt içinden 5 takım ve 61 sporcu katılımı sağlanmıştır. 2013 yılı Mart ayında Olimpik Yüzme Havuzunda Paletli Yüzme Kulüpler arası Gençler Türkiye Şampiyonası gerçekleştirilmiş olup bu şampiyona için 24 takım ve 190 sporcu, 03-07 Temmuz 2013 tarihleri arasında Wushu Minikler-yıldızlar Türkiye Şampiyonası yapılmış olup 996 sporcu ilimize gelmiştir.

2012 Haziran’ında Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü antrenörleri önderliğinde faaliyete geçirilen Koşabiliyorken Koş Projesi kapsamında halkımız spor yapmaya teşvik edilmiş olup bu proje kapsamında yaklaşık olarak 1800 kişinin katılımı sağlanmıştır.

1. İl’de Kulüp Antrenör, Hakem ve Sporcu Sayıları

İl’de 2013 Eylül ayı itibarı ile toplam lisanslı sporcu sayısı 33.867, hakem sayısı 570, kadrolu, sözleşmeli ve hizmet alımı yoluyla çalışan antrenör sayısı ise 38’dir. Yine Eylül ayı itibarı ile 5’i ihtisas, 15’i müessese, 12’si okul ve 98’si spor kulübü olmak üzere toplam 130 kulüp bulunmaktadır.

Ordu ve Çevre İllerde Kulüp Türlerine Göre Kulüp Sayıları (Ekim 2013)

İLLER	NÜFUS	İHTİSAS	MÜESSESE	OKUL	SPOR KULÜBÜ	TOPLAM	KULÜP SAYISI/NÜFUS (ONBİNDE)
Ordu	741.371	5	15	12	98	130	1,75
Giresun	419.555	-	14	8	51	73	1,73
Samsun	1.251.722	23	28	61	186	298	2,38
Sivas	623.535	6	29	10	65	110	1,76
Tokat	613.990	1	9	12	39	61	0,99
Trabzon	757.898	9	8	4	176	197	2,59
Gümüşhane	135.216	-	5	5	20	30	2,22
İstanbul	13.854.740	57	39	239	1279	1614	1,16
TÜRKİYE	75.627.384	562	1183	1361	9138	12244	1,61

Toplam kulüp sayısı nüfusa oranlanıp çevre illerle karşılaştırma yapıldığında Ordu ili 5. sıradadır. İl’deki toplam kulüp sayısının nüfusa oranı ise Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Spor Genel Müdürlüğü’nden Kayıtlı Lisanslı Sporcu Sayıları (Ekim – 2013)

İLLER	NÜFUS	KADIN	ERKEK	TOPLAM	SPORCU SAYISI/ NÜFUS (%)
Ordu	741.371	11.550	22.511	34.061	4,59
Giresun	419.555	5.397	12.700	18.097	4,31
Samsun	1.251.722	15.973	38.115	54.088	4,32
Sivas	623.535	8.166	20.127	28.293	4,53
Tokat	613.990	4.902	12.810	1.712	2,88
Trabzon	757.898	9.157	20.084	29.241	3,85
Gümüşhane	135.216	2.524	6.134	8.658	6,40
İstanbul	13.854.740	81.025	221.067	302.092	2,18
TÜRKİYE	75.627.384	811.693	1914.848	2.726.541	3,60

İllerin toplam sporcu sayısı ile nüfusu arasındaki ilişkiye bakıldığında, sporcu sayısının nüfusa oranla en yüksek olduğu il Gümüşhane’den sonra Ordu’dur. İl bu oranla Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Spor Genel Müdürlüğü’ne Kayıtlı Faal Sporcu Sayıları (Şubat – 2013)

İLLER	LİSANSLI SPORCU SAYISI	FAAL SPORCU SAYISI			FAAL SPORCU SAYISI/ LİSANSLI SPORCU SAYISI (%)
		KADIN	ERKEK	TOPLAM	
Ordu	34.061	1.579	3.507	5.086	14,93
Giresun	18.097	925	1.430	2.355	13,01
Samsun	54.088	2.222	5.215	7.437	13,74
Sivas	28.293	665	1.634	2.299	8,12
Tokat	17.712	521	1.519	2.040	11,51
Trabzon	29.241	1.477	2.504	3.981	13,61
Gümüşhane	8.658	500	872	1.372	15,84
İstanbul	302.092	15.843	35.242	51.085	16,91
TÜRKİYE	2.726.541	140.145	266.597	406.742	14,91

Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü'nde kayıtlı lisanslı sporcu sayısı ve faal sporcu sayısı arasındaki orana bakıldığında, İlimiz'deki faal sporcu oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

i. Ordu Gençlik Merkezi

Ordu Gençlik Merkezi, Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde faaliyetlerini gerçekleştiren bir teşkilattır. Gençlerin sosyal, kültürel ve sportif etkinlikler çerçevesinde serbest zamanlarını değerlendirmelerine fırsat veren, bunlar için ortam hazırlayan ve faaliyet gösteren merkezdir. Gençlik Merkezimiz idari olarak İl Müdürlüğümüz binasında hizmet vermekte, gençlik faaliyetlerini ise Ordu merkez köprübaşı mevkiinde kiralanmış 5 katlı Gençlik Merkezi binasında devam ettirmektedir. Gençlik Merkezinin fiziki yapısının gençlerin beğeneceği modern bir yapıda olmasını sağlamak amacıyla Durugöl Mevkiine yeni bir Gençlik Merkezi Binası yapımına başlanmış olup 2013 yılı sonunda bitmesi planlanmaktadır. Ordu Gençlik Merkezinin 8 – 24 yaş aralığında 1100'ü bayan, 3000'i erkek olmak üzere toplam 4100 üyesi bulunmaktadır. Gençlik Merkezde İngilizce, tiyatro, halk oyunları, bağlama ve gitar gibi alanlarda ücretsiz kurs faaliyetleri devam etmektedir. Bunun yanı sıra Gençlik ve Spor Bakanlığınca uygulanan 13 – 16 yaş deniz kampları, 17 – 22 yaş doğa kampları ücretsiz olarak düzenlenmiş ve amaçlanan sayıda katılım sağlanmıştır. 14 – 22 yaş grupları arasındaki gençlere günü birlik geziler olarak “Seyyah Ulu-Çınarın İzinde” Bizim İller projesi ve 4 gün konaklamalı “Seyyah Ulu-Çınarın İzinde” Hareketlilik Projesi uygulanmış olup yaterli katılım sağlanmıştır. Bakanlığımız bünyesinde gerçekleştirilen ve yürütülmekte olan öykü yarışması, kısa film yarışması, genç dönüşüm projesi, gençlik şühedanın izinde projesi, kuşaklar buluşuyor projesi, büyük adımlar projesi, iyilik ağacı projesi gibi projeler uygulanmış ve katılım sağlanmıştır. Gençlik Merkezleri, gençlerle doğrudan iletişim kurulan birimlerdir. Deniz ve doğa kampları her yıl yaz aylarında gençlere serbest zamanlarını sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerle değerlendirme imkânı sunmaktadır. Gençlere belirli bir öğrenme programı dâhilinde 7 gün kamp yapma fırsatı sağlanmaktadır. Gençlik kampları 2003 yılına kadar ücretli olarak gerçekleştirilmekteyken 2004 yılından itibaren bu kamplarda ücretsiz olarak hizmet verilmeye başlanmıştır.

ii. Mevcut Tesislerin İl Merkez ve İlçelere Göre Dağılımı

Merkez'de doğal çim yüzeyli 19 Eylül Stadyumu, 500 seyirci kapasiteli Atatürk Spor Salonu, Durugöl Spor Kompleksi içerisinde 2 adet sentetik çim yüzeyli, 1 adet doğal çim yüzeyli futbol sahası, 2500 seyirci kapasiteli Vali Kemal Yazıcıoğlu Spor Salonu, 1000 seyirci kapasiteli Olimpik Yüzme Havuzu, güreş ve judo branşında hizmet veren Sporcu Eğitim Merkezi, 2 adet kapalı tenis kortu ile yapımı devam etmekte olan 2 adet açık tenis kortu, Akkuş İlçesi'nde 500 seyirci kapasiteli parke zeminli Spor Salonu, Aybastı İlçesi'nde 1000 seyirci kapasiteli parke zeminli spor Salonu ve 1 adet suni çim yüzeyli futbol sahası bulunmaktadır.

Çamaş, Çatalpınar, Çaybaşı, İkizce ve Kabataş İlçeleri'nde birer tane toprak yüzeyli futbol sahası, Gölköy'de 500 seyirci kapasiteli sentetik yüzeyli 1 Spor Salonu ile 1 adet sentetik çim yüzeyli futbol sahası, Gürgentepe'de 500 seyirci kapasiteli parke zeminli 1 Spor Salonu ile 1 adet toprak yüzeyli futbol sahası, Korgan'da yapımı devam etmekte olan 250 seyirci kapasiteli 1 Spor Salonu ile yine yapımı devam etmekte olan 1 adet sentetik çim yüzeyli futbol sahası, Kumru ve Perşembe İlçeleri'nde parke zeminli 1 er Spor Salonu ile yapımı devam etmekte olan 1 er sentetik çim yüzeyli futbol sahası, Ulubey'de 500 seyirci kapasiteli sentetik zeminli 1 spor salonu ile 1 sentetik çim yüzeyli futbol sahası bulunmaktadır. Kabadüz İlçesi Çambaşı Yaylası'nda kayak tesisi bulunmaktadır.

Ünye ve Fatsa İlçeleri spor tesisi bakımından diğer ilçelere göre daha ileri seviyededir. Fatsa’da 1500 seyirci kapasiteli parke zeminli 1 Spor Salonu, 2500 seyirci kapasiteli 1 adet çim zeminli stad ve 1 adet sentetik çim saha, Bolaman Beldesi’nde 1 adet toprak yüzeyli futbol sahası bulunmaktadır. Ünye’de 2000 seyirci kapasiteli parke zeminli spor salonu, 9000 seyirci kapasiteli doğal çim yüzeyli stad, Göbünalcı Beldesi’nde 1 adet sentetik çim saha bulunmaktadır. Cevizdere Mevkii’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı devam etmektedir. Ayrıca Tekkiraz Beldesi’ne kapalı halı saha yapımı tamamlanmıştır.

iii. Yapılması Planlanan Tesisler

- Merkez Durugöl Mevkii’ne Atletizm Pisti Yapımı
- Çatalpınar İlçesi’ne Spor Salonu ile Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahası Yapımı
- Çaybaşı İlçesi’ne Spor Salonu ile Sentetik Çim Yüzeyli Futbol Sahası Yapımı
- Melet Irmağı üzerine Kano ve Rafting Parkuru Yapımı
- Atış Poligonu Yapımı
- Ünye İlçe Stadı Işıklandırması
- Kabataş İlçesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- Gürgentepe İlçesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- Fatsa/Bolaman Beldesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- Çamaş İlçesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- Mesudiye İlçesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- İkizce İlçesi’ne sentetik çim yüzeyli futbol sahası yapımı
- Durugöl Mevkii’ne Su Sporları Merkezi

2. Spor Tesisleri

i. Açık Spor Tesisleri

Açık Spor Tesisleri			
Adı	Seyirci Kapasitesi	Adı	Seyirci Kapasitesi
1. Ordu 19 Eylül Stadyumu	13.198	15. İkizce Futbol Sahası (Toprak)	500
2. Durugöl 1 Nolu Suni Çim Futbol Sahası	1.500	16. Kabataş Futbol Sahası (Toprak)	250
3. Durugöl 2 Nolu Suni Çim Futbol Sahası	1.000	17. Korgan Futbol Sahası (Toprak)	500
4. Durugöl 3 Nolu Suni Çim Futbol Sahası	500	18. Kumru Futbol Sahası (Toprak)	500
5. Aybastı Futbol Sahası (Suni Çim)	500	19. Merkez Karapınar Futbol Sahası (Toprak)	-
6. Çamaş Futbol Sahası (Toprak)	500	20. Merkez Kayabaşı Futbol Sahası (Toprak)	-
7. Çatalpınar Futbol Sahası(Toprak)	250	21. Mesudiye Çavdar Futbol Sahası (Toprak)	500
8. Çaybaşı Futbol Sahası (Toprak)	500	22. Mesudiye Müs.Sarıca Futbol Sahası (Toprak)	500
9. Fatsa İlçe Stadı	2.500	23. Perşembe Futbol Sahası (Toprak)	500
10. Fatsa Ek Saha (Suni Çim)	500	24. Tekkiraz Semt Futbol Sahası (Toprak)	-
11. Fatsa Bolaman Sahası (Toprak)	-	25. Ünye İlçe Stadı	9.000
12. Gölköy Futbol Sahası (Suni Çim)	1.000	26. Ünye Cevizdere Futbol Sahası (Toprak)	500

13. Gölköy Direkli Futbol Sahası (Toprak)	500	27. nye Gbnalcı Semt Sahası (Suni im)	
14. Gürgentepe Futbol Sahası (Doğal im)	500	28. Ulubey Futbol Sahası (Suni im)	500

Stadyum Sayısı : 1 (İl Merkezi'nde)

Stad Sayısı : 2 (nye ve Fatsa İlçeleri'nde)

Futbol Sahası Sayısı : 25 (5 Adet İl Merkezi'nde, 20 Adet İlçeler'de)

İl'de bulunan açık spor tesislerinin 17 adedi toprak saha, 4 adedi doğal çim saha, 7 adedi ise suni çim sahadır.

ii. Kapalı Spor Tesisleri

Adı	Seyirci Kapasitesi	Adı	Seyirci Kapasitesi
1. Ordu Atatürk Spor Salonu	500	8. Fatsa 75. Yıl Spor Salonu	1.500
2.Vali Kemal Yazıcıoğlu Spor Salonu	2.500	9. Gölköy Spor Salonu	500
3. Ordu Durugöl Spor Eğitim Merkezi	73	10. Gürgentepe Spor Salonu	500
4. Ordu Merkez Durugöl Yüzme Havuzu	1.000	11. Kumru Davut Yılmaz Spor Salonu	500
5. Merkez Durugöl Kapalı Tenis Kortu (2 adet)	-	12. Perşembe Spor Salonu	1.000
6. Akkuş Spor Salonu	500	13. nye Spor Salonu	2.000
7. Aybastı Spor Salonu	1.000	14. Ulubey 75. Yıl Spor Salonu	500

Spor Salonu Sayısı : 11 (2'si İl Merkezi'nde, 9'u İlçeler'de)

Olimpik Yüzme Havuzu Sayısı : 1 (İl Merkezi'nde)

Sporcu Eğitim Merkezi : 1 (İl Merkezi'nde)

Kapalı Tenis Kortu : 2 (İl Merkezi'nde)

iii. 2003-2013 Yılları Arasında Yapılan Spor Yatırımları

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılan 1.500 seyirci kapasiteli Olimpik Yüzme Havuzu

19 Eylül Stadyumu Kale Arkası ve Protokol Tribn

Merkez'de 2.500 Kişilik Spor Salonu

Akkuş, Aybastı, Perşembe, Gölköy, Gürgentepe ve nye Spor Salonları

Merkez'de 2 adet Sentetik im Futbol Sahası

Fatsa Ek Futbol Sahası Sentetik Yapımı

Gölköy, Ulubey ve nye İlçeleri'ne Sentetik im Futbol Sahası

nye İlçe Stadı Kapalı Tribn Yapımı

Durugöl Sporcu Eğitim Merkezi yanına 2 adet Kapalı Tenis Kortu Yapımı

19 Eylül Stadyumu Işıklandırılması ve Maraton Tribn zerinin Kapatılması

19 Eylül Stadyumu im Zemin ve Altyapısının Yenilenmesi

nye Tekkiraz Kapalı Halı Saha Yapımı

Aybastı Perşembe Yaylası Güreş Sahalarına elik Tribn ve Soyunma Odası Yapımı

iv. Yapımı Devam Eden Spor Tesisleri

Merkez’de Gençlik Merkezi Hizmet Binası Yapımı
Durugöl Spor Kompleksine 2 adet Tenis Kortu Yapımı
Korgan 500 Kişilik Spor Salonu Yapımı
Perşembe, Korgan, Kumru ve Ünye İlçeleri’ne Sentetik Çim Saha Yapımı

v. 2013 Yılı’ndan İtibaren Yapılması Hedeflenen Spor Yatırımları

Merkez Durugöl Atletizm Pisti Yapımı
Ünye Cevizdere Spor Kompleksi
Çatalpınar 500 Kişilik Spor Salonu
Melet Irmağı Üzerine Kano ve Rafting Parkuru Yapımı
Su Sporları Merkezi Yapımı
Ünye İlçe Stadı’nın Işıklandırılması

3. Spor Kulüpleri

İl genelinde 5 ihtisas spor kulübü, 15 müessese spor kulübü, 12 okul spor kulübü ve 98 adet diğer kategorilerde spor kulübü olmak üzere toplam 130 adet spor kulübü bulunmaktadır.

4. Lisanslı Sporcu, Antrenör ve Hakemler

İl’de; 11.456 kadın, 22.411 erkek olmak üzere 33.867 lisanslı sporcu bulunmaktadır. Faal sporcu sayısı ise 4.790’dır. 6 boks, 8 güreş, 3 taekwando, 16 wushu, 1 engelli sporlar ve 8 judo, 6 Muhai-tahi sporcusu olmak üzere 48 milli sporcu bulunmaktadır. 6’sı kadrolu, 16’sı sözleşmeli, 16’sı hizmet alımı olmak üzere 38 antrenör bulunmaktadır. Bunların haricinde 4 sözleşmeli antrenör il dışında görevlidir. 22 spor branşında, 570 hakem bulunmaktadır. Yıllık faaliyet programlarına göre İl Spor Temsilcileri nezaretinde 51 ayrı branşta spor faaliyeti yapılmaktadır.

5. Hedefler

i. Adrenalin Sporları

İl adrenalin sporlarına uygun bir coğrafyada yer almaktadır. Boztepe’den başlayan yamaç paraşütü faaliyetleri ile birlikte Melet Irmağı’na yapılacak olan kano ve rafting parkuru çok ilgi çekici olacaktır.

ii. Su Sporları Merkezi

Karadeniz’e kıyısı olan bir şehir olmasına rağmen ilde halen su sporları merkezi bulunmamaktadır. Bu konuda özellikle Akdeniz ve Ege Bölgeleri’nde ki su sporları merkezleri örnek alınarak ile turistik açıdan da katkı sağlayabilecek tesisler kazandırılmalıdır.

iii. Kayak Merkezi

Kışın durgun bir görünüme bürünen ilimizde halen yetersiz olan Çambaşı Kayak Merkezi’nin yapılacak olan yatırımlarla önemli bir kayak merkezi haline gelmesi sağlanmalıdır.

iv. Dağcılık

İl’de halen yaygın olmayan dağcılık sporu şehir hayatından ve gürültüden bıkan insanlar için bir dinlenme alanıdır. Dağcılık ve diğer sporlar için il içinde insanlara eğitim verilebilecek kamplar kurmak, bu alanda eğitici yetiştirmek gerekmektedir.

v. Antrenman Salonları

İl’de birçok spor branşının yapılacağı antrenman salonlarının bulunmamasına rağmen özellikle judo, boks ve güreş branşlarında Türkiye’de ve Uluslararası müsabakalarda il sporcuları ili başarıyla temsil etmektedirler. Yapılacak olan çok amaçlı bir antrenman salonu ile birlikte bu başarılar sürekli ve kalıcı hale gelecektir.

vi. Engellilere Yönelik Sporlar

Engellilere yönelik yapılabilecek birçok spor dalı olmasına rağmen ilde sadece basketbol ve atıcılık branşlarında faaliyetler yapılmaktadır. Atıcılıkta paralimpik olimpiyatlarına sporcu gönderilmesine rağmen sporcuların çalışabilecekleri düzgün bir atış poligoni bulunmamaktadır. Diğer spor dalları içinde engelliler için uygun spor alanları bulunmamaktadır.

vii. 19 Eylül Stadyumu

Şehir Merkezi’nde bulunan 19 Eylül Stadyumu’nun merkez dışında bir yere taşınmasıyla birlikte yapılacak olan modern bir stadyumda çeşitli yaş kategorilerinde şampiyonalara, finallere ev sahipliği yapılabilmelidir.

viii. Futbol Dışındaki Spor Dalları

Yerel medyada futbol dışında diğer spor dallarına yeterli önem verilmemektedir. Orduspor Bayan Basketbol Takımı sayesinde hafta sonları salonlara çekilen il halkını daha fazla sporun içine çekebilecek faaliyetler gerçekleştirilmelidir.

ix. Gençlik Merkezi

Her ilçeye bir gençlik merkezi açılmasıyla birlikte merkezde gerçekleştirilen bağlama, gitar, halk oyunları, tiyatro gibi etkinliklerin ilçe ve köylerde yaşayan çocuklara ve gençlere ulaşması sağlanmalıdır.

x. Her İlçeye Spor Tesisi

Her ilçeye spor salonu ve tesis yapılması esas hedef olmakla birlikte, ilçelere yapılan spor salonları ve tesisler ihtiyaca uygun olarak kullanılmadığından sadece bina olarak hizmet vermektedir. Buralardaki salonların ve tesislerin antrenörler eşliğinde sporcu yetiştiren merkezler haline gelmesi sağlanmalıdır.

xi. Sporcu Sağlığı Merkezi

Durugöl Spor Kompleksi içerisine yapılması planlanan sporcu sağlığı merkezi ile spor karşılaşmalarında veya antrenmanlar sırasında sporcuların yaşadıkları sakatlanmaların tedavisine yönelik hizmetlerle, yaşanması muhtemel sakatlıkların önlenmesi için koruyucu hekimlik hizmetleri sporculara sağlanacaktır.

GZFT Analizi

Güçlü Yönler

- ✓ Organizasyon becerisine sahip olunması
- ✓ Gençlik ve Spor Bakanlığının kurulması ile birlikte tanıtım gücünün yüksek olması
- ✓ Gelir kaynakları oluşturabilme olanağı
- ✓ Gençlerin spora olan ilgisi ve sevgisi
- ✓ Spor branşlarında fahri çalıştırıcıların varlığı
- ✓ Okulların spora katkısı

- ✓ İl Milli Eğitim Müdürlüğümüz ile sıkı diyalog ve koordinasyonun bulunması
- ✓ Kurumun yatırım gücünün yüksek olması
- ✓ Birçok sektöre katkı sağlaması
- ✓ Medya ile işbirliği

Zayıf Yönler

- ✓ Okullarda spora yetenekli öğrencilerin tamamına ulaşamaması
- ✓ Spor branşlarında antrenör yetersizliği
- ✓ İlimizde profesyonel kulüp sayısının yetersizliği
- ✓ Spor kulüplerinde bütçe yetersizliği
- ✓ Ekonomik yetersizlikler
- ✓ İlçe teşkilatlarına yeterli bütçe ve personel ayırlamaması nedeniyle ilçe teşkilatlarının işlevsiz kalması
- ✓ Yüzme haricinde olimpiik spor merkezlerinin olmaması
- ✓ Gençlik merkezlerinin yeterince desteklenmemesi (personel ve mali açıdan)
- ✓ Üniversite ile yeterli koordinasyonun kurulamaması
- ✓ Spor hizmet faaliyetlerinde görevlendirilenlere ödenen ücretlerin yetersizliği

Fırsatlar

- ✓ Genç bir nüfusa sahip olmak
- ✓ Sporun son yıllarda bir sektör haline gelmesi ve sürekli gelişmesi
- ✓ Sportif başarıların motivasyonu artırması
- ✓ Özel spor tesislerinde artış
- ✓ Kamuya ait taşınmazların spor tesisi için tahsis edilmesi
- ✓ İlimizde bulunan üniversitenin her geçen gün öğrenci kapasitesinin artması
- ✓ Spor turizmüne artan ilgi
- ✓ Sporun kişisel gelişime katkısı
- ✓ Sağlık için spor anlayışının etkin olarak anlaşılması
- ✓ Ailelerin çocuklarını spora yönlendirmede bilinçlenmeleri

Tehditler

Ekonomik gelişmişlik seviyesinin düşük olması

Eğitim sistemi ve sınavların öğrencilerin spor için zaman ayıramayacakları bir yoğunlukta olması

Spor kulüplerinin maddi imkânlarının yetersizliği

Çocukların ve gençlerin spordan başka ilgisini çekecek imkanların artması (bilgisayar, playstation vb.)

Harcırah yasasının sportif faaliyetlerde yetersiz kalması

Spor tesislerinin belirli yerlerde toplanması nedeniyle ulaşım sıkıntısı

Spor kulüpleri ve işletmelerinin amatör bir bakışla yönetilmesi

V. ENERJİ ALTYAPISI

Ordu'da ülkemize paralel bir biçimde elektrik enerjisi tüketiminde ve buna bağlı olarak abone sayılarında süre gelin bir artış görülmektedir. En büyük ve sürekli artış mesken ve sanayi abonelerinin tüketimi olduğu görülmektedir. 2006 yılında 207.292.220 kWh olan sanayi aboneleri tüketimi 2010 yılı sonunda 295.446.425 kWh olarak meydana gelmiştir. Mesken abonelerinde ise 273.014.100 kWh olan tüketim 2010 yılı sonunda 361.018.428 kWh olarak meydana gelmiştir. Yine ticarethane aboneleri tüketimi 2006 yılında 77.540.9962 kWh olan tüketim 2010'da 102.708.722 kWh olarak meydana gelmiştir.

Ordu İli Abone Bazlı Elektrik Enerjisi Tüketimi (2006-2010)

	2006 (kWh)	2007 (kWh)	2008 (kWh)	2009 (kWh)	2010 (kWh)
Abone Grubu					
Sanayi	207.292.220	254.131.477	266.761.944	266.397.802	295.446.425
Ticarethane	77.540.962	90.721.554	96.915.660	103.859.849	102.708.722
Tarımsal Sulama	21.274	51.519	88.918	88.149	62.864
İç ve Kull. Suyu	21.208.843	2.298.032	3.037.490	3.249.041	3.061.218
Şantiye ve geç Abo.	7.679.406	15.015.574	12.997.494	9.407.940	10.789.616
Meskenler	273.014.100	303.581.649	333.321.604	345.215.671	361.018.428
Resmi Daire	27.554.990	27.582.588	28.070.366	27.823.349	30.801.759
Kitler	0	8.579.404	7.256.749	2.568.391	2.205.795
Belediyeler	0	20.323.776	21.263.159	20.001.178	24.104.317
Arıtma Tesisleri	3.338.253	3.694.929	3.643.330	3.438.934	3.664.939
Ark Ocakları	0	0	0	0	0
İç Tüketim	535.750	548.525	562.796	344.055	365.986
Otopr.ve Görevli Şirk.	0	0	0	0	0
Belediye Aydınlatma	31.024.263	35.672.291	38.428.786	375.635	499.449
İbadethane Aydınlatma	1.185.061	1.358.312	1.814.696	2.940.349	962.918
Özel İdare Aydınlatma	24.331.125	24.331.126	31.322.404	66.568.111	32.536.366
TOPLAM	674.726.247	787.890.755	845.485.397	852.278.454	868.228.802

Aşağıdaki tabloda ise Ordu'ya ait abone sayılarının 2006-2011 arası değişimi görülmektedir. Tüketimde olduğu gibi abone sayısı olarak da, sanayi ve mesken abonelerinde artış göze çarpmaktadır. Buna göre 2006'daki 287.797 adet olan mesken abone sayısı 2011'de 338.662 adet olarak meydana gelmiştir. Yine 2006'da 34.801 adet olan ticarethane abone sayısı 2011'de 39.573 adet olmuştur. Sanayi abonelerinde ise 2006'da 242 adet olan abone sayısı 2011'de 280 adet olarak gerçekleşmiştir.

	2006 (adet)	2007 (adet)	2008 (adet)	2009 (adet)	2010 (adet)	2011 (adet)
Abone Grubu						
Sanayi	242	246	249	267	279	280
Ticarethane	34.801	35.552	36.346	36.507	38.099	39.573
Tarımsal Sulama	38	56	73	106	111	158
İç ve Kull. Suyu	471	364	399	421	439	649
Şantiye ve Geç Abo.	7.038	6.310	4.881	3.535	3.689	3.839
Meskenler	287.797	293.683	305.577	315.746	329.512	338.662
Resmi Daire	1.601	1.547	2.361	2.244	2.342	1.233
Kitler	1.481	1.614	430	191	199	205
Belediyeler	1	502	534	527	550	564
Arıtma Tesisleri	10	10	10	8	8	16
Ark Ocakları	0	0		0	0	0
İç Tüketim	0	0	1	30	30	33
Otopr. ve Görevli Şirk.	0	0		0	0	0
Belediye Aydınlatma	5.362	2.793	2.805	209	218	1.649
İbadethane Aydınlatma	2.020	2.052	2.099	2.122	2.215	2.163
Özel İdare Aydınlatma		19	21	2.600	2.713	1.391
TOPLAM	340.862	344.748	355.786	364.513	380.404	390.415

A. Yenilenebilir Kaynaklar

1. Su Gücü

Su gücüne hidroelektrik enerji denir. Ucuz, temiz ve yenilenebilir bir enerji kaynağıdır. Ülkemizde akarsuların gücünden yararlanılır. Yüksekten düşen ve hızla akan suların tribünleri çalıştırması sonucu elektrik üretilmektedir. Ülkemiz yüksek ve engebeli olduğu için akarsularımızın çoğu dar ve derin vadilerden akar. Bu durum baraj yapımına elverişli şartlar oluşturur. Türkiye hidroelektrik potansiyel bakımından Avrupa’da Rusya ve Norveç’ten sonra 3. sırada yer almaktadır. Hidroelektrik potansiyelimizin üçte biri Fırat Havzası’ndadır. Bunu, Dicle, Doğu Karadeniz, Çoruh ve Kızılırmak havzaları izler. Yüksek potansiyelimize karşın üretilen enerji miktarı azdır.

Ordu ilinin sınırları içindeki akarsulardan üretilecek toplam brüt hidroelektrik enerji potansiyeli 8215,35 GWh olarak hesaplanmaktadır. Ordu ilinde 2015 yılında olası tüketim miktarı 1006,95 GWh olacağı varsayılırken, buna karşılık 7208,40 GWh elektrik üretilmesi planlanmaktadır. 2020 yılında olası tüketim miktarı 1152,60 GWh(%14,03) olacağı varsayılırken, buna karşılık 7062,78 GWh (%85,97) elektrik ulusal enterkonekte sistemine verilecektir. 2045 yılında ise olası tüketim miktarı 1180,85 GWh(%22,89) planlanırken sisteme verilecek elektrik ise 6334,50 GWh (%77,11) olacaktır. 2065 yılında olası tüketim miktarı 2463,45 GWh (%30,00) olacağı varsayılırken, buna karşılık Ordu il sınırlarındaki hidroelektrik kaynaklardan üretilen 5751,90 GWh (%70,00) elektrik enerjisi ulusal enterkonekte sistemine verilecektir. Ordu ilinin ihtiyacının üzerinde HES’ler sayesinde üretilen elektrik enerjisi ulusal enterkonekte sistemine verilerek ülke ekonomisine katkı sağlayacaktır.

**Ordu İl'inde Yıllara Göre Tüketilecek ve HES'lerin Üretim Sisteme Vereceği
Elektrik Miktar Tahminleri Tablosu**

Ordu'da Toplam Brüt Hidroelektrik Enerji Potansiyeli (GWh)	Yıllar	Elektrik Tüketim Miktarı (GWh)	Enterkonnekte Sisteme Verilecek Elektrik Miktarları (GWh)	Brüt Potansiyelin Tüketimi Karşılama Durumu (%)	Enterkonnekte Sisteme Verilecek Elektrik Miktarları (%)
8215,35	2015	1006,65	7208,40	12,26	87,74
	2020	1152,60	7062,78	14,03	85,97
	2025	1298,25	6917,10	15,80	84,20
	2030	1443,90	6771,45	17,56	82,44
	2035	1589,55	6625,80	19,35	80,65
	2040	1735,20	6480,10	21,12	78,88
	2045	1880,85	6334,50	22,89	77,11
	2050	2026,50	6188,85	24,67	75,33
	2055	2172,15	6043,20	26,44	73,56
	2060	2310,78	5904,57	28,13	71,87
	2065	2463,45	5751,90	30,00	70,00

Ordu İli'ndeki Akarsuların Brüt Hidroelektrik Güç ve Enerji Potansiyelleri

Akarsuyun adı	Q Ort. (m³/s)	H Ort. Kot (m)	N Brüt Hidroelektrik Güç(kW)	E Brüt Hidroelektrik Enerji(GWh)
Melet	29.24	1565	366085	3206.90
Bolaman	17.57	960	134938	1182.06
Turna Suyu	21.85	1055	184414	1615.47
Karakuş Deresi	10.24	845	69222	606.38
Ceviz Deresi	6.06	880	42662	373.72
Elekçi Deresi	6.98	870	48581	425.57
Curi Deresi	4.76	925	35224	308.56
Akçay	3.30	935	24684	216.23
Civil Deresi	1.90	520	7904	69.24
Akçaova Deresi	1.47	460	5410	47.39
Tabakhane Deresi	0.85	385	2618	22.93
Kavaklar Deresi	1.08	420	3629	31.79
Ilıca Deresi	1.71	540	7387	64.71
Diğer Küçük Dereler	17.12	37	5068	44.40
Toplam			937826	8215.35

Ordu'da Melet Irmağı, Bolaman, Turnasuyu, Karakuş ve Cevizdere Dereleri, toplam 6984.53 GWh brüt hidroelektrik enerjisi ile ilin toplam brüt hidroelektrik enerjisinin (8215.35 GWh) yaklaşık % 85'ini oluşturmaktadır.

Ordu Projesi Kapsamındaki HES'ler

	Topçam HES	Darıca-1 HES	Darıca-2 HES	Kozbükü HES	Ordu HES	Toplam
Proje Düşüsü (M)	229	315	1005	188	78	1815
Kurulu Güç (MW)	60	81	75	66	69	351
Firm Enerji (Gwh/Yıl)	151	221	106	165	144	787
Sekonder Enerji (Gwh/Yıl)	44	74	96	74	31	319
Toplam Enerji (Gwh/Yıl)	195	295	202	239	175	1106

Topçam HES'i, Darıca-1HES'i,Darıca-2 HES'i, Kozbükü HES'i ve Ordu HES'i suyunu, sırayla Topçam Barajı, Karıca Regülatörü, Çambaşı Barajı, Kirazlık Regülatörü ve Ordu Regülatöründen temin edecek ve en son Ordu iline içme suyu verilecektir.

Fatsa Projesi Kapsamındaki HES'ler

	Ortaköy HES	Karataş HES	Çavuşlu HES	Karasay HES	Kavşak HES	Bolaman HES	Toplam
Proje Düşüsü (M)	230	140	175	61	203	50	859
Kurulu Güç (MW)	9	10	11	5	37	15	87
Firm Enerji (Gwh/Yıl)	19	20	23	9	94	32	197
Sekonder Enerji (Gwh/Yıl)	17	24	24	13	66	25	168
Toplam Enerji (Gwh/Yıl)	36	44	47	22	160	57	366

Fatsa Projesi Bolaman Akarsuyu Vadisi'nde enerji üretim amaçlı 5 Baraj ve 6 HES'den oluşmaktadır. Proje kapsamındaki barajlar Aybastı, Köyiçi, Alanyurt, Tanyeri, Hisarbey Barajları'dır. Fatsa Projesi kapsamında Ortaköy HES, Karataş HES, Çavuşlu HES, Karasay HES, Kavşak HES ve Bolaman HES olmak üzere 6 adet HES projesi bulunmaktadır. Ortaköy HES'i, Karataş HES'i, Çavuşlu HES'i, Kavşak HES'i ve Bolaman HES'i suyunu sırasıyla Aybastı Barajı, Dereköy Regülatörü, Sabcadere Regülatörü, Tanyeri Barajı ve Hisarbey Barajı'ndan temin edilecektir.

Ünye Projesi Kapsamındaki HES'ler

	Köprübaşı HES	Kayacık HES	Pelitli HES	Kartal HES	Başköy HES	Toplam
Proje Düşüsü (M)	180	120	120	50	105	575
Kurulu Güç (MW)	9	9	12	6	13	49
Toplam Enerji (Gwh/Yıl)	27	23	33	18	37	138

Ünye Projesi Cevizdere Vadisi'nde enerji üretim amaçlı 4 baraj, 5 HES'den oluşmaktadır. Proje kapsamında Ören, Aydınli, Düden, Bozdağ Barajları, Köprübaşı, Kayacık, Pelitli, Kartal ve Başköy HES'leri bulunmaktadır.

Köprübaşı HES'i, Kayacık HES'i, Pelitli HES'i, Kartal HES'i ve Başköy HES'in suyunu; sırasıyla Ören Barajı, Aydınli Barajı, Düden Barajı, Kuşçu Regülatörü ve Bozdağ Barajı'ndan temin edecektir.

Ordu İli Sınırları İçerisindeki HES Projeleri

HES'İN ADI	İLÇESİ	DURUMU	KURULU GÜÇ (MW)	ORT. ÜRETİM GWh/yıl	LİSANS VERİLME TARİHİ	FİİLİ GER. ORANI
Oğuz	Merkez	Revize Ön Rapor	8,46			
Pendik	Merkez	Ön Rapor	6,50			
Oskara	Merkez	Su Kullanım Anlaşması	12,9			
Hisarköy	Merkez	Ön Rapor	7,25			
Bahar	Ünye	Su Kullanım Anlaşması	12,36	38,23	18.05.2011	0,0
Generji	Ünye	Ön Rapor	1,90			
Başönü	Ünye	Revize Ön Rapor	3,73	10,61	23.10.2009	3,7 (Hukuki Sorunlu)
Ünye Projesi	Ünye-Kum.	Fizibilite	42,02			
Tekatan	Ünye	Fizibilite	2,10	6,83	24.03.2011	1,6
İpek	Ünye	Su Kullanım Anlaşması	9,42	31,31	27.11.2008	8,5
Fatsa Projesi	Fatsa-Aybastı	Fizibilite	46,00			
Atilla (I-II)	Fatsa	İnşaat devam	10,80	59,43	18.02.2009	21,3
Mer	Fatsa	Ön Rapor	2,50			
Mersan	Fatsa	Fizibilite	7,70			
Çağrı	Fatsa	Fizibilite	3,77			
Ilıca	Fatsa	Fizibilite	1,46			
Topçam	Mesudiye	İnşaat tamam	60,00	200,00	1996	99,9
General	Mesudiye	İnşaat devam	5,80	15,60	29.07.2010	51,4
Darıca -1	Mesudiye	İşletmede	99,00	300,00		
Murat	Mesudiye	Su Kullanım Anlaşması	35,45	85,91	08.12.2011	9,6
Osmaneli	Mesudiye	Ön Rapor	6,48			
Doruklu	Mesudiye	Su Kullanım Anlaşması	4,00			
Çağlayan	Aybastı	Ön Rapor	9,50			
Gürgen	Aybastı	Ön Rapor	8,40			
Fırat (I-II)	Aybastı	Fizibilite	19,74			
Karakuş	Akkuş	Ön Rapor	3,40			
Şahinkaya	Akkuş	SKHA-Eksik işler	85,00			
Umut	Akkuş	İnşaat devam	43,10	91,85	01.05.2008	28,8
Mercan-1	Gölköy	Ön Rapor	3,00			
Kardelen	Gölköy	Ön Rapor	9,50			
Uğurlu	Gölköy	İnşaat devam	8,50	27,81		
Alatay	Gölköy	Fizibilite	13,92	52,77	19.09.2011	3,3
Rıza	Gölköy	İnşaat devam	9,40	30,38	29.05.2008	47,3
Üçgen (II)	Kabadüz	İnşaat devam	11,58	39,03	06.03.2008	35,4
Kozbükü	Kabadüz	Su Kullanım Anlaşması	62,34		25.04.2008	1,2
Ordu	Kabadüz	İnşaat devam	29,20	145,77	16.07.2009	32,5
Darıca -2	Kabadüz	İnşaat	75,00	244,58	26.01.2011	2,7

		devam				
Derinçay	Kabadüz	Su Kullanım Anlaşması	3,10			
Senanur	Kumru	Revize Ön Rapor	9,00			
Piro	Kumru	İnşaat devam	4,00	16,11	07.05.2009	11,1
Mor-1	Ulubey	Su Kullanım Anlaşması	11,32	42,33	25.12.2008	5,0
Ağkolu	Ulubey	İnşaat devam	4,50	17,83	04.12.2008	45,3
Erkan	Kabataş	Su Kullanım Anlaşması	5,00			
Kuzey (I- II)	Kabataş	Fizibilite	5,55			
Balamir	Korgan	Su Kullanım Anlaşması	9,40			
Irmak	Çatalpınar	İnşaat devam	6,99	27,80	10.03.2011	
Boztepe	Mesudiye	İnşaat devam	18,5	48,20	07.08.2008	

B. Rüzgâr Gücü

Rüzgâr enerjisi hem ucuz hem de çevreyi kirlilemeyen bir enerji kaynağıdır. Ülkemizde ilk ticari amaçlı rüzgâr santrali 1998’de Çeşme (İzmir)’de kurulmuştur. Rüzgâr santrallerinin kurulmasının pahalı bir yatırım olması en önemli sıkıntılardan biridir. Rüzgâr enerjisi potansiyeli bakımından Ege, Marmara ve Doğu Akdeniz kıyıları zengin yerlerdir. Ülkemizde 2004 yılı itibarı ile 18 MW düzeyinde olan rüzgar enerjisi kurulu gücü ise 2009’da 753.7 MW’a, 2010’da 1265.6 MW’a, 2011’de 1691 MW’a ulaşmıştır. Yenilenebilir Enerji ile ilgili Kanun’un yürürlüğe girmesinden sonra 3,489 MW kurulu gücünde 92 adet yeni rüzgar projesine lisans verilmiştir. Ordu’da HNS Enerji Üretim Limited Şirketi’ne 49 yıllığına rüzgâr enerjisi ile elektrik üretim lisansı verilmiştir. Kurulu gücü 10 MW olacaktır.

Üretim Lisansı

Lisans No: EÜ/3898-4/2362

Tarih: 28.06.2012

Bu Lisans; HNS Enerji Üretim Limited Şirketi’ne, Ordu İli Akkuş İlçesi’nde rüzgar enerjisine dayalı Akkuş RES projesi kapsamında 28.06.2012’den itibaren 49 yıl süreyle üretim faaliyeti göstermek üzere 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu’nun 28.06.2012 tarihli ve 3898-4 sayılı Kararı ile verilmiştir. Bu lisans, genel ve özel hükümleri ile ayrılmaz bir bütündür.

ÖZEL HÜKÜMLER

1- Üretim tesisine ilişkin bilgiler

Bu lisans, HNS Enerji Üretim Limited Şirketi’ne ait ve bilgileri aşağıda yer alan üretim tesisi için verilmiştir:

İli: Ordu

İlçesi: Akkuş

Bildirim adresi: Çobançeşme Mahallesi Sanayi Caddesi Altay Sokak No:10 B-Blok

Zemin Kat (Erna İş Merkezi) Bahçelievler/İSTANBUL

Tesis tipi: Yenilenebilir

Enerji kaynağı: Rüzgâr

Ünite sayısı: 5 adet

Ünite kurulu güçleri: 2.000 kW

Tesis toplam kurulu gücü: 10 MW

Öngörülen ortalama yıllık üretim miktarı: 28.000.000 kWh

Tesis tamamlanma süresi: 44 Ay (inşaat öncesi dönem için 22 ay, inşaat dönemi için 22 ay)

Tesis tamamlanma tarihi: 28.02.2016

2- Lisansın yürürlüğe girmesi: Bu lisans, 28.06.2012 tarihinde yürürlüğe girer ve lisans sahibinin bu lisans kapsamındaki hak ve yükümlülükleri, lisansın yürürlük tarihinden itibaren geçerlilik kazanır. Şirket, inşaat öncesi dönemin sonuna kadar proje onayı için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı' na başvurur.

3- Lisansın süresi: Bu lisans, yürürlük tarihinden itibaren 49 yıl süreyle geçerlidir.

4- Tüzel kişilikte yüzde on ve üzerinde doğrudan ve dolaylı pay sahibi olan gerçek ve tüzel kişiler

Doğrudan Ortaklar Hisse Oranı (%) Erna Enerji İşletmeleri A.Ş. 94

Dolaylı Ortaklar Hisse Oranı (%) Kemal Naci Ekşi (Çocuğu Serdar Cemal Ekşi Dâhil) 47

Muharrem Ercihan Ekşi (Çocukları Erhan Ekşi ile Ertan Ekşi Dâhil) 47

Serdar Cemal Ekşi 18,8

Erhan Ekşi 14,1

Ertan Ekşi 14,1

5- Tesis yerine ait pafta adı/adları ile ünite koordinatları ve santral sahası köşe koordinatları

1/25.000 lik pafta adı: G37-b3 G38-a4

Ordu İli'ne Kurulabilecek Rüzgâr Enerjisi Santrali Güç Miktarları

50 m'de Rüzgar Gücü (W/m ²)	50 m'de Rüzgar Hızı (m/s)	Toplam Alan (km ²)	Toplam Kurulu Güç (MW)
300 – 400	6.8 – 7.5	237,87	1.189,36
400 – 500	7.5 – 8.1	185,44	927,20
500 – 600	8.1 – 8.6	31,84	159,20
600 – 800	8.6 - 9.5	0,00	0,00
> 800	> 9.5	0,00	0,00
		455,15	2.275,76

2012 yılı itibarı ile Ordu'da rüzgâr santrali kurulabilecek geniş saha olduğu açıkça görülmektedir.

C. Jeotermal Enerji

Yerin derinliklerinde ısınarak yüzeye çıkan sıcak su ve su buharından elde edilen enerjiye jeotermal enerji denir. Türkiye jeotermal enerji potansiyeli bakımından dünyanın zengin ülkeleri arasında yer alır. Ülkemizde jeotermal enerji ısıtma ve elektrik üretiminde kullanılmaktadır. Denizli-Sarayköy ve Aydın-Germencik'te enerji üretimi yapılmaktadır.

Fatsa İlçesi'ndeki jeotermal su çıkış sıcaklığı 49°C ve çıkış hızı 2.5 lt/sn olup kaplıca uygulaması olarak kullanılmaktadır.

D. Enerjide Mevcut Durum

Ordu ilinin genel enerji ihtiyacı enterkonnekte sistemden (ulusal enerji ağı) karşılanmaktadır. Enerji üretiminde faaliyet gösteren işletme halinde olan HES'ler: Mesudiye İlçesi Melet Irmağı üzerinde kurulu bulunan Darıca 1 HES'in kurulu gücü 99 MW, yıllık enerji üretimi 396 GWh; Akkuş İlçesi'ndeki Umut HES'in kurulu gücü 40 MW, yıllık enerji üretimi 125 GWh'dir.

Ordu'da köy elektrifikasyon çalışmaları tamamlanmış olup elektriksiz yerleşim birimimiz kalmamıştır. Son yıllarda şehir şebekelerinde havai hatların yer altına alınması, yenileme ve tesis çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Enerjinin abonelerimize kaliteli ve kesintisiz ulaştırılabilmesi için mevcut enerji nakil hatları ve dağıtım tesislerinin bakım çalışmaları sürekli olarak yapılmaktadır. Yerleşim alanları, çevre yolu, önemli kavşaklar ve sokak aydınlatmalarının sürekli faal olmasına dikkat edilmektedir. Ayrıca tarihi eserler, meydanlar, önemli yol kavşakları ve refüj aydınlatmalarına ağırlık verilmektedir.

E. Hidroelektrik Enerji Potansiyeli

İl sınırları içerisinde bulunan 41 adet HES projesinden; 2 tanesi işletme halinde, 8 tanesi inşaat halinde ve 31 adedi planlama ve proje aşamasındadır. HES projelerinden 815,50 MW kurulu güçle 2.763,26 GWh enerji üretilecektir.

F. Doğalgaz

İl'de 20.11.2008'den itibaren Organize Sanayi Bölgesi'nde ve konutlarda gaz kullanımına başlanmıştır. Bugüne kadar 40.000 daireye ve Organize Sanayi Bölgesi'ne doğalgaz altyapısı ulaştırılmıştır. 22.529 adet aboneden 19.050'si aktif olarak doğalgaz kullanmaktadır. 2012 yılı sonu itibarı ile 17 milyon TL tutarında doğalgaz altyapı yatırımı gerçekleştirilmiş ve 700 kişiye istihdam sağlanmıştır.

VI. TARIM, ORMAN ve ÇEVRE ALTYAPISI

Tarım sektörü; ulusal gelire katkısı, istihdam ettiği nüfus, beslenme ve sanayi açısından temel ihtiyaç maddelerini üreten bir sektör olması nedeniyle stratejik bir öneme sahiptir. Ülkemizde tarım işletmeleri daha çok küçük aile işletmeleri şeklinde olup, yurt genelinde işletme büyüklüğü ortalama olarak yaklaşık 60 dekar'dır. Oysaki ABD'de ortalama tarım işletme büyüklüğü 1810 dekar, Fransa'da 430 dekar ve Almanya'da 420 dekar'dır. Bununla birlikte miras yoluyla her geçen gün tarım arazileri parçalanmaya devam etmektedir. Tarım işletmelerinin yapısındaki bozukluk, teknoloji kullanımındaki yetersizlik, düşük verimlilik gibi sorunlar birçok alandaki tarımsal üretimde, özellikle büyükbaş hayvancılıkta AB ile rekabet gücümüzü azaltmaktadır. Bu konuda ciddi adımlar atarak yapısal problemleri ivedilikle çözülmelidir. Önümüzdeki zorlu dönemde, etkin politikaların hayata geçirilmesinde geç kalınırsa, tarımsal üretimde ve üretici gelirlerinde beklenen artış sağlanamayacak, hatta azalmalar ortaya çıkabilecek, daha da önemlisi Türkiye, çoğu stratejik tarım ürününde dışa bağımlı hale gelebilecektir. Bu nedenle Türkiye, özellikle verimlilik ve rekabet gücünün artmasını sağlayacak etkin teknoloji kullanımı, kırsal ve tarımsal alt yapının ve tarım işletmelerinin yapısının iyileştirilmesine yönelik AB kaynaklarının en etkin şekilde kullanılmasını sağlayacak kurumsal yapılanmayı ve programlamayı gerçekleştirmek zorundadır. Aksi takdirde, Türk tarımı, gerek AB, gerek dünya pazarları karşısında ciddi bir rekabet sorunu yaşayacaktır.

Tarımın gıda ve sanayi sektörüne girdi sağlaması, döviz getirisi, istihdama katkısı, nüfusun beslenmesi, gıda güvenliği ve güvencesindeki rolünün yanı sıra ülke topraklarının çok büyük bir kısmını oluşturan kırsal alanlarda iktisadi olarak birincil sektör olması tarım sektörüyle ilgili plan, program ve çalışmaların yapılması zaruri hale gelmektedir. Eskiden beri klişe bir söz olan “dünyada tarımda kendine yeterli yedi ülkeden biri olduğumuz” sözü ilköğretimde zihinlerimize yer etmiştir. Oysaki devam eden süreçte özellikle genel ekonomik şartların etkisiyle tarımsal açıdan rekabet edemeyişimiz tarım sektöründe makineleşme ve verimliliği artırma hedeflerinden uzaklaşma sonucunu doğurmuştur. Günümüzde bazı tarım sektörlerinde makineleşme ve modern tekniklerin kullanımı konusunda çok başarılı çalışmalar yapılmasına rağmen bu durum ülke tarımının geneline yayılamamıştır. Diğer yandan küreselleşme ve küresel ısınma, kuraklık ya da sel gibi iklim değişikliği ile birlikte son dönemde yaşanan sorunlar üretim için tehdit oluşturmaktadır.

İlimizde tarım faaliyetleri sahil şeridinde fındık, kivi ve mısır üretimi ile balıkçılık, iç kesimlerde ise hayvancılık ile tarla ürünleri ve yem bitkileri üretimi üzerinde yoğunlaşmıştır.

Türkiye'de 111.812 çiftçi sayısı ile en çok kayıtlı çiftçinin bulunduğu il olan Ordu'da arazi yapısının ve iklim koşullarının tarla ve sebze tarımına uygun olmaması, fındığı başlıca geçim kaynağı durumuna getirmiştir.

Ordu, yüzölçümü, nüfusu ve mevcut ekonomik kapasitesi ile orta ölçekli bir Karadeniz Bölgesi ilidir. Bölge'nin hâkim karakteristiği olan, dar sahil şeridinden hemen sonra yükselen dağlık ve dolayısıyla ekonomik faaliyetlere elverişsiz arazi varlığı, tarımda tek ürüne bağımlılık, düşük standartlı altyapı stoku vb. olumsuz koşullar ilimiz için de geçerlidir.

2012 yılı verilerine göre nüfusunun % 43'ü kırsal kesimde yaşayan Ordu'da ekonomik yaşam büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Bu durum işgücünün sektörel dağılımına bakıldığında daha net olarak karşımıza çıkmaktadır. 12 yaş ve üzeri iktisaden faal nüfusun % 70'in üzerindeki çok büyük bölümü tarım sektöründe çalışmaktadır. İlimizde tarım sektöründe çalışan nüfus oranı % 48,3 olan Türkiye ortalamasının oldukça üzerindedir.

İstihdamın büyük bir kısmının tarımda yoğunlaşmasına bağlı olarak, tarım sektörünün ilin GSYİH'sı içinde de görece büyük bir paya sahip olduğu görülmektedir. 2001 yılında tarım sektörünün İl

GSYİH'sı içinde % 33 olan payı, Türkiye ortalamasının (% 12,1) bir hayli üzerinde olduğu gibi, % 24,1 olan Doğu Karadeniz Bölgesi ortalamasından da yüksektir.

Ordu ili TR 90 bölgesi içerisinde yer almaktadır. Bu bölgede imalat sanayinde çalışan nüfusun payı gibi sanayileşme göstergeleri açısından ülke ortalamalarının altındadır. Bu nedenle tarım dışı istihdam imkânları kısıtlı olduğu için istihdam açısından bölgenin tarım istihdam oranı % 46.4-70.2 gibi büyük oranı teşkil etmektedir. Bunun yanında Ordu ili ve fındık tarımı özelinde yıllardan beri yaşlı bahçelerde üretim yapıyor olmasının neticesinde görülen verim düşüklüğü, genç nüfusun şehirde yaşama isteği nedeniyle azalan işgücü, miras hukuku nedeniyle tarım alanlarının parçalanması gibi yaşanan temel sorunlar nedeniyle her geçen gün tarım istihdamı azalmaktadır. Yaşanan sorunlar insanları kentsel alanlarda tarım dışı sektörlerde iş arama eğilimine yönlendirmektedir. Fakat bölgede işgücünün vasıf düzeyi itibarıyla, tarım dışı sektörlerde istihdam edilebilirliği zayıf durumdadır. Yaşlı nüfus ise, kırsalda tarımsal istihdamda kalmayı tercih etmektedir. Kırsalda yaşlanan nüfus tarımsal işgücü açısından problem oluşturmakta, hâlihazırda başka bir iş kolunda istihdamı mümkün olmayan işgücü tarımsal faaliyetler sürdürülmektedir. Bu sebeple tarım arazilerinde tarımsal faaliyetler gerektiği gibi yapılamamakta ve bahçeler bakımsız kalmaktadır.

Ordu ili geçim kaynağı olarak tarıma bağlı olup, ilin tarım ekonomisi ana ürün olan fındık üretimine dayalıdır. Fındık Ordu toprakları için alternatifi olmayan bir üründür. Taban arazilerden 1000-1100 rakıma kadar tüm tarım arazilerinde fındık temel tarım ürünüdür. Son 5 yılın rakamlarına göre ülkemiz fındık üretiminin % 24'ü Ordu'da gerçekleşmektedir. Yaklaşık 230.000 hektar alanda fındık üretimi yapılmakta ve yıllara göre değişmekle beraber ilde 150.000-180.000 ton fındık üretilmektedir. Ordu ili bu ortalama miktar ile illere göre fındık üretimini bakımından Türkiye'de 1. sırada yer almaktadır. İl'de fındık dışında sadece 5.114 da alanda meyve üretimi yapılmaktadır. Sınırlı alandaki kivi ve ceviz bahçeleri dışında meyve ağaçları bir geçim kaynağı olarak görülmeyip genellikle fındık bahçelerinde sınır ağacı olarak bulunmakta ya da ev ihtiyacı için yetiştirilmektedirler. Diğer bir meyve türü olan kivi il genelinde üretimi her geçen gün artmaktadır. Yaklaşık 2650 da bulan kivi üretim alanı ile il Yalova'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Arazinin çok parçalı olması ve devletin çiftçi kayıt sistemine bağlı olarak alan bazlı doğrudan destekleme yapması nedeniyle ilde çiftçi sayısı çok yüksektir. İl 111.812 çiftçi sayısı ile Türkiye'de 1. sıradadır. Diğer yandan Ordu, tarımsal işletme büyüklüğünün düşük (10-34 da) olduğu Giresun, Trabzon, Rize, Artvin, Sakarya, Düzce, Zonguldak, Bartın ve Sinop gibi iller arasında bulunmaktadır. Ordu'da 10-50 da arazi büyüklüğüne sahip işletmeler toplam işletmelerin yaklaşık %55'ini teşkil etmektedir. İşletmelerin yaklaşık % 96'sı 50 dekar'dan küçük işletmelerdir. Bunda özellikle alan temelli fındık desteklemesi kapsamında çiftçilerin desteklenmesi etkili olmaktadır. İl'de 2011'de 246 milyon TL, 2012'de ise 241 milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

İl topraklarının % 44'ü tarım, %34'ü orman, %8,4'ü çayır – mera, %13,6's ise yerleşim alanı ve tarım dışı arazidir. İl'de tarımsal işletmelerin % 71,5'inde bitkisel üretim ile birlikte hayvancılık yapılmakta, % 28,5'inde ise sadece bitkisel üretim yapılmaktadır. Arazi kabiliyet sınıflarına göre dağılımda I.-IV. sınıf topraklar tarımsal üretimde kullanılan işlemeli tarıma uygun arazileri, V.-VIII. sınıf işlemeli tarıma uygun olmayan arazileri göstermektedir. TR 90 Bölgesi'nin ülke toprakları içindeki payı %4,58'dir. TR90 Bölgesi'nde toplam yüzölçümün %19,3'ünü tarım alanları teşkil etmektedir ve bu oran ülke ortalamasının %40 daha altındadır. Bölgenin işlemeli tarıma uygun I. – IV. sınıf arazileri Türkiye genelindeki I.-IV. sınıf arazilerin % 1,18'ini oluştururken, işlemeli tarıma elverişli olmayan VI. ve VII. sınıf arazilerin ise % 11,02'sini oluşturmaktadır. Özellikle VII. sınıf arazilerin oranındaki yükseklik, bölgenin genelde engebeli arazilerden meydana geldiğini göstermektedir. Ordu ili özelinde I.-IV. sınıf arazilerin toplamı 79.603 ha'dır. Bu değer ile il, bölgede ilk sırada yer almakta ve Artvin, Rize ve

Trabzon illerinin toplamından daha fazla bir alana sahiptir. İl’de işlemeli tarıma uygun olmayan VI. ve VII. sınıf tarım arazileri miktarı ise 188.925 ha’dır.

Fındık üretiminde yıllara göre yaşanan dalgalanmalar ve fiyat istikrarsızlıkları üreticileri değişik ürün arayışlarına yönlendirmiştir. Kivi bu ürünlerin başında gelmektedir. Kivi meyvesinin yetiştirme isteklerinin Ordu’nun iklim şartlarına uygun olması ve dekara verimin fındıktan oldukça yüksek olması nedeniyle kivi üretimi son yıllarda hızla artmaktadır. Ordu kivi yetiştiriciliğinde yaklaşık 2.650 dekar alan ve 6.700 ton üretimle Yalova’dan sonra ikinci sıradadır. İlimizde su ürünleri yetiştiriciliği ve avcılığı da ciddi ticari potansiyeli olan bir tarımsal varlıklardır. Diğer taraftan başta arıcılık olmak üzere hayvancılık da Ordu ilinde tarımın vazgeçilmez bir koludur. Ordu fındığı kadar arıcılık faaliyetleri bakımından da ülkesel ölçekte etkin bir konumdadır. İl’de yaygın bir şekilde gezginci arıcılık yapılmaktadır. Kovan sayısı bakımından ülkemizde birinci sırada yer alan Ordu’lu arıcılar, bal üretiminde ise birinci sırada yer almaktadırlar. Arıcılık faaliyetleri ile Ordu ekonomisine yıllık yaklaşık 100 milyon TL’lik katkı sunulmaktadır. İl arıcılık açısından önemli bir avantaja sahiptir. Ülkemizde arıcılık alanında faaliyet gösteren özelleşmiş tek enstitüsü ilimizde faaliyet göstermektedir. Ordu Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, 22 Aralık 1994 tarih ve 94/22149 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Ordu Arıcılık Üretim İstasyonu Müdürlüğü olarak kurulmuş olup, daha sonra 30 Mayıs 1995 tarihli Bakanlık Makam Onayı ile Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü’ne dönüştürülmüştür. Enstitü, 2005 yılına kadar hizmetlerini Ordu İl Tarım Müdürlüğü Hizmet Binaları’nda sürdürmüştür. Hâlihazırda Ordu Merkeze 12 km mesafede, Ordu-Sivas Karayolu üzerindeki Dedeli Köyü sınırları içerisinde 87 dekarlık bir alanda 2005 yılından beri hizmet vermektedir. Enstitü gıda ve tarım alanında; üretici ve tüketici memnuniyetini en üst düzeyde sağlamayı ve Türkiye’yi bölgesinde lider, Dünyada küresel aktör haline getirmeyi kendisine vizyon olarak belirlemiştir. Ülkemiz bitki florasından azami ölçüde yararlanarak insan sağlığı açısından önemli olan arı ürünleri (bal, bal mumu, polen, arı sütü, propolis, arı zehiri vs.) üretimini artırma, dış satım olanaklarını araştırma, halkın arı ürünlerinden daha çok yararlanmalarını ve bu ürünlerin tüketimlerini artırma, arıcıların teknik bilgi eksikliğinden ileri gelen ekonomik kayıplarını asgariye indirerek arıcıların gelir düzeylerini yükseltmek enstitünün amaçları arasındadır. Bu amaçlar doğrultusunda enstitü, veri toplama, değerlendirme, arı gen kaynaklarının araştırılması, arıcılık sektörünün sorunlarına cevap verme, arıcılık ile ilgili projeler hazırlama, verimlilik çalışmaları yapma, apiterapi çalışmaları yapma, hastalık ve zararlılar konularında çalışmalar yapma ve arıcılık ile ilgili her türlü raporları hazırlama gibi alanlarda faaliyetlerini devam ettirmektedir. Enstitü şimdiye kadar AB ve Dış Kaynaklı Projeler kapsamında iki adet projeyi sonuçlandırmıştır. Halen “Arım Balım Peteğim” isimli proje uygulama aşamasındadır. Arıcılık Araştırma İstasyonu Müdürlüğü tarafından tüm bileşenleri ile tasarlanarak Ordu Valiliği AB ve Dış İlişkiler Koordinasyon Merkezi destekleri ile hazırlanan, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, UNDP ve AB Delegasyon’u ile yürütülen müzakereler sonucunda kabul edilen toplam 9.3 milyon Euro bütçeli proje ile Türk balının kalite ve standardının yükseltilmesini ve sektör işletmelerinin desteklenmesini hedeflemektedir. Proje kapsamında sektörde dünyanın en gelişmiş laboratuvarı yer alacak ve kapasitesi 5 bin ton/yıl olan bal işleme ve paketleme ile polen, arı sütü, propolis ürünlerinin çeşitli ambalaj ve gramajla paketlemesi gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Son günlerde görsel ve yazılı basında sıkça duyduğumuz “sahte bal”, “şekerli bal” gibi yakıştırmaların ve tanımlamaların projenin hayata geçmesiyle azalacağı düşünülmektedir. Diğer yandan sağlık ve beslenme açısından son derece önemli bir yeri olan balın üretiminde ve tüketim zincirinde güvenli bir şekilde izlenebilirliği artırılmış olacaktır.

Ülkesel bazda 2023 yılı hedefli tarım ve gıda vizyonu “bilime ve modern teknolojilere dayalı olarak; toplumun sağlıklı beslenmesini, gereksinimlerini yeterli nicelik ve nitelikte karşılayabilen, biyolojik çeşitliliğini koruyan ve toplumsal yarara dönüştürebilen, ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan sürdürülebilir, verimliliği artan tarım ve tarımsal sanayinin de katkısıyla, uluslararası alanda rekabet edebilen gelişmiş bir Türkiye” olarak benimsenmişti. Bu açıdan bakıldığında mevcut durumu ile il, tarımsal üretim açısından ciddi problemlerle karşı karşıyadır. İl’de teknoloji kullanımı çok zayıftır, tarımda ekoloji ve ilkim özelliklerine dayanan bir üretim sürdürülmektedir. Her ne kadar ekolojik avantaj nedeniyle günümüzde üretim açısından artı değer olarak gözüken fındık üretimi; global ısınma, tarımsal işgücünün azalması, yetersiz tarımsal mekanizasyon, yaşlanan bahçeler, miras hukuku nedeniyle arazilerin parçalanması ve tarım alanlarının yapılaşmaya açılması gibi olumsuz faktörler nedeniyle ilerleyen yıllarda bu konumunu kaybedebilir. Gürcistan, Azerbaycan gibi daha başka ülkelerde yeni tesis edilen fındık bahçeleri de bu riski tetiklemektedir. Bu riski azaltmak için ivedilikle fındık üretiminde bahçe yenilemelerine-gençleştirmelerine gidilmeli, arazilerde teraslama gibi yapısal düzenlemeler yapılmalı ve makineleşme sağlanmalıdır. Yağış rejiminin değişimi nedeniyle fındığın olgunlaşma dönemlerinde olası kuraklık riskleri için sulama imkânları araştırılmalı ve sulama sistemleri tesis edilmelidir. İçinde bulunduğumuz 2013 yılı yaz döneminde görülen kurak hava koşulları nedeniyle özellikle sahil kuşağı fındık bahçelerinde ciddi ürün kayıpları gözlenmiştir. Diğer bir konu ise fındığın pazarlanması şeklidir. Fındık mutlaka dış satım için katma değeri yüksek ürün haline getirilmelidir.

A. İl’in Tarım Arazisi Varlığı ve Tarım Arazilerinin Kullanım Durumu

Sosyo-ekonomik gelişme üzerinde doğrudan etkisi bulunan arazinin kullanım amaçlarına göre dağılımı bakımından ilin mevcut durumu şu şekilde özetlenebilir:

a) İlin 595.200 hektar olan toplam arazisinin 261.197 ha (% 44)’ı tarıma uygundur. İl, tarıma elverişli arazi varlığı bakımından % 33 olan Türkiye ortalamasının üzerinde olmasına rağmen, arazi yapısı ve iklim özellikleri nedeniyle ürün çeşitliliği ve tarım potansiyeli açısından zengin değildir.

İl toplam arazisinin 202.893 ha (% 34)’ını ormanlık-fundalık, 50.000 ha (% 8,4)’ını da çayır mera arazileri ve 81.110 ha (% 13,6)’ını (tarımdışı alan, yerleşim, göl vs.) diğer alanlar oluşturmaktadır.

b) İl’de arazinin 202.893 ha (% 34)’ını oluşturan orman alanları Türkiye geneline göre daha geniş bir alanı kaplamaktadır. Ülke genelinde ormanlık alanların toplam arazi içindeki payı % 27’dir.

c) Hayvancılık açısından büyük önem taşıyan çayır-mera alanları il arazisi içinde 50.000 ha (% 8,4)’lık alana sahip iken, bu oran Türkiye genelinde % 26’dır.

d) Yerleşim yerleri ve tarım dışı araziler toplam arazinin 81.110 ha (% 13,6)’ını kaplarken, bu oran Türkiye geneli için de % 14 düzeyindedir.

Ordu İli Tarım Alanları

Yıl	Toplam Alan (Dekar)	Ekilen Tarla Alanı (Dekar)	Nadas Alanı (Dekar)	Sebze Alanı (Dekar)	Meyve Alanı (Dekar)
2007	2.652.839	352.086	62.226	19.062	2.219.465
2008	2.605.303	378.830	62.226	18.044	2.146.203
2009	2.363.338	319.042	63.226	13.106	1.967.964
2010	2.342.381	278.080	40.025	12.957	2.011.319
2011	2.596.248	266.495	40.050	12.953	2.276.750
2012	2.611.970	249.514	39.900	13.458	2.309.093

İl’de toplam tarım alanının % 88,2 gibi çok büyük bir bölümünü, il ekonomisinin vazgeçilmez ürünü niteliğindeki fındığın yetiştirildiği fındık bahçeleri oluşturmaktadır. Ordu, Türkiye’de en fazla fındık alanına sahip ildir. Ülke genelinde 713.435 hektar olan toplam fındık alanının 230.398 hektarı Ordu’da bulunmaktadır. Arazi ve iklim koşullarının tarla tarımı için uygun olduğu iç kesimlerde

yoğunlaşan tarla alanları, tarım arazisi içinde fındıktan sonra en büyük paya sahip olurken, sebze ve diğer meyveler ekimi için ayrılan alanların payının son derece düşük olduğu görülmektedir. Her mevsim yağışlı olan Karadeniz İklimi'nden dolayı ilde işlenen tarla alanlarının % 86,2'sinde her yıl ekim yapılabilmektedir. İl genelinde nadas tarımı yaygın değildir.

Ürüne Göre Arazi Dağılımı

ÜRÜN	ALAN (DA)	%	ÜRETİM (TON)
Buğday-Arpa	86.621	3.30	10.410
Yulaf – Çavdar	33.092	1.27	4.054
Patates	23.382	0.90	26.789
Mısır	92.284	3.54	15.097
Diğ. Tar. Ür. Ve Yem Bit.	14.500	0.55	19.067
Fındık	2.303.095	88.20	145.353
Kivi	2.645	0.10	6.708
Diğer Meyve Çeşitleri	2.469	0.10	24.121
Sebze	13.458	0.52	13.510
Kullanılmayan Arazi (Nadas)	39.900	1.52	-
TOPLAM	2.611.970	100	258.298

B. İl Tarımının Karakteristik Özelliği: Tek Ürüne Bağımlılık

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin tek ürüne bağımlı tarımsal yapısının yoğun bir şekilde hissedildiği Ordu'da hâkim ve alternatifsiz tarım ürünü konumunda olan fındık, aynı zamanda ilin ekonomik yapısını şekillendiren temel ürün olma özelliğine de sahiptir. Tarımsal faaliyetlerin ağırlıklı olarak fındık tarımı üzerinde yoğunlaşmasının yanı sıra, sınırlı bir düzeyde var olan sanayi sektörü de büyük ölçüde fındık ve fındık mamullerine dayalı olarak gelişme imkânı bulabilmiştir.

Fındık, il ekonomisi için vazgeçilmez bir üründür. İlin ekonomik değer taşıyan en önemli ürünü olması itibarı ile, kıyı ilçeleriyle birlikte sahilden 1.000 m. yüksekliğe kadar olan bölgenin belli başlı geçim kaynağıdır. Aynı zamanda, başka amaçla kullanılmayan yer yer %80-90 civarında eğime sahip arazilerin de tarım arazisi olarak değerlendirilmesini sağlamaktadır. Ayrıca, ağaççık şeklindeki yapısı ile erozyon kontrolünde de önemli bir yeri vardır.

Fındık bilindiği gibi, özellikle 1. standart bölge olarak adlandırılan Ordu, Giresun ve Trabzon illerinin birinci derecede önem taşıyan geleneksel ürünüdür. Türkiye fındık üretiminin yaklaşık % 25'ini karşılayan Ordu ili, yıllık ortalama 140-180 bin ton fındık üretimi ile Türkiye fındık üretiminde 1. sırada yer almaktadır. 2012'de 660.000 ton olarak gerçekleşen Türkiye fındık üretiminin % 22'si (145.353 ton) Ordu ilinden elde edilmiştir. İlin fındık üretiminde ocak başına ortalama verim 1 kg.'dır.

Ordu İli Fındık Üretiminin Türkiye Fındık Üretimi İçindeki Payı (2002-2012)

YILLAR	İL'İN ÜRETİMİ (TON)	TÜRKİYE'NİN ÜRETİMİ (TON)	İL'İN TÜRKİYE ÜRETİM PAYI (%)	İL'İN TÜRKİYE İÇİNDEKİ SIRASI
2002	170.011	600.000	28,3	1
2003	143.552	480.000	29,9	1
2004	54.130	350.000	15,5	3
2005	158.605	530.000	29,9	1
2006	181.347	661.000	27,4	1
2007	174.828	530.000	33,0	1
2008	215.649	800.791	26,9	1
2009	117.751	500.000	23,5	1
2010	141.714	600.000	23,6	1
2011	99.881	430.000	23,2	1
2012	145.353	660.000	22,0	1

Yukarıdaki üretim rakamlarından görüldüğü gibi, iklim koşullarına karşı son derece hassas bir ürün olan fındığın üretiminde yıldan yıla büyük dalgalanmalar yaşanmakta ve bu durum geçimini büyük ölçüde fındık tarımına bağlayan il halkının ekonomik açıdan zor durumda kalmasına neden olmaktadır.

Tablo incelendiğinde Ordu’da fındık üretim miktarının yıllar bazında oldukça dalgalanma gösterdiği görülmektedir. 2011 yılı verilerine göre işletme başına ortalama 20,7 dekar (2012 yılı verilerine göre 16 dekar) fındık arazisi ve 1.180 kg. (2012 yılı verilerine göre 1.300 kg.) fındık üretimi düşmektedir. 2011 yılında kabuklu fındığın ortalama fiyatı 7 TL./kg.’dır. Bu verilere göre 2011 yılında işletme başına yıllık fındık geliri 8.260 TL’dir. Elde edilen gelirin ortalama % 40’ı üretim maliyetine gittiği düşünülürse, 2011 yılında işletme başına net fındık gelirinin 5.000 TL olduğu ortaya çıkmaktadır. Açıklanan verilere göre Ordu ili fındık üreticilerinin 2011 yılı net fındık geliri aylara bölündüğünde asgari ücretin altında kaldığı görülmektedir.

Türkiye, dünya fındık üretiminin yaklaşık % 75’ini karşılamaktadır. Ayrıca, dünya fındık ihracatının da yaklaşık % 70’ini tek başına gerçekleştirmektedir. Ülkemizin en önemli ihraç ürünlerinden biri olan fındık, her yıl 1,5-2 milyar \$ döviz girdisi sağlayarak ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır. Ülke ekonomisine sağladığı katkıların yanı sıra özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi’nde istihdamı artırarak sosyal bir işleve de katkıda bulunmaktadır.

İl ekonomisinin en önemli ürünü olan fındık, aynı zamanda en önemli ticari ürün olma özelliğine de sahiptir. İl ihracatının yaklaşık % 85’i fındık ve fındık mamullerinden oluşmaktadır. Fındık üretiminin büyük bir kısmı iç fındık halinde ihraç edilmektedir. Fındık, ilin tarım ürünleri ihracatında ilk sırada yer almakta ve yılda ortalama 200-300 milyon \$ döviz kazancı sağlamaktadır. Ürünün en fazla ihraç edildiği ülkeler Almanya başta olmak üzere AB ülkeleri, İsviçre ve Rusya başta olmak üzere diğer Avrupa ülkeleri ile Kanada ve ABD gibi deniz aşırı ülkelerdir.

Ordu fındığa endeksli, tarımsal üretim hacminin genel ekonomiyi belirlediği bir konjonktüre sahiptir. Uygulanan teşvikler ve ortaya konulan projelerden beklenen sonuçlara tam anlamıyla ulaşılamamış, bunun sonucunda istihdam alanları daralmış, sanayi yeterince gelişmemiş, katma değer üretme yeteneği yatırım eksikliğinden kaynaklı potansiyelinin çok altında kalmıştır. Sonuçta Kişi Başına Düşen Milli Gelir Türkiye ortalamasının çok altında kalmıştır.

Ordu ilinden başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlere olan göçün sebebi büyük oranda ekonomik nedenlere dayanmaktadır. İşletme başına düşen arazi varlığının düşüklüğü, fındık fiyatında yaşanan istikrarsızlık ve bu üründe elde edilen gelir düşüklüğü yaşanan göçün sebebini açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim 2003 yılı verilerine göre Ordu ili Kırsal Nüfus Başına Tarımsal Üretim Değeri açısından 81 il içerisinde 63. sırada, Fert Başına Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla açısından ise ilimiz 65. sırada gelmektedir.

Tarımsal yapının büyük ölçüde fındığa bağımlı olduğu ilde fındık üreticilerinin gelir düzeyini artırmaya yönelik üretim seçenekleri ortaya koymak suretiyle ürün deseninin çeşitlendirilmesine olanak sağlamak amacıyla, ilde yetiştirme eğilimi gösteren en az fındığa eşdeğer veya ondan daha fazla net gelir getiren ürün çeşitlerinin belirlenmesi ve üretimin teşvik edilmesi için “ürün çeşitlendirme” çalışmaları yürütülmektedir.

İl’de ürün çeşitlendirme kapsamında bulunan ürünler; kivi, ceviz, elma, böğürtlen, çilek, karayemiş, maviyemiş ve Trabzon hurmasıdır.

Ürün Çeşitlendirme Kapsamında Bulunan Ürünlerin Üretim Durumları (2012)

ÜRÜN ADI	EKİLİŞ ALANI (ha.)	AĞAÇ SAYISI	ÜRETİM (Ton)	AĞAÇ BAŞINA ORT. VERİM (Kg.)
Kivi	265	152.063	6.707	53
Ceviz	213	175.126	4.277	32
Trabzon Hurması	-	21.595	917	45
Çilek	1	11	8	727
Elma	13	342.110	9.203	29

Fındığı destekleyici ve ek gelir getirici ürün yetiştirme çalışmaları kapsamındaki bu ürünlerden özellikle kivinin üretiminde kısa zamanda çok büyük gelişme sağlanmıştır. İl’de 2012’de 2.645 dekar alanda 6.707 ton kivi üretimi gerçekleştirilmiştir. Kivi üretiminde ağaç başına ortalama verim 53 kg.’dır. Ordu ili, Türkiye kivi üretiminin % 18’ini karşılamaktadır.

Yıllara Göre Ordu İli ve Türkiye Kivi Üretimi

YILLAR	İLİN ÜRETİMİ (TON)	TÜRKİYE ÜRETİMİ (TON)	İLİN TÜRKİYE ÜRETİM PAYI (%)	İLİN TÜRKİYE İÇİNDEKİ SIRASI
2002	261	2.500	10,4	4
2003	1.113	5.500	20,2	1
2004	672	4.000	16,8	2
2005	1.396	8.000	17,5	2
2006	1.368	10.962	12,5	3
2007	1.964	15.242	12,9	4
2008	3.002	19.530	15,4	3
2009	4.048	23.689	17,1	3
2010	6.242	26.554	23,5	2
2011	5.951	29.231	20,4	2
2012	6.707	37.247	18,0	2

İl’de ürün çeşitliğini artırmak ve üreticilere yeni gelir kaynağı sağlamak amacıyla kesme çiçek yetiştiriciliği konusunda da çalışmalara başlanılmıştır.

Proje kapsamında; kesme çiçek yetiştiriciliği yapmak isteyen 17 üreticiye teorik ve uygulamalı eğitim verilmiştir. Bu üreticiler ile Samsun ve Trabzon illerinde kesme çiçek üreticiliği yapılan alanlara teknik gezi düzenlenmiş ve üreticilerin uygulamaları yerinde görmeleri sağlanmıştır. İl’de bugüne kadar 1 üretici tarafından 2.600 m² alanda karanfil yetiştiriciliği yapılırken, 2012’de İl Özel İdaresi kaynakları kullanılarak Merkez, Fatsa ve Ünye İlçeleri’nde oluşturulan yeni alanlar ile kesme çiçekçilik yapılan alan 5.624 m²’ye ulaştırılmıştır. Üreticilere 6 adet 504 m²’lik sera dağıtımı yapılmıştır. Ordu Üniversitesi (ODÜ) tarafından Fındığa Yeni Bir Ek Ürün “Kesme Çiçekçilik” konulu konferans düzenlenmiştir. 2012’de 5.000 m² alanda 242.500 adet karanfil üretimi gerçekleştirilmiştir.

2011’e kadar Merkez İlçe’de 13 serada 2.600 m²’lik alanda örtü altı kesme çiçek üretimi yapılmakta iken, son yıllardaki teşvik ve destekler ile 2013 yılı itibarı ile Merkez, Ünye ve Fatsa İlçeleri’nde olmak üzere toplamda 19 dekar kapalı alanda üretim yapılmaktadır. Bu seralarda ağırlıklı olarak kesme karanfil, gül ve dış mekân süs bitkileri yetiştiriciliği yapılmaktadır. İl genelinde yaklaşık 28.000 m²’lik açık alanda dış mekân süs bitkileri yetiştirilmektedir.

C. Tarla Ürünleri Üretimi

İl'in arazi ve iklim yapısı tarla ve sebze tarımına yeterince uygun değildir. İl'de üretilen başlıca tarla bitkilerinden ekim alanı bakımından bakıldığında mısır, buğday, arpa ve patates sıralanırken, ilde en düşük tarla bitkisi olarak bezelye karşımıza çıkmaktadır.

İl'in özellikle iç kesimlerinde üretimi yapılan diğer tarla ürünleri çavdar, yulaf, yem bitkileri, kuru baklagiller, buğday ve arpadır. Ancak bu ürünlerin üretimi, ekonomik açıdan önem arz etmeyecek kadar düşüktür.

Tarla Bitkileri Üretimi

	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)
Mısır (Dane)	92.284	15.097
Buğday	67.103	8.363
Arpa	19.350	2.047
Patates	23.382	26.788
Çavdar	6.500	975
Mısır (Silaj)	5.830	13.390
Bezelye	169	18
TOPLAM	214.618	66.678

İl'de üretilen başlıca tarla bitkilerinden ekim alanı bakımından bakıldığında mısır, buğday, arpa ve patates sıralanırken, ilde tarla bitkisi olarak en düşük miktarda bezelye karşımıza çıkmaktadır. İl'de yetiştirilen ürünlerden arpa ve bezelye üretiminin ilçelere göre dağılımları aşağıdaki verilmiştir.

ARPA			BEZELYE		
İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)	İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)
Akkuş	5.300	636	Çaybaşı	12	1
Aybastı	50	11	Fatsa	36	5
Mesudiye	14000	1400	Perşembe	121	12

Arpa üretim ve ekim alanı bakımından ilde en fazla Mesudiye İlçesi'nde yetiştirilmektedir. Aybastı ve Akkuş ilçeleri arpa üretiminin yapıldığı diğer ilçelerimizdendir.

Bölgede en önemli tarla bitkisi mısırdır. Mısır ise en fazla Akkuş İlçesi'nde üretilmektedir.

İl'de diğer dikkat çekici tarım ürünü ise patatestir. Ordu ili önemli miktarda patates ekiliş alanına sahip olmasına rağmen, elde edilen verim miktarı çok düşüktür. İl'deki patates veriminin artırılması da ancak öncelikle yüksek verimli çeşitlerin üretime kazandırılması ve diğer agronomik işlemlerin eksiksiz olarak yerine getirilmesiyle sağlanabilir. İl'de en fazla patates üretimi ise Kumru İlçesi'nde yapılmaktadır. Kabadüz Kaymakamlığı, İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nin işbirliğinde 2013 yılı itibarı ile makineli dikimle patates ekim alanlarının ve verimliliğin artırılması amacıyla bir proje başlatılmış bulunmaktadır. Buğday üretimi de yine en çok Akkuş İlçesi'nde yapılmaktadır.

MISIR (DANE)			PATATES		
İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)	İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)
Merkez	1.000	200	Merkez	966	1200
Akkuş	45.480	7.823	Akkuş	3.018	5.500
Aybastı	3.032	579	Aybastı	604	200
Çamaş	523	74	Çatalpınar	181	184
Çatalpınar	1.516	268	Çaybaşı	1.509	2.201
Çaybaşı	3.032	197	Fatsa	628	1.041
Fatsa	8.338	1.192	Gölköy	640	114
Gölköy	470	92	Gürgentepe	2.943	3.200
Gülyalı	75	8	İkizce	483	780
Gürgentepe	1.008	288	Kabadüz	2.052	1.780
İkizce	1.706	155	Kabataş	1.152	715
Kabadüz	950	126	Korgan	688	684
Kabataş	1.402	167	Kumru	7.242	7.497
Korgan	6.216	690	Mesudiye	543	360
Kumru	861	96	Perşembe	338	261
Mesudiye	60	6	Ulubey	845	980
Perşembe	1.137	271	TOPLAM	23.382	26.787
Ulubey	1.191	136	ÇAĞDAR		
Ünye	14.287	2.729	İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)
TOPLAM	92.284	15.097	Akkuş	6.500	975
MISIR SİLAJ			BUĞDAY		
İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)	İLÇELER	ALAN (DA)	ÜRETİM (TON)
Akkuş	300	600	Akkuş	54.954	7.144
Aybastı	1.800	5.580	Aybastı	79	12
Çaybaşı	150	300	Mesudiye	12.070	1207
İkizce	2000	3000	TOPLAM	67.103	8.363
Kabadüz	50	150			
Kabataş	30	30			
Korgan	400	480			
Kumru	100	250			
Ünye	1000	3000			
TOPLAM	5.830	13.390			

D. Sebze ve Diğer Meyveler Üretimi

İl genelinde genellikle aile ihtiyacını karşılamak için yapılmakta olan sebze üretimi Türkiye sebze üretimi içinde önemsiz bir yere sahiptir. Türkiye genelinde tarım alanlarının % 3,48'inde sebze tarımı yapılırken, Ordu'da sebze üretimi yapılan alan % 0,52'de kalmaktadır. Sebze tarımının gelişmesini engelleyen en önemli faktör uygun ve yeterli arazinin olmamasıdır.

Sebze yetiştiriciliğinde sahil kesiminde taze fasulye ve karalahana ekilişi ağırlıktadır. Sebze ekilişleri alan yetersizliği nedeniyle genellikle tarla ürünleri üretimi ile birlikte karışık yapılmakta, ihtiyaç fazlası ürünler mahalli pazarlarda satılmaktadır.

Aile işletmeciliği şeklinde seracılık (örtü altı yetiştiriciliği) 1990'dan itibaren yaygınlık kazanmaya başlamıştır. İl'de 205 dekar alanda yaklaşık 2.000 adet plastik ve yüksek tünel serada örtü altı tarımı yapılmaktadır. Seralarda yazlık ürün olarak salatalık, domates ve fasulye (taze) yetiştirilirken, kışlık ürün olarak marul, ıspanak ve biber (sivri) ekimi yapılmaktadır. Örtü altı yetiştiriciliği üretimi 2012 yılı itibarı ile 1.087 ton'dur.

Örtü altı üretimi dâhil 2012 yılı sebze üretimi 14.523 ton olan Ordu ili, ‰ 0,5'lik payı ile Türkiye sebze üretimine son derece düşük bir katkıda bulunmuştur.

Ordu ili ılıman iklim yapısı ve fındık tarımına destek/alternatif arayışları nedeniyle yaklaşık 25 yıldır seracılık faaliyetlerinin yapıldığı bir ilimizdir. İl'de açık tarla ve örtüaltında sebze üretimi söz konusudur. Yapılan üretimler ekonomik anlamda değildir. Genellikle aile ihtiyacı için üretim yapılmaktadır. Gelir amacıyla yapılan üretimler bile son derece dar alanlarda yapılmaktadır. Devlet katkısıyla 1987'den beri seracılık ilde desteklenmektedir. İl'de daha çok devlet desteğiyle kurulmuş plastik seralar bulunmakta ve geleneksel bir üretim sürdürülmektedir. Ordu'da kış döneminde marul, maydanoz, yeşil soğan gibi yeşillikler üretilirken, yaz döneminde domates, hıyar ve fasulye üretimi söz konusudur. Yaz dönemi dikimi 5-15 Mayıs arasında yapılmaktadır. Üretimlerde dikim mesafelerine dikkat edilmemekte ve bitkiler sık dikilmektedir. Bununla birlikte ilkbahar yaz aylarında görülen yüksek nem nedeniyle seralarda özellikle fungal hastalıklar sıkça görülmektedir. Son yıllarda ildeki örtü altı üretimin plastik sera ve alçak tünelden yüksek tünel şekline doğru kaydığı gözlenmektedir. Özellikle alçak tünel şeklinde yapılan örtü altı üretimin oldukça azaldığı dikkat çekmektedir.

Örtüaltı Yetiştiriciliği

Üretim	Plastik Sera (Ton)	Yüksek Tünel (Ton)
Hıyar	391	226
Domates	135	157
Marul (Kıvırcık)	106	44
Fasulye (Taze)	1	7
Biber	-	3
Ispanak	-	3
TOPLAM	633	440

İl'de yaprağı yenen sebzeler ve baklagil sebzeler daha çok üretilmektedir. Nemli ve ılıman iklim koşulları özellikle karalahana ve diğer yeşillik üretiminin öne çıkmasına neden olmaktadır.

Ordu İli Sebze Üretimi

Sebzeler	Üretim (Ton)
Yaprağı Yenen	6382
Baklagil	3979
Meyvesi Yenen	2911
Soğansı-Yumru-Kök	164
TOPLAM	13.436

Ordu İli Son Beş Yıla Ait Sebze Üretim İstatistikleri

Grup adı	Ürün adı	Üretim (Ton)				
		2008	2009	2010	2011	2012
Yaprağı Yenen	Lahana (Karayaprak)	5,548	4,346	4,753	4,875	4,912
	Lahana (Beyaz)	639	738	714	914	914
	Marul (Kıvırcık)	603	607	541	423	438
	Pırasa	410	530	71	59	59
	Pazı	112	111	72	72	72
	Ispanak	32	41	28	32	33
	Marul (Göbekli)	110	77	7	7	7
	Maydonoz	15	12	4	5	5
	Nane	6	2	1	1	1
Baklagil	Fasulye (Taze)	4,270	4,505	3,957	3,709	3,361
	Barbunya Fasulye (Taze)	428	380	455	455	456
	Bezelye (Taze)	289	147	188	168	154
	Bakla (Taze)	20	12	8	8	8
Meyvesi Yenen	Hıyar (Sofralık)	2,205	2,044	1,532	1,078	1,176
	Domates (Sofralık)	1,958	1,826	1,785	1,153	1,254
	Patlıcan	218	160	129	128	125
	Biber (Sivri)	161	123	143	145	133
	Biber (Dolmalık)	79	63	47	46	47
	Kabak (Sakız)	95	98	103	79	78
	Balkabağı	62	307	62	63	58
	Kabak (Çerezlik)	40	40	-	-	-
	Hıyar (Turşuluk)	3	2	5	13	11
	Domates (Salçalık)	-	-	-	-	29
Soğans-ı-Yumru-Kök	Soğan (Taze)	49	51	45	95	88
	Sarımsak (Taze)	15	13	12	8	9
	Şalgam	5	5	5	5	5
	Havuç	7	-	5	-	-
	Turp (Bayır)	-	-	1	-	-
Diğer Sebzeler	Brokoli	6	5	-	-	-
	Mantar (Kültür)	-	-	2	-	-

İl’de meyve üretim miktarları elma ve armudun içinde yer aldığı yumuşak çekirdekli meyveler grubunun yaklaşık 14 bin ton civarında bir üretimi vardır. Bu meyvelerde üretim daha çok aile ihtiyacının karşılanmasına yönelik olarak yapılmaktadır. Kapama bahçe yok denecek kadar az olup, ilde son yıllarda ceviz bahçesi kurma konusunda gelişmeler olduğu gözlenmektedir.

Ordu İli Meyve Üretimi

Meyve Türü	Üretim (Ton)	Ağaç Başına Ort. Verim (Kg.)	Toplam Ağaç Sayısı (Adet)
Yumuşak Çekirdekli	13.875	25	540.221
Taş Çekirdekli	3.915	20	199.445
Turunçgiller	5.62	36	29.880
Sert Kabuklular (Fındık)	141.714	1	110.956.888
Sert Kabuklular (Diğer)	4.748	25	234.333
Subtropik Meyveler	10.169	179	292.239
Zeytin	17	10	1.910

Ürün Bazında Meyve Üretimi

ÜRÜN	ALAN (Da)	MİKTAR (Ton)
Armut	-	4.086
Ceviz	2.132	4.277
Çilek	12	10
Dut	-	1.442
Elma	130	9.203
Erik	-	1.918
İncir	-	2.071
Kiraz	45	2.179
Mandalina	56	609
Trabzon Hurması	-	917
TOPLAM	3.446	24.813

E. Kivi Üretimi

Kivi üretimi ilde önemli bir potansiyele sahiptir. İl genelinde 2012 yılı sonu itibarı ile 2.608 da üretim alanına ulaşılmış olup, üretilen kivi meyvesi miktarı 6.708 ton olarak gerçekleşmiştir. Kivi üretimi ağırlıklı olarak; Merkez, Perşembe, Fatsa, Ünye, Ulubey, Gülyalı, İkizce ve Kabadüz İlçeleri'nde yoğunlaşmaktadır.

İl Genelinde Kivi Üretimi

ÜRETİM ALANI (Da)	ÜRETİM MİKTARI (Ton)
2.645	6.708

Kivi üretimi, özellikle Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi için dikkatle ele alınması gereken, yöreye uygun iklim istekleri ile oldukça uygun ve iyi bir gelir kalemi oluşturacak, üretim desenine renk kazandıracak, ek bir tarımsal faaliyet alanıdır. Türkiye'de kivi üretimi yapılan alanların %70'i Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde bulunmaktadır.

Ordu ilinde fındığa alternatif ürün yetiştirmek, hem ekolojik, hem coğrafik olarak mümkün değildir. Üzerinde durulması gereken fındığa ek gelir olabilecek, fizibilitesi iyi yapılmış (üretim şekli, pazarlama imkânları vs.) bir üretimin belirlenmesi gerekmektedir. Mevcut gelişmeler ve çalışmalar kivi'nin fındığa iyi bir ek gelir olabileceğini işaret etmektedir. Kontrollü bir şekilde bu konunun üzerinde durulması hem Ordu, hem bölge hem de ülkemiz için faydalı olacaktır. Kivi üretimi ile birlikte pazarlama açısından mutlaka soğuk hava depolarının da bulunması gerekir. Üretim artışına paralel olarak depo yapımının da planlanması gerekmektedir. Ordu ilinde toplam kapasiteleri 1.600 tonu bulan 4 adet soğuk hava deposu faaliyete geçerek üretilen ürünlerin depolanmasına imkân sağlamaktadır.

F. Ceviz Üretimi

Fındık ve kividen sonra il meyve üretiminde ceviz 3. sırada yer almaktadır. Özellikle ilde orta ve yüksek kesimde ceviz yetiştiriciliği uygundur. İthal çeşitlerle birim alandan daha fazla ürün elde etmek amacıyla kapama bahçelerin oluşturulması için çalışmalar devam etmektedir.

İl Genelinde Ceviz Üretimi

ÜRETİM ALANI (Da)	ÜRETİM MİKTARI (Ton)
2.132	4.277 (Dağınık Meyveler Dâhil)

Ordu'da toplam üretimi 25.000 tonu bulan elma, armut, kiraz, incir ve Trabzon hurmasının içinde bulunduğu diğer meyveler ekonomik anlamda değerlendirilememektedir. Fındık ve kivi dışındaki meyvelerin işlenerek değerlendirilmesi ve ilin ekonomisine katkı sağlaması önem arz etmektedir.

G. Çilek Üretimi

Yeme kolaylığı yanında, son derece zengin mineral ve fitokimyasal içeriği bulunan çileğin meyveler içinde önemli bir yeri vardır. Günümüzde çilek yetiştiriciliğinin önem kazanmasında en önemli nedeni, çileğin değişik iklim ve toprak koşullarında ekonomik olarak yetiştirilebilmesi olmuştur. Ayrıca çilek, taze meyvenin az olduğu dönemde olgunlaşması nedeniyle iyi bir pazar avantajına da sahiptir. Birçok kişi tarafından sevilen çilek farklı mevsimlerde, farklı kullanım alanlarında, (pasta, marmelat, reçel, meyve suyu, dondurma gibi) değişik şekillerde tüketilen bir meyve türüdür. En önemli özelliği pazara çıkan ilk taze meyve olarak rakipsiz olmasıdır. Türkiye çilek üretiminin, %45.54'ünü Marmara, %30.39'unu Akdeniz ve %13.71'ini Ege Bölgesi karşılamaktadır. Akdeniz Bölgesi'nin erkenci çilek yetiştiriciliği bakımından ayrı bir önemi vardır. Örtüaltında Ocak ayında hasadı yapılabilmekte, açıkta ise, ilk hasat Akdeniz Bölgesi'nde Mart ortasından itibaren öteki bölgelerimizde ise Mayıs ve Haziran aylarından itibaren alınmaya başlanmaktadır. Bölgede 2000'lerde Perşembe İlçesi'nde üretim çalışmaları yapılmış, daha sonra ise çeşitli sebeplerle üretimden vazgeçilmiştir. İl'de özel teşebbüsün gayretleri ile Merkez'e bağlı Kayabaşı Köyü'nde tekrar çilek üretimine başlanmıştır. Elde edilen ilk sonuçlar tatmin edici seviyededir. En önemli sorun olarak el-emek işgücünün yoğun olarak kullanıldığı bir üretim kolu olması nedeniyle kalifiye işçi temini ve devamlılığı ile hasat sonrası çileklerde muhafaza konuları olarak görülmektedir. İlerleyen yıllarda hasat süresini uzatmak amacıyla yayla bölgelerinde de üretim yapılması planlanmaktadır.

H. Hayvancılık

İl'de tarımsal işletmelerin % 71,5'inde bitkisel üretim ile birlikte hayvancılık yapılmaktadır. İl'de büyükbaş hayvan yetiştiriciliği genelde aile ihtiyaçlarını karşılamak amaçlı yapılmakta iken, küçükbaş hayvancılık daha çok ticari manada yapılmaktadır. İl genelinde işletme başına düşen büyükbaş hayvan sayısı yaklaşık 2 baş iken, küçükbaş hayvan sayısı işletme başına yaklaşık 110 baş düzeylerindedir.

İl'de hayvancılığın en büyük sorunu işletmelerin çok küçük ve dağınık olmasıdır. Küçük çaplı işletmelerde bakım besleme masraflarının oldukça yüksek olması nedeniyle ekonomik olarak hayvancılık yapılamamaktadır.

Hayvancılıkta bir diğer büyük sorun ise ilin kaba yem açığıdır. İl'de kaliteli kaba yem üretimi fındık altı otlatma olarak 132.000 ton ve yem bitkisi üretimi olarak 18.000 ton düzeyinde kalmaktadır. Buna göre ilin kaliteli kaba yem açığı yaklaşık 250.000 tondur. İl'deki kaba yem üretimi toplam ihtiyacın ancak % 38'ini karşılayabilmektedir.

Hayvansal Ürünlerin Üretimi

ÜRETİM CİNSİ	2009	2010	2011	2012
Süt (Ton)	100.868	97.679	128.930	203.293
Et (Ton)	8.214	7.362	7.540	9.436
Peynir (Ton)	3.920	2.652	3.128	4.090
Yapağı (Ton)	101	79	110	194
Yumurta (Adet)	47.641.000	35.938.000	44.788.000	40.153.000
Bal (Ton)	9.644	10.380	*10.380	11.458
Bal Mumu (Ton)	176	197	* 197	220

i. Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık

Ordu'da hayvancılık, ekonomik bir faaliyet alanı olarak yeterince gelişmemiştir. İlin sert topografyasının ve engebeli arazi yapısının bir sonucu olarak, dar ve oldukça küçük alanlara yerleşmiş bulunan aile işletmeleri genellikle kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak az sayıda, 3-4 baş hayvan besleyebilecek imkânlarla sahip bulunmaktadır.

İl genelinde hayvancılık, genellikle bitkisel üretim faaliyetleriyle birlikte yapılmaktadır. 2001 yılı Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre, Ordu'da bulunan 73.761 tarım işletmesi içinde bitkisel üretimle birlikte hayvancılık yapan 52.722 işletme, tüm tarım işletmeleri içinde % 71,5 paya sahiptir. Tarım işletmelerinin % 28,5'inde (21.039 işletmede) ise yalnızca bitkisel üretim yapılmaktadır. İl'de sadece hayvancılık yapılan işletme bulunmamaktadır. Bu yönü itibarı ile, ağırlıklı olarak bitkisel üretim faaliyetlerinin yapıldığı tarım işletmelerinde, hayvancılık daha çok bir ek gelir ve besin kaynağı olarak ikincil derecede öneme sahip bir uğraş alanı olarak ortaya çıkmaktadır.

Hayvancılık, özellikle ilin güney (iç) kesimlerinde yer alan ve bitkisel üretimin düşük olduğu, hayvancılık için uygun mera alanlarına sahip ilçe ve köylerde yapılmaktadır. Bununla birlikte, ilin güney kesimlerinin hayvancılık yönünden söz konusu avantajlarından yeterince faydalandığı söylenemez. Yem bitkileri üretiminin yetersiz olması, girdi fiyatlarının yüksekliği, çayır ve mera alanlarının yetersizliği, kırsal nüfusun iç ve dış göç nedeniyle sürekli azalması gibi nedenlerle hayvancılığın il ekonomisine katkısı oldukça düşük seviyelerdedir. İl'in arazi dağılımı içerisinde hayvancılık için çok önemli olan çayır ve mera alanları % 8,4 gibi dar bir alana sıkışmıştır. Hayvan bakımı da çoğunlukla geleneksel ve verimi olumsuz yönde etkileyen usullerden kurtarılamamıştır.

2005-2012 yılları arasında ilde büyükbaş hayvan varlığında % 15,5 oranında artış olurken, küçükbaş hayvan varlığı % 7,47 oranında azalma yaşanmıştır.

Ordu ve Türkiye’de Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Mevcudu

HAYVAN TÜRÜ	2005			2012		
	TÜRKİYE	ORDU	İL PAYI (%)	TÜRKİYE	ORDU	İL PAYI (%)
a) Büyükbaş	10.631.405	132.169	1,2	14.022.347	152.660	1,09
- Sığır	10.526.440	130.760	1,2	13.914.912	151.883	1,09
-Manda	104.965	1.409	1,3	107.435	777	0,72
b) Küçükbaş	31.821.789	121.333	0,4	35.782.519	112.269	0,31
-Koyun	25.304.325	119.976	0,5	27.425.233	110.414	0,40
-Kıl Keçisi	6.284.498	1.335	0,02	8.199.184	1.855	0,02
-Tiftik Keçisi	232.966	22	0,009	158.102	-	-
TOPLAM	42.453.194	253.502	0,6	49.804.866	264.929	0,53

İL hayvan varlığı Türkiye hayvan varlığı içinde önemli bir yer tutmamaktadır. Büyükbaş hayvan varlığı, Türkiye büyükbaş hayvan varlığının % 1'i kadarken, küçükbaş hayvan varlığı Türkiye küçükbaş hayvan mevcudunun % 0,3'ünü oluşturmaktadır.

İlçe Bazında Hayvan Sayıları

İLÇE ADI	BÜYÜKBAŞ		KÜÇÜKBAŞ		ARILI KOVAN	TEK TIRNAKLI	KANATLI
	SIĞIR	MANDA	KOYUN	KEÇİ			
Merkez	11.836	82	12.946	-	73.000	504	40.589
Akkuş	9.014	42	6.818	85	820	732	15.840
Aybastı	14.184	113	15.019	-	2.350	350	2.650
Çamaş	3.670	-	300	-	9.027	117	20.650
Çatalpınar	5.720	10	810	-	36.000	123	3.250
Çaybaşı	5.465	-	960	-	967	80	7.308
Fatsa	7.980	-	3.725	41	25.250	167	53.974
Gölköy	14.859	95	14.200	-	52.158	-	15.736
Gülyalı	1.775	16	2.302	-	3.420	127	1.448
Gürgentepe	4.859	-	1.332	-	63.800	15	1.860
İkizce	5.450	-	1.228	-	2.620	222	1.380
Kabadüz	2.500	7	3.500	-	4.300	75	626
Kabataş	6.400	40	5.100	-	33.052	25	3.132
Korgan	9.204	41	5.871	-	360	31	5.378
Kumru	16.814		5.246	-	5.140	75	7.974
Mesudiye	11.382	271	18.359	1.725	1.723	107	1.120
Perşembe	3.324	-	4.580	4	54.917	176	5.136
Ulubey	7.270	24	5.618	-	78.429	84	3.600
Ünye	10.177	50	2.500	-	36.191	410	52.410
TOPLAM	151.883	791	110.414	1.855	484.091	3.394	244.214

İl'deki Sığırların Irklara Göre Dağılımı

IRKI	SAYISI (Baş)	Ordu (%)	Türkiye (%)
Saf Kültür	24.753	16,30	39,00
Kültür Melezi	104.853	69,03	41,40
Yerli	22.277	14,67	19,60
TOPLAM	151.883	100,00	100,00

Tablo incelendiğinde hayvan varlığı içerisinde kültür hayvan varlığı oranının Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Kültür ırkı hayvanlar et ve süt verimleri açısından melez ve yerli ırk hayvanlara göre daha üstündür. İl'de hayvansal gelirin artırılması için ekonomik ölçekte işletmelerin kurulması ve kaba yem üretiminin artırılması yanında, saf kültür oranının artırılması için ırk ıslahına önem verilmesi gerekmektedir.

Ordu'da kurulu süt işleme tesislerinin kurulu kapasitesi 31.000 ton/yıl dır. Tesislerde işlenen süt miktarı ise 12.923 ton kadardır. İl'de üretilen sütün ancak % 10'u tesislerde işlenebilmektedir. Hayvancılık işletmelerinin çok küçük ve dağınık yapıda olması nedeniyle ilde üretilen süt ekonomik anlamda değerlendirilememektedir.

ii. Hayvancılığın Geliştirilmesi Amacıyla Yürütülen Projeler

Ordu'da küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla çeşitli projeler hazırlanarak uygulanmıştır.

İlçe	Proje Adı	Yararlanan Aile Sayısı	Dağıtılan Koyun/Sığır (Adet)
Kabadüz	Küçükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	26	455
Aybastı	Küçükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	15	240
Çaybaşı	Küçükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	9	153
Çamaş	Büyükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	15	30
Kabataş	Büyükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	50	100
Korgan	Büyükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	66	132
Ünye	Büyükbaş Hayvancılığı Gelişt. Pro.	28	56
TOPLAM		209	1.166

iii. Arıcılık

Arıcılık, ilde yıllar itibarı ile büyük gelişme gösteren ve başlıca geçim kaynaklarından birini oluşturan önemli bir ekonomik faaliyettir. Arıcılık için son derece elverişli iklim ve floraya sahip olan Ordu, arıcılıkta Türkiye'nin en önde gelen illerinden biridir.

TÜİK verilerine göre 2012 yılı itibarı ile Ordu'da 19 ilçe ve bu ilçelere bağlı 502 köyde arıcılık yapılmaktadır. Ordu arıcıları arılarını genellikle ilin sahil kesimlerinde kışlatmakta, bir kısmı ise kışlatma için Akdeniz Sahili'ni tercih etmektedir. Mesudiye İlçesi haricindeki diğer ilçelerdeki arıcılar genellikle gezginci arıcılık yapmaktadır. Tarım sektörü içerisinde kovan sayısı ile arıcılıkta ikinci sırada yer alan Ordu ili, TÜİK 2012 verilerine göre bal üretiminde 1. sırada yer almakta olup, koloni başına bal üretimi Türkiye ortalaması 14,04 kg iken, ilimizde bu miktar 23,51 kg'dır.

Yaklaşık 5.000 ailenin 487.214 kovan ile arıcılık yaptığı il, yıllık ortalama 10 bin ton bal üretimi ile Türkiye bal üretiminde ilk sıralarda yer almaktadır. Ordu ili 2012'de Türkiye bal üretiminin % 12,85'ini karşılamıştır.

Ordu ekonomisine yılda yaklaşık 100.000.000 TL katkı sağlayan sektörün başta pazarlama ve konaklama olmak üzere çeşitli sorunları bulunmaktadır. En önemli sorun “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi”ne dair hibe programından desteklenerek yapımı gerçekleştirilen ve toplam 1.000 ton/yıl işleme ve paketlenme kapasitesi bulunan tesislerin Ordu’da üretilen balın işlenmesi ve paketlenmesi için yeterli olmaması gelmektedir.

İl Kovan Sayısı, Bal ve Balmumu Üretimi

YILLAR	KOVAN SAYISI			BAL ÜRETİMİ (Ton)	BALMUMU ÜRETİMİ (Ton)
	Yeni Tip	Eski Tip	Toplam		
2005	323.838	-	323.838	8.906	412
2006	333.437	-	333.437	9.584	290
2007	343.054	-	343.054	9.818	315
2008	323.901	-	323.901	9.203	182
2009	406.204	230	406.434	9.645	176
2010	436.142	140	436.282	10.380	198
2011	410.734	-	410.734	12.322	197
2012	487.091	123	487.214	11.458	220

Yıllara Göre Ordu İli ve Türkiye Bal Üretimi

YILLAR	ORDU ÜRETİMİ (Ton)	TÜRKİYE ÜRETİMİ (TON)	ORDU'NUN TÜRKİYE ÜRETİM PAYI (%)	ORDU'NUN TÜRKİYE İÇİNDEKİ SIRASI
2002	9.819	74.554	13,2	2
2003	8.549	69.540	12,3	2
2004	10.196	73.929	13,8	1
2005	8.906	82.336	10,8	2
2006	9.584	83.842	11,4	2
2007	9.818	73.935	13,3	1
2008	9.203	81.364	11,3	2
2009	9.645	82.003	11,8	2
2010	10.380	81.115	12,8	1
2011	11.820	94.245	12,5	1
2012	11.458	89.162	12,8	1

iv. Tavukçuluk

İl hayvancılığında diğer bir faaliyet alanı yumurta ve et tavukçuluğudur. Ancak, ilde yapılan yumurta ve et tavukçuluğu ülke düzeyinde önemsiz bir yere sahiptir.

2012 yılı itibarı ile ilde 203.776 adet yumurta tavuğu, 18.500 adet et tavuğu bulunmaktadır. Yıllık ortalama 40 milyon adet yumurta üretiminin yapıldığı ilin Türkiye yumurta üretimi içindeki payı % 0,3 düzeyindedir. İl’de yumurta tavukçuluğu yapan 9 işletme bulunmakta; ancak, Broiler (et tavukçuluğu) yapan işletme bulunmamaktadır.

v. Hayvansal Ürünler Üretimi

Ordu ilinin hayvansal ürünler üretiminin Türkiye üretimi içindeki payı, bal üretimi dışında, oldukça düşüktür.

İl’in 2012’deki hayvansal ürünler üretim miktarları ve her bir ürünün Türkiye üretimi içindeki payları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Ordu İli Hayvansal Ürünler Üretiminin Türkiye Geneli ile Mukayesesi (2012)

ÜRÜN	TÜRKİYE	ORDU	İLİN TÜRKİYE ÜRETİMİNDEKİ PAYI (%)
Süt (Ton)	17.401.262	203.293	1,17
Et (Ton)	915.844	9.436	1,03
Peynir (Ton)	564.132	4.090	0,72
Bal (Ton)	89.162	11.458	12,85
Balmumu (Ton)	4.222	220	5,21
Yapağı-Kıl-Tiftik (Ton)	54.949	1.396	2,54
Yumurta (Adetx1000)	14.910.774	40.153	0,27

Hayvansal ürünler içerisinde yıllık ortalama 150 bin ton üretim ile süt ilk sırayı almaktadır. Sütü 10 bin ton ile bal takip etmektedir. Diğer hayvansal ürünlerin üretim miktarları 10 bin tonun altındadır. Ordu'nun et ve süt üretimi ancak il içi ihtiyacı karşılayacak düzeydedir.

vi. Balıkçılık ve Su Ürünleri Üretimi**a. Deniz Balıkçılığı**

Ordu'nun balıkçılık potansiyeli, Türkiye ve Karadeniz balıkçılığı içerisinde önemli bir yer teşkil etmektedir. İlin bir sahil kenti olması ve merkez ilçe ile birlikte 4 ilçesinin deniz kenarında bulunması nedeniyle, balıkçılık il ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır.

2001'de Ordu GSYİH'sının % 2,1'ini oluşturan balıkçılık gelirlerinin ilin tarım hâsılası içindeki payı % 6,4'tür. Balıkçılık, bitkisel üretim ve hayvancılıktan sonra il ekonomisine en büyük katkıyı yapan tarım alt sektörüdür.

Yıllara Göre Türkiye ve Ordu İli Deniz Ürünleri Üretimi (Ton)

YILLAR	ORDU	TÜRKİYE	İL'İN TÜRKİYE ÜRETİMİNDEKİ PAYI (%)
2005	5.237	380.381	1,4
2006	32.945	488.966	6,7
2007	35.350	589.129	6,0
2008	28.219	453.113	6,2
2009	30.461	425.046	7,2
2010	37.365	445.680	8,4
2011	42.770	514.755	8,3

İl'de 2004'te 29.482 ton olan avlanma yoluyla deniz ürünleri üretimi, Karadeniz itibarı ile balık türlerinin en önemlisini teşkil eden hamsi üretiminin aşırı biçimde azalmasına bağlı olarak 2005'te 5.237 ton'a gerilemiş, sonraki yıllarda ise yıllık ortalama 35 bin ton üretim gerçekleşmiştir. Hamsi üretiminin 2012'de düşük (5.440 ton) olmasına bağlı olarak deniz ürünleri üretimi 8.830 ton olarak gerçekleşmiştir.

İl'de balıkçılık gerek avcılık, gerekse ticareti açısından istihdama önemli ölçüde katkı sağlamaktadır.

b. Kültür Balıkçılığı

İl’de su ürünleri yetiştiriciliği yapan 36 adet işletme bulunmaktadır. Bu işletmelerin 29 adedi tatlı sular da olup tümünde alabalık üretimi yapılmaktadır. Bunların toplam üretim kapasitesi ortalama 200 ton/yıldır.

Denizde bulunan 7 adet işletmede ise alabalık ve levrek balığı üretimi yapılmaktadır. Bu işletmelerin toplam üretimi ise ortalama 1.200 ton/yıldır.

İşLETME CİNSİ	İşLETME SAYISI	ÜRETİLEN BALIK MİKTARI (TON)	
		ALABALIK	LEVREK
Karada	29	192	-
Denizde	7	617	600
TOPLAM	36	809	600

İlin 2012 yılı kültür balıkçılığı üretimi, 809 tonu alabalık ve 600 tonu levrek olmak üzere toplam 1.409 ton olarak gerçekleşmiştir.

vii. Tarımsal Destek ve Teşvikler

2006-2011 yılları arasında %50 hibe desteği şeklinde, “Tarımsal Yatırım ve Tarım Alet ve Ekipman Desteklemeleri” kapsamında ekonomik yatırımlardan toplam 53 proje kabul edilmiş ve toplam 11 milyon TL hibe desteği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenmiştir. 2007-2012 yılları arasında uygulanan makine-ekipman destekleme programı kapsamında ise üreticilerimize toplam 14.667 adet makine-ekipman dağıtılmış ve bu makine-ekipmanlar karşılığında toplam 13,5 milyon hibe desteği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenmiştir.

2003-2010 yılları arası il çiftçilerine yapılan “Tarımsal Destek” miktarı, toplam 877 milyon TL’dir. 2011 yılında 256 milyon TL, 2012 yılında ise 253 milyon TL Fındıkta Alan Bazlı Gelir Desteği ve Mazot, Kimyevi Gübre ve Toprak Analizi Desteklemesi yapılmıştır.

2003-2012 yılları arasında il çiftçilerine verilen “Tarımsal Destek” tutarı 1 milyar 154 milyon TL’dir. Destekleme faaliyetlerine 20013 yılında da devam edilmektedir. 2006-2012 yılları arasında “Ekonomik Yatırımlar” kapsamında 61 proje kabul edilmiş ve toplam 13 milyon 221 bin TL hibe desteği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenmiştir. 2007-2012 yılları arasında “Makine-Ekipman Destekleme Programı” kapsamında ise üreticilere toplam 14.667 makine-ekipman dağıtılmış ve toplam 15,56 milyon TL hibe desteği sağlanmıştır. Alan bazlı fındık desteklemesi kapsamında çiftçilere 2010 yılında 246 milyon TL, 2011 yılında ise 241 milyon TL deme yapılmıştır. Genel Bütçe ve İl zel İdaresi kaynaklarından son 7 yıl içerisinde, kivi yetiştiriciliği faaliyetleri için üreticilerimize 620.000 TL tutarında destekleme yapılmıştır. İl zel İdaresi kaynaklarından 2012’de 423.000 TL kullanılarak üreticilerimize çeşitli girdilerin alımı ve dağıtımı yapılmıştır. rn çeşitliliğini artırmaya yönelik çalışmalar kapsamında kesme iek yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi amacıyla, İl zel İdaresi kaynakları kullanılarak alınan 504 m²’lik 6 adet sera üreticilere dağıtılmıştır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Aracılığıyla Verilen Tarımsal Destek ve Teşvikler

İL ÇİFTÇİLERİNİN YARARLANDIĞI DESTEK BAŞLIKLARI	
Alan Bazlı Fındık Desteği (FKS)	Suni Tohumlamadan Doğan Buzağı Desteklemesi
Mazot Gübre Desteği (MGD)	Tarımsal Danışmanlık Desteği
Çiğ Süt Desteklemesi	Arılı Kovan Desteklemesi
Organik Tarım Desteği	Rev-1 ve S-19 Aşı Desteklemesi
Kırsal Kalkınma Yatırımları Desteklemesi	Anaç Sığır Ve Manda Desteği
İyi Tarım Uygulamaları Desteği	Anaç Koyun-Keçi Desteklemesi
Su Ürünleri Desteklemesi	Kırmızı Et Desteklemesi
Alternatif Ürün Desteklemesi	Sertifikalı Fidan Desteklemesi
Yem Bitkileri Desteklemesi	

viii. Tarımsal Kooperatif ve Birlikler

İl’de 71 adedi tarımsal kalkınma ve 11 adedi su ürünleri kooperatifi olmak üzere toplam 82 tarım kooperatifi bulunmaktadır.

Faaliyet Alanlarına Göre Tarım Birlikleri Sayıları

Kivi	Bal	Süt	Organik Fındık	Kırmızı Et
1	5	6	2	1

Fındığın yanında ek gelir sağlaması ve tek ürüne bağımlılıktan kurtulmak amacıyla uygulanması gerekli bazı tarımsal faaliyetler şu şekilde sıralanabilir:

- ✓ Fındık bahçelerinde yaşlanmadan kaynaklı verim düşüşünün engellenmesi için gençleştirme çalışmalarına ağırlık verilmesi, bu kapsamda örnek oluşturmak amacıyla 500 dekar alanda demansratif amaçlı gençleştirme çalışmaları yapılması öngörülmektedir. İl’de özellikle toprak yapısı ve topoğrafik yapısı bakımından kivi yetiştiriciliğine çok uygun olan ve kivi tarımının halihazırda büyük çoğunluğunu bünyesinde barındıran Turnasuyu - Melet Irmağı ve Efirli Köyü Sahil Kuşağı Bölgesi’nde havza oluşturulması planlanmaktadır.
- ✓ 1. ve 2. sınıf tarım arazileri başta olmak üzere kivi tarımına uygun olan alanlarda kivi yetiştiriciliğinin geliştirilmesi, bu kapsamda yapılacak projelere kaynak sağlanması gerekmektedir. Yaklaşık 500 da. alanın daha kivi tarımına kazandırılması planlanmaktadır.
- ✓ Kesme çiçekçiliğin geliştirilmesi projesi kapsamında yaklaşık 100 da. alanın kısa dönemde, 200 da.’ın da uzun dönemde olmak üzere 300 da. alanın sera yapılarak kesme çiçekçiliğe kazandırılması hedeflenmektedir.
- ✓ Ordu Hurması’nın patent hakkı alması ve hurma tarımının kapama bahçe şeklinde yapılarak ticari bir sektör haline getirilmesi planlanmaktadır.

- ✓ Karadeniz Sahil Şeridi'nde bölgeye adaptasyon sağlamış az yem tüketerek çok süt veren Jersey ırkı süt inekçiliğinin geliştirilmesi.
- ✓ İl'de özellikle orta ve yüksek kesimlerde bölgeye adapte olmuş, dayanıklı ve koyun ırkları içerisinde eti en lezzetli ırk olan Karayaka ırkı koyunculuğun geliştirilmesi.
- ✓ İl için önemli bir geçim sektörü olarak yerini alan ve büyüyen kültür balıkçılığının denizde ve iç sularda geliştirilmesi.
- ✓ İl orta kesimine uyum sağlamış ithal çeşit ceviz cinsleri ile kapama ceviz bahçeleri kurularak fındık ürününe ek gelir ve çeşitlilik sağlayacak projeler planlanmaktadır

SIRA NO	MEVCUT DURUM (2012 veya Ekim-2013 itibarı ile)	HEDEFLER	Bu hedefe ulaşmak için somut öneriler ve işbirliği yapılacak kurumlar
		5 YILLIK	
1	Mevcut durumda sadece levrek ve alabalık yetiştirilmekte ve yıllık ortalama 1.500 ton üretim gerçekleşmektedir.	Denizlerde levrek ve alabalık üretimine ek olarak yeni türlerin de yetiştirilmesini sağlamak ve mevcut kapasiteyi 5.000 tonun üzerine çıkarmak.	
2	Mevcut durumda yavru balık kuluçkahanesi YOKTUR.	Deniz suyundan yararlanarak, İl'in yavru balık ihtiyacını karşılamak amacıyla " Kapalı Devre Levrek Yavrusu Kuluçkahanesi " kurmak	
3	Mevcut durumda ruhsatlı hayvan pazarı YOKTUR.	5 adet ruhsatlı hayvan pazarı oluşturmak.	Belediye Başkanlıkları ile işbirliği yapılacaktır
4		Toplam 50.000 hektar olan meralarda ıslah ve amenajman çalışmalarını bitirerek bütün köy ve belediyelerde mera yönetim birliklerini oluşturmak.	
5	Mevcut durumda gıda numune taşıma aracı YOKTUR.	Gıda kontrol hizmetleri için en az 1 adet gıda numune taşıma aracı almak.	

SIRA NO	MEVCUT DURUM (2012 veya Ekim-2013 itibarı ile)	HEDEFLER	Bu hedefe ulaşmak için somut öneriler ve işbirliği yapılacak kurumlar
		10 YILLIK	
1	Mevcut durumda 59 dekar fındık bahçesinde yenileme çalışması yapılmıştır.	Fındık bahçelerinde yaşlanmadan kaynaklı verim düşüşünün engellenmesi amacıyla, 500 dekar alanda demonstratif amaçlı yenileme çalışması yapmak ve bu çalışmaları il geneline yaymak.	
2	Mevcut durumda 20 dekar fındık bahçesinde sulama sistemi kurulmuştur.	Son yıllarda hızla artan küresel ısınma nedeniyle fındık bahçelerinde en az 1.000 dekar alanda sulama sisteminin kurulmasını sağlamak.	
3	Mevcut durumda ülke genelinde kivi üretiminde 2. sırada bulunmaktadır.	Kivi üretiminde ülke genelinde 1.sıraya çıkmak.	Kaliteli üretime yönelik desteklemeler devam etmeli, birlik güçlendirilmeli.
4	Mevcut durumda 120 dekar alanda çilek üretimi yapılmaktadır.	İl genelinde çilek üretim alanını 1.000 dekar'ın üzerine çıkarmak.	
5	Mevcut durumda meyve depolayan soğuk hava depolarının kapasitesi yaklaşık 2.000 tondur.	İl'in meyve depolayan soğuk hava deposu kapasitesinin en az 5.000 ton'a ulaşmasını sağlamak.	Bakanlıkça uygulanmakta olan kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programına devam edilmeli.
6	Mevcut durumda 250 üretici iyi tarım, 530 üretici ise organik tarım	İyi Tarım Üretimi yapan üretici sayısını 2.000'e , organik tarım üretimi yapan üretici	Ziraat Odaları ve Fiskobirlik ile

	yapmaktadır.	sayısını ise 1.000 üreticiye çıkarmak.	işbirliği yapılacaktır.
7		İl genelinde 1.000 dekar kapama ceviz bahçesi oluşturmak.	
8	Mevcut durumda 45 dekar alanda (açık+kapalı) kesme çiçek üretimi yapılmaktadır.	İl'de en az 300 dekar alanda kesme çiçek üretiminin yapılmasını sağlayarak ihracat yapar duruma gelmek.	
9	Mevcut durumda 600 dekar alanda fasulye üretimi yapılmaktadır.	Akkuş Şeker Fasulyesi ve yerli fasulye çeşitlerinde üretim alanını il genelinde 5.000 dekar'a çıkarmak.	
10	Mevcut durumda 5.170 dekar alanda entegre mücadele çalışması yapılmaktadır.	Bitkisel üretimde iç ve dış karantina hizmetlerinin, entegre mücadele metotlarının en az 25.000 dekar alanda uygulanmasını sağlamak.	
11		İl'de mevcut boğa altı büyükbaş hayvan sayısının %80'ine suni tohumlama uygulamak/uygulatmak.	
12	Mevcut durumda büyükbaş hayvan varlığının %16'sını kültür ırkı oluşturmaktadır.	Büyükbaş hayvan varlığının %80'ini kültür ırkı haline getirmek.	
13	Karayaka koyun ırkında ikizlik oranı ortalama %4-8'dir . Canlı ağırlık ortalaması 40 kg'dır .	Karayaka koyun ırkında ıslah çalışmaları yaparak canlı ağırlığı ve ikiz doğum oranını %10 artırmak.	
14	Mevcut durumda sadece levrek ve alabalık yetiştirilmekte ve yıllık ortalama 1.500 ton üretim gerçekleşmektedir.	Denizlerde levrek ve alabalık üretimine ek olarak yeni türlerin de yetiştirilmesini sağlamak ve mevcut kapasiteyi 10.000 ton'un üzerine çıkarmak.	
15	2011 yılında uygulama konulan "Polen Tuzağı Dağıtım Projesi" ile arı yetiştiricilerinin polen üretimine olan farkındalığı artırılmıştır. Yıllık 20 ton civarında polen üretilmektedir.	Arıcılıkta üretim çeşitliliğini artırmak ve "polen" üretim kapasitesini 4 katına çıkarmak.	
16	Mevcut durumda İl'de yıllık 100.000 adet broiler tavuk üretim kapasitesi bulunmaktadır.	İl'de kanatlı sektöründe broiler tavuk yetiştiriciliğini teşvik ederek yıllık toplam üretim kapasitesini 2 milyon adete çıkarmak.	
17	Mevcut durumda İl'de aktif balık yemi üretim ünitesi YOKTUR .	İl'de su ürünleri yetiştiriciliğinde tüketilen yemin ilimizde üretilmesi için su ürünleri yem ünitelerinin kurulmasını sağlamak.	Bakanlıkça uygulanmakta olan kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesi programına devam edilmeli.
18	Mevcut durumda ruhsatlı hayvan pazarı YOKTUR .	İl genelinde mevcut hayvan pazarlarını ruhsatlandırmak .	Belediye Başkanlıkları ile işbirliği yapılacaktır.
19	Mevcut durumda 19 adet ruhsatlı mezbaha bulunmaktadır.	En az 5 adet "Et Kombinasi" oluşturmak.	Belediye Başkanlıkları ile işbirliği yapılacaktır.
20	Mevcut durumda 2 Adet 50 baş ve üzeri süt işletmesi bulunmaktadır.	En az 50 Büyükbaş kapasiteli "Hastalıktan Ari" olan 50 süt sığırları işletmesi kurmak.	
21	Mevcut durumda Karayaka koyun eti işleyen tesis YOKTUR .	İl'de Karayaka koyun eti işleyen tesisin kurulmasını sağlayarak "Karayaka Koyun Eti"nde markalaşma sağlamak.	
22	Mevcut durumda sadece Jersey ırkının	Yağlı ve kendine özgü aroması ve rengi olan	

	sütü ile yapılmış bir ürün markası YOKTUR.	Jersey süt sığırları sütünden yapılan ürünlerde markalaşmanın sağlanması.	
23	Mevcut durumda 110.000 adet küçükbaş hayvan mevcudu bulunmaktadır.	İl'de özellikle orta ve yüksek kesimlerde bölgeye adapte olmuş, dayanıklı ve koyun ırkları içerisinde eti lezzetli ırk olan Karayaka ırkı koyuncululuğunu geliştirerek küçükbaş hayvan sayısını 150.000 adedin üzerine çıkmasını sağlamak.	
24	2012'de 7.329 denetim yapılmıştır.	Tarladan sofraya gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla gıda üretim iş yerleri ile gıda satış ve toplu tüketim iş yerlerinde bu süre içerisinde en az 55.000 adet denetim gerçekleştirmek.	
25	2012'de 580 numune alınmıştır.	Gıda ve yem işletmecilerinden her yıl en az 350 adet gıda ve yem numunesi almak ve analiz ettirmek,	
26	2012'de 17.717 öğrenciye eğitim verilmiştir.	İl ve İlçe Merkezleri'ndeki ilk ve orta dereceli okullarda ekmek israfının önlenmesi, gıda güvenilirliği ve beslenme konusunda her yıl toplamda en az 20.000 öğrenciyi bilgilendirmek/ eğitmek.	

I. Orman Alt Yapısı

1. Ordu İli Orman Varlığı ve Ormanlık Alanların Dağılımı

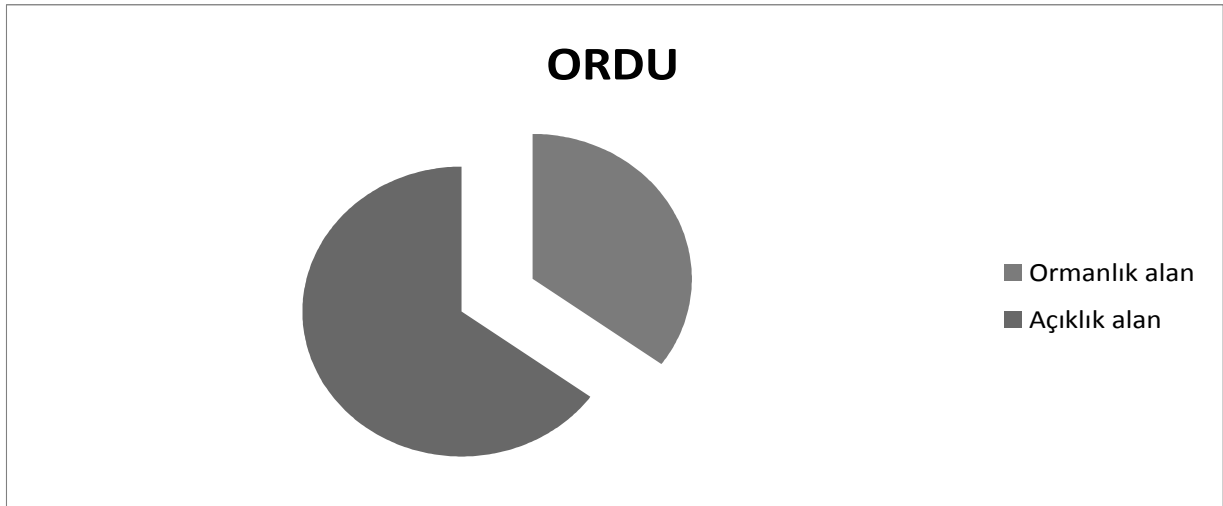
Ordu'da Ordu İşletme Müdürlüğü, Ünye İşletme Müdürlüğü, Akkuş İşletme Müdürlüğü ve Mesudiye İşletme Müdürlüğü olmak üzere dört İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır. İl'in %35'ine tekabül eden orman alanları toplam 202.892,6 hektardır ve bu ormanlık alanın tamamı koru ormanıdır. Koru alanların 170.308,8 hektarı normal, 32.583,8 hektarı bozuk orman alanıdır. İl'de orman kadastrounun % 95'i tamamlanmış olup 2B çalışmaları devam etmektedir.

Ordu, Ünye, Akkuş ve Mesudiye İşletme Müdürlükleri'nin Toplam Ormanlık Alanı (Ha)

İli	İşletmesi	Normal Koru	Bozuk Koru	Normal Baltalık	Bozuk Baltalık	Orman Alanı (Ha)	%	Açıklık Alan (Ha)	Genel Alan (Ha)
Ordu	Ordu	50.043,7	6.494,1	-	-	56.537,8	28	143.723,5	200.261,3
Ordu	Ünye	50.842,9	6.178,5	-	-	57.021,4	26	165.283,9	222.305,3
Ordu	Akkuş	33.008,7	5.586,7	-	-	38.595,4	56	30.444,7	69.040,1
Ordu	Mesudiye	36.413,5	14.324,5	-	-	50.738,0	53	44.759,5	95.497,5
Toplam		170.308,8	32.583,8			202.892,6	35	384.211,6	587.104,2

Ordu İli Orman Durumu

	Ormanlık Alan	Açıklık Alan
Ha	202.892,6	384.211,6
%	35	65

Ordu'daki ormanların işletme şekillerine göre incelenirse, işletme payını 26.165,043 m³ ile koru orman alanlarının oluşturduğu görülmektedir. Bu ormanlarda yıllık artım ise 719,292 m³'tür.

Ordu İli Ormanlarının İşletme Şekli ve Verimlilik Derecesine Göre Dağılımı

NİTELİK ve SERVET OLARAK ORMANLARIN İŞLETME ŞEKİLLERİNE GÖRE DAĞILIMI	ÖLÇÜ BİRİMİ	İL TOPLAMI	YÜZDE %
Toplam Orman Alanı	Ha	202.892,6	35
Verimli(Normal) Orman Alanı	Ha	170.308,8	84
Bozuk Orman Alanı	Ha	32.583,8	16
Koru Ormanı	Ha	202.892,6	100
Normal	Ha	170.308,8	84
Bozuk	Ha	32.583,8	16
Baltalık Orman Alanı	Ha	-	-
Normal	Ha	-	-
Bozuk	Ha	-	-

2. Ağaç Türlerine Göre Ormanların Yayılışı

Ordu ili ormanları daha çok yüksek kesimlerde ve nüfus yoğunluğunun düşük olduğu ilçelerde bulunmaktadır. Kıyıya yakın yerlerde ağırlıklı kızılğaç, kestane ormanları mevcut iken 880-1500 m. rakımlarda kayın ormanları ve alt tabakasında gürgen ağaçları, 1200-1800 m. arası Melet Irmağı'nın doğusunda ve etrafında ladin ormanları yayılış göstermektedir. Karadeniz ardı kabul edilen Mesudiye İlçesinde sarıçam ormanları mevcuttur.

Ordu İşletme Müdürlüğü'nde; Çambaşı civarında ladin ormanları, Ordu Merkez, Perşembe ve Ulubey ilçelerinde kestane, kızılğaç üst zonlarda kayın ormanları, Gürgentepe mıntıkasında kayın ve kızılğaç, Gököy'de kayın ağırlıklı olmakla birlikte Melet Havzası'nda ladin ormanları, Mesudiye İşletme Müdürlüğü ağırlıklı sarıçam ormanları, Ünye Orman İşletme Müdürlüğü'nde kestane, kızılğaç ve kayın ormanları, Akkuş Orman İşletme Müdürlüğü mıntıkasında da kayın ormanları yayılış göstermektedir.

3. Ormancılık Çalışmaları

i. Ordu, Ünye, Akkuş ve Mesudiye Orman İşletme Müdürlükleri

Ordu ormanları; Ordu, Ünye, Akkuş ve Mesudiye Orman İşletme Müdürlükleri tarafından işletilmektedir. Söz konusu müdürlükler 2003'te kurulan Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı ve 1985'te çıkarılan 3234 sayılı yasa çerçevesinde Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde faaliyet göstermektedir.

Orman Genel Müdürlüğü taşra teşkilatı bölge sistemi ile çalışmaktadır. Ordu, Ünye, Akkuş ve Mesudiye Orman İşletme Müdürlükleri kurulu bulunan 27 Bölge Müdürlüğü'nden bir tanesi olan Giresun Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlıdır.

Ordu İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 7 İşletme Şefliği bulunmaktadır. Bunlardan Ordu İşletme Şefliği İl Merkezi ve Gülyalı İlçesi, Perşembe İşletme Şefliği Perşembe İlçesi, Çambaşı İşletme Şefliği Kabadüz İlçesi, Gököy ve Dibektaşlı İşletme Şeflikleri Gököy İlçesi, Gürgentepe İşletme Şefliği Gürgentepe İlçesi, Ulubey İşletme Şefliği Ulubey İlçesi ve bu ilçelere bağlı köy, kasaba hudutlarında yer alan ormanlarda faaliyet yürütmektedirler.

Ünye Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 5 İşletme Şefliği bulunmaktadır. Bunlar; Aybastı, Fatsa, Korgan, Kumru ve Ünye İşletme Şeflikleri'dir. Şeflikler bulundukları ilçe ve bu ilçelere bağlı köy, kasaba hudutlarında yer alan ormanlarda faaliyet yürütmektedirler.

Akkuş Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 4 İşletme Şefliği bulunmaktadır. Bunlar; Akkuş, Göllüce, Salman ve Düздаğ İşletme Şeflikleri'dir. Şeflikler bulundukları ilçe ve bu ilçelere bağlı köy, kasaba hudutlarında yer alan ormanlarda faaliyet yürütmektedirler.

Mesudiye Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlı 5 İşletme Şefliği bulunmaktadır. Bunlar; Mesudiye, Melet, Topçam, Sarıçiçek ve Arpaalan İşletme Şeflikleri'dir. Şeflikler bulundukları ilçe ve bu ilçelere bağlı köy, kasaba hudutlarında yer alan ormanlarda faaliyet yürütmektedirler.

ii. İşletme Pazarlama Faaliyetleri

İşletme Müdürlükleri'nin en önemli gelir kaynağı, üretilen ürünlerinin satışı ile ilgili elde edilen gelirlerdir. Piyasanın istekleri göz önünde bulundurularak silvikültürel esaslar çerçevesinde ve diğer ormancılık tekniklerinin gerektirdiği dozları aşmayacak şekilde, azami miktarda odun hammaddesinin üretilerek, elde edilen ürünler rekabet koşulları içerisinde oluşacak en yüksek değer üzerinden piyasaya arz edilmeye çalışılmaktadır.

İl'deki Üretim Gerçekleşmeleri

EMVAL CİNSİ	BİRİMİ	PROGRAM	GERÇEKLEŞME MİKTARI	YÜZDESİ %
Dikili Damga	m ³	225.000	226.438	101
Tomruk	m ³	63.000	57.703	92
Tel Direk	m ³	-	-	-
Maden Direk	m ³	4.000	2.904	73
Sanayi Odunu	m ³	9.200	7.453	81
Kağıtlık Odun	m ³	5.700	7.232	127
Lif-Yonga	m ³	109.800	154.670	142
Sırık	m ³	150	178	119
Endüstriyel Odun Toplamı	m ³	191.250	221.399	116
Çubuk	ster	-	-	-
Yakacak Odun	ster	46.000	42.999	93

iii. Silvikültür Faaliyetleri

Silvikültür; yeni ormanların planlı olarak kurulması ve bunların doğal olarak kurulmuş ve varlığını sürdüren ormanlarla birlikte yetiştirilmesi (bakımı), gençleştirilmesi ve varlıklarının en iyi şekilde devam ettirilmesi ile uğraşan bir bilim dalıdır.

Silvikültürün esas amacı, ormandan en az masrafla en yüksek kalite ve kantitede çok yönlü ürün elde etmek, ülkemizin ekonomisinin orman ürünleri ihtiyacını sürekli karşılayacak nitelikte, dış etkenlere dayanıklı verimli ormanlar meydana getirmektir.

Özetle, ormanların devamlılığının sağlanması, belirlenen görevleri yapabilecek biçimde işletilmesi, silvikültürel uygulamalarla gerçekleştirilir. Silvikültürel uygulamalar, ormanın tesisinden itibaren başlar, bakımdan (gençlik, sıklık bakımları, aramalar) ile devam eder, yeniden gençleştirme

çalışmaları ile sona erer. Ordu, Ünye, Akkuş ve Mesudiye Orman İşletme Müdürlükleri'nde, silvikültürel faaliyetleri kapsamında 2012 yılında aşağıda tabloda belirtilen faaliyetler yapılarak tamamlanmıştır.

Ordu İli Ormanları ile İlgili Silvikültürel Faaliyetler

FAALİYET ADI		BİRİMİ	PROGRAM	GERÇEKLEŞME	HARCAMA (TL)
Tabii Gençleştirme		Ha	233,8	362,6	627.434,93
Gençlik Bakımı	Tabii Gençleştirme	Ha	1.265,0	1.265,0	160.380,30
Gençlik Koruma	Tg. Köy Tüz. Kişiliği	Köy Ad.			
Sıklık Bakımı	Silvikültür Ödeneği	Ha	1.358,0	925,7	213.535,25
	Üretim Ödeneği	Ha	1.506,0	1.513,2	
	Budama	Ha	100,0	-	
İlk Aralama Bakımı		Ha	1.342,0	1.213,4	
Koruya Tahvil (Sürgün Orm. Koruya Dönüştürül)	Silvikültür Ödeneği	Ha	170,4	220,4	12.936,00
	Üretim Ödeneği	Ha	330,0	80,0	
Silvikültür Planlarını Düzenlenmesi	Yenileme	Adet			
	Revize	Adet			
Enerji Ormanı Koruma	Köy Tüz. Kişiliği	Köy Adeti			
Ormanların Rehabilitesi	Silvikültür Ödeneği	Ha	1.713,0	1.407,3	369.449,12
	Üretim Ödeneği	Ha	880,0	1.166,0	
Suni Gençleştirme	Ekim	Ha			
	Makinali Dikim	Ha			
	İnsan Gücü ile Dikim	Ha	263,5	232,9	480.980,00
Devreden Dikim		Ha	123,5	226,0	210.000,00
Kültür Bakımı		Ha	1.485,3	1.485,3	218.048,00
Kültür Koruma	Köy Tüz. Kişiliği	Köy Adet	10	10	19.393,00

iv. İkmal Faaliyetleri

Yol ve Bina İnşaatları

FAALİYETİN ADI	BİRİMİ	PROGRAM	GERÇEKLEŞME	HARCAMA (TL)
Yeni Yol	Km	26+000	32+250	656.155,51
Büyük Onarım	Km	20+000	19+500	232.948,52
Sanat Yapısı	Km	50+300	43+150	223.540,04
Yangın Emniyet Yolu Yapımı	Km	-	-	
Üretim Yolu Tamir Bakım	Km	2+057	13+774	134.203,47
Traktör Yolu Yapımı	Km	0+900	1+000	1.109,00
Depo Dahili Yol	Km	-	-	
Yangın Emniyet Yolu Tamir Bakım	Km	5+000	5+000	605,00
Kule Kulübe Yolu Tamir Bakım	Km	16+000	14+900	2.752,00

v. Koruma Faaliyetleri

Ormanlar çeşitli biyotik ve abiyotik etkenlerin tehdidi altındadır. Bunlar; orman yangınları, zararlı böcekler ve hastalıklar, usulsüz müdahaleler gibi biyotik, yıldırım, fırtına, heyelan, güneş yakması vb. gibi de abiyotik zararlılar olarak sınıflandırmak gerekir. Ormanların biyotik ve abiyotik tehlikelerden koruyucu tedbirler ve savaş yöntemleri ile koruyabiliriz. Koruyucu tedbirler, ormanda tehlike oluşturabilecek tüm faktörlerin önceden görülerek, tahribatın önlenmesine yönelik çalışmalardır. Savaş yöntemi ise koruyucu önlemlere rağmen ortaya çıkabilecek zararların sebeplerini ortadan kaldırmaya veya etkisini en aza indirmeye yönelik tedbirlerdir.

vi. Orman Suçlarıyla Mücadele Çalışmaları

Orman suçları ile mücadele kapsamında 2012’de İşletme Şeflikleri’nce 171 adet suç tespiti yapılarak, failleri hakkında yasal işlemler başlatılmıştır.

Türlerine Göre İşlenen Orman Suçları

SUÇUN NEVİ		ADEDİ	M ³	KENTAL	Kg	DEKAR
KESME	Failli	197	1.084,596	316,5		
	Failli Mechul	14				
NAKİL	Suç Adedi	29	31, 584	194		
	Kamyon	3				
	Traktör	1				
	Diğer	9				
	Motorsuz Suç Nakil Aracı	1				
BULUNDURMA	Suç Adedi	23	10,296	256		
SARF	-					
AÇMA YERLEŞME	Suç Adedi	146	269,238	213		129
İŞGAL	Suç Adedi	32				29
OTLATMA	Suç Adedi	-				
	Hayvan Adedi					

vii. Orman Yangınlarıyla Mücadele Çalışmaları

Genel tanımıyla serbest yayılma eğiliminde olan ve ormanda yaşam katılan canlı ve cansız bütün yanabilir varlıkları yakıp yok edebilen ateşe “orman yangını” denmektedir.

Ordu İli hudutları içerisinde bulunan ormanlarda 2012’de toplam 11 adet orman yangını çıkmış olup, bu yangınlar sonucunda 17,2 hektar orman alanı yanmıştır.

Şefliklere Göre Yangınlarda Yanan Ormanlık Alan

ŞEFLİK ADI	YANGIN SAYISI	TOPLAM SAHA(Ha)	YANGIN ŞEKLİ	
			ÖRTÜ(Ha)	TEPE(Ha)
Ulubey	1	2,0	2,0	-
Gölköy	1	3,0	3,0	-
Mesudiye	1	0,6	0,6	-
Melet	1	0,2	0,2	-
Arpaalan	1	2,0	2,0	-
Fatsa	2	2,2	2,2	-
Ünye	3	6,4	6,4	-
Kabataş	1	0,8	0,8	-

viii. Orman Zararlılarıyla Mücadele Çalışmaları

Ülkemiz ormanlarında böcek, mantar ve diğer canlıların (ökse otu, tavşan, fare, çekirge vs.) meydana getirdikleri zararlar içerisinde, böcek zararlıları önemli yer tutmaktadır. Bu nedenle Ülkemizde orman zararlıları ile mücadele çalışmaları daha çok zararlı böceklerle mücadele konusunda yoğunlaşmaktadır.

Orman zararlılarına karşı teknolojiye gelişmeler de dikkate alınarak etkin mücadele yöntemleri uygulanmakta, biyolojik çeşitliliğin korunmasına özen gösterilmekte, zararlı böceklerle karşı faydalı böcekler korunup çoğaltılmakta ve ayrıca karışık meşcereler kurmak suretiyle ormanlarımız zararlılara karşı dayanıklı hale getirilmeye çalışılmaktadır.

Orman Zararlılarıyla Mücadele Çalışmaları

Orman Zararlıları İle Mücadele Faaliyet Cetveli								
Zararlı Türlerine Göre Faaliyetler								
Zararlı Adı	Program			Gerçekleşme			Uyg. Baş. Yüz. %	Zarara Uğrayan Orman Envali (M ³)
	Toplam Proje Adedi	Toplam Proje Alanı (Ha)	Toplam Proje Tutarı (TL)	Toplam Proje Adedi	Toplam Proje Alanı (Ha)	Toplam Proje Tutarı (TL)		
D. mieans	1	500	37000	1	500	34952		5416
İ. sexdentatus	1	200	7000	1	200	6986		
TOPLAM	2	700	44000	2	700	41938		5416

Mücadele Yöntemlerine Göre Faaliyetler

Faaliyet Türü	PROGRAM				GERÇEKLEŞME			
	ADET	ALAN (Ha)	TUTAR (TL)	ADAM/AY (Adet)	ADET	ALAN (Ha)	TUTAR (TL)	ADAM/AY (Adet)
Kuş Yuvası	423	170	6000		201	120	3000	
R. Grandis Ür.	20000	500	37000		22237	500	34952	
Biyolojik Müc. Top.		600	41000			600	36952	
Mekanik Mücadele								
Kimyasal Mücadele								
Biyoteknik Mücadele		200	7000			200	6986	
TOPLAM		1470	91000			1420	81890	

ix. Kadastro-Mülkiyet Faaliyetleri

Her türlü ormancılık faaliyetinin, sınırları belirli ormanlık alanlarda yapılması esastır. Mülkiyetin belirlenmesi ormancılıkta yaşanan pek çok sorunu ortadan kaldırmaktadır. Bir yerin orman olup olmadığı ise ancak uzman ekiplerin yapacağı inceleme ve ölçmeler neticesinde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ormanların kadastro ayrı bir önem taşımaktadır.

Orman Kadastro; çalışma birimi içerisinde (köy ve beldelerde) bulunan ormanların, hukuki ve geometrik durumları ile orman içinde ve bitişindeki her türlü taşınmaz mallar ve diğer ormanların, tapuya tescilinin yapılması şeklinde tanımlanmaktadır.

Kadastro Durumu

Ormanlık Alan (Ha)		Açık Alan (Ha)	Genel Alan (Ha)
Kadastro Yapılan	Kadastro Yapılmayan		
139.366,6	63.526,0	384.211,6	587.104,2

Orman Kanunu'nun 16, 17 ve 18. maddelerine göre gerekli şartların taşındığı durumlarda müracaat sahiplerine ormanlık alanlardan izin verilebilmektedir. Kamu yararına olan her türlü faaliyete müteşebbisler kar amaçlıyorsa, bedeller alınmakta ve alınan bu bedeller orman köylülerinin yaşam standartlarının yükseltilmesine katkıda bulunduğu gibi ülkemizin yeşillendirilmesine ve ağaçlandırılmasına maddi destek sağlanmış olmaktadır.

İl hudutları içerisinde ormanlık alanlardan; baraj ve yan tesis, define arama, enerji nakil hattı, gölet, GSM baz istasyonu, içme suyu tesisi, katı atık sahası, maden alt yapı tesisi, maden arama, maden işletme su arama su isale hattı, yol izni gibi faaliyetlerin yapılması için farklı yerlerde 839 adet 16, 17 ve 18. maddelerine göre izin verilmiştir.

Ordu İli hudutları dâhilinde 29 adet mesire yeri, 4 adet kent ormanı mevcuttur. Doğa Koruma ve Milli Parklar faaliyetleri kapsamında 2002'de 2 olan mesire yeri sayısı 2013 itibarı ile 11'e çıkarılmış ve

2 adet de Tabiat Parkı (Ulugöl ve Çınarsuyu) yapılmıştır. Sportif olta balıkçılığı avlak tesisi projesi tamamlanmıştır. Halen ilde 1 adet Tabiat Anıtı (Perşembe Yaylası) çalışması devam etmektedir. Çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve kirliliğin önlenmesine ilişkin denetim çalışmaları ile ilgili olarak; İlimiz Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'ne yapılan şikâyetler değerlendirilerek, ilgili mevzuat ve Mahalli Çevre Kurulu'nda alınan kararlar doğrultusunda işlem yapılmaktadır. Çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve kirliliğin önlenmesine ilişkin denetimler düzenli olarak devam etmektedir.

x. İdari-Mali İşler

2012 Yılı Gelir ve Gider Tablosu

İşletme Müdürlüğü	Gelir (TL)	Gider(TL)	Kar/Zarar Durumu(TL)
Ordu	5.865.041	7.722.773	- 1.857.732
Akkuş	7.234.253	4.813.800	+ 2.420.453
Ünye	4.834.129	5.923.210	- 1.089.081
Mesudiye	7.983.793	5.282.745	+ 2.701.048
Toplam	25.917.216	23.742.528	+ 2.174.688

xi. Ağaçlandırma

İl'de son dönemde ağaçlandırma çalışmaları Merkez, Akkuş, Ünye ve Mesudiye İlçeleri'nde devam etmektedir. Özellikle bal üretimini arttırmak için Bal Ormanları, meyve üretimini arttırmak için Ceviz ve Kuşburnu Ormanları kurulması dikkat çekicidir. Çalışmalar tamamlandığında hem orman varlığı hem de arıcılık ve meyve üretimi için ciddi üretim artışları söz konusu olacaktır.

İl genelinde; 2002-2012 yılları arasında 2.138 ha. alanda ağaçlandırma çalışması yapılmış, 2012'de 456.000 adet fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. 2008-2012 yılları arasında 1.465 ha. alanda erozyon kontrol çalışması gerçekleştirilmiştir. 2012'de 6.600 da. alanda ağaçlandırma ve erozyon kontrolü, 21.100 da. alanda bakım çalışması, 3.000 da. alanda mera ıslahı yapılmıştır. Bu çalışmalarda orman köylüsüne 2.584.000 TL ödeme yapılmıştır. 2013'te 4.700 da. ağaçlandırma ve erozyon kontrol tesisi, 3.000 da. mera ıslahı, 25.565 da. bakım çalışması yapılacaktır. İl'de bal ormanı yapılabilecek 5 yer tespit edilmiştir. 2013 yılı içerisinde Merkez'de 50 ha., Mesudiye İlçesi'nde 50 ha. olmak üzere toplam 1.00 hektarlık 2 bal ormanı oluşturulacaktır.

İşletmesi	Ağaçlandırma	Alanı (Ha)	Dikilen Fidan(Adet)	Harcama(TL)
ORDU	Normal	77,93	296.450	181.696,79
	Gürgentepe Ceviz Ormanı Projesi	30,0	13.000	42.652,98
	Gölköy-Ulubey Bal Ormanı Projesi	74,4	44.000	146.751,71
	Dibektaş Bal Ormanı Projesi	72,0	50.000	164.830,14
AKKUŞ	Kuşburnu Ormanı Projesi	10,0	10.000	15.000
	Ihlamur Ormanı Projesi	10,0	500	
ÜNYE	Kızkayası Ağaçlandırma Projesi	26,0	Belli değil	101.098,36
	Boğmalık Ağaçlandırma Projesi	8,7	Belli değil	15.501,33
	Korgan Kuşburnu Projesi	48,7	Belli değil	128.987,62
	Korgan Ceviz Projesi	66,6	30.000	85.130,00
MESUDİYE	Ihlamur Ormanı Projesi	11,0	2.350	Belirtilmemiş
	Melet Bal Ormanı Projesi	30,0	5.000	Belirtilmemiş

GZFT ANALİZİ

Güçlü Yönler

- ✓ İlin fındık yetiştiriciliğine uygun olması ve ülkede fındık üretiminde 1. sırada yer alması.
- ✓ Üreticilerin fındık üretim tecrübesinin olması
- ✓ Fındık işleme ve paketlenme tesislerinin varlığının yanı sıra markalaşmış çikolata sanayinin bulunması.
- ✓ Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi bünyesinde Bahçe Bitkileri, Zootekni, Tarla Bitkileri ve Gıda Mühendisliği Bölümleri'nin bulunması,
- ✓ Ordu Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde fındık üretimi ve değerlendirilmesi konusunda çalışmaların her geçen gün ivme kazanıyor olması
- ✓ İlin deniz suyunun temiz olması ve Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki en uzun sahil şeridinde sahip oluşu nedeniyle deniz balığı yetiştiriciliğine çok uygun bir yapı arz etmesi,
- ✓ Ordu Üniversitesi Fatsa Denizcilik Bilimleri Fakültesi'nin nitelikli balıkçılık teknolojisi mühendisleri yetiştiriyor olması,
- ✓ Ordu'da balık avcılığı ile ilgili teknik alt yapının gelişmiş olması,
- ✓ AB standartlarında 1 adet su ürünleri işleme tesisinin bulunması,
- ✓ Farklı türdeki su ürünlerinin üretimine olanak verecek deniz yapısına sahip olması,
- ✓ Avcılık yoluyla yapılan balık üretimi için verimli kıta sahanlığına sahip olması,
- ✓ Arıcılık söz konusu olduğunda, Ordu'nun kovan sayısı bakımından Türkiye 2., bal üretiminde verim ve miktar açısından Türkiye 1. olması,
- ✓ Arıcılık faaliyeti yürüten çok sayıda arıcının olması,
- ✓ Balın ekonomik değerinin yüksek olması,
- ✓ Türkiye'nin ilk Arıcılık Araştırma Enstitüsü'nün Ordu'da kurulmuş olması,
- ✓ Organik tarım konusunda üretim yapılabilecek potansiyelinin olması,
- ✓ İklim koşullarının kivi üretimine uygun olması,
- ✓ Kivinin verimliliğinin yüksek olması,

Zayıf Yönler

- ✓ Arazilerin çok parçalı ve meyilli olması nedeniyle fındık tarımı dışındaki diğer tarımsal faaliyetlerin yapılmasını kısıtlaması.
- ✓ Birim işletme başına düşen arazi miktarının düşük olması.
- ✓ Fındık tarımında verimliliğin düşük olması ve gittikçe azalan işgücü potansiyeli
- ✓ İlin sürdürülebilir hayvancılık faaliyetleri için gerekli koşullara yeterli seviyede sahip olmaması (yem olanaklarına uzaklık, ilçelerde ulaşım giderleri vb.)
- ✓ Özellikle Samsun ili ile kıyaslandığında hayvancılık üretim maliyetlerinin yüksek olması,
- ✓ Hali hazırda yetiştiricilik yoluyla elde edilen balık miktarlarının özellikle Trabzon ili ile kıyaslandığında çok düşük olması,
- ✓ Tatlı su balıkçılığında, Ordu ilinin önemli bir kısmında su kalitesinin alabalık yetiştirilmesine uygun olmaması,
- ✓ İç sularda balık üretimi için gerekli tatlı suyun farklı amaçlarla (HES projeleri, içme suyu vb.) kullanılması,
- ✓ Tatlı su balıkçılığında mevcut işletmelerin kuluçkahanelerinin olmaması,
- ✓ İl'de faaliyet gösteren tesislerin yem temini konusunda dışarıya bağımlı olması,

- ✓ Avlanma yoluyla balık üretiminde Avcılık teknolojisinin gelişmiş olması, av kapasitesinin bölgede yüksek olması ve farklı bölgelerdeki balıkçıların bölgeye avlanmak için gelmesi nedeniyle avlanma süresinin kısa olması,
- ✓ Kısa av süresi nedeniyle işleme tesislerinin ham madde ihtiyacının karşılanamaması,
- ✓ Su ürünleri işleme sektöründe AB standartları açısından kapasiteyi karşılayacak işleme tesisinin bulunmaması
- ✓ Bal üretiminde ilin olumsuz bir imaja sahip olması,
- ✓ Bal üretiminde üretim miktarlarının çok yüksek olmasına rağmen markalaşmaya gidilememiş olması,
- ✓ Üreticilere ilişkin denetim mekanizmasının zayıf olması,
- ✓ Soğuk hava depolarının yetersizliği nedeniyle kivide pazarda istenilen seviyeye ulaşamaması.

Fırsatlar

- ✓ Denizde yapılan kültür balıkçılığının hızla gelişiyor olması,
- ✓ TKDK tarafından hem Su Ürünleri İşleme Paketleme Tesislerinin hem de Kültür Balıkçılığı tesislerinin destekleniyor olması,
- ✓ Arım Balım Peteğim projesinin hayata geçirilmesi ile arıcıların ballarını analiz ettirme, paketleme olanaklarına kavuşacak olması,
- ✓ Eko turizmle birlikte Organik tarıma ilginin artıyor olması,
- ✓ Organik tarımla ilgili hem üretim, hem de tüketim bilincinin artıyor olması,
- ✓ TKDK tarafından arıcılık, süs bitkisi yetiştiriciliği ve kivi için işleme paketleme tesislerinin kurulumunun destekleniyor olması,
- ✓ Fındıkta ekolojik avantajlardan dolayı kaliteli üretimi hala bizim yapıyor olmamız
- ✓ Çikolata Vadisi projesinin fındığın işlenmesine ve ürün çeşitliliğine dolayısıyla pazarlanmasına katkı verecek olması

Tehditler

- ✓ Ana sanayi ürünü ve gelir kaynağı olan fındığı üreten ülkelerin çoğalması, hâlihazırda belirli bölgelerde büyük fındık bahçelerinin yapılıyor olması,
- ✓ Denizlerde balık yetiştiriciliği konusunda, halkın çevre kirliliği nedeni ile bu üretime karşı negatif bakışı,
- ✓ Tarımsal üretimde dışa bağımlı işgücü isteği ve üretim için yetersiz motivasyon
- ✓ Fındığın pazarlamasındaki sorunların sürmesi
- ✓ İklim değişiklerine bağlı üretimlerde meydana gelen verim düşüklükleri
- ✓ Fındık bahçelerinin artan yaşı ve miras hukuku nedeniyle bahçelerin çok fazla parçalanması

VII. KÜLTÜR ve TURİZM ALTYAPISI

A. KÜLTÜREL DURUM

Bilindiği gibi kültür, ait olduğu toplumun tüm ilişki ve etkileşim süreçlerine, kurumsal yapılarına sirayet ederek, üyelerinin tüm vaziyet alışlarını, çalışma ve üretim biçimlerini, yönetim ve örgütlenme tarzlarını güçlü bir şekilde etkiler. Hatta denilebilir ki, birey ve toplum üzerindeki en büyük etkinin kaynağı kültürdür. Kültür, gruptaki bireylerin ortak nitelikleri olup, kişiden kişiye aktarılan öğrenilmiş yaşam biçimleridir. Geleneklerden aile içerisinde alınan eğitime, ahlâki kurallar, davranış biçimleri, yaşam tarzları ve sosyal çevreye kadar birçok öğede kültürün izleri görülür. Ön kabüllerimiz ve tercihlerimiz büyük ölçüde, içerisinde yaşadığımız toplumsal kültürün eseridir.

Kentlerin coğrafi konum ve sahip oldukları kültürel, sosyal ve ekonomik koşulları gelişme performans ve rekabet gücünü büyük ölçüde etkilemektedir. Kıyı kentleri ticaretin geliştiği- gelişmeye müsait olduğu yerleşmeler olup yüksek düzeyde yenilikçi altyapısıyla günceli takip ederek kenti yeniden yapılandırma şansına sahiptir. Ulusal veya uluslararası düzeyde tarihi ve kültürel yaşam merkezleri olarak bilinen kentler yaratıcı ve yenilikçi sektörler için daha elverişli ve çekici yerleşme merkezi olma potansiyelini korumaktadır. Kültürel yapı, sermaye ve nitelikli işgücü açısından elverişli iş ve çalışma ortamı oluşturarak ilin rekabet gücünün artmasında önemli bir faktördür. Geleneksel olarak zengin bir kültürel yaşama sahip olan kentlerin zengin bir entelektüel kapasite, birikim ve zevke sahip olma olasılığı yüksek olan üstün nitelikli iş gücü, birey ve girişimciler için ev sahipliği yapma ihtimali büyüktür.

1. Kentin Kültür Altyapısı

Ordu, doğal zenginlikleri, tarihi dokusu, denizi, dereleri, yaylalarıyla ülkemizin en güzel köşelerinden biridir. Renklerin bütün tonlarını Ordu'da bulmak mümkündür. Bir günde dört mevsimin yaşandığı ilimizde doğa sporunun her çeşidi yapılabilir. Kuş gözlemciliği, dağcılık, trekking, kamp kurmak, piknik, güneşin doğuşunu ve batışını seyretmek, yağmur altında yürümek, uzun ve bakir kumsallarda yüzmek, doyumsuz yaylalarımızda balık yemek, her şeyden önce dinlenmek.

Ordu'nun sembolü Boztepe'yi şehirden, Boztepe'den de Ordu'yu seyretmek doyumsuzdur. Merkez'de Bozukkale (Cotyora), Eskipazar (Bayram Bey Camii), Kurul Kalesi Yerleşmesi, Fatsa Cıngırt Kalesi, Bolaman Hazinedaroğlu Konağı, Büben Kaya Mezarları, Taşbaşı Kültür Merkezi (Eski Cezaevi-Kilise), Etnografya Müzesi (Paşaoğlu Konağı), Yason Burnu ve Kilisesi, Ünye Kalesi, Delikkaya Kaya Mezarları, Dikenlice Kaya Mezarları, Gölköy Kalesi ve Mesudiye Kaleköy Kalesi tarihi eserlerden bazılarıdır. Ordu ili tarihi camileri, ahşap mimari örnekleri, çeşmeleri, kaya mezarları ve özgün yemek kültürü ile yüzyıllardan beridir süren yerleşme yeri olması nedeniyle kaleleri, kayalık tepelerde bulunan dehlizleriyle, el sanatları ve sanatçılarıyla kültürel ve turistlik açıdan keşfedilmeyi bekleyip görülmeye değerdir.

Tüm doğal güzellikleri sinesinde barındıran, yeşil ile mavinin kucaklaştığı Ordu ili, turizm alanında kendine özgü bir yer ve değer taşır. Bu değerini hiç şüphesiz yazın oldukça sakin, kış aylarında bol köpüklü dalgalarıyla hırçınlaşan, Karadeniz'e, kıyılarına, yayla ve ormanlarına borçludur. Turizm konusunda büyük atılımlar yapma gayreti içerisinde olan ilimizde son yıllarda, yayla turizmi, kamp ve karavan turizmi, su altı dalışı, bisiklet turları, olta balıkçılığı, dağ ve doğa yürüyüşü, foto safari, kuş gözlemciliği, yamaç paraşütü, bitki inceleme, rafting, trekking ve her türlü sportif faaliyetleri ile kendini turizm alanında kabul ettirmeye başlamıştır.

Uzun bir tarihi geçmişe sahip olan Ordu ilinde çeşitli medeniyetlere ait çok sayıda tarihi eser ve kültürel varlık bulunmaktadır. Ordu ili gerek doğal, tarihi ve kültürel yönden, gerekse turizm açısından önemli bir zenginliğe ve potansiyele sahiptir.

Ordu İli Sit Alanı ve Ören Yerleri

Arkeolojik Sit Alanı	24
Kentsel Sit Alanı	2
Doğal Sit Alanı	1
Kentsel Arkeolojik Sit Alanı	1
Arkeolojik Ve Doğal Sit Alanı	4
Anıt Ağaç Ve Mağara	48
Sivil Mimarlık Örneği	288
Dinsel Yapılar	104
Kültürel Yapılar	33
Askeri Yapılar	2
TOPLAM	507

2. Müzeler

i. Paşaoğlu Konağı ve Etnografya Müzesi

Merkez Selimiye Mahallesi'nde Taşocak Caddesi ile Erkoçak Sokağı'nın kesiştiği köşede yükselen Paşaoğlu Konağı, 1896 yılında Paşaoğlu Hüseyin Efendi tarafından yaptırılmıştır. Bahçesiyle birlikte 625 m²'lik bir alan üzerine inşa edilen konağın taşları Ünye'den, ahşap malzemesi Romanya'dan getirilmiş ve yapımı İstanbullu bir usta tarafından gerçekleştirilmiştir.

19.yy sivil mimarimizin en güzel örneklerinden biri olan Paşaoğlu Konağı, zemin dâhil olmak üzere üç katlıdır. Zemin katı taş döşemeli olup, birinci ve ikinci katlarda taban ahşaptır. Tavanlar ahşap kaplama olarak yapılmıştır. Konağın üst katındaki sofanın ahşap tavanı üzerine yağlıboya desenlerle süslenmiştir. Tavanın ortasında baklava şeklinde bitkisel motifler vardır. Köşelerdeki madalyonlar içine çeşitli manzaralar resmedilmiştir. Bu katta bulunan banyoda desenli çiniler kullanılmıştır.

Zemin kata doğuda, birinci kata ise kuzeyde ve batıda bulunan kapılarda giriş sağlanmaktadır. Konak; birinci ve ikinci katı ayıran silme ile birlikte, binanın köşelerinde yer alan kaideli ve başlıklı yarım sütunları, bitkisel motifli konsollarla desteklenen ve söve taşı ile çevrelenen üstü saçaklı pencereleriyle zengin bir taş işçiliğini sergilemektedir. Bahçe duvarı, merdivenler, balkon ve çatı kenarlarındaki işlemeli taş korkuluklar konağın dış cephesine hareket kazandıran diğer unsurlardır. Konağın bahçesinde fiskiyeli bir havuz ve günümüzde ahşap örtü altına alınmış orijinal taş ocak bulunmaktadır.

Paşaoğlu Konağı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından 1982'de kamulaştırılarak 1983'ten itibaren onarılmaya başlanmış ve 1987'de onarımı ve teşhir-tanzimi tamamlanan Konak, "Paşaoğlu Konağı ve Etnografya Müzesi" olarak hizmete açılmıştır.

Zemin katı idare olarak kullanılan binanın, birinci katı Etnografik eserler seksiyonu olarak düzenlenmiştir. Bu bölümde silahlar, takılar, kadın ve erkek giysileri v.b. eşyalar sergilenmektedir. İkinci kat ise Sofa, Paşa Nine odası, Günlük oda, Misafir Odası, Yatak odası, Yüklük gibi düzenlemelerle yöresel 19. yy. konağının özelliklerini aksettirmektedir.

2000 – 2012 Yılları Arasında Müze Eser ve Ziyaretçi Sayıları

YIL	ZİYARETÇİ SAYISI	ESER SAYISI
2000	20.970	2.088
2001	21.666	2.094
2002	15.797	2.114
2003	19.169	2.121
2004	24.976	2.121
2005	21.538	2.207
2006	20.348	2.296
2007	15.428	3.007
2008	14.792	3.088
2009	14.677	3.128
2010	18.407	3.530
2011	19.645	3.530
2012	19.001	3.604

Paşaoğlu Konağı'nın Kültür Bakanlığı'na kamulaştırılması ve onarılıp Müze olarak ziyarete açılması ile sivil mimarinin ender örneklerinden biri daha gelecek nesillere sağlıklı şekilde aktarılması sağlanmıştır. Ancak turizm kenti olma hedefine sahip Ordu gibi bir kent için başta müze sayısı az olup dolayısıyla da mezede sergilenen eser sayısı ve de ziyaretçi sayısı ülke geneline göre düşüktür. Bu rakamların artırılmasına yönelik tematik müzeler gibi yeni projelerin hayata geçirilmesi Ordu turizmi için hayati önem arz etmektedir.

Müzenin Ayrıntılı Eser Sayısı (2012)	
Arkeolojik Eser Sayısı	399
Etnografik Eser Sayısı	1.549
Sikke Sayısı	1.605
Mühür ve Mühür Baskı	30
El Yazması Eserler	21
TOPLAM	3.604

Müzenin Ayrıntılı Ziyaretçi Sayısı (2012)	
Yerli Ziyaretçi	18.830
Yabancı Ziyaretçi	171
TOPLAM	19.001

3. Kültür Merkezleri

i. Ordu Kültür Sanat Merkezi

29 Ekim 2010'da açılışı yapılan Ordu Kültür Sanat Merkezi'nde; toplantı, tiyatro, opera, konser ve sinema amaçlı 541 kişilik 1 adet büyük salon, 159 kişilik küçük salon, sergi salonları, kafeterya, el sanatları sergi salonu, güzel sanatlar galerisi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Gazi İl Halk Kütüphanesi Müdürlüğü ile Ordu Devlet Tiyatrosu bulunmaktadır.

ii. Fatsa Belediyesi Kültür Merkezi

İnşaatına 2007 Temmuz ayında başlanmış, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkıları ile tamamlanarak 19 Mayıs 2011'de faaliyete geçmiştir. 7.000 m² büyüklüğündeki alan üzerine kurulan Kültür Merkezi bünyesinde 450 kişilik konferans ve düğün salonu, 290 kişilik büyük, 150 kişilik de küçük salon bulunmaktadır.

4. Kitle İletişim Araçları, Basın-Yayın Organları

i. Ulusal Basın Temsilcilikleri : TRT, A.A., İ.H.A., C.H.A., D.H.A., Ajans Habertürk, Turkuaz HA., Show Tv, NTV, Çay Tv, Türkiye, Zaman, Dünya, Hürriyet, Milliyet, Cumhuriyet, Akşam, Güneş, Sabah, Vatan, Fotospor

ii. Yerel TV Kanalları: TV 52, ALTAŞ TV, ORT TV, BTV, HİZMET TV, CANİK TV (6 Adet)

iii. Günlük Yerel Gazeteler: Ordu Trib n, Ordu Olay, Ordu H rses, Ordu Yorum, Vizyon, Ordu Yeni Haber, Ordu Güncel, Ordu Hayat, Ordu Afiş, Karadeniz Bayrak, İstikbal, Haberci, Gerçek, Ordu Flaş, Değişim, Cesur Ordu, Karadeniz Arena, Sportif, Yeni Boyut, Yöre Haber, Bölge Haber, Fatsa, Fatsa Yenigün, E.Postası, Güneş, Yeni Haber, K.H. Postası, Fatsa Adım,  nye Kent,  nye Vizyon, Şirin  nye, Doğuş, Gündem, Hizmet,  nye Haber, Son Haber, Armağan, K.Haberci, Ulubey Yorum, Yalı Postası (40 Adet)

iv. Yerel Radyolar: Ordu FM, Enerji FM, Radyo 52, Radyo Frekans, Radyo NET, Ulus FM, Radyo Güzelsu, Eser Radyo, Radyo Ses, Radyo Mega, G r FM, Oney Flaş FM, Beyaz Radyo, Hizmet Radyo, Hilal Radyo

5. Tiyatro Çalışmaları

İl'de tiyatro faaliyetleri 1908'de Namık Kemal'in 'Vatan Yahut Silistre' adlı oyunun sahnelenmesi ile başlamıştır. Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu (OBKT) 19 Haziran 1964'te kurulmuş olup, kuruluşundan itibaren kesintisiz bir şekilde diğ r bölge illerinde de faaliyet göstererek çok sayıda oyun sahneye koymuş, toplumun kültürel hayatında olumlu bir rol oynamıştır.

"Ordu Devlet Tiyatrosu" dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ertuğrul GÜNAY'ın katılımlarıyla 28 Mart 2012 Çarşamba günü 19.30'da perdelerini açtı. 2 ayda 7 değışik oyun düzenlenmiş ve bu oyunları 9.566 kişi izlemiş ve 2012 Ekim'inde perdelerini tekrar  çmak üzere kapatmıştır.

Tiyatro Koltuk ve Seyirci Sayıları (2012)

TİYATRO ADI	KOLTUK SAYISI	SEYİRCİ SAYISI	YER
OBKT Tiyatrosu	200	16.725	Merkez
Ordu Kültür Sanat Merkezi	541+159	37.410	Merkez
ORSEV Tiyatrosu	Kiralık Oynuyor	2.100	Merkez
OKSAD Derneğı Tiyatrosu	Kiralık Oynuyor	5.201	Merkez
Fatsa Kıvılcım Tiyatrosu	Kiralık Oynuyor	9.550	Fatsa

6. Sinemalar

Merkez’de 2, Ünye ve Fatsa ilçelerinde 1’er adet olmak üzere ilde toplam 4 adet sinema bulunmaktadır.

Sinema Koltuk ve Seyirci Sayıları (2012)

SİNEMA ADI	KOLTUK SAYISI	SEYİRCİ SAYISI	YER
Cinemars (AFM Ordu Sinemaları Migros AVM)	222	56.776	Merkez
Ordu Cinevision Sineması	550	62.207	Merkez
Ünye Belediye Sineması	184	7.000	Ünye
Fatsa Cinevision Sineması	307	30.310	Fatsa
TOPLAM	1.451	196.528	

7. Festivaller ve Fuarlar

Yerel ve uluslararası düzeyde organize edilen festival ve şenlikler, il turizmine ve sosyo-kültürel hayatına canlılık katan, ulusal ve uluslararası alanda tanıtımının yapılarak pazarlanması gereken önemli bir turizm ürünüdür. Uluslararası Vosvos (Volkswagen) Şenliği, Uluslararası Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali, Uluslararası Ünye Kültür Sanat ve Turizm Festivali, Uluslararası Çınar Festivali, Altın Fındık Kültür Sanat ve Turizm Festivali, Çambaşı Yayla Şenliği ve Mayıs Yedisi Şenlikleri il turizmine hareketlilik kazandıran önemli etkinliklerdir.

İl merkezi ve ilçelerinde her yıl 25 ayrı festival ve şenlik düzenlenmektedir.

8. Kütüphane

İl’de resmi olmayan ilk kütüphane, 1920 yılında “Ordu İnkılab-ı İçtimai Kulübü” adı verilen dernek tarafından kurulmuştur. Derneğin kuruluş öncülüğünü yapan Garipoğlu İsmail Hakkı Bey, bir eğitimci olarak savaş yıllarında da olsa bir kütüphanenin gerekliliğini düşünmüş ve bu derneğin ilk işi olarak halktan yardım toplayarak kütüphane kurmuştur. Bu kütüphane derneğin yönetim merkezinde küçük bir odadan ibaretti ve daha çok ders kitaplarıyla, edebiyat ürünlerinden oluşuyordu.

İl’de resmi olarak ise ilk kütüphane 26 Ağustos 1927’de “Gazi Mustafa Kemal Paşa Kütüphanesi” adıyla hizmete açılmıştır. Günümüzde il merkezinde bulunan 1 adet, ilçe ve beldelerde bulunan 18 adet kütüphane ve 1 adet gezici kütüphaneye birlikte ildeki toplam kütüphane sayısı 20’dir.

Kütüphane İstatistikleri (2012)

KÜTÜPHANELER	SAYISI	KİTAP SAYISI	OKUYUCU SAYISI	ÜYE SAYISI	ÖDÜNCÜ VERİLEN KİTAP SAYISI
Gazi İl Halk Kütüphanesi	1	69.422	35.258	2.123	27.006
İlçe Halk Kütüphaneleri	15	165.065	74.819	4041	26317
Belde ve Köy Halk Kütüphaneleri	3	8330	582	83	582
Gezici Kütüphane	1	2.580	4063	247	9620
TOPLAM	20	245.399	114.722	6.494	63.525

İlçe Kütüphaneleri İstatistikleri (2011)

İlçe	Kütüphane Adı	Kitap Sayısı	Okuyucu Sayısı	Üye Sayısı	Ödünç Materyal Sayısı	Personel Sayısı
Merkez	Gazi İl Halk Kütüphanesi Müd.	63684	53195	3587	44187	16
Ünye	Ünye İlçe Halk Kütüphanesi Müd.	19547	45220	1536	18427	4
Ünye	Tekiraz Halk Kütüphanesi	2269	70	49	140	1
Fatsa	Fatsa İlçe Halk Kütüphanesi Müd.	23270	61850	1426	12941	4
Perşembe	Perşembe İlçe Halk Kütüphanesi	16460	13356	531	5536	2
Kabataş	Alankent Halk Kütüphanesi	2904	0	0	0	1
Aybastı	Aybastı İlçe Halk Kütüphanesi	12146	29101	325	6785	1
Çamaş	Çamaş İlçe Halk Kütüphanesi	3331	0	0	0	1
Çaybaşı	Çaybaşı İlçe Halk Kütüphanesi	4954	0	0	0	1
Gölköy	Mehmet Akif Ersoy İlçe Halk Ktp.	7971	1526	283	1173	1
Gülyalı	Gülyalı Güzide G. Taranoğlu İlçe H.Ktp.	5863	4191	99	1811	1
Gürgentepe	Gürgentepe İlçe Halk Kütüphanesi	10202	11991	258	2184	1
İkizce	İkizce İlçe Halk Kütüphanesi	3650	0	0	0	1
Korgan	Korgan İlçe Halk Kütüphanesi	10623	6770	458	4070	1
Kumru	Kumru İlçe Halk Kütüphanesi	8364	55789	557	4293	2
Mesudiye	Mesudiye İlçe Halk Kütüphanesi Müd.	10376	0	0	0	0
Akkuş	Mesude Efil İlçe Halk Kütüphanesi	8976	1336	63	85	1
Ulubey	Ulubey İlçe Halk Kütüphanesi	10032	4662	167	830	0
Mesudiye	Yeşilce Halk Kütüphanesi	3180	0	0	0	0
TOPLAM		227770	287348	9339	100725	39

9. El Sanatları

El sanatlarında Ordu ili öylesine büyük zanaatkâr ve sanatkârlar yetiştirmiştir ki yaptıkları ürünlerin alıcıları, onların isimlerini uluslararası platformda duyulmasını sağlamış ve ilin tanıtımına çok önemli katkı sağlamışlardır.

İl’de el sanatları arasında dokumacılık önemli bir yere sahiptir. Birçok ilçede dokumacılıkla ilgili sayısız ürün ortaya konulmaktadır. El dokuma sınıfına giren; kilim, heybe, kol çantası, çorap, dastar gibi ürünler birçok ailenin geçim kaynağını oluşturur. Ancak burada özellikle Gölköy Kozören dokumaları kültürel açıdan ön plana çıkmaktadır. Türk Kültürü’nde önemli bir yere sahip olan kilim dokumacılığı Kozören’de maharetli ellerde motif motif hayat bulur.

İl’de *baston*, *kemençe*, *bağlama*, *klarnet* yapımı birçok el sanatlarından daha ön plandadır. Birçok el sanatkârı ustası, baston yapımında ulusal ölçütlerde yarışacak düzeydedir.

Fındığın yeni sürgünlerinden örülen sepetler, sele, vazo, çerçeve veya dekoratif sandıklar hepsi kendine has ve birbirinden mutlak farklılık gösterir.

28 Ekim 1989’dan günümüze kadar 206 sergiyi Ordulu sanatseverlerle buluşturan Devlet Güzel Sanatlar Galerisi, görsel sanatların her dalı ve el sanatlarının gelişimi ve tanıtımına önemli katkılar sunmaktadır. 2008’den sonra "Güzel Sanatlar Galerisi" geçici olarak devre dışı kalmış ve 2011 yılı itibarı ile yapımı tamamlanan "Ordu Kültür Sanat Merkezi"ne taşınmıştır.

Güzel Sanatlar Galerisi 2007 – 2012 Sayısal Verileri

YIL	AÇILAN SERGİ SAYISI	SERGİLENEN ESER SAYISI	İZLEYİCİ SAYISI
2007	8	508	2,167
2008	9	425	2.724
2009	5	261	1099
2010	---	---	---
2011	23	1247	9,437
2012	22		1304
TOPLAM	45	2,441	15,427

10. Yöresel Tatlar ve Yemekler

Ordu mutfağı Kafkaslar'dan, Doğu Karadeniz'den ve Anadolu'dan gelenlerin oluşturduğu son derece zengin bir kültüre sahiptir. Bu nedenle yöre mutfağında Karadeniz yöresine özgü yemeklerin yanında Türk Mutfağı'nın çeşitlerini de görmek mümkündür. Çorbalardan, tatlılardan, sebzelerden, hamur işlerine kadar Ordu'ya özgü çok sayıda yemek bulunmaktadır.

Coğrafi yapısı gereği ilde çok çeşit sebze ve meyve yetişebilmektedir. Bu sebzelerin çoğu ülkemizde bile bilinmemektedir. Pancar, Melocan (diken ucu), sakarca, galdirik, hoşkuran ve ısırgan gibi. Bu sebzeler besin değeri açısından çok zengindir. Bu sebzelerle yörede yapılan yemek çeşitleri her geçen gün artmaktadır.

Yapılan incelemelere göre belli başlı yemekler arasında çorbalar, hamsi yemekleri, hamur işleri, ekmek çeşitleri, reçeller, turşular, turşu kavurması ve tırmıt (mantar) kavurması gibi başlıklar gelir.

Çorbalar

- 1- Pancar (karalahana) çorbası
- 2- Mısır çorbası
- 3- Kabak çorbası

Yemekler

- 1- Pancar (karalahana) sarması
- 2- Pancar (karalahana) döşemesi
- 3- Pancar (karalahana) diblesi
- 4- Melocan (diken ucu) kavurması
- 5- Sakarca mıhlaması (ilkbahar)
- 6- Galdirik kavurması (ilkbahar)
- 7- Isırgan yağlaş (ilkbahar)
- 8- Hoşkuran kavurması (ilkbahar)
- 9- Tırmıt (mantar) kavurması (sonbahar)
- 10- Çerkez tavuğu
- 11- Kabak muhallebisi
- 12- Mısır yağlaş (kış mevsiminde)
- 13- Keşkek (Gendeme-her mevsim yapılır, düğün yemeğidir)
- 14- Fırın fasulyesi (kış mevsiminde)

Hamsi Yemekleri

- 1- İli tava
- 2- Hamsi buğulaması
- 3- Hamsi köftesi
- 4- Hamsi tava

Hamur İşleri

- 1- Su böreği
- 2- Yufka böreği
- 3- Ev makarnası

Tatlılar

- 1- Kabak tatlısı
- 2- Aşure
- 3- Un helvası

Ekmek Çeşitleri

- 1- Mısır ekmeği
- 2- Bileki ekmeği
- 3- Sa ekmeği
- 4- Gölit

Reçeller

- 1- İncir reçeli
- 2- Üzüm reçeli
- 3- Elma reçeli

Turşular

- 1- Fasulye turşusu
- 2- Domates turşusu
- 3- Salatalık turşusu
- 4- Patlıcan turşusu
- 5- Kelem lahanası (Top lahanası-Beyaz lahanası)

Turşu Kavurmaları

- 1- Fasulye turşusu kavurması
- 2- Domates turşusu kavurması
- 3- Salatalık turşusu kavurması
- 4- Kelem lahanası turşusu kavurması

11. Yerel Etkinlikler

İl'de kent kültürüne katkı sağlayan ve sosyal hayata dinamizm katan çok sayıda etkinlik gerçekleştirilmektedir.

Ordu İli Festival ve Etkinlikleri

Etkinlik Adı	Yeri	Tarihi
Hıdrellez Şenlikleri	Gürgentepe	04-06 Mayıs
Hıdır-İlyas Şenliği	Korgan	06 Mayıs
Ceviz Helvası Şenlikleri	Kumru	Mayıs 2. Haftası
Çataltaş Şenlikleri	Gülyalı	20 Mayıs
Şenlik (Mayıs Yedisi)	Gölköy	20-21 Mayıs
Korgan Yaylası ve Korgan Kültür Sanat Etkinliği	Korgan	19-20 Haziran
Sünnet Şöleni	Kumru	25 Haziran
Ericek Yayla Şenlikleri	Kumru	30 Haziran
Denizcilik Kabotaj Bayramı	Fatsa	01 Temmuz
Mesudiye Kurultayı	Mesudiye	01-03 Temmuz
Geleneksel Aslancami Yağlı Güreş Şenlikleri	Fatsa	06 Temmuz
Yeşilce Kültür ve Yayla Şenlikleri	Mesudiye	06-13 Temmuz
Kültür ve Sanat Şöleni	Ulubey	Temmuz 2. Haftası
Üçyol Meydandüzü Yayla Şenlikleri	Mesudiye	Temmuz 2. Haftası
Gelinkaya Kültür, Sanat ve Turizm Festivali	Çamaş	10-11 Temmuz
Çamaş Kültür, sanat ve Turizm Festivali	Fatsa	14-16 Temmuz
Geleneksel Topçam Yöresi yayla Şenlikleri	Mesudiye	11 Temmuz
Geleneksel Çambaşı Yayla Şenliği	Kabadüz	17 - 18 Temmuz
Peynir Festival	Kabataş	17-18 Temmuz
Festival	Aybastı	19- 25 Temmuz
Perşembe Yaylası Şenlikleri	Aybastı	21-27 Temmuz
Ünye Uluslararası Kültür- Sanat ve Turizm Festivali	Ünye	23-25 Temmuz
İkizce Dereiçi Kültür, Sanat ve Turizm Şenlikleri	İkizce	Temmuz son hafta
Argın Yaylası Gürge Festivali	Akkuş	01-03 Ağustos
Altın Fındık Kültür ve Sanat Şenlikleri	Çatalpınar	16-17 Eylül
Altınbal Kültür ve Turizm Festivali	Gürgentepe	20-21 Eylül

12. Edebiyat

Anlatmalar

İl'in tarihi çok eskiye dayanır, bu süreç içerisinde sayısız topluluk ve kavime ev sahipliği yapan ilde sayısız efsaneler, destanlar, masallar ve fıkralar vukuu bulmuştur.

Boztepe Efsanesi, Keçi Köyü Efsanesi, Bayramlı Köyü Efsanesi, Vasiyet Gölü Efsanesi, Yemişgen Efsanesi, Çambaşı Efsanesi, Yedi Gelin Efsanesi, Pandeli Baba Efsanesi, Gelin Kayaları Efsanesi, Sarmaşık Efsanesi, Kara Deli Değirmeni Efsanesi, Elik Keçisi Efsanesi, Çermik Gölü Efsanesi, Harami Köyü Efsanesi, Uzun Kızlar Efsanesi, Adam Kaya Efsanesi vb.

Türküler

Ordu türkülerinde tabiat sevgisi, dostluk, gönül acıları, sitemler ve arzular anlatılır. Başlıcaları; Ordu'nun Dereleri, Dalda Fındık Kalmasın, Düz Mahalle İçinde, Kemeçemin Telleri, Çambaşı'na Çıktım, Bahçeye Gel Bahçeye, Al Tavandan Belleri Hekimoğlu Derler Benim Adıma, Eminem Pazar mısın?; Sevdiğime Varamadım, Ünye'den Çıktım da Başım Selamet, Boztepe'ye Çıkmalı Şu Ordu'ya Bakmalı, vb.

Maniler

Oy Bakacak Bakacak
Yaprağını Dökecek
Benim Aklım Kesmiyor
Yar Beni Bırakacak.

Karagölde kavurma
Daşlı Diye Savurma
Gitti Yârim Gurbete
Gelmez Diye Gayırma.

Dereler Aka Aka
Dibinde Kum Kalmadı
Oya Yara Baka Baka
Gözümde Nur Kalmadı.

Kara Dut Kurutmadım
Ben Yâri Unutmadım
Hatırın sayarım
Üstüne Yar Tutmadım.

Ayın Peşinde Yıldız
Ne Bakıyorsun Baldız
Sen Git de Bacın Gelsin
Evde Kaldım Yalnız.

Dağların Karşısına
Taflanın Turşusuna
Adam Böyle Yanar mı?
Kapı Bir Komşusuna.

Tekerlemeler

Ben Karadeniz'in Bir İncisiyim
Sahilde Uyuyan Bir Perisiyim.
Gelen Geçen Bana Bir Nazar Eder.
Pek Dikkatli Bakmağa Hazar Eder.

Bütün Tepelerim Yemyeşil Oldu.
Fındık Elma ile Her Taraf Doldu.
Güzellik Şöhretim Tuttu Cihanı
Artık Sevincimin Yoktur Payanı.

Kalıplaşmış Sözcükler

Atasözleri

Akşamın Hayrından Sabahın Şerri İyidir.
Dereyi Görmeden Paçayı Sıyırma.
Darı Unundan Baklava, İncir Ağacından Oklava Olmaz.
Tarlanın Taşlısını, Kızın Saçlısını Al.
Hırs Gelir Göz Kararır, Hırs Gider Yüz Kararır.
Al Malın İyisini, Çekme Kaygusunu.
Kızım Sana Söylüyorum, Gelinim Sen İşit.
Eve Lazım Olan Camiye Haramdır.
Evinde Başını Bağlayamayan Düğünde Gelin Başı Bağlar.
El Atına Binen Köy Yokuşunda Kalır.

Deyimler

Kabak Tadı Vermek.
Davunun Dibi.
Üstü Kalaylı, Altı Alaylı.
Hariçten Gazel Okumak.
Okkanın Dibine Gitmek.
Kiril Kiril Dönmek.
Yalaoz Kalmak.
Faldaşı Gibi Açılmak.
Sapından Küpüsünden Konuşmak.
Mada Kağışturmak.
Gelinalçı Taşbaşı'na mı geldi?

Bilmeceler

Tek Bacaklı, İki Kulaklı. (Mangal)
Hert Dedim, Hürt Dedim Kapı Arkasına Yat Dedim. (Süpürge)
Dağa Varır Seslenir. Eve Varır Yaslanır. (Balta)
Ağzı Var Dili Yok, Nefesi Var Canı Yok. (Körük)
Ağzı Yok, Adam Kapar. (ısırgan)
Dünyayı Doyurur, Kendi Doymaz. (Un Değirmeni)

Beddualar

Adı Batasica, Boyu Devrilesice, Dili Kopasica, Gidişin Olsun Dönüşün Olmasın, Gözüne Dizine Dursun, Öllünün Körü, Evladından Bulasica, Teneşile gelesice, Ağzında davun çıkasica

13. Ordu'da Folklorik Kültür

Müzik Kültürü

Ordu insanı bölgenin de yapısından kaynaklanan özelliği ile son derece coşkulu, duygulu, hassas ruhlu, sevecen, esprili ve sıcakkanlı bir yapıya sahiptir. Anadolu'nun diğer yörelerinde olduğu gibi sevincini, kederini, duygu ve düşüncelerini, hasretini, aşkını ve doğaya karşı olan tutkusunu hep türkülere dökmüştür. Genelde Ordu insanının kültür ve sanata olan yeteneği nedeniyle türkü dalında yetiştiren illerden biri olmuştur. Ordu Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan TSM ve THM koroları faaliyetlerini sürdürmektedir. İl'de kurulan Ordu Belediyesi Konservatuar Müdürlüğü'nde tiyatro, Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve halkoyunları bölümlerinde kurslar verilmektedir.

Halk Müziği ve Halk Oyunları

Ordu yöresi Orta Karadeniz Bölgesi içinde geleneksel halk müziği bakımından zengin bir kültüre sahiptir.

İl'in genel müzik yapısı incelendiği zaman, diğer yöre kültürlerinin etkisinde kaldığı görülmüştür. Genellikle Tokat, Sivas ve hatta Orta Anadolu'dan Yozgat ve Kayseri'ye kadar uzanan bir kültür alışverişinin olduğu görülmektedir. Bu nedenle ilin geleneksel halk müziği açısından zengin bir yapısı olduğu görülmektedir. Bu durum da ilin diğer yörelere nasip olmayacak bir kültürel zenginliğe sahip olması sonucunu doğurmuştur.

Bu zenginliklerin başında geleneksel halk müziğinde icra edilen türküler gelmektedir. Bu türkülerden belli başlıları Efilo havaları, Fingil havaları, Sürmeliler, Kol Bastı havaları, Zeybekler ve Bozlaklardır.

Yöre türküleri daha çok mahalli sanatçılar tarafından icra edilmekle birlikte, yeni derlenen birçok türkü THM repertuar İnceleme Kurulları tarafından incelenerek Türk Halk Müziği Repertuarı'na kazandırılmıştır.

Ordu yöresinin geleneksel halk müziği yapısı incelendiğinde, farklı karakterde birbirinden bağımsız olmakla birlikte birbirinden kopmayan sürekli beraber icra edilen bir müzik kültürünün karşımıza çıktığı görülmektedir.

Yapılan inceleme ve alan araştırmalarında elde edilen bilgiler sonucunda Ordu ilinin geleneksel halk müziği başlıca üç ana bölgeye ayrılmakta ve bu bölgeler içerisinde farklı karakterlerde icra edilmektedir. Bu üç ana bölge içerisinde okunan türküler seyir ve makam olarak birbirine uzak mesafededir. Bu bölgelerin musıkî karakterlerini; Sahil Kesim, Orta Kesim ve İç Kesim olarak üç bölgeye ayırmak mümkündür.

Sahil Kesim: Bu kesimde genellikle “ Sürmeli Havaları ve Zeybek ve Eşkıya Havaları” çalınıp söylenmektedir. Bu kesimde okunan türkülerle civar illerde okunan türküler karakter ve yapı olarak birbirleriyle icra yönünden benzerlikler göstermekle birlikte, ortak icra edilen türkülerin de olduğu görülmektedir.

Ege Bölgesi'nde türkülerinde görülen ve zeybek türküleri olarak da bilinen efe türkülerinden ya da benzerlerinden bazılarını ilde görmek mümkündür (Hekimoğlu gibi).

Orta Kesim: Orta Kesim'de diğer kesimlerden farklı olarak, Fingil Çeşitlemeleri adıyla bilinen kıvrak ve oynak havalar, türküler okunmakta ve çalınmaktadır.

Fingil Havaları: Genellikle hareketli ve kıvrak tarzda okunan oyunları olan havalarlardır. Fingil havaları daha çok yirmili yaşlardaki gençlerin söyledikleri ve “sokak başı havaları” olarak da bilinmektedir.

Sokak başı meyhane
Asmadandır gapısı
Ben gözüme aldırdım
On beş sene mapusu
... gibi türküler örnek olarak verilebilir.

İç Kesim: İl'in Sahil ve Orta Kesimi'nde okunan türküler karakter ve seyir açısından farklılıklar gösterir. İç Kesim diye tabir edilen ve Orta Anadolu Bölümü ve bu bölgeye yakın kesimlerde söylenen türküler tanımlamak için söylenir. Bu bölümde okunan türkülerde Tokat, Reşadiye, Niksar ve Almus türkülerinin etkileri, yöre türkülerinde kendini gösterir.

Bozlak Havaları: Genellikle Orta Anadolu'ya yakın kesimlerde, bu tarz havalar olmasına rağmen çok fazla örnekleri bulunmamaktadır. Bu tarz türkülerin ezgi ve ritimsel özelliklerinde Orta Anadolu Bölgesi'nde bulunan bazı illerin genel müzik karakterlerinden esintiler bulmak mümkündür.

Bu tarz türküler verilebilecek en önemli örnek “Ova Garibi” adıyla bilinen ve söylenen türküdür. Genellikle kırık hava ile başlayan ve daha sonra uzun havaya dönen yapısı vardır. Bu türkü yörenin geleneksel halk müziği karakterine benzemese de yöre halkı tarafından benimsenerek geleneksel türkülerinin içerisine katmıştır. Türkünün asıl adı “Uva Garibi” ve sözleri Âşık Garip'e aittir. İl'de ova bulunmamasına karşın türkünün sözlerinin yerel ağız ile söylenişiyile değişime uğramış ve anlam değişikliği olmuştur. Uva kelimesinin anlamı; ulaşılması zor, imkânsız veya şehir hayatından uzak ve dağlık yerlerde yaşamış insanları tanımlamak için kullanılan bir kelimedir.

İl'in geleneksel halk müziği içerisinde seyreden ancak; hiçbir bölgeye ait olmayan havalar bulunmaktadır. Bu havalar “Kol Bastı veya Kolcu Havaları”, “Yol Havaları” bu tarz havalar genellikle iç kesimle orta kesim arasında kalan yerlerde daha çok okunmakla birlikte; bu tür havalar bazen sahil kesiminde de duymak mümkündür.

Kol Bastı (Kolcu) Havaları: Yapılan araştırmalar sonucunda Kol bastı veya Kolcu Havaları'nın iki türlü anlatımla ortaya çıktığı söylenmektedir.

Birinci rivayete göre: Yörenin ormanlık alanının koyup kollanması amacıyla devlet tarafından görevli memurlara halk tarafından korucu anlamına gelen “kolcu” adını takmışlardır. Korucuların geldiğini haber vermek amacıyla da halk tarafından bir gözcü görevlendirilmiş. Gözcüler korucular geldiğini arkadaşlarına duyurmak için türküler söyler ve arkadaşlarına bir çeşit gizli mesaj iletirmiş. İkinci rivayete göre ise; Cumhuriyet'in ilk yıllarında veya daha öncesinde gençlerin rahatça türkü söyleyip eğlenmek için daha çok ormanlık alanları, bağ evleri tercih ederlerdi. Bir çeşit “oturak âlemleri” olarak nitelendirilecek bu etkinlikler “kolcular” tarafından basıldıkları için “Kol Bastı Havaları” olarak isimlendirilmiştir.

Bu tür havalara örnek olarak:

Dere boyu kavaklar
Açtı yeşil yapraklar
Ben sana doyamadım
Doysun gara topraklar
Hadi gülüm yandan yandan yandan
Biz korkmayız ondan bundan
veya
Yaylanın çimeninde
Kuzu yayılır kuzu
Günde bu gün ki gündür
Sallan yosmanın kızı, oyna yosmanın kızı
Aman gizi Çeçen gızı
Sen allar giy ben gırmızı
Çıkalım dağlar başına
Sen gül topla ben nergizi

İmece Türküleri: Genellikle iş türküleri olarak da bilinmektedir. Bu tür türküler; tarlada, bağda, bahçede çalışan genç kız ve oğlanların çalışma sırasında birbirlerine atmış oldukları manilerin zamanla ezgiye dönüştüğü türkülerdir. Karadeniz Bölgesi'nin ve Ordu'nun arazi yapısı gereği köyler karşılıklı yamaçlarda kurumuştur. Karşı yamaçtan bir imeci bir başka yamaçtaki imeci kızı seyrediyor ve beğenerek maniler, türküler sıralar. Bu şekilde karşılıklı atışmalar imeci türkülerinin ortaya çıkmasını sağlar. Bir imece türküsüne örnek olarak:

İmeciler geliyor
Eli gara gazmalı
Ben yarimi tanıdım
Başı sarı yazmalı
Açma da amman kapıları esmesin yeller
Pencereden kaçta gel duymasın eller.

Ordu Türküleri'nde Görülen Makamsal ve Ritimsel Özellikler

Ordu ili ve civarındaki yerlerde okunan türküler genellikle 9/8, 2/4, 9/16'lık ritimler içerisinde seyretnmekle birlikte, bazı türkülerin giriş kısımlarında serbest ritimle okunan bölümlerde bulunmaktadır (Uva veya Ova Garibi).

Yöre türkülerinin makamsal seyirlerine bakıldığı zaman Türk Halk Müziği'nde “Müstezad Ayağı” adıyla bilinen ancak Klasik Türk Sanat Müziği'nde ise; tam karşılığı olmasa bile “çergah” ve “rast” dizisine benzeyen “Do” kararlı diziler oldukları görülmektedir.

Türkü dizilerinin aldığı arızaların hemen hemen hepsi; Mi, Mi bemol, Fa, Fa diyez, natürel Do ve Sibemol arızalarıdır. Bu arızaların yanında natürel seslerle icra edilen türküler de bulunmaktadır.

Efilo Havaları

İlk etapta “Efilo” kelimesinin çıkış noktası ve kelimenin anlamına baktığımızda karşımıza iki sonuç çıkmaktadır. Yöre kültürünü araştırmış uzman kişi sanatçı ve kaynak kişilere göre; Efilo denildiği zaman, (O) lakap sonundaki “...oğlu” kelimesinin kısaltılmışı hali olarak kullanıldığı sonucuna varılmaktadır. Karadeniz bölgesini özellikle de Ordu, Giresun, Tokat illeri ve civarında çeşitli sülalelere mensup olan kişilere lakaplarıyla hitap edilmektedir. Mesela; Mehmetoğlu’nun yerine “oğlu” kısmı yerine kısaca “O” kullanılmış ve “Mehmedo” biçiminde söylenmiştir.

Efil Ağa çeşitli yörelerden öğrenmiş olduğu mani dörtlüklerinin üzerine bizzat kendisi tarafından bestelenen ezgi kalıplarını döşeyerek türkülere kendi adını vermiştir. Yörede okunan bu tarz türkülere “Efilo Havaları” da denmesine rağmen “Yüksek Havalar” olarak da isimlendirilmektedir. Böyle denmesini en büyük sebeplerinden birisi de, türkülerin dik seslerde okunmasıdır.

Ordu İli Halk Oyunları

Ordu ve çevresinin halk oyunlarını incelerken Ordu halkını etnolojik açıdan göz önüne almak gerekmektedir. Ordu ve Çevre Halkı:

1877-1878 öncesi ve ’93 Harbi zamanında Gürcistan’dan gelen göç ederek gelen Gürcü ve Kıpçak Türkleri, 1910 ve daha sonrası Selanik’ten yöredeki Rumlar ile mübadele (karşılıklı yer değiştirme) edilen Selanik Türkleri, 1917 öncesi 1. Dünya Savaşı sırasında Rus istilasında göç eden ve geri dönemeyen Artvin, Rize ve Trabzonlular, Tokat’ın ve Sivas’ın Ordu’ya yakın ilçelerinden ve köylerinden göç edip gelenler ile Batum ve Gümüşhane’den gelip yerleşenlerden oluşmaktadır.

Göç edip gelen halk ve yerli halk arasında kendiliğinden oluşan bir kültür alışverişi olmuştur. Buradan da anlaşılacağı gibi Ordu Folkloru; içinde bulunduğu Doğu Karadeniz Bölgesinin ve iç Anadolu Bölgesinin Folklorunu yaşatmaktadır. Tabi ki Ordu yerleşik kültürüyle yoğrulmuş, yöreye özgü bir halk Müziği ve Halk oyunları oluşmuştur.

Sahil Kesimi’nde, Horonlar ve Kol Oyunları – Metelik olarak ta bilinen karşılama türü oyunlar oynanmaktadır. İç Kesimler’de Akkuş, Aybastı, Gölköy ve Mesudiye İlçeleri’nde ise Tokat ve Sivas’ın etkisi bilhassa düğünlerde bu yörelerden müzisyenler getirilmesi sonucu bu ilçelerde Halay türü oyunlara rastlanmaktadır. Bugün bu oyunların (özellikle halay türü) birçoğu unutulmuş ya da artık fazla ilgi görmemektedir.

Aşağıda belirtilen oyunlar bugün hala Ordu’da oynanmaktadır. Bu da gösteriyor ki, Ordu’da yaşayan insanların genel karakterini bu oyunlar (Horon ve Karşılama) yansıtmaktadır.

Yörede oynanan Horonlar kadın ve erkekler tarafından ayrı ayrı oynanmaktadır. Ancak yakın akraba kız ve erkekler birlikte oynamaktadırlar. Bütün horonlarda olduğu gibi oyun, yavaş başlar giderek hızlanır. Kız horonu yalnız kızlar tarafından, Dik Horon - Laz Horonu - Düz Horon - Sık Horon (Sıksara) da yalnız erkekler tarafından oynanır. Oyundan oyuna geçişte “Al Aşağı”, “Aldanma”, “Hop Hop” komutları kullanılır.

Ordu yöresinde oyunlara eşlik eden sazlar: Kemeçe, Davul-Zurna, 1940’lardan itibaren ise kaval ve bağlamada da kullanılmaktadır.

Ordu ili sözlü ve sözsüz halk oyunu ezgi ritimleri sırasıyla şunlardan müteşekkildir. 2/4, 4/4, 5/8, 6/8, 7/8, 7/16, ve 9/8, 9/16 zamanlı basit ve bileşik usullerden oluşmaktadır.

Horon Türünde Oynanan Oyunlar

Horonlar

- a) Gürcü Horonu
- b) Dik Horon
- c) Mısırlı (Mısırlıoğlu) Horonu
- d) Sallama

Karşılama Türü (Kol Oyunları) Oyunlar:

- a) Ordu Karşılması
- b) Ordu'nun Sokakları
- c) Su Sızıyor Sızıyor
- d) Miralay

Her Yerde Oynanan Pıtlık Oyunları

- a) Horonlar: (Mısıroğlu Horonu - Tulum Horonu - Sallama - Nalcı Horonu ve Melet Horonu)
- b) Karşılama Türü (Kol Oyunu) Oyunlar: (Lazutlar - Miralay - Bahçelerde Pırasa)
- c) Halay Karakterinde Oynanan Oyunlar: (Tamzara – Temurağa)
- d) Dinsel Nitelikli Oyunlar: (Semahlar)

Geleneksel Giysi

Kadın Kıyafeti: İçine beyaz renkli keten dokumadan yapılmış gömlek giyilmektedir. Gömlek dik yakalı ve uzun kolludur. Önü bele kadar açık olup gümüş düğmelidir. Önünde her iki tarafta dikişli pili süs vardır. Altına 4 mt. kumaştan yapılmış paçaları bol, ağı yukarıda don giyilir. Elbisenin altından bir karış kadar görünecek tarzda donun paçaları dize kadar çekilir ve çorabın içine sokulur. Ayağa dize kadar çıkan "Yargan Garası" veya "Alaçorap" denilen desenli çorap ile çarık giyilir.

Gömleğin üzerine fistan giyilir. Fistan, belden büzgülü veya serbest pililidir. Kolu, kol evi oyulmadan düz olarak takılmıştır. Uzun kollu olup kol ağzı bilezikli ve kırma süslüdür. Tek düğme ile iliklenmektedir. Devrik yakalı olup üzeri kırma süslüdür. Önü (V) şeklinde açık olup belde tek düğme ile iliklenmektedir. İçinden gömleğin kırmalı kısmı görünür. Arkada ve önde, omuzlarda gelip belde birleşen düz şerit süsler vardır. Boyu, dize kadar olup altından dize kadar çekilen donu bir karış kadar gözüktür. Belden kısmı ve kolları astarlıdır.

Fistanın üstüne işlik giyilir. İşlik fistanın kumaşından olup, rengi değişiktir. Boyu göğüs altındadır. Düz olan önü göğüste (V) şeklinde birleşir. Uzun kollu olup kol ağzı üç parmak eninde bileziklidir. İçi astarlıdır. Önlere, etek etrafına ve ön uça (üçgen şekil verilerek) saten kurdele geçirilmiştir. Önlere, ön uçtaki üçgenin içine, etek etrafına, yanlara, omuza ve kol ağzına renkli ipliklerle nebati motif şeklinde dikiş süsler yapılmıştır. Kol evine ise sarı simli kaytan geçirilmiştir.

Bele çizgili yün kuşak sarılır. Dikdörtgen şeklinde olan bu kuşak çapraz olarak katlanınca kaydırılmış iki üçgen şeklini alır. Üçgenlerin taban kısmını teşkil eden uzun kenarı birkaç kere katlanarak dikilir ve üçgenlerin biri öne, diğeri arkaya gelecek tarzda bele sıkıca sarılır. Bele sarılan bu kuşağın bir kısmı görünecek tarzda üzerine dolama bağlanır. Dolama, beyaz ve yahut da siyah koyunyününden dokunmuş olup dikdörtgen şeklindedir. Dolamanın öne gelen kenarlarına, etek ucuna ve kalça üzerine gelen ek yerine boncuk ve renkli ipliklerle dikiş süsler yapılmıştır. Ayrıca ön etek ucunda, gene aynı malzemelerle yapılmış üçgen şeklinde bir süs vardır. Bazılarının da etrafı saçaklıdır.

Dolamanın, iki kısa kenarı öne gelecek tarzda uzun kenarı bele sarılır ve püsküllü bir bağcık ile üstten bağlanır. Böylece önü, verev olarak hafif açık kalır. Etek uçları ise süsü görülecek tarzda bele sokulur. Gelinlerin belinin, ön kısmına, boncuktan örülmüş para kesesi sokulur. Kesenin altına ise mendil konulur.

Başa, etrafı pullu beyaz renkli çember örtülür. Bu çember, önce katlanarak üçgen yapılır sonra çene altından geçirilerek tepeden bağlanır. Üstüne etrafı boncuk oyalı ikinci bir beyaz çember daha örtülmektedir. Bu da önce katlanarak üçgen yapılır, sonra bu üçgen katlanarak daraltılır ve sivri kısmı arkaya gelmek üzere tepeye konur ve arkaya bağlanır. Boynuna kırmızı kurdeleye dizilmiş altınlar takılmaktadır.

Erkek Kıyafeti: Önce iç gömlek giyilir. Bu gömlek, yerli el tezgâhlarında imâl edilen keten dokumadan yapılır. Parmak yakalı olan gömleğin önü bele kadar açık olup, tek düğme ile iliklenmektedir.

Üzerine entari denilen mintan giyilir. Mintan, beyaz renkli pamuklu kumaştan yapılmaktadır. Hafif dik yakalı olup önden düğmelidir. Uzun kollu ve kol ağzı bileziklidir.

Altına siyah koyunyününden dokunan şayak kumaşından yapılmış zıpka giyilir. Zıpkanın beli uçkurlu olup arkası kırmalar halinde boldur. Paçaları aşağıya doğru daralmaktadır. Zıpkanın yanlarına kendi kumaşından fitil yapılmıştır. Önlerine (pantolondaki ütü yerlerine) ise sarı simli kaytan geçirilmiştir.

Entarinin etek uçları, zıpkanın içine konur ve beldeki uçkur sıkıca bağlanır. Paçaları ise dize kadar çıkan " yargan karası " veya " alaçordup" denilen yün çorabın içine sokulur. Çorabın Pancak denilen püsküllü, iç yana gelecek tarzda diz altından bağlanır. Çarıktan başka çapula denilen bir nevi yemeni giyilebilir. Siyah deriden olan çapulanın burnu sivri olup hafif yukarıya doğru kıvrıktır. Arkası ise kulaklıdır. Bazen (deniz ya da dağ köylerinde) çorabın üzerine yünden örülmüş tozluk takılır. Bele her iki tarafında dörder tane gümüş şapak (gümüştan yassı sallantı süs)olan siyah kayış takılır. Buna Çerkes Kemeri de denir. Kayışın sağ tarafına tabanca, sol tarafına kama sokulur. Arkaya ise yağlık (yağdanlık) takılır.

Entarinin (mintan) üzerine zıpkanın kumaşından yapılmış yelek giyilir. Yeleğin yakası (V) şeklinde olup önü kurvazedir. Önünde iki sıra halinde beşer düğme vardır. Yanlarda ve ayrıca sol göğüs üzerinde birer ilik cep bulunmaktadır. Önü, kurvaze olmayan dört cepli yelekler de vardır. Yeleğin, boyu, bele kadardır.

Yeleğin üzerine, 6-8 sıra zincirden oluşan “ Tombul Köstek” takılır. Bu kösteğin bir ucundaki kanca sağ omzuna biraz altından göğüs üstüne tutturulur. Kösteğin diğer ucundaki saat ise sol üst cebe konulur ve ucundaki köstek eteği cebin üzerinden sarkıtılır.

Yeleğin üzerine gene aynı kumaştan yapılmış aba giyilir. Abanın boyu kalça yarısına kadardır. Haydari yakalı ve uzun kolludur. Önü iliksiz ve düğmesiz olup 3-4 parmak kadar açıktır. Her iki tarafta ve sol göğüs üzerinde, üstten konmuş birer cep vardır. Sırtta ve önlerde, yukardan aşağıya doğru inen ve kendi kumaşından yapılmış fitil gibi bir parça vardır. Etek ucuna ve kol ağzına birer parmak ara ile sarı simli kaytan geçirilmiştir. Cep ağzına ise bir sıra halinde dikilmiştir. Göğüs cebine, boncuktan örülmüş para kesesi konur ve üzerinden biraz sarkıtılır. Abanın üzerine sağ omuzdan sol koltuk altına doğru çapraz olarak hamil takılır. Başa, önceleri fes giyiliyormuş. Sonradan başlık (kabalak) giyilmeye başlanmış. Başlık da zıpkanın kumaşından olup içi, kırmızı bez astarlıdır. Başlığın, ön tarafına ve kaşkol tarzındaki uzantısının uçlarına sarı simli kaytan ile balıksırtı tarzında süsler yapılmıştır. Kaşkol tarzındaki bu bağcık üzerine ayrıca birkaç sıra halinde gene simli kaytan dikilmiştir. Tepesinde, sarı simli püskülü vardır. Başlık, başa giyilip sarılınca, altına dört parmak simli kaytan süs görünür.

14. Doğum Sünnet ve Evlenme Gelenekleri

Düğünler

Evlilik müessesesi, toplumumuzda çok kıymetli bir müessesedir. İl’de de evlilik ve evlenme merasimlerine çok değer verilmektedir. Evlenme dolayısıyla yapılan şenliğe düğün denir.

Toplumsal yapının ve sosyal hayatın değişime uğraması önceleri yapılan birçok göreneğin yok olmasına sebep olmuşsa da hala devam eden gelenek ve görenekler devam etmektedir. Eskiden erken

yaşta evlendirilen kız ve erkekler artık belli bir yaşa gelmeden ve bir iş sahibi olmadan evlendirilmemektedir. En önemlisi de akraba evliliklerinin yapılmamasıdır.

Görücü usulü evlilik, kız kaçırma olayları artık yok olmak üzeredir. Bugün ilde başlık parası diye bir uygulama da kalmamıştır.

Birçok örf ve âdetlerin sergilendiği düğün merasimlerine İlimizde büyük önem verilmektedir.

Düğün öncesi ve düğün sırasındaki başlık, görücü, söz kesme, şerbet içme, nikâh, kına gecesi, düğün, sağdıç, yenge kadın, çeyiz, gelin alma, duvak gibi merhalelerin ayrı bir önemi, sosyal yaşantımızda belli bir geleneği, töresi vardır.

Bugün ilimizde sağdıç ve yenge kadın da başlık parası gibi uygulamadan kalkmıştır. Diğer hususlar ise günümüzde de bütün güzellikleriyle devam etmektedir.

Evlenme, kız isteme, nişan ve düğün merasimleri şeklinde yapılır. Düğünler köy düğünleri, salon düğünleri ya da ikisi de aynı anda yapılabilir.

Erkek evinde veya şehir merkezlerinde salonlarda yapılan düğünlerden bir gece önce kız evinde kına gecesi yapılmaktadır. Kına gecesinde hem kız emde erkek evinde eğlence yapılır. Kız evi erkek evine bohça, erkek evi de kız evi ne kına götürür. Kına gecelerinde kına yakma ve gelin ağlatma töreni yapılır. Kız ağlatma esnasında söylenen kına türküsü:

Çambaşına çıktım da bacım çıram yanmadı
Dört yanıma batkımda bacım kimsem kalmadı
Eyvah da anam eyvah da babam eyvahlar olsun
Küçücük kızım yerime yerime dursun
Sazak yere ev yapma anam o batır gider
Uzak yere kız verme eyvah o yiter gider
Saciyek saciyek de bacım yerden yücedir
Babam evi dedikleri bir bu gecedir

Düğünler, düğün kahyası ve görevlendirilen bir başka kişi öncülüğünde davul, klarnet, kemençe gibi çalgı takımı ile birlikte davetlilerin karşılanması, düğün alanında hazırlanan yerlere oturulması, davetlilerin çalgıcıya bahşiş vermesi, davetlilere başta keşkek olmak üzere yemek ikram edilmesi, mahalli oyunların oynanması, damadın hazırlandığı yerden bir evli, bir bekâr genç (sadiç) tarafından alınıp düğün alanına getirilmesi, başta damat babası ve kardeşleri, enişte, dayı ve diğer akrabaları olmak üzere arkadaşları ve davetlilerden bahşişlerin toplanması, din telkin, dua ve dileklerde bulunulması, gelin almaya gidilmesi, gelin evinde karşılama, halkoyunlarının oynanması, gelin evinde sandık, kapı bahşişlerinin verilmesi, gelinin ve eşyalarının alınması, dönüş, erkek evine varıldığında yeni evliler için kurban kesilmesi gibi bölümlerden oluşmaktadır.

Maniler

Maniler içli, dokunaklı ve duygulu şiirlerdir. İnsanlarımızın başından geçenleri gönülleriyle buluşturup dörtlüklere dökmüşler, bunları eğlencelerinde söyleyerek nesilden nesile aktarmışlardır.

B. TURİZM

Turizm, ilin kalkınmasına büyük katkılar sağlaması beklenen, il için gelecek vadeden önemli bir sektördür.

Ordu, sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerler gözetildiğinde turizmin gelişmesine olanak sağlayacak tüm potansiyele sahiptir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin kapısı konumundaki Ordu, doğal güzellikleri, bitki örtüsü, mavi ve yeşilin kucaklaştığı kıyıları, koy ve kumsalları, hemen kıyı şeridinden başlayan dağları, yükseltilerindeki uçsuz bucaksız ve birbirinden güzel yaylaları ile tarihin yanı sıra kültür ve doğa turizminde de geleceği parlak bir şehirdir. Doğal zenginlikleri, tarihi dokusu, geniş ormanlık alanları, denizi, dereleri, yaylaları ile eşsiz bir coğrafya sunması, kendine özgü yerel yaşam tarzı ve gelenekleri (yayla hayatı, gelenekler ve festivaller), alternatif turizme uygunluğu (doğa turizmi, yayla turizmi, tarıma dayalı turizm, etkinlik turizmi, macera turizmi vb.) il turizminin güçlü olduğu noktaları oluşturmaktadır.

Coğrafi yapıdan ve iklim koşullardan kaynaklanan kısıtlamalar nedeniyle deniz turizmi potansiyelinin sınırlı olması, ilimizde talebi tarih ve doğa turizmine kaydırmaktadır. Kültür ve tarih turizmi ile son yıllarda özellikle eko-turizm alanında ilimizin büyük bir gelişim içinde olduğu görülmektedir. Yörenin dağlar ve ormanlar ile kaplı olması, zengin florası ve sukuneti ziyaretçiler için çekici bir özellik olarak kabul edilmektedir. Ordu ilinin sosyal ve kültürel yapısı, turizmin gelişmesi için de oldukça uygundur.

Turizm pazarında doğaya dayalı turizm olarak tarif edilen eko-turizm, sürdürülebilir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Eko-turizm doğayı ve kültürel kaynakları anlayarak korumayı destekleyen, düşük ziyaretçi etkisi olan ve yerel halka sosyo-ekonomik fayda sağlayan, bozulmamış doğal alanlara çevresel açıdan sorumlu seyahat ve ziyaret olarak tanımlanmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı eko-turizmi; yayla turizmi, ornitoloji (kuş gözleme), foto safari, akarsu sporları (kano - rafting), çiftlik turizmi, botanik (bitki inceleme) turizmi, bisiklet turları, atlı doğa yürüyüşü, kamp-karavan turizmi, mağara turizmi, dağ turizmi ve doğa yürüyüşü gibi başlıklar altında değerlendirmektedir.

Turizm konusunda son yıllarda büyük atılımlar yapma gayreti içerisinde olan Ordu İl'i, yayla turizmi, kamp ve karavan turizmi, su altı dalışı, bisiklet turları, olta balıkçılığı, dağ ve doğa yürüyüşü, foto safari, kuş gözlemciliği, yamaç paraşütü, bitki inceleme, rafting vb. her türlü eko-turizm etkinliğinin yapılabildiği bir il olarak bu alanlarda yatırımlar yapılmasına son derece elverişlidir.

Zengin turizm potansiyeline sahip ilde kıyı turizmi, yayla turizmi, trekking, yamaç paraşütü gibi etkinliklere imkân sağlayacak unsurlar mevcuttur. Yöresel mutfağını tanımak ve Karadeniz'in lezzetli balıklarını tatmak için Ordu mutlaka gezip görülmelidir.

Planlama Bölgesi genelinde turizm potansiyeli ve turistik ürünlerinin birbiri ile entegrasyonun sağlanarak, etkin bir yönetim organizasyonu içerisinde, koruma kullanma ilkelerini gözeterek iktisadi ve toplumsal yaşama katılımı amaçlanmıştır. Aşağıda planlama bölgesinde geliştirilmesi düşünülebilecek temel turizm faaliyetleri eko turizm, kültür turizmi ve doğa turizmi olarak belirlenmiş ve geliştirilebilecek alt faaliyetler ve hizmetler aşağıda sıralanmıştır.

* Yayla Turizmi	* Festival Turizmi
* Deniz Turizmi	* Eko Turizm
* Amatör Balıkçılık	* Rafting
* Doğa yürüyüşleri	* Dağcılık
* Kuş Gözlemciliği	* Mağara Turizmi
* Su altı Dalışı	* Kayak Turizmi
* Kaplıca Turizmi	* Yat ve Kurvaziyer Limanları
* Yamaç Paraşütü	* Kamp - Karavan Turizmi

1. İl'in Önemli Turizm Kaynakları

Arkeolojik ve tarihi ögeler, sit alanları, yörenin kültür/folklor yapısı, doğa sporları, flora ve faunayla ilgili doğal kaynaklar ilin turizm kaynakları olarak sayılabilirler. Önemli doğal, tarihi ve kültürel varlıklarına rağmen, ilin dünya çapında tanınmış bir turizm kaynağı yoktur. Yerli ve yabancı turist çekebilen ilin önemli turizm kaynakları şunlardır:

i. Arkeolojik / Tarihi Kaynaklar

Paşaoğlu Konağı ve Etnografya Müzesi, Fatsa Kalesi, Ünye Kalesi, Yeşilçit Kalesi, Faldaca Kalesi, Meletios Kalesi, Kaleköy Kalesi, İkizce Kalesi, Genççağa Kalesi, Bolaman Kalesi, Haznedaroğlu Konağı, Arıkmusa Yerleşmesi, Cingirt Kayası Yerleşmesi, Eriçok Tepesi, Cotyora (Bozukkale) Antik Kenti, Kaya Mezarları, Yason Burnu Yarımadası, Yason Kilisesi ve Hoynat Adası.

ii. Kültürel / Yerel Yaşam Tarzı

Festival ve Şenlikler, Fındık ve Fındık Kültürü.

iii. Yayla Turizmine Yönelik Kaynaklar

Çambası Yaylası, Keyfalan Yaylası, Perşembe Yaylası, Yeşilce ve Topçam Yaylaları, Argın Yaylası.

iv. Doğa / Manzara / Flora ve Fauna ile İlgili Kaynaklar

Boztepe, Kurul Kayası ve Gaga Gölü.

İl Genelinde İlan Edilmiş Turizm Merkezleri ve Koruma Gelişim Bölgeleri

TURİZM MERKEZİ	TARİH ve KARAR SAYISI
Akkus - Argın Yaylası	20.09.1991 gün ve 20997 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı
Aybastı - Perşembe Yaylası	20.09.1991 gün ve 20997 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı
Aybastı -Toygar - Kabaktepe	08.12.2006 tarih ve 26370 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 20.11.2006 tarih ve 11264 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
Fatsa - Bolaman	28 Mayıs 2009 tarih ve 27241 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 11.05.2009 tarih ve 14996 Bakanlar Kurulu Kararı
Fatsa - Çerkezler	27.02.2007 tarih ve 26447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 22.01.2007 tarih ve 2007/11712 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
Kabadüz-Çambası Yaylası	20 Mayıs 1991 gün ve 20876 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 91/1514 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
Mesudiye - Keyfalan Yaylası	17.02.1995 tarih ve 22205 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 94/6345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı
Mesudiye - Yeşilce - Topçam Yaylaları	11.01.1998 tarih ve 23227 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 98/10496 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

2. İl'in Turizm Altyapısı

Konaklama altyapısının geliştirilmesi, bu alanda çeşitliliğin ve hizmet kalitesinin artırılması turizm sektörü açısından çok büyük önem taşımaktadır.

Günümüzde turizm tesis yatırımı yapmak isteyen birçok yatırımcının tercih ettiği bir il konumunda olan Ordu'da, turizm konaklama tesisi ve nitelikli yatak sayısı bakımından son yıllarda kayda değer bir değişim ve gelişim yaşandığı gözlenmektedir.

Ordu mevcut turizm potansiyeliyle çok da uyumlu olmayan tesis kapasitesine sahiptir. Kentte, bakanlık belgeli 20, belediye belgeli 49 ve yatırım belgeli 6 olmak üzere toplamda 75 konaklama tesisi bulunmaktadır. Bunların dışında turizm işletme belgeli 4 adet lokanta bulunmaktadır. Konaklama tesisleri turizm potansiyelinin altında da olsa çevre illere göre otel ve yatak sayısı incelendiğinde Ordu'nun komşularına göre önde olduğu görülmektedir.

Çevre İllere göre Turizm İşletme Belgeli Otel ve Yatak sayıları

İl	Ordu	Giresun	Samsun	Sinop
Otel sayısı	20	12	15	6
Yatak sayısı	1835	915		514

a. Turizm İşletme Belgeli Tesisler

TESİS TÜRÜ	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
5 Yıldızlı Otel	1	137	274
4 Yıldızlı Otel	4	300	605
3 Yıldızlı Otel	9	357	708
2 Yıldızlı Otel	4	97	194
Özel Tesis	2	32	66
TOPLAM	20	923	1.847

Ordu'da turizm işletme belgeli tesis sayısı 20, toplam yatak sayısı 1.847'dir. Bu tesislerden 4 adedi 2012 yılında hizmete girmiş olup toplam yatak sayıları 548'dir. Yapımı devam eden otellerin tamamlanmasıyla 2.000'in üzerinde nitelikli yatak sayısına ulaşılmış olacaktır.

b. Turizm Yatırım Belgeli Tesisler

TESİS TÜRÜ	TESİS SAYISI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
4 Yıldızlı Otel	2	200	400
3 Yıldızlı Otel	2	88	184
2 Yıldızlı Otel	1	15	30
Butik Otel	2	29	58
Pansiyon	1	75	100
TOPLAM	8	407	772

Ordu'daki konaklama tesisi kapasitesinde 2007'den bu yana %70 oranında artış olmuştur.

*	2007		2008		2009		2010		2011		2012	
Tesis Türü	Oda	Yatak	Oda	Yatak	Oda	Yatak	Oda	Yatak	Oda	Yatak	Oda	Yatak
5 Yıldız	-	-	137	274	137	274	137	274	137	274	137	274
4 Yıldız	118	238	-	-	73	149	161	325	247	497	300	605
3 Yıldız	213	430	292	588	219	444	218	440	355	704	357	708
2 Yıldız	163	330	123	250	117	246	97	194	97	194	97	194
Özel Tesis	18	38	18	38	18	38	32	66	18	38	32	66
GENEL TOPLAM	512	1036	570	1150	564	1151	645	1299	868	1735	923	1.847

Turizm İşletme Belgeli Tesislerin Durumu (2012)

TESİS ADI	YILDIZI	ODA SAYISI	YATAK SAYISI
Yalçın Otel&Resort	5*	137	274
Belde Otel	4*	88	176
Grand Tesk Hotel	4*	73	149
Anemon Ordu Otel	4*	92	186
Balıktaş Otel	4*	47	94
Balıktaş City Otel	3*	60	120
Hampton By Hilton	3*	77	144
Aktuğ Otel	3*	24	48
Cotyora Otel	3*	29	56
Karlıbel Otel Atlıhan	3*	39	78
Royal 52 Otel	3*	40	80
Grand Kuşçalı Otel	3*	23	52
Yalıhan Arı Otel	3*	16	32
Atik Otel	3*	43	86
Difana Otel	2*	26	53
Kumsal Otel	2*	13	26
Otel Dedeevi	2*	31	63
Yahşi Otel	2*	27	52
Karlıbel Otel İkizievler	Özel Tesis	18	38
Sebile Hanım Konağı	Özel Tesis	14	28
TOPLAM		917	1835

c. Konaklama Altyapısının Geliştirilmesi İçin Yapılan Çalışmalar

Çambaşı Yaylası'nda İl Özel İdaresi mülkiyetinde bulunan 16.000 m²'lik arsa, turistik tesis yapımı amacıyla 2011 Mart ayında 49 yıllığına kiralama usulüyle yatırımcıya tahsis edilmiştir. Çambaşı Yaylası'na ayrıca; Ordu Sanayici ve İş Adamları Derneği tarafından 100 yatak kapasiteli otel, Orduspor Kulübü tarafından kamp tesisi, bir iş adamı tarafından tatil köyü ve yine bir girişimci tarafından 15 odalı butik otel kurulması planlanmaktadır.

Boztepe'de ise İl Özel İdaresi'ne ait 10.950 m²'lik arsa, yatırımcıya kiralama usulüyle tahsis edilmiştir. Şenka İnşaat ile yapılan sözleşme çerçevesinde 4 yıldızlı olması planlanan otel inşaatına 2012 Temmuz ayında başlanılmıştır.

d. Seyahat Acenteleri ve Turizm Danışma Büroları

İl'de 19 adet A Grubu seyahat acentesi (8 adedi şube düzeyinde) bulunmaktadır.

İl merkezinde ve Ünye ilçesinde turizm danışma bürosu hizmeti verilmektedir.

ii. Ulaşım Altyapısı

Turizm için büyük öneme sahip olan ulaşım altyapısındaki yetersizliklerin bir bölümü, "Doğu Karadeniz Sahil Yolu Projesi" ile giderilmiştir. Ordu Çevre Yolu'nun ve ilin iç bölgelere ulaşımını kolaylaştıracak olan "Karadeniz-Akdeniz Yolu"nun da tamamlanmasıyla karayolu ulaşımındaki sorunlar önemli ölçüde giderilmiş olacaktır.

KÖYDES Projesi ile il içi ulaşım altyapısında önemli gelişme kaydedilmesine karşın, kırsal alana standart yol ulaşımı hâlen tam olarak sağlanamamıştır. Yayla turizminin geliştirilebilmesi için yaylalara güvenli ve kolay ulaşım imkânlarının sağlanması gerekmektedir.

Özellikle Ordu-Giresun Havalimanı'nın bitirilerek hizmete açılması ve Karadeniz-Akdeniz Yolu'nun tamamlanmasıyla turizm alanında büyük bir gelişim yaşanacağı öngörülmektedir. Karadeniz-Akdeniz Yolu'nun yerli turist sayısında önemli bir artış sağlaması beklenirken, Havalimanı'nın yapılmasıyla yerli ve özellikle yabancı turist sayısında büyük bir artış beklenmektedir.

3. İl'i Ziyaret Eden Turist Sayısı

İl'deki turizm hareketliliğinde genel olarak yerli ziyaretçilerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Konaklama ve gecekalmelerin önemli bir kısmı yerli ziyaretçilere aittir. İlimizi 2012 yılında 241.678 yerli, 15.213 yabancı olmak üzere toplam 256.891 turist ziyaret etmiştir.

İl'e Gelen Yerli – Yabancı Ziyaretçi Sayıları (2011)

BİRİMLER	YERLİ	YABANCI	TOPLAM KİŞİ
Turizm Danışma Bürosuna Gelen Turist	1.182	324	1.506
Müzeyi Ziyaret Eden Turist Sayısı	19.487	158	19.645
Turizm Belgeli Tesislerde Konaklayanlar	97.748	4.633	102.381
Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar	59.332	1.253	60.585
Yason Kilisesini Ziyaret Eden Turist	26.229	2.565	28.794
Deniz Hudut Kapısı Giriş Sayısı	1.287	108	1.395
Boztepe'yi Ziyaret Eden Turist	--	--	--
GENEL TOPLAM	205.265	9.041	214.306

İl'e Gelen Ziyaretçi Sayıları (2009-2012)

Ziyaret Noktaları	2009	2010	2011	2012
Turizm Danışma Bürosuna Gelen Turist	3.719	2.375	1.506	1.600
Müzeyi Ziyaret Eden Turist	14551	18.407	19.645	19.001
Turistik Tesislerde Konaklayanlar	74.085	110.019	102.381	148.966
Belediye Belgeli Tesislerde Konaklayanlar	11.710	26.538	60.585	60.738
Yason Kilisesini Ziyaret Eden Turist	10.649	5.018	28.794	25.751
Deniz Hudut Kapısı Giriş	1.756	4.389	1.395	835
GENEL TOPLAM	116.470	166.746	214.306	256.891

4. Ziyaret Noktaları

i. Çambaşı Kayak Merkezi

Kabadüz İlçesi sınırları içerisinde bulunan turistik öneme sahip Çambaşı Yaylası'nı, ilimizin turizm cazibe merkezlerinden birisi haline getirmek ve Çambaşı Yaylası'nda yıl boyunca sürekli bir turizm hareketliliği sağlamak amacıyla 2010'da Çambaşı Kayak Merkezi yapım çalışmaları başlatılmıştır. Proje kapsamında telesiyej yapımı, kayakevi, otel, helikopter pisti ile idari ve sosyal tesisler bulunmaktadır. 300 m'lik babylift montajı yapılmış, snovtrack alınmıştır. İdare ve hizmet binası ile kafeterya ve sosyal tesisler bitirilmiş ve 1 km uzunluğundaki profesyonel kayak pisti yapımı bitirilerek hizmete açılmıştır. Telesiyej ve diğer tesislerin ihalesi 19 Kasım 2012'de yapılmış olup yer teslimi yapılarak çalışmalara başlanmıştır.

ii. Botanik Bahçesi

Merkez Eskipazar Mevkiisi'nde 116 dönümlük alanda kurulacak olan "Botanik Bahçesi" Karadeniz Bölgesi'nde bir ilk olacaktır. Ağaç ve bitki örtüsünün tanıtılmasına ve bölge turizminin gelişmesine önemli katkı sağlayacaktır. Projenin yaklaşık maliyeti 12,5 milyon TL olup, Projenin ilk ünitesi olan giriş kapısı ve otopark yapımı ile çevre düzenlemesi çalışmaları 2012 yılı Aralık ayında tamamlanmıştır.

Botanik Bahçesi'nin altyapı çalışmalarının yapılması için Valilik, DSİ Bölge Müdürlüğü ve Orman Bölge Müdürlüğü arasında 11 Ocak 2013'te protokol imzalanmıştır. Altyapı ve Sulama Hizmetleri, Peyzaj (sert zeminler-bitkilendirme ve yeşil alanlar), Mimariler (kamelya-kır kahvesi-giriş vb.) ve Donatılar (çöp, aydınlatma, oturma ve oyun donatıları) aşamalarından oluşan projede altyapı çalışmalarına başlanmıştır. Botanik Bahçesi'nin altyapı sisteminin (drenaj, atık su, kanalizasyon, elektrik ve su şebekeleri) tamamlanması için ihtiyaç duyulan 1 milyon TL ödenek gönderilmiş olup 4 milyon TL daha acil ödenek ihtiyacı bulunmaktadır. Projede 1.650 adet değişik türde bitki kullanılması planlanmıştır.

Botanik Bahçesi yapım işinin ihalesi 14 Ocak 2013'te gerçekleştirilmiş olup proje kapsamında Civil Deresi'ne 2 adet köprü, Taşkın Koruma Duvarı ve Botanik Bahçesi Süs Havuzları yapılacak ve Civil Deresi'nden Botanik Bahçesi'ne kontrollü su getirilmesi sağlanacaktır.

iii. Kurul Kalesi Yerleşkesi (Arkeolojik Kazı)

Merkeze 13 km. mesafedeki Bayadı Köyü sınırlarında bulunan sivri bir kaya üzerine kurulmuş antik bir yerleşke alanıdır. Ordu tarih turizminin önemli yerlerinden biri olan Kurul Kalesi'nde kazı çalışmalarına 20.08.2010'da başlanılmıştır. Dönemler halinde yapılan kazı çalışmalarına 2011 ve 2012 yıllarında devam edilmiştir. Arkeolojik kazı çalışmalarında kullanılmak üzere 2012'de "Kazı Evi" hizmete açılmıştır.

Yapılan çalışmalarda dehliz kazısı yapılmış, 250-300 adet merdiven gün ışığına çıkarılmıştır. Kazı esnasında bulunan pişmiş topraktan çatı kiremitleri, duvar örgüsü seramik parçaları incelenmiş ve MÖ. V. ve IV. yy.'da yerleşim yapıldığı tespit edilmiştir. 1.derece arkeolojik SİT alanı olup yapılan çalışmalar ile piknik alanı olarak düzenlenmiştir. Alan içinde tarihi dehliz ve su sarnıcı bulunmaktadır. Gezi parkurları, oturma grupları, seyir terasları yapılarak ışıklandırılmıştır. Mükemmel bir temaşa zirvesidir. 500 m²'lik otoparkı bulunmaktadır.

iv. Sokak Sağıklaştırma Projeleri

Merkez Sıtkı Can Caddesi ve Menekşe Sokak'ta 13 tarihi evin restorasyonu ve sokak düzenleme çalışmaları 30.09.2012'de bitirilmiştir. II. Etap'ta yapılacak olan 19 tarihi evin restorasyonu projesi onaylanmış olup yaklaşık maliyet çalışmasına göre ödeneği geldiğinde uygulama işine başlanacaktır. Toplam proje tutarı 1 milyon 600 bin TL'dir.

Ünye İlçesi Kadılar Yokuşu'nda sokak sağıklaştırma çalışmaları kapsamında başlatılan 8 tarihi evin restorasyon çalışmaları 2013 Ocak ayında tamamlanmıştır. Toplam proje tutarı 1 milyon 100 bin TL'dir.

v. Eskipazar Büyük ve Küçük Hamam Restorasyon İşi

16. yy.'da yapılmış bir eser olan Eskipazar Büyük Hamam'ın onarımı ve çevre düzenlemesi işinin ihalesi 18.09.2012'de yapılmış ve 18.10.2012'de yüklenici firmaya yer teslimi yapılmıştır. İşin bitim süresi 300 iş günüdür.

18. yy'dan kalma tarihi bir yapı olan Eskipazar Küçük Hamam'ın restorasyon, çevre düzenleme, elektrik ve makine projeleri hizmet alım işi ihalesi 06.04.2012'de yapılmıştır. Yüklenici firma tarafından yapının mevcut durumuna göre restorasyon ve restitüsyon projelerinin hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

vi. Ünye Yalı Kilisesi Restorasyonu

19.yy.'ın ikinci yarısında yörede yaşayan Rumlar tarafından ibadet amaçlı yaptırılmıştır. Ünye Belediyesi tarafından yakın zamana kadar düğün salonu ve depo olarak kullanılan Kilise, 2010'a 10 yıllığına Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devredilmiştir. Restorasyon projesi Samsun Bölge Koruma Kurulu tarafından onaylanmıştır. Özel mülkiyete ait 2 parselin kamulaştırmasının yapılması için çalışmalar devam etmektedir. Restorasyonu tamamlandığında Kültür Sanat Merkezi olarak hizmet verecektir.

vii. Fatsa Cıngırt Kayası Kazı Çalışması

Fatsa İlçesi'nde 1. derecede Arkeolojik SİT alanı olan Cıngırt Kaya Yerlekesi'nde, tarihi değerlerin araştırılması amacıyla 2011'de yapılan yüzey araştırması sonucunda ortaya çıkan bulgular doğrultusunda 2012'de kurtarma kazısı çalışmalarına başlanmıştır. 2013'de de kazı çalışmalarına devam edilecektir.

viii. Eski Vali Konağı Kamulaştırması

1800'lü yılların sonunda yapılmış tarihi bir yapı olan ve 1960'lı yıllara kadar Vali Konağı olarak kullanılan Merkez Taşbaşı Mahallesi'nde bulunan tescilli Eski Vali Konağı, 2012'de Kültür ve Turizm Bakanlığı'na gönderilen 397.000 TL ödenek ile kamulaştırılmıştır. Kültür Evi olarak hizmet vermesi planlanmaktadır.

ix. Kahraman Sağra Konağı Restorasyonu

Merkez Selimiye Mahallesi'nde bulunan Kahraman Sağra Konağı'nın kamulaştırma bedeli olarak 356 bin TL ödenmiştir. Restorasyon ve Çevre Düzenleme projesi yapımı işi ihalesi 31.10.2012'de yapılmış ve yüklenici firma tarafından hazırlanan proje Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın inceleme ve onayına sunulmuştur. Bakanlıkça inceleme süreci devam etmektedir.

x. Ünye Saray Hamamı Restorasyonu

1800'lü yıllardan kalma tarihi bir yapı olan Ünye Saray Hamamı, restorasyonunun yapılması için 523 bin TL. ödenek ile kamulaştırılmıştır. Ödenek tahsisi yapıldığında restorasyon proje ihalesi yapılacaktır.

xi. Perşembe İlçesi Citta Slow (Sakin Şehir) Projesi

İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan Cittaslow “Sakin Şehir” anlamında kullanılmaktadır. Cittaslow Ağı, küreselleşmenin şehirlerin dokusunu, sakinlerini ve yaşam tarzını standartlaştırmasını ve yerel özelliklerini ortadan kaldırmasını engellemek için Slow Food hareketinden ortaya çıkmış bir kentler birliğidir. Küreselleşmenin yarattığı homojen mekânlardan biri olmak istemeyen, yerel kimliğini ve özelliklerini koruyarak dünya sahnesinde yer almak isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı bir birliktir. Merkezi İtalya’da bulunan 24 ülkede 154 kentin üye olduğu Türkiye’de Seferihisar’ın öncülüğünü yaptığı kentler birliğinin 51 maddeden oluşan yeterlilik kriterlerini tamamlayan Perşembe İlçesi Citta Slow belgesini almaya hak kazanmıştır. Perşembe ilçesinin yöresel kimliğini koruyarak turizmine hizmet edecek olan proje aynı zamanda yerel kalkınmasına da hizmet edecektir. Destinasyon geliştirmek için Cittaslow, bir araç olarak ekolojik ve gastronomik mirastır.

5. Eko Turizm

Kabakdağ Köyü

Fatsa’ya 9 km mesafede olup, organik tarımla beraber eko turizm çalışması olan tek köydür. 1877 Osmanlı-Rus Savaşı’ndan sonra Batum civarından göç edenler tarafından kurulan köyde 180 hane kayıtlıdır ve 20 ev tescillidir. Köy’de 100’den fazla yöresel yemek çeşidi vardır. Köy, ayrıca organik tarım konusunda da başarılı olmuştur (Bal, yumurta, süt ürünleri, sebze ve meyve). Zengin bitki örtüsü, trekking parkurları, köye özgü yöresel halk oyunları ile turizmde öne çıkmaktadır.

6. Doğal Mekânlar

i. Parklar ve Mesire Alanları

Boztepe: Ordu şehri Boztepe’nin yamaçlarına serilmiştir. Denizden 450 mt. yükseklikte olup, ilimizin tüm güzelliklerini, Karadeniz’in muhteşemliğini Boztepe’den seyretmek doyumsuzdur. Merkez’e 6 km. asfalt yolla ulaşmak mümkündür. Yeme-içme ve dinlenme tesisleri ile ormanlık piknik alanları mevcuttur.

Kurul Kalesi Yerleşkesi: Merkez Bayadı Köyü sınırları içerisinde olup, Merkez’e 13 km. mesafededir. Tarihi yerleşim yeri olup, yapılan çalışmalar ile piknik alanı olarak düzenlenmiştir. Alan içinde tarihi dehliz ve su sarnıcı bulunmaktadır. Ailece piknik yapılabilir. Gezi parkurları, ankesör, oturma grupları, seyir terasları yapılmış olup, ışıklandırılmıştır. Mükemmel bir temaşa zirvesidir.

Kertil Orman İçi Dinlenme Yeri: Akkuş - Niksar Karayolu üzerinde Akkuş’a 1,5 km. mesafede, tamamen gürgen ağaçlarıyla kaplı, deniz seviyesinden 125 mt. yükseklikte bulunan bir mesire yeridir. Su, elektrik ve telefonu mevcuttur.

Gelin Kayası Mesire Yeri: Çamaş İlçe merkezindedir. İlçeye ve Karadeniz’e hâkim bir tepede kurulan mesire ve dinlenme yeridir.

Fatsa Çamlık Mesire Yeri: Fatsa İlçesi Dolunay Mevkii’nde deniz kıyısında, çam ağaçları ile kaplı, lokantası, ailelerin oturabileceği ve her türlü yeme – içme ihtiyacının karşılanabileceği piknik alanı ve mesire yeridir

Şifa Suyu ve Mesire Yeri: Kabataş İlçesi merkezinde bulunan şifalı su kalp- damar, tansiyon, şeker, mide ve böbrek hastalıklarına iyi geldiği rivayet edilmektedir. Suyun bulunduğu yerde ailece piknik yapılabilecek ve dinlenilecek mesire yeri bulunmaktadır.

İteniçi Gezi ve Piknik Yeri: Korgan İlçesi'ne 2 km mesafede, İteniçi Mevkii'nde gürgen ağaçları içerisinde olan nefis birdinlenme ve piknik alanıdır. Piknik alanının yanında bulunan yaz kış aynı soğukluğunu muhafaza eden su buraya ayrı bir özellik ve güzellik vermektedir. Oturma grupları, ihtiyaç yerleri mevcuttur. Her türlü motorlu araç ile ulaşım sağlanabilmektedir

Pösküden Şelalesi ve Mesire Yeri: Kumru İlçesi'ne 6 km mesafede bulunur. Burada pösküden şelaleleri, piknik alanı, balık çiftlikleri ve ihtiyaç yerleri mevcuttur. Ailece görüp gezilecek yerlerdendir. Her türlü motorlu araçla ulaşım sağlanabilir.

Sayacabaşı Orman (Çamlık) Piknik Alanı: Ordu - Sivas karayolu üzerinde Ulubey İlçe sınırlarındadır. Ulubey İlçesi'ne 7 km mesafede bulunan piknik alanında restoran, dağ evi ve ihtiyaçların karşılanabileceği mekânlar bulunmaktadır. Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne bağlıdır.

Astrocumali Uzay Gözlemevi: Ulubey İlçesi'nde Kadıncık Köyü Ahuboğazı Mevkii'nde bulunan ve özel şahıs tarafından işletilen Uzay Gözlem Evi ve Restaurant bulunmaktadır

Asarkaya Kent Ormanı: Ünye İlçesi'ne 4 km. mesafede Ünye-Fatsa Karayolu üzerinde Orman İşletme Müdürlüğü'nce ağaçlandırılmış mesire ve piknik alanıdır. Dokusunda barındırdığı bir çok yaban hayvanı ve bitki çeşidiyle dikkat çekmektedir. Kuş gözlemciliği ve doğa yürüyüşü için idealdir.

Çakırtepe Parkı: Ünye İlçesi'ni kuşbakışı gören parkta iki adet dinlenme tesisi ile yerli ve yabancı turistlerin ihtiyacına cevap vermektedir.

Gökgöl: Gölköy İlçe merkezinde bulunan yerin altından kaynak suyu ile oluşmuş doğal göldür. Suyu sodalı su özelliğindedir. Gölköy Belediye Başkanlığı tarafından çevre düzenlemesi yapılmıştır. Yeme içme yeri ve halkın dinlenmesine olanak verecek şekilde düzenlenerek hizmete açılmıştır.

ii. Yaylalar

Küreselleşen dünyamızda ülkemiz, deniz, kum güneş gibi ilk akla gelen geleneksel turizm çeşidinin dışında, tüketici profiline cevap verebilecek tarih, kültür, sanat, doğal güzellikler ve bunun yanında kitleleri cezbedecek doğa sporlarının her çeşidinin yapılmasına müsait alanlara sahip olması, sıcak ve sevecen insanları ve her mevsimin yaşandığı coğrafi konumuyla eşsiz bir konuma sahiptir.

Doğu Karadeniz Bölgesi, doğal güzellikleri, tarihi değerleri, bitki örtüsü, yükseltilerindeki uçsuz bucaksız ve birbirinden güzel yaylaları ile ülkemiz turizminde önemli bir yer olma özelliğine sahiptir. Özellikle yaylalarımızda ve kırsal kesimde bozulmadan kalmış mimari örnekleri, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden günümüze kadar gelen tarihi eserleri, yüzyıllardır yöre özelliklerini kaybetmeden kalmış ve el değmemiş bakir doğası, buraya yönelen turistik ilginin nedenlerini oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, sosyal etkinlikleri ve doğal güzellikleri ile ön plana çıkan Karadeniz Bölgesi yaylaları, kültürel ve doğal kaynakların titizlikle korunması ön koşulu ile turizm hareketlerinin bu bölgede teşvik edilmesi hedeflenmiştir.

Yörenin dağlık ve ormanlarla kaplı olması, zengin florası ve sakinliği ziyaretçiler için çekici bir özellik olarak kabul edilmektedir.

Ege ve Akdeniz Bölgesi'nde turizmde bilinen kum, güneş ve deniz olgusuna alternatif olarak, yayla turizmi ön plana çıkmaktadır.

İl'in önemli yayla ve obaları ilçeler bazında şunlardır: Akkuş İlçesi'nde Argan ve Gökçebel Yaylaları, Aybastı İlçesi'nde Perşembe Yaylası, Gölköy İlçesi'nde Kozören ve Taşlıçukur Yaylaları, Kabadüz İlçesi'nde Çambaşı Yaylası, Turnalık ve Taşbaşı Obaları, Korgan İlçesi'nde Korgan Yaylası, Kumru İlçesi'nde Düzoba, Sarıçiçek ve Eriçek Yaylaları, Mesudiye İlçesi'nde Taştekné, Cüre, Keyfalan Kızılağaç, Yaylacık, Çukuralan, Üreğil ve Topçam Yaylaları, Zile Obası.

iii. Göller ve Şelaleler

Gaga Gölü: Fatsa İlçesi'nin 10 km. güneyinde Fatsa-Aybastı Karayolu üzerinde 15 dönümlük bir alanı kaplamaktadır. Derinliği 75 mt. olup, gölde dört çeşit balık vardır. Dinlenme ve mesire alanıdır, gölde balık bulunmaktadır. Özel Çevre Koruma Bölgesi olarak ilan edilmiş olup, bölgenin tamamı 80 dönümdür.

Ulugöl Tabiat Parkı: Gökçöy ilçe sınırları içinde yer alan Ordu Merkez'e 74 km. ve Gökçöy Merkez'e 14 km mesafede bulunan krater gölüdür. 26,5 hektar büyüklüğündeki alan tabiat parkıdır. Doğal yapısı itibarı ile yüksek peyzaj değerine sahiptir. Özellikle güz mevsiminde yaprakların sararmasıyla oluşan renk armonisi görenleri büyülemektedir. Alan içerisinde üç adet heyelan set gölü bulunmakta olup göllerden birisi büyük diğer ikisi ise sazlıkla kaplı küçük yapıda göllerdir. Büyük gölde Abant Alası türü balık yaşamaktadır. Balık avcılığına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.500-2.000 kişi'dir.

Gökgöl: Gökçöy İlçe merkezinde bulunan yerin altından kaynayan su ile oluşmuş doğal göldür. Suyu sodalıdır. Gökçöy Belediye Başkanlığı tarafından çevre düzenlemesi yapılmıştır. Yeme içme yeri ve halkın dinlenmesine olanak verecek şekilde düzenlenerek hizmete açılmıştır.

Küpkaya Kanyonu: Ulubey İlçesi Kardeşler Köyü'nde bulunmaktadır. Ordu'ya 32 km., Ulubey İlçesi'ne 9 km. mesafededir. Küçük ama ilin en güzel kanyonudur. Balık tutmak, kano sporu yapmak ve balık tutmak için idealdir. Kanyon yakınlarında ailece piknik yapılabilir, kamp yapmaya müsait yerleri bulunmaktadır. Her türlü motorlu araçla ulaşım sağlanabilir.

Karaoluk (Çiseli) Şelalesi: Merkez Karaoluk Köyü sınırları içerisinde. Doğal güzelliği ile doğa harikası bir göl olan Karaoluk (Çiseli) Şelalesi il turizmi açısından cazibe noktalarından birisidir.

Pösküden Şelalesi ve Mesire Yeri: Kumru İlçesi'ne 6 km. mesafede bulunur. Burada pösküden şelaleleri, piknik alanı, balık çiftlikleri, ihtiyaç yerleri bulunmaktadır. Ailece görüp gezilecek yerlerimizdendir. Her türlü motorlu araçla ulaşım sağlanabilir.

Kurşunçal Ormanları ve Şelalesi: Perşembe İlçesi Selimiye Köyü sınırları içinde ve çok büyük alanı kaplayan Kurşunçal ormanları ve içinde bulunan kurşunçal şelalesi, ilimizin en önemli şelalelerindendir. Şelalenin toplam yüksekliği 100 mt. kadardır. Orman turizmi için başlı başına bir potansiyeldir. Kamp, treking ve diğer doğa sporları için uygundur.

Kapılı (Cıngırt) ve Kazankaya Şelaleleri: Çaybaşı İlçe sınırları içerisinde bulunan şelalelerdir. Doğal güzellikleri bakımından görülmeye değerdir. Doğal gezi parkuru konumundadır.

Hatıpli Şelalesi: Fatsa İlçesi Hatıpli Belde Belediyesi sınırları içerisinde bulunan doğal şelaledir. Gezi amaçlı olarak patika yolla ulaşım sağlanmaktadır. Şelalenin uzaklığı Fatsa İlçe merkezine 20 km'dir.

Ohtamış Şelalesi: Ordu-Ulubey Karayolu'ndan 23 km. gidilerek Ulubey İlçesi'ne gelinir. Karakoca-Elmaçukuru-Akoluk güzergâhı takip edilerek Ohtamış Sapağı'na varılır. Buradan Ohtamış Köyü'ne dönülür. Yaklaşık 2 km. gidildikten sonra Ohtamış Şelalesi'ne ulaşılır. Ulaşım son derece kolay olup yol asfalttır. Ohtamış Şelalesi 30 mt. yüksekliği ile Karadeniz'in en yüksek şelalesidir. Görülmesi gereken bir doğa harikasıdır. Dinlenmek, yüzmek ve kamp yapmak için çok uygundur.

iv. Kıyı Turizmi ve Plajlar

Çaka Kumsalı ve Mesire Yeri: Perşembe İlçesi'nin en doğal köşelerinden biri olan Çaka Kumsalı Hoynat Adası yakınındadır. Ekolojik kirlilikten uzak kalmış nadir plajlardandır. Çaka Beyaz Kum Plajı'nda her türlü ihtiyaca cevap verecek tesisler bulunmaktadır.

Belicesu: Perşembe İlçesi'nin en batı noktasında bulunur. Kıyısı çok görkemlidir. Kumsalı küçük olması yanında kamp yapmaya müsaittir. Yeme içme yeri ve kır kahvesi bulunmaktadır.

Mavi Dünya Plaj - Restaurant: Gülyalı İlçesi Tepealtı Mevkii'nde bulunan Mavi Dünya Plaj işletmesi iki restaurant, soyunma kabinleri, kamelyaları ile hem yazın hem de kışın hizmet vermektedir.

Aktaş Plajı: Perşembe İlçesi'ne 1 km. mesafede Perşembe Tüneli'nin hemen yanında bulunur. Plajı küçük ama temizdir. Her yıl Mayıs ayının 20'sinde (Mayıs Yedisi) burada deniz şenliği olan Mayıs Yedisi günü düzenlenir.

Efirli Plajı: Perşembe İlçesi'nin doğusunda bulunan Efirli Plajı, uzun yıllardan beri ilin önemli tatil yerlerinden biridir. Kamuya ait tatil kamp yerleri ile bilinen Efirli Plajı'nda yaz aylarında yeme- içme yerleri, müzik, eğlence mekânları hizmet vermektedir. Plajda gözetleme kulesi, cankurtaran ve atlama iskelesi bulunur.

Uzunkum Plajı: Ünye İlçesi'ne 3 km. mesafede bulunan uzunkum plajı üzerinde birçok otel, motel, pansiyon ve kamp alanları bulunmaktadır.

Gölevi: Ünye İlçesi'nin 8 km. batısında yer alır. Plaj, pansiyon ve yeme içme yerleri mevcuttur.

Ordu ili Ünye'den başlayarak Gülyalı'ya kadar tüm sahil şeridinde küçük büyük plajlar ve kumsallar mevcuttur. Bu plaj ve kumsalların çoğunda yeme içme ve ihtiyacı karşılayacak tesisler bulunmaktadır. Bu tesislerin çoğunda yöresel yemekleri bulmak mümkündür.

v. Orman içi Dinlenme Alanları

Yorozkent Ormanı

Merkez Saraycık Beldesi sınırları içerisinde bulunan orman, Merkez'e 20 km. mesafededir. Yolum büyük bir kısmı asfalt, geri kalan kısmı stabilize olup zengin ormanları, seyir terası ile ünlüdür. Av ve yaban hayatı zengindir. Flora ve fauna bakımından zengin olup, kent ormanında gezi piknik için gereken tüm düzenlemeler Çevre ve Orman Müdürlüğü'nce yapılmıştır.

Çınarsuyu Tabiat Parkı

Ünye Sahil Köyü üzerinde, Ordu Merkez'e 87 km., Ünye'ye 7 km. olan ve Samsun asfaltı üzerinde 11 ha. alanda kurulmuş olan bir yerdir. Çınarsuyu Mesire Yeri 11.07.2011 tarih ve 903 sayılı Çevre ve Orman Bakanı Olurları ile Çınarsuyu Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir.

Mevcut Tesis Durumu: Kır Gazinosu, Fırın, Büfe, 32 yatak kapatiseli 8 Bungalow (Finlandiya evi, 2 katlı) , 70 çadır kapasitesi, piknik alanları, çocuk oyun alanları, WC'ler, bulaşık yıkama tesisleri, duşlar, Su deposu, İdari Bina ve Giriş Ünitesinden oluşmaktadır. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 5.000 – 7.000 kişi'dir

Ulugöl Tabiat Parkı

Gölköy ilçe sınırları içinde yer alan Ordu Merkez'e 74 km. ve Gölköy Merkez'e 14 km uzaklıkta bulunmaktadır. Ulugöl Mesire Yeri 07.09.2009 tarih ve 365 sayılı Çevre ve Orman Bakanı Olurları ile Ulugöl Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. Balık avcılığına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.500-2.000 kişi'dir.

Sayacabaşı Mesire Yeri

Ulubey İlçesi Sayaca Köyünde, Ordu Merkez'e 25 km., Ulubey İlçesi'ne 7 km. Gürgentepe asfaltı üzerinde bulunan A tipi mesire alanıdır.

Mevcut Tesis Durumu: Kır gazinosu, 2 yağmur barınağı, 1 Ocak başı, Kamelya, 1 Villa tipi Bungalow, Fırın, Otopark, 2 adet Çocuk oyun alanı, çeşme, 115 Piknik Masası, 3+3 WC 'den oluşmaktadır. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.500 - 2.000 kişi'dir.

Savah Çimeni Mesire Yeri

Mesudiye Çavdar Köyü (Köykent Projesi) Mevkii'nde, Ordu Merkez'e 134 km., Mesudiye İlçesi'ne 19 km. ve Koyulhisar Yolu'na 16 km. mesafede bulunan 20 ha.'lık alanda kurulmuş olan B tipi bir mesire yeridir.

Mevcut Tesis Durumu: 1 kamelya, 2 çeşme, büfe, basketbol sahası, voleybol sahası, bulaşık yıkama tesisi, piknik üniteleri, wc ve çocuk oyun alanı mevcuttur. Köy tüzel kişiliği eliyle işletilmektedir. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 200-300 kişi'dir.

Ortadağ Mesire Yeri ve Av Turizmi Sahası

Mesudiye İlçesi Ortadağ Köyü, Taştekné Yaylası'nda bulunan, Ordu Merkez'e 144 km. ve Mesudiye İlçesi'ne 29 km.'lik mesafede mesafede yer alan B tipi bir mesire yeridir.

Mevcut Tesis Durumu: 3 kamelya, 2 çeşme, büfe, 20 piknik masası otopark, çocuk oyun alanları, WC ve piknik üniteleri mevcuttur. Türkköyü, Çardaklı Köyü ve Kışlaçık Köyü tüzel kişilikleri eliyle işletilmektedir. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 200-300 kişi'dir.

Kabaktepe Mesire Yeri

Aybastı Tokat Karayolu üzerinde yer alan, Ordu Merkez'e 115 km ve Aybastı İlçesi'ne 11 km mesafede bulunan A Tipi bir mesire yeridir.

Mevcut Tesis Durumu: 3 Kamelya, Çocuk oyun alanı, su deposu, 2 adet Ahşap çeşme, Piknik üniteleri, 1 adet Bulaşık yıkama ünitesi, Büfe, 10 Piknik ızgara, 40 Piknik masası, 3+3 WC'dir. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.500-2.000 kişi'dir.

İteniçi Mesire Yeri

Korgan ilçe sınırları içinde yer alan Ordu Merkez'e 118 km. ve Korgan Merkez'e 23 km. uzaklıkta Yayla civarında yer alan A tipi bir mesire yeridir.

Mevcut Tesis Durumu: 3 Kamelya, Çocuk oyun alanı, Su deposu, 2 adet ahşap çeşme, Bulaşık yıkama ünitesi, Büfe, 10 Piknik ızgara, 40 Piknik masası, 3+3 WC'dir. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.000 kişi'dir.

Küçük Kertil Mesire Yeri

Akkuş ilçe sınırları içinde yer alan Ordu Merkez'e 135 km. ve Akkuş Merkez'e 1.5 km uzaklıkta bulunan B tipi bir mesire yeridir.

Mevcut Tesis Durumu: 3 Kamelya, Su deposu, 2 adet Ahşap çeşme, Bulaşık yıkama ünitesi, 10 Piknik ızgara, Kır Gazinosu, 1 WC olup, yıllık ziyaretçi potansiyeli 1.000 kişi'dir.

Emine Pınarı Mesire Yeri

Kabadüz İlçesi Yokuşdibi Belediyesi sınırları içinde yer alan Ordu Merkez'e 33 km., Kabadüz Merkez'e 15 km. ve Yokuşdibi Belediyesi'ne 5 km. uzaklıkta bulunan A tipi mesire yeridir. Yıllık ziyaretçi potansiyeli 3.000-5.000 kişi'dir.

vi. Kaplıcalar - Akarsular - Mağaralar

Kaplıcalar: İl'de şifalı sular içerisinde en önemlisi Fatsa İlçesi'ndeki Sarmaşık Kaplıcaları'dır. Fatsa'nın doğusundaki Bolaman Çayı'ndan sonra 10 km'lik stabilize yolla ulaşılan Ordu İl Özel İdaresi'ne ait 85 oda, 236 yataklı bir tesis ile hamam ve sıra banyolar bulunmaktadır. Suyu berrak ve kokusuz ve hafif milki lezzetinde, 47°C derece sıcaklıktaki suyun 1 litresi bileşiminde 0,731 gr. Hamizi kibrit, 0,1755 gr. klorür dö sodyu 0,253 gr. kalsiyum humuzu, 0,005 gr. silis ve 1,433 gr yeluse özünün bulunduğu tespit edilmiştir.

Çermik: Gököy ilçe merkezinin 500 mt. kadar güneyinde bulunan Çermik Gölü'nün suyu maden suyu özelliğindedir. Böbrek hastalarına tavsiye edilmektedir.

Uludere Acısuyu: Korgan İlçesi'ne 8 km. mesafede, Çitlice Köyü Uludere Mevkii'nde bulunmaktadır. Romatizma, mide ve safra kesesi hastalıklarına iyi geldiği söylenmektedir. Her türlü motorlu taşıtla ulaşım sağlanabilmektedir.

Ayrıca, Şihman Köyü yakınlarında bulunan **Şihman İçmesi** içimi hoş doğal bir sodadır. Sindirim ve idrar yolu hasatlıklarına faydalıdır. Ek olarak, Akkuş İlçesi'nde böbrek, karaciğer, mide ve bağırsak hastalıklarına iyi gelen **Eşemen İçmeleri** diğer şifalı su kaynaklarındandır.

Akarsular: İl'deki akarsuların kaynağı sahile paralel uzanan dağlardır. İl sınırları içerisinde küçükü büyüklü onlarca ırmak ve dere bulunmaktadır. İl'in yüksek kesimlerinde bu ırmaklarda alabalık tesisleri kurulmuştur.

Melet Irmağı: İl'in ana akarsuyu olup, 161 km uzunluğundadır. Karadeniz Bölgesi'nin Orta ve Doğu bölümleri arasında doğal bir sınır oluşturur. Yüksek kotlarda doğu-batı doğrultusunda akan Melet Irmağı, Mesudiye İlçe Merkezi'nin de içinde yer aldığı çöküntü alanının batısında kuzeye yönelir. Bu kesimde ormanlarla kaplı dağlık alandan geçerek dar ve derin bir vadide akar ve ilin doğusunda belirgin olmayan bir delta oluşturarak Karadeniz'e dökülür. Kar ve yağmur suları ile beslenen Melet Irmağı'nın yıllık ortalama debisi 29 m³/s 'dir. Su seviyesinin en düşük olduğu Eylül ayında 6,89m³/s' ye kadar iner.

Boztepe Köyü Akçaova Deresi: Ulubey İlçesi'nin kuzeybatısında Kurşunçalı Mevkii'nden doğar. Güneybatı ve kuzeydoğu doğrultusunda akar ve ilin 7 km. batısında Karadeniz'e ulaşır.

İl sınırları içerisinde küçük büyüklü 57 dere bulunmaktadır Ordu halkı suyun önemini ve derelere olan sevgilerini türkülerine yansıtmışlardır.

vii. Mağaralar

Yazkonağı Mağarası: Ünye İlçesi'nin güneyinde Karagöl Mahallesi sınırları içerisinde birbirine 150-200 m. mesafede bulunan iki adet mağaradan oluşmaktadır. Mağara Ünye'den 4 km. mesafede olup, motorlu araçlarla ulaşım sağlanabilmektedir. Birbirine bağlı iki mağara ve üç koldan meydana gelmektedir. Dar ve uzun galerilerden oluşmuştur. Tabanları yer yer blok, çakıl ve kum oluşumundadır. Damla taşı oluşumu azdır fakat mağarada bulunan ve sürekli akışı olan yer altı deresi, bu derenin oluşturduğu küçük gölcükler, 25 mt. düşüş yapan iki şelale ile turizm amaçlı kullanıma elverişlidir. Turizme kazandırılma çalışmaları devam etmektedir.

Çınarcık Mağaraları (I-II-III) : Ünye İlçesi'nin 20 km. güneydoğusunda Çınarcık ve Korkulu Köyleri arasında yer alır. Ünye-Tekiraz Kasaba Yolu'ndan gidilmektedir. Dikey gelişmiş, düden konumlu bir mağaradır.

Dambalı Mağarası (Maden Galerisi) : İkizce İlçesi'nin 3 km. güneybatısında Kurtköy sınırları içindedir. Dambalı volkanik kayalarda maden çıkarımı açılmış yapay bir galeridir.

Boğazcık (Bahçeköy) Mağarası: Perşembe İlçesi Boğazcık Köyü Bahçeköy Mahallesi'nde bulunan mağara, mağara turizmi adına önemli bir yer teşkil etmektedir. Çaka Mahallesi'nden güneye ayrılan stabilize yoldan mağaraya ulaşılır. Yatay olarak gelişmiş, başlangıçta kaynak, daha sonra geçit konumu almış, fosil bir mağara olup 300 mt. derinliğe sahiptir. Girişi geniştir ve birkaç metre aşağıya inildiğinde 50 kişinin rahatça oturabileceği bir hol mevcuttur. Mağara içinde genç sayılabilecek sarkıt ve dikitler oldukça ilgi çekicidir. Ulaşımının kolay olması ve kendine has özellikleri nedeniyle turizme açılacak konumdadır.

Yaylacık Mağarası: Kumru İlçesi Akseki Köyü'ndedir. Yatay olarak gelişmiş geçit konumunda, fosil-yarı aktif bir mağaradır.

Patlaksu Mağarası: Kumru İlçesi Ballık Köyü'ndedir. Yatay olarak gelişmiş, kaynak konumlu, aktif bir mağaradır. Yaz ve kış aylarında sürekli akışı olan yer altı deresi nedeniyle sulama amacıyla kullanılabilir.

viii. Kentsel SİT Alanları

Adı	SİT Derecesi		Yeri
Ordu- Merkez	Kentsel Sit		ORDU
Ünye	Kentsel Sit		Ünye/ORDU

Tarihi - Arkeolojik SİT

Adı	SİT Derecesi	Yeri
Bolaman Bucağı	2. derece Arkeolojik Sit	Fatsa
Kale	1. derece Arkeolojik Sit	Fatsa
Yapraklı Köyü	2. derece Arkeolojik Sit	Fatsa
Kale	1. derece Arkeolojik Sit	Fatsa
Gençağa Kalesi	1. derece Arkeolojik Sit	İkizce
Bozukkale	-	Merkez
Cotyora Antik	2. derece Arkeolojik Sit	Merkez
Melatis Kalesi	1. derece Arkeolojik Sit	Mesudiye
Faldaca Kalesi	1. derece Arkeolojik Sit	Mesudiye
Arukmusa Yerleşmesi	1. derece Arkeolojik Sit	Mesudiye
Eriçok Tepesi	1. derece Arkeolojik Sit	Mesudiye
Kaleköy Kalesi	1. derece Arkeolojik Sit	Mesudiye
Kurul Kayası	1. derece Arkeolojik Sit	Merkez
Tarihi Mezarlık	-	Perşembe
Kilise	2. derece Arkeolojik Sit	Perşembe
Çakmaklı Kalesi	1. derece Arkeolojik Sit	Ünye

Doğal Sit

Adı	SİT Derecesi	Yeri
Bolaman Bucağı	2. derece Doğal Sit	Fatsa
Gençağa Kalesi	1. derece Doğal Sit	İkizce
Kurul Kayası	1. derece Doğal Sit	ORDU-Merkez
Kilise (Yason Burnu)	2. derece Doğal Sit	Perşembe
Gaga Gölü	1. ve 3. derece Doğal Sit	Fatsa

İl genelinde Dünya Kültür ve Tabiat Mirasının Korunması Sözleşmesi'nde yer alan ve "Kültürel Miras" ve "Doğal Miras" statüsü verilen kültürel, tarihi ve doğal alanlar kültürel miras kapsamına giren alanlar bulunmaktadır. Bunlar bulundukları ilçeler bazında sıralanacak olursa; Merkez İlçe'de Büyük Hamam Eskipazar Köyü, Küçük Hamam Eskipazar Köyü, Cami Eskipazar Köyü, Hazire Eskipazar Köyü, Çeşme, Çeşme Kirazlıman Mah., Çeşme Saray Mah., Hamam Düz Mah., Köprü, Hamam Selimiye Mah., Kilise Düz Mah., Cami Saray Mah., Kilise Taşbaşı Mah., Cami Aziziye Mah., Kurul Kayası Bayadı Köyü, Türbe Kalıntısı Kale Köyü, Kaya Mezarları Büben Köyü, Kaya Mezarları Delikkaya Köyü, Hazire Efirlı Köyü, Mesudiye İlçesi'nde Kaya Mezarları Konacık Köyü, Kaya Mezarları Eskipazar Köyü, Kaya Mezarları Kale Köyü, Kilise Kışla Mah., Perşembe İlçesi'nde Yason Kilisesi Çaytepe Köyü, Ünye İlçesi'nde Şadırvan Tekkiraz, Aybastı İlçesi'nde Kaya Mezarı Esenli Mahallesi, Eski Değirmen Karamanlı Mahallesi, Eski Yapı Esenli Mahallesi, Büyük ve Küçük Hamam Sefalık Köyü.

Doğal Miras Kapsamına Giren Alanlar

MERKEZ

Kurul Kayası 1. derece doğal Sit

FATSA

Bolaman Bucağı 2. derece doğal Sit

Gaga Gölü 1. ve 3. derece doğal Sit

İKİZCE

Gençağa Kalesi 1. derece doğal Sit

PERŞEMBE

Kilise (Yason Burnu) 2. derece doğal Sit

7. Kültür Turizmi

i. Eski Yerleşimler

Cotyora (Bozukkale): İl'in ilk kuruluş yeri olarak bilinen Cotyora (Kod Türkleri'nin yurdu - Kod Yurdu) halk arasında Bozukkale, yapılan araştırmalara göre Bizanslılar tarafından XI. yy'da yapılan küçük bir gözetleme kulesi olduğu anlaşılmıştır. Ordu-Samsun Karayolu  zerinde Merkez'e 2 km mesafede deniz kenarındadır. 2. derece arkeolojik SÜT alanı olarak tescillidir.

Kurul Kayaşı Yerleşmesi: Merkez'e 13 km. mesafedeki Bayadı Köyü sınırlarında bulunan sivri bir kaya üzerine kurulmuş antik bir yerleşme alanıdır. Yapılan çalışmalarda dehliz kazısı yapılmış 250 – 300 adet merdiven gün ışığına çıkarılmıştır. Kaya üzerinde piknik alanları mevcuttur. Kazı esnasında bulunan pişmiş topraktan çatı kiremitleri, duvar örgüsü seramik parçaları incelenmiş M . V ve IV. yy'da yerleşme yapıldığı tespit edilmiştir.

Cıng rt Kayaşı Yerleşmesi: Fatsall esi Yapraklı Köyü sınırları içerisinde yer alır. Kaya blokları üzerine kurulmuş antik yerleşmedir. Yerleşmede bir dehliz, kaya mezarları, nişler, duvar kalıntıları ile çanak çömlek parçaları bulunmaktadır

Arıkmusa Yerleşmesi: Mesudiye İlçesi, Arıkmusa Köyü sınırları içinde bulunan yüksek kayalıklar üzerinde kurulmuş bir yerleşimdir. Ana kayaya oyulmuş iki adet dehliz günümüze kadar gelmiştir. Ayrıca, gözetleme odaları mevcuttur. 2000 yıllıktır.

Yasonburnu Yarımadası: Perşembe İlçe merkezine 15km. ve il merkezine 28 km. mesafede  aytepe Köyü sınırları içindedir. Yasonburnu üzerinde 1869'da yapılmış bir kilise mevcuttur. Ordu Valiliği- l  zel İdaresi ve İl Kültür Turizm Müdürlüğü tarafından Kilise'nin onarımı ve  evre düzenlemesi yaptırılmıştır. Turizm potansiyeli açısından ilin en önemli merkezlerinden biridir. Her yıl ortalama 80.000 yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilmektedir.

Hoynat Adası: Perşembe İlçesi'nin en önemli tarihi unsurlarından biridir. Ramazan Köyü sınırları içerisinde Hoynat Tüneli'nin hemen yanındadır. Eskiden gemicilerin depo ve sığınak olarak kullandıkları tahmin edilmektedir.  zerinde sur kalıntısı bulunur. Martı ve karabatak kuşlarının yaşadığı bir kuş cennetidir. Tepeli Karabataklar'ın ülkemizde de yuva yaptıkları tek yerdir.

ii. Ahşap Camiler

Laleli Cami: İkizce İlçesi'nde bulunan ahşap olan Cami'de kullanılan kereste, bölge iklimine dayanıklı olan pelit ağacından yapılmıştır. Cami'nin 400-450 yıl önce yapıldığı kullanılan ağaçların üzerinde yapılan incelemelerden anlaşılmıştır. Cami'nin en önemli özelliği ahşap kabartma motiflerle süslü giriş kapısıdır. Her iki kapı kanadında altta dairesel bir motif, üstte ağaç motifleri, en üstte laleler yer almaktadır.

Çayır Cami: Çaybaşı İlçesi  ayır Mahallesi'nde bulunan iki katlı ahşap ev görünümünde olan Cami'de kullanılan tahtalar tamamen 5 cm. kalınlığında ve birbirine giyme tekniğiyle yapılmıştır. Doğu Karadeniz Bölgesi tipik ahşap camilerinden orijinal güzel örneklerinden biridir.

Yenicuma Ahşap Camisi: Çaybaşı İlçesi Yenicuma Mahallesi'nde yer alan cami iki katlı olup; camide kullanılan tahtalar tamamen 5 cm. kalınlığında ve birbirine giyme tekniğiyle yapılmıştır.

iii. Kaya Mezarları

B ben Kaya Mezarları: Merkez'e bağlı (Zafer Köyü) değişik ve ilginç görünüme sahiptir. B ben Köyü sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Delikkaya Kaya Mezarları: Merkez'e 10 km mesafedeki Delikkaya Köyü sınırları içerisinde bulunur. Tek odalı, s tunsuz ve alınlıklı ve çift sütunlu girişe sahip, 3 kaya mezarı mevcuttur.

Kaleköy Kalesi Kaya Mezarları: Ünye İlçe Merkezi'nin 7 km. batısında Kale Köyü'nde bulunmaktadır. Kalenin etek kısmı oyularak yapılmıştır. Girişi antik Grek tapınaklarındaki gibi alınlık formunda düzenlenmiş, yanları iç bükeydir kavislidir, iç kısımlarına freskler bulunmaktadır. Helenistik döneme ait vadi boyunca birçok mezara rastlanır.

Tozkoparan Kaya Mezarları: Ünye İlçe Merkezi'ne 5 km. uzaklıkta Gürpınar Köyü'nde bulunmaktadır. Mezar girişi büyük yuvarlak kemerli ve derin iniş vardır, buradan içiçe iki odaya geçilmektedir.

Dikenlice Kaya Mezarları: Gürgentepe İlçesi Dikenlice Köyü'nde bulunur. Kayalıklara oyulmuş 9 adet kaya mezarı bulunmaktadır. Mezarlar tek odalı olup içerisinde ölünün konulduğu klineler (seki) vardır.

Mesudiye İlçesi Kaya Mezarları: İl'de en çok kaya mezarı Mesudiye İlçesi'nde bulunmaktadır. Mesudiye Konacık Köyü'nde 2, Kale Köyü'nde 1, Eski Köy'de 2, Bakır Köy'de 1, Çavdar Köyü'nde 2, Erik Köyü'nde 6 ve Alanköy'de 4 adet kaya mezarı bulunduğu tespit edilmiştir. Çift ve tek sütunlu çeşitleri ile görülmeye değerdir.

Kıranyağmur Köyü Kaya Mezarları: Ulubey İlçesi sınırları içinde bulunan 8 adet kaya mezarıdır. Bunlar da diğer kaya mezarları gibi sadedir. Tek odalı ve yüksek kayalar üzerine oyulmuşlardır.

Sırma (Kadavat) Kaya Mezarı: Ünye İlçesi'ne 20 km uzaklıkta, Tekkiraz Beldesi Sırma-Kadavat Mahallesi'nde bulunan kaya mezarı tam olarak tarihi bilinmemekle beraber Helenistik Dönem'e ait olduğu sanılmaktadır. Bu mezarlar anıtsal büyüklüktedir.

Çubuklu Kaya Mezarı- A.Kızılın Kaya Mezarı, Kardeşler köyü Kaya Mezarı-Ulubey

iv. Kaleler

Ünye Kalesi: Ünye İlçesi'nde Ünye-Niksar Karayolu'nun 7. km'de yolun solunda kalan, bir tepenin üzerinde kurulu, ilçenin 5 km. güney doğusunda, 2500 yıllık bir kaledir. Kale Köyü sınırları içindedir.

Jeologların görüşü; göre kale çok eski çağlarda yanardağ olduğu ve orta çağda insanları sönmüş volkan üzerine kaleyi inşa ettiği yönündedir. Yalçın dik yamaçlar üzerine kurulan duvarlar ve sutreler hala yeniliğini korumakta. Turistlerin ilgisini çekmektedir. Kale çevre yüzeyine göre çok yüksek olduğu için XI-XII. yy.'larda müstahkem mevki olarak kullanılmıştır. Kapısı 5 mt. yüksekliğinde olup, incelemeler bu kapının II. Midridat zamanında yapıldığı ihtimalini kuvvetlendirir mahiyettedir.

Kale girişi güney-doğudadır, bu cephede yerden 10mt. yüksekliğinde, genişliği 3 mt. ve yüksekliği 2 mt. Tetrasil bir kaya mezarı bulunmaktadır. Mezarın üçgen kalınlığının her üç noktasında birer kabartma kartal bulunmakta, sağ uçtaki kabartma iyi korunmuş durumdadır.

Zirveye yakın bölgede 45 derece meyille kuzey batı yönünde iki adet dehliz ve bir sarnıç bulunmaktadır.

Göller Köyü Kalesi: Çatalpınar İlçesi Göller Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Çevreye hâkim kayalıklar üzerinde kurulmuş olup, sur kalıntıları, sarnıç ve yerleşim izlerine rastlanılmaktadır.

Kaleköy Kalesi: Mesudiye İlçesi'ne 6 km. mesafede bulunan Kaleköy sınırlarında bulunur. Üç kümbet kalıntısı ve kaya mezarları vardır. 14. yy.'da yapıldığı bilinmekte olup, eski mezar taşları mevcuttur. Büyük sur duvarları, kümbet kalıntıları ve tarihi mezarlardan oluşan kalıntılar bulunmaktadır

Meletios (Yastura) Kalesi: Mesudiye İlçesi'ne 15 km. uzaklıkta Yeşilçit Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Yeşilçit Köyü'nün doğusunda doğal kaya blokları üzerine kurulmuştur. Ana kayanın oyulması ile oluşturulmuş merdiven ile kaleye ulaşım sağlanmaktadır. Yörenin en eski yerleşim yeri olarak kabul edilmektedir.

Gölköy Kalesi: Gölköy İlçesi Kale Mahallesi'nde yer alır. Tek kapılı geniş alana sahip olarak inşa edilmiştir. İlçeye hâkim durumda, gözetleme ve savunmaya elverişli olarak yapılmıştır. Kale girişinin solunda silindirik şekilli bir burç ve gözetleme kulesi yer almaktadır. 1997'de UNESCO tarafından Dünya Antik Eserler Listesi'ne alınmıştır.

Bolaman Kalesi: Doğu Karadeniz kıyısında zincirleme bir şekilde inşa edilmiş kaledir. Gözetleme ve karakol görevi için iç ve dış olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. İç kale kalenin batı ucunda yer almakta, çok yüksek duvarlardan oluşmuş, kesme taşlar kullanılmıştır. İçinde bazilika planlı küçük bir şapel bulunmaktadır. İç kale üzerine 18. yy.'da ahşap bir konak yapılmıştır. Kademoğlu Konağı olarak bilinen bu ev, iç kale üzerine çift cumbalı olarak yapılmıştır. Bölgemizin sivil mimarlık örneğini teşkil eder. Kültür ve Turizm Bakanlığı katkılarıyla 2006'da onarımı yapılmıştır.

Gençağa Kalesi: İkizce İlçesi Karlıtepe Köyü sınırlarında sarp bir kaya kütlesi üzerinde yer almaktadır. Fazla hasar görmemiştir. 13. yy.d'a Hacıemiroğulları Beyliği zamanında yapılmıştır. Temaşa imkânı yüksek bir kaledir.

Kuşnefak Kalesi: Kumru İlçesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. İlçe Merkezi'ne 3 km. mesafededir.

Çubuklu Kalesi: Ulubey İlçesi Çubuklu Köyü sınırlarında bulunan kale ilçeye 35 km. mesafede bulunmaktadır. Çok ilginç kaya mezarları bulunmaktadır. Kalenin üzerinden manzara muhteşem olup görülmeye değerdir. Her türlü motorlu taşıt ile ulaşım sağlamak mümkündür. 1997'de UNESCO tarafından Dünya Antik Eserler Listesi'ne alınmıştır.

v. Kiliseler

Taşbaşı Kültür Merkezi (Eski Cezaevi-Kilise) : Merkez Taşbaşı Mahallesi, kentsel SİT alanı içerisinde. Kilise doğu-batı istikametinde, dikdörtgen tarzında yapılmıştır. Doğuda büyük bir apsis, yanlarda iki küçük apsis bulunmaktadır. Kilisenin ana mekânı iki sıralı üç sütunla üç nefe ayrılmıştır. Kilisenin semardam çatısı, sütunlarla desteklenen kemerlerle taşınmaktadır. Tamamı kesme taştan yapılmış, (kubbe hariç) günümüze kadar ayakta kalabilen, bir bazilika şeklinde yapıdır. 1853'te yörede yaşayan Rumlar tarafından yapılmıştır. 10 Nisan 2000'den itibaren Kültür Merkezi olarak kullanılmaktadır.

Düz Mahalle Kilisesi (OBKT Sahnesi) : Merkez Düz Mahalle Sinema Sokak'ta yer almaktadır. 19. yy.'ın ikinci yarısından sonra yapılmış, dikdörtgen planlı ve yuvarlak tonozla örtülü ve kesme taştan inşa edilmiştir. Girişi renkli taşlarla ve bir bordür ile çevrilidir. Restore edilerek Ordu Belediyesi 75. Yıl Cumhuriyet Sahnesi olarak kullanılmaktadır.

Mesudiye Kilisesi: Mesudiye İlçe merkezinde bulunan kilise, 1912'de yapılmıştır. Çatısı ve nefleri ahşap olup yıkılmıştır.

Yason Kilisesi: Perşembe İlçesi Çaytepe Köyü sınırları içerisinde Yasonburnu yarımadası üzerinde yer alan kilise, 1868'de yörede yaşayan Rumlar tarafından yaptırılmış, 1. derece arkeolojik, 2. derece doğal SİT alanı içinde bulunmaktadır. Üç apsisli küçük kubbeli olup, cephesinde açık ve koyu taşlar kullanılmıştır. Kilise içte iki sıra sütunla üç nef'e ayrılmıştır. Güneyde ve batıda olmak üzere iki girişi vardır. 2004 Nisan ayında başlatılan restorasyon çalışmaları sonucunda aslına uygun biçimde onarılmış ve il turizmine kazandırılmıştır. 2006'da çevre düzenlemesi yapılmıştır.

Yalı Kilisesi: Ünye İlçesi Ortayılmazlar Mahallesi sınırları içinde Yalı Mevkii'ndeki Kilise Kesme taştan yapılmış, çatısı kiremit örtülü, süsleme ve resim bulunmayan sade bir yapıdır. Ünye Belediyesi tarafından 1994'te restore ettirilmiştir

5 Yıllık Hedefler

5 müze, 5.000 nitelikli yatak ve 500.000 kişi ziyaretçi. Gelen ziyaretçinin en az %20 sinin yabancı turistlerden oluşması,

En az 2 arkeolojik alanın ziyaretçilerin hizmetine açılacak mekânlar haline getirilmesi,

En az 2 yaylada, Türkiye’de ve dünyada bilinen ve tercih edilen konaklama mekânlarının oluşturulması,

Yaylalara helikopter ile ulaşımın sağlanması,

Çambaşı Kış Sporları Merkezi’nin, Türkiye’deki kayak merkezleri içinde tercih edilen bir kayak merkezi haline gelmesi,

Deniz turizminin yaygınlaşması,

Kültür ve Turizm Bakanlığı projesi olan ve Kalkınma Bakanlığı’nca desteklenen, yaylaları birbirine bağlayan “Yeşil Yol Projesi”nin tamamlanması,

Sokak Sağıklaştırma Projesi çalışmalarına devam edilerek daha fazla yapının restorasyonunun gerçekleştirilmesi,

Mavi bayraklı plajların oluşturulması,

En az bir köyü, Türkiye’nin en çok bilinen Eko Köyü haline getirmek.

10 Yıllık Hedefler

10 yılda, 10.000 nitelikli yatak ve 1.000.000 kişi ziyaretçi. Gelen ziyaretçinin en az %20 sinin yabancı turistlerden oluşması,

Yalıköy, Fatsa ve Efirli Balıkçı Barınakları’nın yat limanına dönüştürülmesi,

Ordu’da kruvaziyer limanı oluşturulması,

İl turizminin hizmetine açılacak arkeolojik alan çalışmalarının 4 ‘e çıkarılması

İl’deki tescilli yapıların büyük bölümünün restorasyonunun tamamlanması,

Fatsa Ilıca’yı bölgenin meşhur konaklama termal tesisi haline getirmek.

GZFT ANALİZİ

Güçlü Yanlar

1. Kurul Kayaları, yaylalarıyla Yeşilce’ye uzanan Melet Vadisi’nin kültür ve doğa turizmine uygun olması
2. Yason Kilisesi’nin bulunduğu Yason Burnu’na sahip olması
3. Altın Post Efsanesi ile Perşembe ve Ordu’yu dünya turizmine tanıtmayı beklemesi
4. Birçok yayla ile eko turizme sahip ev sahipliği yapması
5. Perşembe İlçesi’nin Cittaslow belgesini alması
6. El sanatlarının geliştiği bir il olması
7. Turizm master planının olması
8. Arazi yapısının doğa turizmine uygun olması
9. DOKA ve DOKAP ile yakın ve uyumlu çalışma koşullarına sahip bir il olması
10. Menderesleriyle bir doğa harikası olan Perşembe Yaylasın’a sahip olması
11. Gülyalı, Perşembe, Ünye, Fatsa ve Merkez İlçeler’de uzanan uzun bir sahil şeridi,
12. Ulusal ve uluslararası birçok kültür ve sanat festival ve organizasyonlarına ev sahipliği yapması

13. Turizmin gelişmesini gönülden isteyen Ordulular
14. Göç almayan ve güvenlik sorunu olmayan bir kent olması
15. Doğu Karadeniz Bölünmüş Sahil Yolu Projesi'nin sahilde yaptığı doğal çevre bozulmalarının ilimizde görülmemesi

Zayıf Yanlar

1. Ordu'nun tanıtımının bölgesel, ulusal ve uluslararası anlamda yapılamamış olması ve tanıtım kaynaklarının oluşturulamaması
2. Turizmin sadece maddi yatırımlarla gelişeceği anlayışının hâkim olması, oysa turizmin bakış açısının değişimiyle gelişebileceğinin ihmal edilmesi
3. Yason Burnu sit alanının yeterince tanıtımının yapılamamış olması ve çekim merkezi haline getirilememiş olması
4. Yerli ve yabancı ziyaretçi sayısının az olması
5. Kaplıca turizm potansiyeline sahip olmayışı
6. Performans değerlendirmesi,
7. Meslek içi eğitim,
8. Teknik eleman ve diğer personel,
9. Denetim ve yenileme yapma imkânı,
10. Mevzuat ve kanunlar
11. Turistlerin zaman geçirmelerine yönelik çeşitli aktivitelerin organize edilememesi
12. Taşbaşı Kültür Merkezi Sahası'nda tarihi evler ile iç içe olan ve sahilde bir betonlaşma yaratan bozuk mimari yapılaşma

Fırsatlar

1. Kette birçok sektörde yaşanan rekabetin turizmde de başlaması
2. Turizmde hizmet kalitesinin artmaya başlaması
3. Yeterli turizm tesisi ve bu tesislerde nitelikli personel olması
4. Kabakdağ Ekoturizm Merkezi'nin diğer yörelere de örnek oluşturması
5. Üniversitede turizm eğitiminin verilmesi
6. Üniversite öğrencilerinin turizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi
7. Ülkemizin ilk çikolata parkının Ordu'da açılacak olması
8. Ordu Havalimanı Projesi'nin hayata geçecek olması
9. Dere Yolu olarak isimlendirilen Sivas ve İç Anadolu ile Güney Anadolu'ya bağlantıyı sağlayacak yolun hayata geçecek olması
10. Sivas'ın denize açılan sayfiye ve turizm merkezi olacak olmamız
11. Zengin doğa tarih ve kültür
12. Zengin yöresel mutfak
13. Zengin yöresel el sanatları,
14. Zengin yöresel müzik ve halk oyunları
15. Sanayileşmemiş çevre
16. Ordu Marka Kent çalışması
17. Alternatif turizm alanlarına ilgi
18. Donanımlı STK'lerimiz
19. Doğu Karadeniz'in kapısı olmamız
20. Yatırımcıların taleplerinin artması
21. İletişim imkânlarının gelişmesi
22. Değişen iklim koşullarıyla sıcak yazların yaşanması

23. Gelen turistlerin zaman geçirmelerine yönelik aktivite çeşitliliğinin olması

Tehditler

1. Çarpık yapılaşma
2. Teknolojik ihtiyaçların pahalı olması
3. İç kesimlere ulaşımın yetersizliği
4. Kısa yaz dönemi
5. Eğlence sektörünün olmayışı
6. Yaylaların tahrip edilerek cazibesini yitirmesi

VIII. KENTSEL - KIRSAL ALTYAPI ve ULAŞTIRMA ALTYAPISI

A. Kırsal Alan İçme Suyu ve Kanalizasyon Altyapısı

1. İçme Suyu Durumu

İl'de 2003'te 35 suyu yetersiz ve 12 susuz köy bulunurken, 2013'te susuz ya da suyu yetersiz köyümüz bulunmamaktadır. İçme suyu sorunu dağınık yerleşimin de etkisiyle köy başlısı olan mahallelerde görülmektedir. 2013'te 1.725 sulu mahalle, 314 suyu yetersiz mahalle ve 34 susuz mahalle bulunmaktadır. 2003'te 385 susuz köy başlısı (mahalle) bulunmakta iken, 2013'te susuz köy başlısı sayısı 34'e kadar düşmüştür.

2. Kanalizasyon Durumu

Köylerin birçoğunda kanalizasyon bulunmamaktadır. Kanalizasyon altyapısı olmayan köylere bu hizmetin ulaştırılmasına yönelik olarak İl Özel İdaresi tarafından yürütülen çalışmalar devam etmektedir.

3. Devlet Su İşleri 7. Bölge Müdürlüğü Projeleri

a. Topçam Barajı ve Hes Projesi

İl'deki en önemli HES yatırımı olan TOPÇAM Barajı ve HES Projesi'nde, 2008'de barajda su tutularak santral inşaatı çalışmalarına başlanmıştır. Melet Irmağı üzerinde inşa edilen 122 mt. yüksekliğindeki barajda 133 milyon m³ su depolanarak, 60 MW kurulu güçle yılda 199 milyon kWh enerji üretilmesi planlanmıştır. TOPÇAM Baraj inşaatı, 2011 Temmuz ayında geçici kabulü yapılarak tümüyle ikmal edilmiştir. Elektromekanik teçhizat ihalesi yapılarak imalatlara başlanmış olup 2013'ün son aylarında enerji üretimine alınacaktır.

b. Diğer Hes Projeleri

İl sınırları içerisinde bulunan 41 adet HES Projesi'nden; 2 tanesi işletme halinde, 8 tanesi inşaat halinde ve 31 adedi planlama ve proje aşamasındadır. HES projelerinden 815,50 MW kurulu güçle 2.763,26 GWh enerji üretilenektir. İşletme halinde olan HES'ler: Mesudiye İlçesi'nde bulunan Darıca 1 HES'in kurulu gücü 99 MW, yıllık enerji üretimi 396 GWh; Akkuş İlçesi'ndeki Umut HES'in kurulu gücü 40 MW, yıllık enerji üretimi 125 GWh'dir.

c. Ordu İçme Suyu Projesi

Melet Çayı üzerinde enerji amaçlı yapılacak olan Ordu Regülatörü'nden, 2012 yılı nüfusu 147.913 kişi olan şehir merkezine uzun vadeli (2040 yılı) içme suyu temin edilmesi öngörülmüştür. Ordu İçme Suyu İsale Hattı'nın ihalesi 26.01.2012'de 22.765.000 TL bedel ile yapılmış, 10.02.2012'de de yer teslimi yapılarak işe başlanılmıştır. İşin süresi 420 gündür. 15000 m³ ve 4000 m³ depolar tamamlanmıştır. Bugüne kadar 10.548.490 TL harcanmış olup, işin fiziki gerçekleşme oranı % 60'tır.

Ordu İçme Suyu Arıtma Tesisleri ihalesi 15.02.2012'de yapılmıştır. Proje bedeli 11.475.000 TL'dir. 29.05.2012'de yer teslimi yapılarak başlanılan işin süresi 540 gündür.

4. Haberleşme ve İletişim

Haberleşme alanındaki hizmetler, çağımızın en gelişmiş teknolojileriyle ilin en ücra köşelerine kadar götürülmektedir. Merkez'de ve ilçelerde telefonsuz köy bulunmamaktadır. İl genelindeki 19 ilçe ve beldeler ile toplam 479 köyün tamamına telefon hizmeti götürülmüş olup otomatikleşme oranı % 100'e ulaştırılmıştır.

İl Telekom Müdürlüğü, 256 santral sahasındaki 110.600 aboneye 125 personeli ile hizmet vermektedir.

Telekomünikasyon Altyapı Yatırımları ve Teknolojik Dönüşüm

2002 - 2012 Yılları Altyapı Yatırım Toplamı	Fiber Optik Toplam Uzunluk	Santral Adedi	İnternetevi	PSTN Müşteri Adedi	Personel Sayısı
41.647.692 TL	1.660 km	256	9	110.600	125

İl'e 2002-2012 yılları arası yaklaşık 42 milyon TL. tutarında telekomünikasyon altyapı yatırımı yapılmıştır. Bu yatırımlar kapsamında; 10 km. fiber optik kablo döşenmesi, 456 okula MEB ADSL bağlanması, 47.553 ADSL aboneliği yapılması, 18 adet metro ethernet tesis edilerek MOBESE altyapısı oluşturulması, internet çıkış hızının 90 kat artırılması ve 9 adet internetevi yapılması hizmetleri gerçekleştirilmiştir.

İl'de 19 ilçede 13 PTT merkez müdürlüğü, 27 PTT şubesi, 24 PTT acentesi ile hizmet verilmektedir. Aylık 11.500 adet kargo kabulü, 25.500 adet kargo teslimi yapılmaktadır. Aylık 170.000 adet gönderi kabulü, 920.000 adet gönderi dağıtımı yapılmaktadır. Araç filosuna 23.05.2011'de 15 yeni araç katılmıştır. 23 adet banka ve finans kurumu ile GSM ve telefon şirketlerinin işlemleri yapılmaktadır. 2002'de otomasyona açık işyeri sayısı 3 iken, 2012 sonu itibarı ile 68 iş yeri otomasyona açık olarak hizmet vermektedir.

5. Ulaştırma

Ülkemizin önemli sanayi, turizm ve finans merkezlerine ve gelişmiş Batı pazarlarına uzak bir il olan Ordu'da bu bölgelere hızlı ve kolay erişim sağlayacak ulaşım sistemlerinin yeterince gelişmemiş olması, ekonomik ve sosyal gelişimi kısıtlayan en önemli etkenlerden biridir. İl'de kalkınmanın sağlanabilmesi için ulaşım altyapısının ve ulaşım sistemlerinin mutlaka geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu eksikliğin giderilmesi amacıyla, Ordu'da ulaşım alanında son yıllarda büyük bir gelişim ve değişim yaşanmaktadır. İlimizde yapımı devam eden ve önümüzdeki birkaç yıl içinde tamamlanarak hizmete açılması planlanan önemli ulaştırma yatırımları bulunmaktadır. Ordu'nun çehresini değiştirerek ekonomik ve sosyal gelişmesine büyük katkılarda bulunacak olan bu yatırımlar:

- *Ordu-Giresun Havalimanı,*
- *Karadeniz-Akdeniz Yolu,*
- *Ordu Çevre Yolu*
- *Ünye Çevre Yolu'dur.*

i. Karayolu

Türkiye genelinde olduğu gibi, ilde de ulaştırma sistemi temelde karayolu ulaştırmasına dayanmaktadır. İl'in gerek ilçeleri ile gerekse Türkiye'nin diğer illeri ve dış ülkeler ile ulaşımının tamamına yakını kara yolundan sağlanmaktadır.

Ordu, Ankara'ya 566 km., İstanbul'a 886 km., İzmir'e 1.145 km., Samsun'a 152 km., Giresun'a 44 km., Tokat'a 219 km. ve Sivas ise 314 km. uzaklıktadır.

İlçeler'in merkeze uzaklıkları; Akkuş 136 km., Aybastı 92 km., Çamaş 59 km., Çatalpınar 61 km., Çaybaşı 105 km., Fatsa 42 km., Gököy 64 km., Gülyalı 14 km., Gürgentepe 49 km., İkizce 91 km., Kabadüz 21 km., Kabataş 82 km., Korgan 78 km., Kumru 75 km., Mesudiye 113 km., Perşembe 15 km., Ulubey 22 km. ve Ünye 64 km'dir.

a. İl'in Karayolu Ağı, Nitelikleri ve Uzunlukları

İl 272 km devlet yolu, 708 km il yolu olmak üzere toplam 980 km'lik karayolu ağına sahiptir. Devlet yolunun 219 km'si asfalt ve 53 km'si diğer yollar kategorisinde iken; il yollarının 615 km'si asfalt, 62 km.'si stabilize, 7 km.'si parke, 5 km.'si toprak ve 19 km'si diğer yollar kategorisindedir.

Sathi Cinslerine Göre Ordu İli Karayolu Ağı (Km)

Ordu	Asfalt Yollar			Parke	Stabilize	Toprak	Diğer Yollar	Şebeke Uzunl.
	Asfalt Betonlu	Sathi Kaplama	Toplam					
Devlet Yolu	110	109	219	-	-	-	-	284
İl Yolu	82	533	615	7	62	5	19	708
Toplam	192	642	834	7	62	5	72	980

İl karayolu ağının % 20'si beton asfalt, % 65,5'i sathi kaplama asfalt, % 6'sı stabilize, % 0,7'si parke, 0,5'i toprak ve % 7'si diğer yollar kategorisindedir.

b. Bölünmüş Yol Durumu

İl'de yapımı planlanan 216 km bölünmüş yol bulunmaktadır. Bu yolun 50 km.'si 2003 yılı öncesinde yapılmıştır. 2003-2012 yılları arasında ise 64 km. bölünmüş yol yapılarak toplam bölünmüş yol miktarı 114 km.'ye çıkarılmıştır.

c. Önemli Karayolu Yatırımları

Karadeniz Sahil Yolu

İl'de ana ulaşım, doğu-batı yönünde kıyı şeridinde paralel olarak uzanan devlet kara yolu ile sağlanmaktadır. Bu yol, "Karadeniz Sahil Yolu Projesi" ile bölünmüş yol olarak geliştirilerek standardı yükseltilmiştir. Transit trafik için istenilen standartların sağlanması, aynı zamanda da mahalli trafiğin yükünün hafifletilmesi hedeflenerek yapım çalışmalarına başlanan 542 km. uzunluğundaki Karadeniz Sahil Yolu 2007'de trafiğe açılmıştır.

Karadeniz-Akdeniz (Ordu-Sivas-İskenderun) Yolu

İl'in doğu-batı yönünden geçen sahil yolundan başka kuzeyden güneye, İç Anadolu Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi ile irtibatı "Ordu-Sivas-İskenderun Yolu" olarak da adlandırılan Karadeniz-Akdeniz Yolu ile sağlanmaktadır. Orta ve Doğu Karadeniz'i Akdeniz'e bağlayan yol Ordu, Sivas, Kayseri, Kahramanmaraş Adana ve Hatay ili sınırları içerisinde geçmektedir. Bu yolun toplam uzunluğu 818 km., il sınırları içerisinde kalan kısmı ise 94 km.'dir. Bölünmüş yol olarak yapım çalışmaları devam eden "Karadeniz-Akdeniz Yolu"nun toplam proje bedeli 315 milyon TL olup şu an itibarı ile 42 km.'si bitirilmiştir. Yapım çalışması devam eden 29 km.'lik kesimin Uzunisa-Gümüşköy arasındaki 16 km.'lik kesimi 2013 yılı içerisinde, Darıca-Topçam arasındaki 13 km.'si ise 2014 yılı sonunda bitirilecektir. Topçam Ayrım-Mesudiye arasındaki 23 km.'lik kesimin ise projesi bitirilerek ihalesi yapılmıştır. "Karadeniz-Akdeniz Yolu"nun 2015 2015'de tamamen trafiğe açılması planlanmaktadır.

Ordu-Uzunisa Arası: 13 km. olan bu kesim bölünmüş yol olarak 2010'da tamamlanmıştır.

Uzunisa-Gümüşköy Arası: 16 km. uzunluğundaki bu kesimin projesi hazırlanarak 2010 yılı sonunda ihale edilmiş, 2011'de çalışmalara başlanmıştır. Proje bedeli 54 milyon TL'dir. Toplam uzunluğu 2.179 mt. olan 6 adet tünel bulunmaktadır. 2013 yılı içerisinde bitirilmesi hedeflenmektedir.

Gümüşköy-Darıca Arası: 20 km. uzunluğundaki bu kesim 2A (10 m) standardında DSİ tarafından yapılmıştır. Bu kesimde toplam uzunluğu 6.598 mt. olan 13 adet tünel bulunmaktadır. Yolun DSİ tarafından kesin kabulü yapılmış olup karayolları ağına alınmıştır.

Darıca-Topçam Arası: 13 km. uzunluğundaki yolda toplam 2.840 mt. uzunluğunda 2 adet tünel bulunmaktadır. İhale edilmiş olup çalışmalar devam etmektedir. Proje bedeli 43 milyon TL'dir. 2014 yılı sonunda tamamlanması hedeflenmektedir.

Gölköy-Mesudiye Ayrımı-Topçam Arası: 9 km uzunluğundaki yolun altyapısı DSİ tarafından tamamlanmıştır. 2011’de sathi kaplaması yapılarak trafiğe açılmıştır.

Topçam Ayrımı-Mesudiye Yolu: 23 km. uzunluğunda olan yolun standardı çok düşük olup platform genişliği 6 mt.’ye kadar düşmektedir. Projesi TCK tarafından 1A (12 m) standardında yapılmış olup 2012’de ihale edilmiştir. 2015 yılı sonunda bitirilmesi hedeflenmektedir.

Ordu Çevre Yolu

Şehir içinden geçen 20,1 km. uzunluğunda 2x2 mevcut yoldaki transit trafiğin daha rahat akışına imkân verecek şekilde hazırlanan Ordu Çevre Yolu Projesi kapsamında 19,1 km. uzunluğunda, platform genişliği 26 m. olan 2x2 bölünmüş çevre yolu yapılmaktadır.

Çevre Yolu kapsamında 2 adet çift tüp tünel, 2 adet viyadük, 4 adet köprü, 3 adet köprülülük kavşak, 12 adet alt geçit bulunmaktadır. Proje’nin toplam bedeli 531 milyon TL’dir.

İhalesi 2011 Aralık ayında yapılan Ordu Çevre Yolu’nun 2014 yılı sonunda tamamlanarak trafiğe açılması hedeflenmektedir. Çift tüpten oluşan ve toplam uzunlukları 10.657 metre olan Boztepe Tüneli ve Öceli Tüneli giriş portallarında kazı ve destekleme çalışmalarına devam edilmektedir. Boztepe tüneli çıkış portalı tamamlanarak tünelde kazı çalışmalarına başlanılmıştır. Melet ve Civil Viyadükleri’nin yapım çalışmaları devam etmektedir.

Proje tamamlandığında transit trafiğin tamamını taşıyacak olan yol, aynı zamanda Karadeniz Sahil Yolu’nun trafiğini il merkezindeki mevcut trafiğinden ayırarak seyahat güvenliği sağlayacak ve şehir içi trafiğini rahatlatacaktır.

Yapımı devam eden Ordu-Giresun Havalimanı ilin doğusunda yer almaktadır. Ordu Çevre Yolu’nun tamamlanmasıyla gerek il merkezinin önemli bir bölümünün, gerekse güney ve batı ilçelerden geleceklerin trafikte zaman kaybetmeksizin Havalimanı’na ulaşmaları sağlanacaktır.

Ordu Çevre Yolu aynı zamanda halen yapım çalışmaları devam eden Karadeniz-Akdeniz Yolu’nun da doğu-batı bağlantılarını sağlayacaktır.

Çevre Yolu’nun yapılmasıyla sahil şeridinde sıkışmış olan il biraz daha güneye açılacak, proje bu açıdan şehir gelişime katkı sağlayacak; turistik, ticari ve diğer ekonomik faaliyetlerin artmasını hızlandıracaktır.

Ünye Çevre Yolu

Uzunluğu 13,5 km. olan bölünmüş yol standardındaki Ünye Çevre Yolu’nda 2,60 km. uzunluğundaki çift tüplü 2 adet tünelin 4.966 mt.’lik kısmı ile ana güzergâhta 3,8 km.’lik kesim BSK seviyesinde tamamlanmıştır. 2013 Kasım’ında bitirilmesi hedeflenmektedir.

ii. Denizyolu

İl’de denizyolu ile ulaşım ve taşımacılık olanakları mevcut olmasına rağmen, denizyolu ulaşım altyapısının yetersiz olması nedeniyle deniz taşımacılığı ancak hava ve deniz koşullarının elverdiği ölçüde ve küçük tonajlı gemilerle sağlanmaktadır. İl merkezinde, denize kıyısı olmasına rağmen liman bulunmamaktadır.

1997’de özelleştirilen Ordu İskelesi, il ekonomisinde, özellikle ticari faaliyetlerde önemli bir yere sahip olmakla birlikte, günümüz koşullarında ihtiyaca cevap verememektedir. Liman, Ordu ili için öncelikli ihtiyaç olup il merkezinde liman kurulması Ordu’nun ekonomik ve sosyal gelişimi için karşılanması gereken önemli yatırımlar arasındadır.

İl’de sadece Ünye İlçesi’nde liman bulunmaktadır. Fatsa İlçesi’nde de 238,65 mt. uzunluğunda iskele vardır. Liman ve iskeleler yük taşımacılığında kullanılmaktadır.

Ordu İli Liman/İskele Bilgileri

Özellik	Liman / İskele Adı		
	ORDU	ÜNYE	FATSA
Tesisin İşleticisi	Özel	Kamu	Kamu
Rıhtım/İskele Uzunluğu	268 M.	150 M.	238,65 M.
Liman Alanı	1.000 M ²	394.000 M ²	5.000 M ²
Maksimum Draft.	-9 M.	-7,5 M.	-4,1 M.
Gemi Kabul Kapasitesi (Gemi/Yıl)	365 Adet	700 Adet	200 Adet
Yük Elleçleme Kapasitesi (Ton/Yıl)	250.000 Ton	1.800.000 Ton	500.000 Ton
Rıhtım Kapasitesi (Ton/Yıl)	250.000 Ton	1.800.000 Ton	500.000 Ton

iii. Havayolu

Ordu-Giresun Havalimanı, Ordu'ya 20 km. ve Giresun'a 25 km. mesafede denize dolgu yapılmak suretiyle kazanılan alan üzerine inşa edilmektedir. İç ve Dış Hatlar Terminal Binası 29.500 m² ve 3 milyon yolcu/yıl kapasiteli olacaktır. 22 Temmuz 2011'de temeli atılarak, 21.01.2012'de dolgu tahkimat işine başlanılmıştır.

05.06.2013 tarihi itibarı ile;

2013 yılı birim fiyatlarıyla altyapı inşaatı ihale bedeli 162 milyon 778 bin TL'dir. Toplamda kullanılacak olan 30 milyon 400 bin ton dolgu malzemesinin 11 milyon 282 bin tonu kullanılarak % 37,12 oranında fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır. 4.540 mt. uzunluğunda yapılacak olan dış koruyucu mendireğin 3.145 mt.'si yapılarak % 69,27 oranında fiziki gerçekleştirme sağlanmıştır. 2.728 mt. uzunluğunda yapılacak iç koruyucu mendireğin 949 mt.'si yapılarak % 34,80 oranında gerçekleştirme sağlanmıştır. 85 kamyon ile günlük ortalama 68.589 ton dolgu malzemesi nakledilmektedir. Proje geneline göre, bugüne kadar 57 milyon 618 bin TL harcanmış olup % 35,4 oranında nakdi gerçekleştirme sağlanmıştır. 2013 yılı Haziran ayı içerisinde üstyapı ihalesinin yapılması planlanmaktadır.

2014 yılı sonunda tamamlanarak hizmete açılması planlanan Ordu-Giresun Havalimanı, eğitim, ticari ve turistik faaliyetlerde kayda değer bir canlanma ve artış sağlayarak Ordu'nun ekonomik ve sosyal gelişimine çok önemli katkılarda bulunacaktır.

iv. Köy Yolları

a. İl'in Kırsal Alan Yol Ağı, Nitelikleri ve Uzunlukları

Ordu ili, 10.296 km. köy yolu ağı ile kırsal alanda en uzun yol ağına sahip 2. ildir. Türkiye'de bir ile düşen ortalama köy yolu uzunluğunun 3.777 km. olduğu dikkate alındığında ilimizin köy yolu ağı ortalaması 3 ilin toplamı kadardır. İl'deki kırsal yol yoğunluğu Türkiye ortalamasının 4 katından fazladır.

İl'in Kırsal Alan Yol Durumu

Yolun Niteliği	Uzunluk (km)
Asfalt	1.538 km
Stabilize	7.997 km
Tesviye	430 km
Beton	219 km
Ham	112 km
TOPLAM	10.296 km

İl’de köy yollarının % 15’i asfalt, % 78’i stabilize, % 4’ü tesviye, % 2’si beton yol ve % 1’i ham yol iken, Türkiye genelinde toplam köy yolu ağının % 41’i asfalt, % 46’sı stabilize, % 10’u tesviye, % 2’si ham yol ve % 1’i beton yoldur.0

b. KÖYDES Projesi

Çalışmalarına 2005’de başlanan KÖYDES Projesi kapsamında 2005-20013 yılları arasında yaklaşık 235 milyon TL’lik ödenek tahsis edilmiştir. Ordu ili KÖYDES Projesi kapsamında en çok ödenek tahsis edilen 4. il konumundadır. 2013’te Ordu iline tahsis edilen KÖYDES ödeneği 15 milyon TL’dir.

KÖYDES Ödeneğinin Yıllara Göre Sektörel Bazda Dağılımı

SEKTÖRÜ	YILLAR							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Köy Yolları	3.906.154	37.581.385	38.872.721	7.219.200	12.851.000	28.362.000	21.006.749	12.430.570
İçme Suları	976.538	12.174.859	19.248.279	3.837.800	1.950.000	4.350.000	6.513.602	1.732.760
Ortak Alım	-	246.756	-	1.400.000	911.000	421.741	1.148.979	2.501.670
TOPLAM	4.882.692	50.003.000	58.121.000	12.457.000	15.712.000	33.133.741	28.669.330	16.665.000

KÖYDES Projesi Kapsamında Yapılan İşlerin Durumu (2005-2013)

İŞLERİN DURUMU	İÇME SUYU (Proje Adedi)	YOL (Proje Adedi)	TOPLAM (Proje Adedi)
Biten	512	3.262	3.774
% 70 ve Üzeri Tamamlanan	2	21	23
Devam Eden	1	38	39
İhale Aşamasında Olan	-	-	-
Başlamayan	-	-	-
TOPLAM	515	3.321	3.836

IX. MADENCİLİK ALTYAPISI

A. İl'in Maden Varlığı

İl sınırları içerisinde maden çeşitleri bakımından başta altın olmak üzere bakır, kurşun, çinko, demir, bentonit, kaolen, kükürt, manganez ve mermer rezervleri bulunmaktadır.

Maden varlığını oluşturan ve işletilen madenlerden, endüstriyel hammaddeler olan bazalt, bentonit, andezit ve kalker yatakları ile mermer yataklarında üretim söz konusudur.

Ordu İli Maden Rezervi

MADEN ADI	GÖRÜNÜR REZERV (TON)
Altın	3.356.659
Bakır-Kurşun-Çinko	3.589.351
Bentonit	2.644.800
Demir	750.000
Kaolen	223.200
Kükürt	16.464
Manganez	3.000

B. İl'in Maden ve Enerji Kaynakları

Coğrafi konum olarak Orta Karadeniz Bölgesi'nde bulunan Ordu ili jeolojik konumu ile zengin bir metalojenik kuşak içerisinde yer alır. Metalik cevherleşmelerin yanı sıra endüstriyel hammaddeler açısından da zengin ve çeşitli maden yataklarına sahip olduğu söylenebilir. Çok sayıda maden yatağı ve zuhurun bulunduğu Ordu'da Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA)'nce çok sayıda araştırma yapılmış ve halen yapılmaktadır.

Genelde volkanik kayaçların egemen olduğu bölgede metalik madenlerden bakır, kurşun, çinko, altın, gümüş ve manganez asıl zenginleşmeleri temsil eder. Cu-Pb-Zn-(Au- Ag) yatak ve zuhurları volkanik kayaçlar içinde damar tip cevherleşmeler şeklindedir. En önemli yatak ve zuhurların başında Fatsa İlçesi'ndeki Altıntepe Sahası gelir. Saha, yüksek süfitli epitermal altın cevherleşmesi olup silika alterasyonunun egemen olduğu geniş zonlardan oluşur. Yatakta 1.87 gr/ton Au tenörlü 1.191.377 ton görünür, 1.39 gr/ton Au tenörlü 5.355.577 ton muhtemel rezerv hesaplanmıştır. Son yapılan çalışmalarda farklı yerlerde 18 gr/ton'a ulaşan Au değerleri elde edilmiştir.

Bunun dışındaki önemli altın cevherleşmeleri Sayaca ve Akoluk Sahaları'dır. Sayaca Altın Sahası'nda 1.2 gr/ton Au tenörlü 17.000 ton görünür rezerv tespit edilmiştir. Ulubey-Akoluk Sahası'nda ise 0.99 gr/ton Au tenörlü 1.100.278 ton görünür+muhtemel altın rezervli, 50.47 gr/ton Ag tenörlü 1.279.675 ton gümüş rezervi, % 2.94 tenörlü 594.488 ton Zn-Pb-Cu rezervi tespit edilmiştir. Sahanın potansiyeli tespit edildikten sonra MTA Genel Müdürlüğü tarafından "Maden İşleri Genel Müdürlüğü"ne devredilmiştir. Ayrıca Akoluk Sahası'nda daha önceki çalışmalarla da 1.09 gr/ton Au ve 19.81 gr/ton Ag tenörlü 1.047.994 ton görünür+muhtemel Au-Ag rezervi tespit edilmiştir. Fatsa-Zavi Köy Sahası'nda %0.32 Cu tenörlü 1.926.000 ton muhtemel+mümkün rezerv ortaya konmuştur. Gölköy Şihman Sahası'nda %16-22 Cu+Pb+Zn tenörlü 116.500 ton görünür, 249.600 muhtemel rezerv hesaplanmıştır. Kumru-Gümüşdere Sahası'nda % 24.45 Zn, % 7.97 Pb, % 0.95 Cu tenörlü 36.000 ton görünür, 100.000 ton mümkün rezerv belirlenmiştir. Gölköy-Çetilli Kurşun-Çinko-Bakır Yatağı'nda % 0.14-0.15 Cu, % 1.8-2.4 Zn ve % 1.2-1.7 Pb tenörlü 1.510.851 ton görünür+muhtemel+mümkün rezerv mevcuttur. MTA Genel Müdürlüğü'nün 2007 yılı çalışmaları kapsamında Gölköy-Çetilli Sahası'nda Cu, Pb, Zn dışında altın varlığı da tespit edilmiştir. Ulubey-Akoluk Altın-Antimuan-İllit Sahası'nda 1.04-1.24 gr/ton Au ve

18.8-22.8 gr/ton Ag tenörlü toplam 780.325 ton görünür, 267.669 ton muhtemel rezerv belirlenmiştir. Bölgedeki bilinen manganez cevherleşmeleri ise volkano-tortul kayaçlar içerisinde, merccek şeklinde genelde küçük boyutlu ve düşük rezervlidir. Başlıca, Ulubey-Akoluk manganez zuhuru ortalama %36 Mn tenörlü, 20 bin ton rezerve sahiptir. Merkez-Yündalan Yaylası Fe cevherleşmesi için % 40-59 tenörlü 750.000 ton görünür+mümkün muhtemel+mümkün rezerv öngörülmektedir.

Fatsa-Akkaya Kükürt Yatağı'nda %15.86 kükürt (S) tenörlü 16.464 ton görünür, 206.740 ton muhtemel, 76.056 ton mümkün rezerv tespit edilmiştir. Bilinen bentonit sahaları ise genelde volkano sedimenter bir istif içerisinde bulunur. Ünye Hatıplı bentonit yatağı, Ünye Kavaklar ve Tavkutlu Bentonit Yatağı'nda 743.000 ton mümkün, 2.564.000 ton muhtemel bentonit rezervi vardır. Mesudiye-Çavdar Bentonit Sahası'nda 80.000 ton mümkün rezerv, Ünye-Fatsa-Keşköy Bentonit Sahası'nda 460.000 ton mümkün rezerv, Ünye-Fatsa-Emineli Bentonit Sahası'nda 421.800 ton mümkün rezerv, Ünye-Fatsa-Ahizetli Bentonit Sahası'nda 128.000 ton mümkün rezerv varlığı tespit edilmiştir, Ünye Hatıplı Bentonit Yatağı'nda rezerv tespiti yapılmamıştır ve tüm bu bentonit yatakları ağartma toprağı ve kedi altlığı (Ca-bentonit) olarak işletilmekte ve ihraç edilmektedir. Seramik ve kağıt sanayinde kullanılan kaolen minerali için Ulubey-Akoluk Sahası'nda 223.000 ton görünür, 148.000 muhtemel rezerv ve Ulubey-Sayaca Sahası'nda 1.932.000 ton görünür rezerv mevcuttur. Ordu ili ve yakın çevresinde özel şirketlerin ve MTA Genel Müdürlüğü'nün maden aramaya yönelik çalışmaları devam etmektedir.

MTA Genel Müdürlüğü'nün enerji hammaddelerine yönelik yaptığı çalışmalar sonucunda Aybastı-Gölköy ilçeleri arasında kömür oluşumlarına rastlanmış, Fatsa-Ilıca ile Kumru Sahaları'nda da jeotermal alanlar tespit edilmiştir. Fatsa-Ilıca jeotermal alanında 48°C sıcaklık, 1.2 lt/sn debide 1 adet kaplıca kaynağı bulunmaktadır. Fatsa jeotermal alanında 1985 ve 1992 yıllarında 2 adet jeotermal amaçlı sondaj açılmış ve bu sondajlarda 397.4 mt. ile 598 mt.derinliğe ulaşılmış ve 23°C ve 26°C sıcaklıklı düşük debili (0.05 lt/sn) jeotermal akışkan elde edilmiştir.

1. Bakır, Kurşun, Çinko ve Altın Cevherleşmeleri

Fatsa Zaviköy Bakır-(Altın) Zuhuru:

Zuhur, Fatsa İlçesi, Değirmenarkası Mahallesi Mevkii'nde G39-a1 paftası içerisinde.

Jeoloji: Yatak masif sülfid tipinde bakır yatağıdır. Cevherleşme Üst Kretase yaşlı andezitik tuf ve breşler içinde görülür. Cevher andezitik kayaçlardaki dom yapısının apeks kısmında yaklaşık 100 mt. genişliğinde K70B doğrultulu bir zondaagsal şekilde görülmektedir. Bu zon içerisinde halen kapalı bulunan 3 galeri mevcuttur. Bu galeriler civarında yoğun silisleşme, serizitleşme, kaolinleşme ve piritleşme izlenmiştir.

Madencilik Geçmişi: Sahada 3 ayrı yerde D-B doğrultulu galeri açılmıştır. Ayrıca önceki yıllarda detay jeolojik etüt ile 3 lokasyonda toplam 672.30 mt. sondaj yapılmıştır.

Rezerv: %0,32 Cu tenörlü 1.9 milyon ton görünür+muhtemel bir rezervin varlığı bilinmektedir.

Kabadüz Bakacak Bakır-Kurşun-Çinko-(Altın) Zuhuru

Zuhur, Kabadüz İlçesi Bakacak Mahallesi Mevkii'nde G39-b3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme Üst Kretase yaşlı dasit ve andezitler içindeki 70 cm'ye kadar kalınlıktaki damarlar halindedir. Başlıca cevher mineralleri oluşum sırasına göre; pirit, kalkopirit, sfalerit ve galenittir. Ayrıca sfalerit galen içerisinde küçük kapanımlar halinde Ag mineralleri izlenmektedir. %11,5 Zn ve %21,95 Pb tenörlüdür.

Madencilik Geçmişi: MTAtarafından sahada detay jeolojik etütler yapılmış ve aramagalerileri açılmıştır. Cevher damarı Bakacak Madencilik Şirketi'nce işletilmektedir.

Rezerv: Bilgi yoktur.

Kabadüz Oluklu Mahallesi Bakır-Kurşun-Çinko-(Altın) Zuhuru

Zuhur, Kabadüz İlçesi Oluklu Mahallesi Mevkii'nde G39-b3 paftası içerisinde yer almaktadır.

Jeoloji: Cevherleşme ayrılmış andezitler içerisinde K50B doğrultulu, 55°GB'ya eğimli olan 1.5 mt. genişliğindeki bir kırık zonunda gelişmiş damar tiptedir. Bu zon içerisindeki cevher damarının kalınlığı en fazla 50 cm'dir. Damar boyunca eski yıllarda 15 mt. galeri sürülmüştür. Damar çevresinde yoğun silisleşme, serizitleşme, kaolenleşme ve piritleşme izlenmektedir. Cevher mineralleri, oluşum sırasına göre; pirit, kalkopirit, sfalerit ve galendir. Sfalerit ve galen mineralleri içerisinde küçük boyutlu (muhtemelen Ag) mineralleri izlenir.

Madencilik Geçmişi: MTA tarafından sahada detay jeolojik etütler yapılmıştır. Damar Bakacak Madencilik Şirketince 1970 ile 1980'li yıllarda saha işletilmiştir.

Rezerv: Kabadüz yöresindeki 50'yi aşkın Cu-Pb-Zn içerikli cevher damarlarından birkaçı özel kuruluşlar tarafından işletilmektedir. Oluklu Mahallesi ve Kabadüz yörelerine ait diğer zuhurlar birlikte ele alınırsa önemli bir potansiyel teşkil edebilirler.

Kabadüz Pıtlrak Mah. Bakır-Kurşun-Çinko-(Altın) Zuhuru

Zuhur, Kabadüz İlçesi Pıtlrak Mahallesi Mevkii'nde G39-b3 paftası içerisinde yer almaktadır.

Jeoloji: Cevherleşme andezitler içerisinde D-B doğrultulu ve 55° K'e eğimli bir kırık zonunda gelişmiştir. Genişliği 1.5 mt. civarında olan bu zonun içerisindeki cevher damarlarının kalınlıkları en fazla 70 cm civarındadır. Cevherli zona K40D doğrultulu 20 mt. uzunluğundaki bir galeri ile ulaşılır. Damarların çevresinde yoğun silisleşme, serizitleşme, kaolenleşme ve piritleşme izlenmektedir. Cevher mineralleri, oluşum sırasına göre; pirit, kalkopirit, sfalerit ve galendir. Galenit minerallerinin içerisinde küçük kapanımlar halinde Ag mineralleri izlenmektedir. Damarlardan alınan bir numunenin kimyasal analizinden % 8.5 Cu, % 11.5 Zn, % 21.95 Pb değerleri belirlenmiştir.

Madencilik Geçmişi: MTA tarafından sahada detay jeolojik etütler yapılmıştır. Damar Bakacak Madencilik Şirketince 1970 ile 1980'li yıllarda saha işletilmiştir.

Rezerv: Bilinen rezerv yoktur.

Ulubey Sayaca İllit-(Altın) Zuhuru

Zuhur, Ulubey İlçesi Sayaca Köyü G39-b1 paftası içerisinde yer almaktadır.

Jeoloji: Üst Kretasedasitik tuf ve breşleri yaygındır. Bu birim üzerine cevherleşme sonrası meydana gelmiş bazaltlar gelir. Dasitler oldukça killeşmiştir ve silisleşmişzonlar içerir. Silisleşmişzonlardan alınan örnekler 2,5 gr/ton kadar Au içerir.

Rezerv: MTA 5 adet arama sondajı yapmıştır. Buna dayanarak 1.2 gr/ton Au içeren 17 bin ton rezerv çıkarılmıştır. İşletilebilecek bir rezerv beklentisi zayıftır.

Ulubey Sayaca Ufantepe-Aytepe Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Ulubey İlçesi Sayaca Köyü Ufantepe-Aytepe Mevkii'nde G39-b1 paftası içerisinde yer almaktadır.

Jeoloji: Aytepe civarında cevherleşme dasitler içindeki çatlaklar boyunca gelişmiş pirit damarcıkları şeklinde izlenmiştir. Ayrıca Aytepe'nin yaklaşık 500 mt. kuzeyinde K70D doğrultulu cevherli bir kırık zona daha bulunmaktadır. Bu zonun kalınlığı 1 mt. olup, cevherleşme bu zon içinde birbirini kesen ince damarcıklar şeklindedir. Cevherleşme çevresinde killeşme, silisleşme ve serizitleşme izlenmektedir. Cevherli zonun uzanımı yoğun bitki ve toprak örtüsünden dolayı ancak 3-4 mt. kadar izlenmiştir. Cevher mineralleri pirit, kalkopirit, sfalerit ve galendir.

Madencilik Geçmişi: Cevherleşme ve çevresindeMTA tarafından jeoloji çalışmaları yapılmıştır.

Rezerv: Belirlenmiş bir rezerv yoktur.

Ulubey Uzunmahmut Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Ulubey İlçesi Uzunmahmut Köyü, Kayadibi Mahallesi Mevkii'nde G39-a3 paftası içerisinde yer almaktadır.

Jeoloji: Cevherleşme Üst Kretase yaşlı ayrıışmış andezitik tüfler ve dasitler içerisinde 3 mt. genişliğindeki ezik bir zonda ince damar ve damarcıklar şeklinde gelişmiştir. Mineralizasyon çevresinde silisleşme ve serizitleşme yaygındır. Cevher minerali olarak pirit, kalkopirit ve galenit izlenir. Gang minerali ise kuvarstır. Galenitçe zengin bir zondan alınan bir numuneden %5.5 Cu ve %31.5 Pb değerleri belirlenmiştir.

Madencilik Geçmişi: Zuhur ve çevresinde jeoloji etüdü ile maden zuhurlarını değerlendirme çalışmaları yapılmıştır.

Rezerv: Bilinen rezerv yoktur.

Ulubey Akoluk Altın-Antimuan-İllit Zuhuru

Zuhur, Ulubey İlçesi Akoluk Köyü G39-a3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Sahada Orta-Jura Eosen volkanikleri ve volkanoklastikleri egemendir. Cevherleşme dasitik tüfler içindedir ve volkanosedimanter kayalar ile andezitik bazalt lav ve tüfleriyle örtülüdür. 700x70 mt. ve 150x20 mt. boyutlarında iki alterasyonzonu görülür. Bunlar yer yer silisleşmenin de bulunduğu yaygın illit ve kaolinit yüzeylenmeleri ile işaret edilir. Yüzeyde stibnit, realgal ve orpiment mineralleri görülür. Eskiden stibnit işletilmiş olup, biri göçük diğeri suyla dolu iki galeri vardır.

Rezerv: 1.04-1.24 gr/ton Au ve 18.8-22.8 gr/ton Ag tenörlü toplam 780.325 ton görünür, 267.669 ton muhtemel rezerv belirlenmiştir. Sahada halen MTA çalışmaktadır.

Fatsa Çamaş Aşağı Sarıyakuplar Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Çamaş İlçesi Aşağısarıyakuplar Köyü, Sarıyakuplardere Mevkii'nde G39-a1 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme, andezitler içerisinde K55D doğrultulu ve dik eğimli bir kırık zonunda yer almaktadır. Cevherli zondakisfalerit ve galenitin yoğun olduğu kısmın kalınlığı 20 cm kadardır. Yoğun örtü nedeniyle damarların uzanımı takip edilememiştir. Cevher mineralleri sfalerit, galenit, kalkopirit ve piritir. Gang minerali olarak kuvars izlenir.

Madencilik Geçmişi: Cevherleşmeyi de içine alan Fatsa yöresinde jeoloji çalışmaları yapılmıştır.

Rezerv: Bilinen bir rezerv yoktur.

Fatsa Başköy Azapoğlu Naldöken Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhurlar, Fatsa İlçesi, Başköy, Azapoğlu ve Naldöken Mahallesi Mevkii'nde; F38-c3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme Tirebolu Formasyonu'na ait tirakiandezitik tuf-breşler içerisinde K-G doğrultulu dike yakın bir kırık zonunda gelişmiştir. 1 m'lik bu zon içerisinde cevher damarının kalınlığı 30-40 cm arasında değişmektedir. Cevher mineralleri kalkopirit, sfalerit ve galendir. Gang minerali kuvarstır. Bir numunenin kimyasal analizinde % 18.96 Pb, %15.00 Zn, % 0.44 Cu değerleri bulunmuştur.

Madencilik Geçmişi: Cevherleşme alanı ve çevresinin jeolojisi çalışılmıştır. Sahada içi su dolu bir galeri mevcuttur.

Rezerv: Bilinen bir rezerv yoktur.

Fatsa Yukarı Tepeköy Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Fatsa İlçesi, Yukarıtepe Köyü Maden Dere Mevkii'nde F38-c3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme Üst Kretase yaşlı tirakiandezitler içerisindeki K50B doğrultulu bir kırık zonunda gelişmiştir. 1.20 mt. genişliğindeki bu zonda cevherli damarların kalınlıkları 30-35 cm arasında değişir. Kırık zonunda 2 mt.'lik zon boyunca yoğun silisleşme, killeşme, serizitleşme ve piritleşme izlenmektedir. Cevher mineralleri kalkopirit, galenit ve sfalerittir. Damardan alınan bir numunenin kimyasal analizinden %28.8 Pb, %14.25 Zn, %1.56 Cu değerleri bulunmuştur.

Madencilik Geçmişi: Sahanın jeoloji çalışması yapılmıştır. Önceki yıllarda damar doğrultusu boyunca açılan galeri ile işletme yapılmıştır.

Rezerv: Bilinen bir rezerv yoktur.

Korgan Karahamza Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Korgan İlçesi Karahamza Köyü Hamlık Mahallesi Mevkii'nde G38-b3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Damar tip cevherleşmeler Üst Kretase yaşlı andezitik kayalar içerisinde yer alır. Birinci damar Keş derenin sol yamacındaki isimsiz küçük bir derenin 400 m kotunda D-B doğrultulu 85° 'e eğimli bir kırık zonunda gelişmiştir. Cevherli zonun kalınlığı 20-30 cm civarındadır. İkinci damar ise birinci damarın 250 mt. güneydoğusunda 400 mt. kotunda K20D doğrultulu bir kırık zonunda gelişmiştir. Silisleşme ve killeşmealterasyon ürünleridir. Esas cevher minerali pirit, kalkopirit, sfalerit ve galenittir. Damarlardan alınan numunelerin kimyasal analizlerinde ortalama %0.65 Cu, %9 Zn ve %3.5 Pb değerleri elde edilmiştir.

Madencilik Geçmişi: MTA 1988'de sahada jeolojik inceleme yapmıştır. İki cevherli zon boyunca açılmış iki galeri mevcuttur. Galerilerin ikisi de kapanmış durumdadır.

Rezerv: Belirlenmiş rezerv yoktur.

Gölköy Çetilli Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Gölköy ilçesi Çetilli Köyü'nde G39-d1 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme Üst Kretase yaşlı andezitik kayaların kırıklarında hidrotermal damarlar olarak gelişmiştir. Sahada özel şahıslar tarafından D-B doğrultulu bir galeri açılmıştır. Galeri halen kapalı bulunmaktadır. Yüzeyde mostra izlenememektedir. Alterasyon yaygın değildir. Yerel olarak silisleşme ve limonitleşme izlenmiştir. Galeri ağzındaki pasalarda galenit, sfalerit, pirit ve kalkopirit izlenmektedir.

Madencilik Geçmişi: Cevherleşme ve çevresinde detay jeolojik etütler yapılmıştır. Sahanın eski yıllarda işletildiğini gösteren galeri ve pasalar mevcuttur.

Rezerv: %10 Pb+Zn, 66 bin ton görünür+muhtemel rezerv mevcuttur.

Gölköy Şihman Bakır-Kurşun-Çinko Zuhuru

Zuhur, Gölköy İlçesi Şihman Köyü'nde G39-d2 paftası içerisinde.

Jeoloji: Saha ve çevresinde Üst Kretase yaşlı andezitik lav ve piroklastları ile bunları kesen daha genç yaşlı siyenitler bulunur. Cevherleşme, andezitik kayalar içerisindeki kırık zonlarındahidrotermal damarlar olarak gelişmiştir. Galenit, kalkopirit, sfalerit, malakit ve bornit izlenen cevher mineralleridir.

Madencilik Geçmişi: Yöredeki Pb-Zn-Cu zuhurları ve çevresinde jeolojik etüt çalışması yapılmıştır. Sahada göçük 3 adet galeri mevcuttur. 1964-1965 yıllarında özel sektör tarafından üretim yapılmıştır. Sonraki yıllarda işletme yapılmamıştır.

Rezerv: MTA'nın yaptığı çalışmalar sonucunda %20 Pb+Zn tenörlü 366.000 ton rezerv tespit edilmiştir.

2. Manganez Cevherleşmesi

Manganez cevherleşmeleri, Karadeniz Kıyı Şeridi boyunca yaygındır. Bu kuşaktaki cevherleşmeler, Üst Kretase yaşlı volkano-tortulların çeşitli düzeylerinde yer alır. Başlıca bazaltik ve andezitik volkaniklerin içinde, marn ve kireçtaşı dokanaklarında ve kırmızı kireçtaşları içinde bulunur. İnceleme alanında çok sayıda manganez zuhuru vardır. Cevherleşmeler, volkanik kayalar içerisinde ince damarcıklar şeklinde izlenir. Başlıca cevherleşmelerpsilomelan, pirolusit ve gang olarak kuvars ve karbonat içerir.

Ulubey Akoluk Manganez Zuhuru

Zuhur, Ulubey İlçesi Akoluk Köyü, G39-a3 paftası içerisinde.

Jeoloji: Cevherleşme volkano-tortul kayalar içerisinde, merccek şeklinde, yapı ile uyumlu ve iki seviye halindedir. Cevherleşme sahanın birkaç yerinde görülür. Ancak devamlılıkları yoktur.

Madencilik Geçmişi: Zuhur ve çevresinde jeoloji etüdü, 4 adet sondaj ve 9 adet yarma yapılmıştır.

Rezerv: Sahada ortalama tenörü %36 Mn, %3 Fe, %20 SiO₂ olan 20 bin ton rezerv tahmin edilmiştir.

Ulubey İlçesi (Koşaca Köyü) Mn Cevherleşmesi: Cevherleşme sahası Koşaca Köyü, Evrek Mahallesi civarında yer alır. Cevherleşme bazik piroklastik içerisinde, birbirinden yaklaşık 500 mt. uzaklıkta üç ayrı yerde izlenmiştir. Cevherli zonların kalınlıkları 0.5-1 mt. arasında değişir. Manganez cevherleşmeleri, sıvama yada kalınlıkları birkaç metreyi geçmeyen damarcıklar şeklindedir. Cevherleşme başlıca, pirolüsit, psilomelan, gang minerali olarak kalsit ve kuvars içerirler. Cevher silisli ve hematitli olup, mangan tenörü oldukça düşüktür.

Ulubey İlçesi (Elekcioğlu Mah.) Mn Cevherleşmesi: Ulubey İlçesi Kıran Köyü Elekcioğlu Mahallesi'nin yaklaşık 500 mt. kuzeyinde, Sarp Dere'nin yaklaşık 200 mt. kotunda yer alır. Cevherleşme, andezitik kayalarla, tortul kayaların dokanağında, breşikzon içinde dissemine ve birbirine paralel masif karakterli küçük merccekler şeklinde gelişmiştir. Oldukça silisli ve hematitlidir. Cevherin, manganit, pirolüsit, polianit ve gang minerali olarak kalsit, kuvars içerdiği saptanmıştır. İnceleme alanında adı geçen zuhurlardan başka, İsaseki, Kazancı, Ağıllar, Çatal ve Çukur Mahallesi civarında da izlenir. Bunlar ekonomik bir değer taşımazlar. Ancak rezervi 20.000 ton olarak hesaplanan % 36 Mn tenörlü Akoluk Sahası, küçük çapta işletmeler için ekonomik olabilecek niteliktedir.

Akkuş (Pelitliyatak Köyü) Mn Cevherleşmesi: Akkuş İlçesi Pelitliyatak Köyü Tekke Tepe dolayında yer alır. Cevherleşme andezitikpiroklastlar içerisinde gelişmiştir.

Ünye (İncirli Köyü) Mn Cevherleşmesi: Ünye İlçesi İncirli Köyü civarında, Çatal Tepe'de yer alır. Cevherleşme ayrıışmış trakiandezitler içerisinde yer alır.

Ünye (Yalı Mahallesi) Mn Cevherleşmesi: Ünye İlçesi Yüceler Köyü Yalı Mahallesi civarında yer alır. Trakiandezitikpiroklastlar içerisinde oluşmuştur.

Fatsa (Köseli Mahallesi) Mn Cevherleşmesi: Fatsa İlçesi Çöreği Köyü Kızıcakese Köyü-Köseli Mahallesi civarında yer alır. Cevherleşme andezitikpiroklastlar içerisinde, ince çatlaklar boyunca gelişmiştir.

Fatsa (Tahtabaşı Köyü) Mn Cevherleşmesi: Fatsa İlçesi Tahtabaşı Köyü civarında yer alır. Bu yöredeki manganez cevherleşmeleri Üst Kretase yaşlı andezitikpiroklastlar içerisinde gelişmiştir.

Fatsa (Kulluca Köyü) Mn Cevherleşmesi: Fatsa İlçesi Kulluca Köyü Fartıl Dere'de yer alır. Andezitikpiroklastları içerisinde gelişen cevherleşmeler pirolüsit ve psilomelan içerir.

Fatsa (Salihli Köyü) Mn Cevherleşmesi: Fatsa İlçesi Salihli Köyü, Kopik Tepe'de yer alır. Cevherleşme andezitikpiroklastlar içerisinde, hidrotermal olarak oluşmuş damarcıklar şeklinde gelişmiştir.

Kumru (Demircili Köyü) Mn Cevherleşmesi: Kumru İlçesi Demircili Köyü civarında yer alır. Cevherleşme andezitikaglomeralar içerisinde gelişmiştir.

3. Kükürt Cevherleşmesi

Fatsa Akkaya Kükürt Yatağı

Hammadde yatağı Tokat G38-b2 paftası içerisinde yer alır.

Jeoloji: Cevherleşme sahasında Üst Kretase-Paleosen yaşlı trakiandezitik lav ve piroklastlar görülür. Bu birimin üzerine de Paleosen-Eosen yaşlı tortul kayalar gelir. Trakiandezitlerin üst seviyelerinde yer alan kükürt oluşumu, kırık ve kayaç kontrollü olarak gelişmiş olup, tabakalanmaya az çok uyumlu düzensiz merccekler halindedir. Yörede bu tür birbirinden bağımsız iki merccek mevcuttur. Cevher minerali elementer kükürttür, gang minerali olarak kuvars, kalsedon, opal ve kil mineralleri görülür. Cevher içinde ayrıca pirit ve bazı sülfidler de az oranda yer alır.

Madencilik Geçmişi: Sahada MTA tarafından ETİ Maden adına ücretli olarak sondaj ve detay jeoloji haritası yapımını içeren bir arama projesi yürütülmüştür.

Rezerv: Sahada %15,86 kükürt tenörlü 15.725 ton görünür+muhtemel+mümkün kükürt rezervi tespit edilmiştir.

4. Demir Cevherleşmesi

Ulubey İlçesi (Ohtamış Köyü) Demir (Fe) Cevherleşmesi: Ulubey İlçesi'ne bağlı Ohtamış Köyü civarında, Çar Dere'nin 530 mt. kotunda yer alır. Cevherleşmespekülarit, hematit şeklinde olup, andezitler içkideki bir fay zonunda gelişmiştir. Cevherli zonun kalınlığı yaklaşık 3 mt.'dir. Zuhurun ekonomik bir değeri yoktur.

5. Endüstriyel Hammadde Kaynakları

İl'de seramik ve kâğıt sanayisinde ağartma toprağı ve döküm kumu bağlayıcısı olarak kullanılabilecek özellikte, kil sahalarının yanı sıra inşaat sanayisi hammaddeleri de bulunmaktadır.

İnceleme alanında, Üst Kretase yaşlı dasitik, riyodasitik (Tirebolu Formasyonu) tüflerin ayrışması sonucu oluşmuş, yaygın kil oluşumları gözlenir.

Kil, Bentonit ve İllit Sahaları

Ulubey İlçesi Eymür Köyü Kil Sahası: Saha Ulubey İlçesi Eymür Köyü, Çatalkayası Mevkii'nde yer alır. Bentonitik karakterli olan kil, dasitik tüfler içinde yaklaşık 0.5 km²'lik bir alanda izlenmiştir. Gri-beyaz renkli olup, çok az pirit ile kuvars ve jips içerir.

Perşembe İlçesi Aziziye Kil Sahası: Saha, Perşembe İlçesi Aziziye Köyü Düver Mahallesi civarında yer alır. Bentonitik karakterli killeşme, tortul seviyeler ile ara tabakalı bazik tüfler de gelişmiş olup, yaklaşık 0.5 km²'lik bir alanda izlenir. İnceleme alanında yüzeylenen trakiandezitik tuf-breşlerin hidrotermalalterasyonu sonucu oluşmuştur. Bentonitler beyaz, gri-beyaz, kirli beyaz ve açık pembe renklidir. Silisleşme yaygındır.

Ünye-Göbüköy Bentonit Sahası: Ünye İlçesi Göbüköy civarında yer alır. Kirli beyaz ve açık pembe renklidir.

Fatsa-Kavaklar Dere Bentonit Sahası: Fatsa İlçesi Kavaklar, Ahizetli ve Akkaş Mahallesi dolayında yer alır. Bentonitleşmetrakiandezitik tuf-breşlerin içinde gelişmiştir. Kil minerali montmorillonittir.

Ünye-Yüceler Bentonit Sahası: Ünye İlçesi Yüceler Köyü Bardakçı Tepe'de yer alır. Kirli beyaz renklidir. Montmorillonit ve illit içerisinde ve kısıtlı olarak seramik sanayisinde, kullanılabilir özellikte oldukları saptanmıştır.

Ünye-Bozdağ Bentonit Sahası: Ünye İlçesi Hatipli Köyü dolayında yer alır. Bentonitleşme trakiandezitik tüflerde gelişmiştir. Kirli beyaz ve açık pembe renklidir.

Ulubey İlçesi Sayaca İllit Sahası: Saha Ulubey İlçesi Sayaca (Fermude Sayaca) Köyü Sığırlı Mahallesi civarında yer alır. Dasitik kayaç içerisinde izlenen illit oluşumu, hidrotermal ayrışmalar sonucu montmorillonitleşmiş dasitik kayaçların, yüzeysel ayrışmalarıyla oluşmuştur. İllit içerisinde, istenmeyen yabancı maddeler olarak kuvars, pirit ve jips izlenmiştir.

Ulubey İlçesi Akoluk İllit Sahası: Saha Ulubey İlçesi Akoluk Köyü civarında yer alır. İllit oluşumu dasitik tüfler içerisinde gelişmiştir. Makroskopik olarak gri-mavi ve gri-beyaz renkli olup, kuvars, pirit ve jips gibi istenmeyen yabancı maddeler içerir. Kağıt ve seramik sanayinde kullanılabilecek özelliklerdedir.

6. Mermer Sahaları

Fatsa Göller Kireçtaşı (Mermer) Yatağı

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Mermer sahasında kumtaşı-konglomera-çamurtaşı-kireçtaşı-tüfitardalanmalı kayaçlar yüzeylemektedir. Yaşları Üst Kretase-Paleosen olan bu formasyonun içindeki

kireçtaşlarının bazı kesimleri mermer ve kaplama taşı olarak kullanıma uygun özellikler gösterirler. Seviye kalınlıkları 1-5 mt. arasında değişir. Bu kireçtaşları şarabi renkte olup, az çatlaklı yapı gösterirler ve geniş bir alanda mostra verirler. Sahadan alınan numunenin mineralojik analiz sonuçlarına göre kayaç, fosilli kumlu kireçtaşı olarak adlandırılmıştır.

Kayacın Türü : Fosilli Kumlu Kireçtaşı

Kullanım Alanları : Mermer olarak ve inşaat sanayinde kaplama malzemesi olarak kullanılabilir

Yatak Özellikleri: . Yüzeysel gözlemlere göre sahadaki kireçtaşları çevresine göre kalın tabakalı ve şarabi renkli olup, çatlaklık oranı azdır. Yüzeysel gözlemlere göre kalınlıkları 30-40 cm. olan ve diğer boyutları farklılık gösteren 1 m³ üzerinde blok verebilir özelliktedir.

Tenör ve Rezerv: Kireçtaşının yoğunluğu 5.51 gr/cm³ tür. 1 m³'den büyük blok verebilmesi, plaka verme ve kenar-köşe kesilmesi iyi, cila kabul etmesi normal ve kırmızı renkli olmaları nedeniyle mermer olarak ve inşaat sanayinde kaplama malzemesi olarak kullanılabilir özellikte olan bu kireçtaşlarının muhtemel rezervi 1.320.000- 3.080.000 m³ tür. Bu rezerv sahanın 10 mt. kalınlık için belirlenen mostra rezervidir

Mesudiye-Topçam- Aşıklı Köyü Siyenit- Mermer Sahası

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Mermer sahasında Üst Kretase yaşlı siyenitler yüzeylenmektedir. Ancak geniş yayılımlı bu siyenitik kayaları kesen siyenitik stoklar ve dayklar mermer olarak değerlendirilebilecek özelliktedir.

Kayacın Türü : Siyenit

Ticari İsmi : Bahar Çiçeği Mor

Yatak Özellikleri: . Estetik güzelliğe sahip olan bu kayaç pembe ve mor renkleri bir arada barındırmaktadır. Blok verimi %15-20, mamul verimi ise 15-18 m²/m³ ve blok hacmi 1x1x0.5 m. veya 1x1x1 mt. ebatlarında olabilmektedir. Siyenitler daykgörünümündedir. Yöredeki hidroelektrik santrali mermer üretim ve nakliyesinde maliyetleri kısmen artırmaktadır.

Tenör ve Rezerv: Ortalama blok ebadı 2.5 m³ olup, plaka verme, kenar-köşe kesimi, cila alma durumu iyi, blok verimi ise düşüktür. Sahada mermer olarak işletme özelliklerine haiz görünür 300.000 m³, muhtemel olarak 1.300.000 m³ rezerv vardır.

Mesudiye Çaltepe Traverten (Mermer) Yatağı

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Traverten sahasında Üst Kretase yaşlı gri ve yeşilimsi renkte andezit-bazalt lav ve piroklastlardan oluşan Mesudiye Formasyonu yüzeylenir. Travertenler üst Kretase yaşlı bazaltlar üzerine depolanmıştır. Bu birimin içinde belirli kırık hatları boyunca çıkan suların oluştuğu traverten görülür.

Kayacın Türü : Traverten

Kullanım Alanları : Travertenlerin basınç ve aşınma deneylerinin iyi sonuç vermesi ,kaplama taşı olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Yatak Özellikleri: Sahada travertenler fazla geniş olmayan bir alanda (1000x1000 m.) mostra verirler. Yumuşak ve boşluklu traverten oluşumunun yanında, mermer olarak önemli olabilecek sert ve kompakt yapıda olan kesimlerde mevcuttur. Mermer olarak 2-3 m³'lük blok verebilirler.

Tenör ve Rezerv: Sahada %40 hata sınırlı 23,5-51,5 milyon m³ muhtemel traverten rezervi mevcuttur. Teknolojik olarak travertenlerin, blok verme durumu normal, kenar-köşe kesilmesi normal, plaka verme durumu normal ve cila alma durumu normaldir

Mesudiye Çiftlik Sarıca Ponza Yatağı

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Ponza sahasının tabanında Üst Kretase yaşlı andezit-bazalt lav ve piroklastları ile bunları uyumlu olarak üstleyen tortul birim yüzeyler. Pliyosen yaşlı bazaltik lavlar ise diğer formasyonları diskordan olarak örterler. Bazaltik lavların en üst seviyeleri gözenekli bir yapıya

sahiptirler. Gözenekli yapıdaki bazaltlar 1500x1000 mt. boyutlu bir alanda bulunurlar ve 40 mt. kalınlık gösterirler.

Kayacın Türü : Bazaltik Ponza

Kullanım Alanları : Teknolojik testler sonucunda, çalışma alanında izlenen ponzaların bazik olduğu saptanmıştır. Bazik ponzalar bazı yörelerde çimento fabrikalarında tras olarak kullanılmaktadır. Bazik ponzalar, genel olarak inşaat sektörünün çeşitli alanlarında kullanılabilecek özelliktedir.

Yatak Özellikleri: Ponza yatağı, volkanik bir yatak olup, ortalama 1.5 km. genişlikte ve 1 km. Uzunlukta bir alanda izlenir. Yatak kütlesi şekilsizdir. Ortalama 40 mt. kalınlık gösterir. Ponza zuhurunda, az oranda izlenen andezit-bazalt gibi volkanik kaya parçaları yatağın birincil durumda olduğunu yani yeterli bir yatak olduğunu göstermektedir.

Tenör ve Rezerv: Sahada 31,2 -72.8 milyon m³ muhtemel ponza potansiyeli vardır.

Mesudiye-Topçam- Köşeköy Siyenit - Mermer Yatağı

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Mermer sahasında Üst Kretase yaşlı Kaçkar granitoidi mostra verir. Pegmatik dokulu bu siyenitlerde hâkim renk pempedir.Yer yer bu graniti kesen aynı bileşimli dayklar mermer olarak değerlendirilmektedirler. Yüzeyleyen kayaç birimi alkaleen granittir. Mermer olarak olumlu görülen kesim az çatlaklı yapı gösterir.

Kayacın Türü : Alkaleen granit

Ticari İsmi : Bahar Çiçeği Pembe

Kullanım Alanları : Bloktan üretilen plakalar ve diğer boyutlu ürünler, inşaatlarda dış-iç cephe kaplamasında, taban döşemesinde, merdiven basamağında, denizlikte, küpeşte, taşıyıcı sütun yapımında, mutfak tezgahında, mezar düzenlemesinde; plastik güzel sanat malzemesi olarak heykeltiricilikte ve süslemede, hediyelik eşya yapımında, masa, sehpa, mutfak tezgahı, lavabo üretiminde ve mobilya sektöründe kullanılabilir.

Yatak Özellikleri: Yüzeysel gözlemlere göre sahada mermer olarak olumlu görülen kesim az çatlaklı yapı gösterir. Blok verimi %15 civarındadır. Siyenitler iri taneli (bahar çiçeği),ince taneli ve bunları kesen siyenit porfir tipi kayalardan oluşur. Sahada mermer olarak kullanılabilir özellikteki granitik kayalar pembe renkli, az çatlaklı ve 3-4 m³'lük blok verebilir özelliktedir.

Tenör ve Rezerv: Sahada mermer olarak işletilebilecek özellikte muhtemel 4 milyon m³ bir rezerv mevcuttur.

Mesudiye Kızılağaçyayla Granit (Mermer) Yatağı

Yatak ve Çevresinin Jeolojisi: Sahada Üst Kretase yaşlı Kaçkar granitoidine ait kayalar görülür. Bu kayalar içinde altere olmamış, az çatlaklı kısımlar mermer olarak değerlendirilebilir.

I-A Grubu Maden (KUM-ÇAKIL)

İnşaat ile yol yapımında kullanılan ve tabiatta doğal olarak bulunan kum ve çakıl, %80'nin altında SiO₂ içeren kum, SiO₂ oranına bakılmaksızın denizlerdeki kum, çakıl ve ariyet malzemesi I-A Grubu Maden (KUM-ÇAKIL) kapsamındadır. İl sınırları içerisinde 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında İl Özel İdaresi tarafından ruhsatlandırılan ve faaliyeti devam eden 8 adet I-A Grubu Maden (KUM-ÇAKIL) ruhsatlı saha bulunmaktadır. Ünye İlçesi Cevizdere ve Cüri Deresi Mevkii'nde bulunan toplam 7 adet ruhsatlı ocakta 4.977.122 ton, Merkez İlçesi Melet Irmağı Mevkii'nde faaliyet gösteren 1 adet ruhsatlı ocakta 601.031 ton olmak üzere toplam 5.578.153 ton işletilebilir malzeme rezervi bulunmaktadır.

C. Jeotermal Kaynak

Fatsa İlçesi Ilıca Beldesi sınırları içerisinde Sarmaşık Kaplıcası Termal Tesisleri Tic. Ltd. Şti. uhdesinde bulunan ve toplam 19,24 hektarlık alanı kapsayan 9/1 ruhsat numaralı Jeotermal Kaynak bulunmaktadır. Jeotermal su kaynağının debisi 1,2 lt/sn, sıcaklığı 48°C ve 1 yıllık maksimum üretim

miktarı 37.843.200 lt/yıl'dır. Jeotermal Kaynağa ait 2012 yılı Mart ayı İşletme Faaliyet Raporu'nda, yapılan analizler sonucu aşağıdaki değerler elde edilmiştir.

Kumru ilçesi Yalnızdam'da ise 27 °C sıcaklıkta, 0, 04 lt/sn debili kaynak vardır.

Mevcut olan rezervlerin tam anlamıyla işletilebilmesi yüksek maliyetli ve büyük yatırımlar yapılmasını gerektirmektedir. Bu noktada bu tarz yatırımların ile gelmesi yeraltı zenginliklerinin değerlendirilerek il ve ülke ekonomisine kazandırılması açısından önem arz etmektedir.

Suyun Görünüşü: Berrak	Nitrit: Yok
Koku: Kokusuz	Nitrat: Yok
Renk: Renksiz	Amonyak: Yok
Tat: Tatsız	Aktif Klorür: Yok
Tortu: Tortusuz	Organik Madde: Yok
Ph: 7,4	Debisi: 1,2 Lt/Sn
Toplam Sertlik: 4,2	Sıcaklık: 48°C
Klorür: 118	

D. Linyit

Gölköy-Aybastı'da orijinal kömürde kalori değeri 5054 Kcal/kg olan linyit sahası bulunmaktadır. Ancak saha ekonomik değildir.

E. İl'de Madencilik Sektöründe Öne Çıkan ve Yatırım Yapılabilecek Alt Sektörler

- Kum ve çakıl ocakçılığı
- Süsleme ve yapı taşları ocakçılığı
- Uranyum ve toryum cevherleri hariç, demir içermeyen metal cevherlerin madenciliği

X. EKONOMİK ALT YAPI

A. İl'in Sanayi Yapısı

İl'in ekonomik yapısının tarım ağırlıklı olması nedeniyle, sanayi yönünden istenilen seviyeye ulaşamamıştır. Ekonomik yapımız da sanayi sektörü, tarım ve hizmet sektörlerine oranla daha küçük bir paya sahiptir. Genelde sanayiye yönelik özel sektördeki yatırımlar gıda, orman ürünleri, mobilya sanayi, tekstil, madencilik, toprağa dayalı sanayi, çimento ve hazır beton imalatı sektörleri yönünden oluşum göstermektedir. İl'de son dönemde tekstil ürünleri sektörü gelişim göstermektedir. İl'deki gıda sanayine yapılan yatırımların çoğu fındık kırma, işleme ve fındık mamulleri üretimine yöneliktir. Fındık işleme sektörü ilin imalatının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Fındık işleme sanayinde çalışan işçilerin çoğunluğunun mevsimlik olarak istihdam edilmesi, sanayinin istihdam olanaklarını ve ekonomiye katkısını önemli ölçüde kısıtlamaktadır. İl'de sanayi sektörü henüz gelişme aşamasında olmakla birlikte, ilde ülkemizin sayılı sanayi kuruluşları arasında yer alan büyük işletmeler de mevcuttur (İSO ilk 500 ve ikinci 500'e giren firmalar). Gıda sektöründe fındığın dışında, çikolata-gofret, şekerleme, helva, süt ürünleri, yem, sıvıyağ, çay gibi ürünler, taş ve toprağa dayalı sanayi, agrega tesisleri, tekstil, plastikten mamul mallar(poşet, su boruları vb.), kauçuktan mamul mallar, gıda makineleri imalatı, demir çelik sac makine imalatı, PVC doğrama sistemleri, su ürünleri ve bal mumu imalatı, LPG dolum tesisleri gibi işletmelerle sanayi yatırımlarının etkisinin arttığı görülmektedir.

OSB'de bir adet yabancı sermayeli firma ile Fatsa OSB'de faaliyet gösteren iki adet yabancı sermayeli firma faaliyet göstermektedir.

İl'de kayıtlara bakıldığında sanayi siciline kayıtlı sanayi işletmesi sayısı 2.220'dir. Toplam sanayi işletmesi içerisinde %0.3 lük bir oran ile sanayisi gelişmekte olan iller arasında yer almaktadır. Karadeniz Bölgesi'nde yer alan illerin sanayisi değerlendirildiğinde, bölge illeri arasında Samsun %19'luk oran ile ilk sırada yer almaktadır. Düzce (%10), Trabzon (%10), Çorum (%10), Bolu (%7), Kastamonu (%6)'dan sonra Ordu ili %5'lik payla 7. sırada yer almaktadır.

1. Faaliyet Alanlarına Göre Sanayi İşletme Sayısı ve İstihdam Durumu

SEKTÖR GURUBU	İŞLETME SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI
	(Adet)	(Kişi)
Gıda, İçki ve Tütün Sanayi	81	4.041
Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayi	30	2.263
Orman Ürünleri ve Mobilya Sanayi	30	817
Kağıt-Kağıt Ürünleri ve Basım Sanayi	2	35
Kimya,Petrol,Kömür,Kauçuk ve Plastik Ürünler Sanayi	8	231
Maden-Mermer-Hazır beton Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	60	1.565
Metal,Eşya-Makine ve Teçhizat, Ulaşım Aracı,İlmi ve Mesleki Ölçme Alet. San.	15	167
Diğer İmalat Sanayi	24	464
TOPLAM	250	9.583

İl'de faaliyet gösteren firmalarda, AR-GE birimi bulunan firma sayısı 11, Kalite Kontrol Birimi bulunan firma sayısı ise 57'dir.

i. Ordu İli Sanayi Sicil Belgeli İş Yeri ve Küçük Sanayi Sitesi İş Yeri Sayıları ile İstihdam Durumları 2003-2011

YIL	İŞ YERİ SAYISI	İŞÇİ SAYISI
2003	149	5.787
2004	153	7.009
2005	143	6.492
2006	158	5.783
2007	168	6.956
2008	181	6.782
2009	215	8.273
2010	236	9.583
2011	250	9.583

ii. İlk ve İkinci 500' e Giren Sanayi Kuruluşlarımız

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından açıklanan 2010 yılı “Türkiye'nin En Büyük 500 Sanayi Kuruluşu” listesinde ilimizde kurulu ve faaliyet gösteren 5 sanayi kuruluşu ve ikinci 500 listesinde ise 1 sanayi kuruluşu bulunmaktadır.

Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (2011)

İlk 500 Sıra No		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda	Kamu Sıra No	Özel Sıra No	Üretimden Satışlar (Net)
2011	2010					(TL)
236	162	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Paz. İth. İhr. A.Ş.	Ordu	-	227	333.545.386
310	313	Poyraz Poyraz Fındık Entegre San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	-	300	254.131.297
367	321	Ünye Çimento San. ve Tic. A.Ş.	Ünye	-	357	213.728.863
481	450	Gürsoy Tarımsal Ürünler Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ordu	-	469	165.835.052

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu (2011)

İkinci 500 Sıra No		Kuruluşlar	Bağlı Bulunduğu Oda / Kamu	Kamu Sıra No	Özel Sıra No	Üretimden Satışlar (Net)
2011	2010					(TL)
55	227	Dost Fındık Gıda Kuy. İnş. Tah. Nak. Tur. Müh. İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	Ünye	-	55	143.832.243
240	454	Erçal Fındık Otomotiv San.ve Tic.A.Ş.	Fatsa	-	239	105.267.191
342	440	Şenocak Gıda Fındık Entegre Tur. Nak. İnş. San. Tic. Ltd. Şti.	Ordu	-	339	90.872.725
470	-	Altaş Yağ Su ve Tarım Ürün. Gid. İnş. Oto. Nak. San. Tic. A.Ş.	Ordu	-	466	75.286.816

İl'de ilk 500 sanayi firması içine giren 5 firmadan 4'ü Merkez, 1'i Ünye'de bulunmaktadır. Firmalardan 3'ü gıda sektöründe (çay ve fındık), 1'i MDF, 1'i de çimento imalatı sektöründe faaliyet göstermektedir. İkinci 500 listesinde yer alan 4 firmadan 3'ü fındık ve fındık mamulleri üretimi, 1'i ise yağ sanayinde faaliyet göstermektedir.

iii. Ordu Esnaf ve Sanatkâr Odalarına Kayıtlı İşyeri Sayıları

Oda Adı	Açılan Sayısı	İşyeri	Kapanan Sayısı	İşyeri	Yıl Sonuna Göre Üye Sayısı
Ordu Bakkallar ve Bayiler Odası	87		84		880
Ordu Berberler ve Kuaförler Odası	28		15		391
Ordu Elektrik ve Sıh. Tes. Odası	29		10		342
Ordu Lokantacılar ve Aşçılar Odası	72		50		470
Ordu Sebzeciler ve Manav. odası	27		12		270
Ordu Tuhafiyeciler ve Züç. Odası	68		54		495
Ordu Kunduracılar ve İşçi. Odası	16		16		122
Ordu Kahveciler ve Otel Es. Odası	92		74		636
Ordu Terziler ve İşçi. Odası	68		54		495
Ordu Marangozlar Odası	15		27		339
Ordu Madeni Eşya Odası	73		33		792
Ordu Şoförler ve Oto. Odası	111		144		2333
Toplam	686		573		7565

2011 yılsonuna göre il genelinde Esnaf ve Sanatkârlar Odaları'na kayıtlı aktif üye sayısı yaklaşık 22.000'dir. Komşu il Giresun'da açılan işyeri sayısı 1.204, kapanan işyeri sayısı ise 1.005 olarak tespit edilmiş olup yılsonu mevcut üye toplamı ise 16.311'dir.

iv. Sanayi Bölgeleri

a. Ordu Organize Sanayi Bölgesi

Organize Sanayi Bölgesi (OSB)'nin toplam büyüklüğü 60 hektar olup, sanayi parselleri toplamı 40 hektardır. OSB'de toplam 74 adet sanayi parselinin 69 adedi tahsis edilmiş olup 63 firma üretime geçmiş, 4 firma inşaat aşamasındadır. OSB'de toplamı 6 hektar olan 5 parsel arazinin tahsisi özel sebeplerden dolayı yapılamamaktadır. Üretimde olan firmalarda toplam 2.200 kişilik istihdam sağlanmaktadır. 01 Temmuz 2011'den itibaren tedarikçi firmadan elektrik alımı yapılmaya başlanmıştır. Bu suretle, sanayicilerin % 20-25 oranında indirimli elektrik kullanması sağlanmıştır. OSB'de ortalama olarak elektrik tüketimi aylık 1.200.000 kw/h, doğalgaz kullanımı ise 180.000 m³ olarak gerçekleşmektedir.

Merkez İlçe'de ikinci bir OSB'nin kurulması yönünde Başbakanlık Yatırım Destek Ofisi'ne talep yazısı gönderilmiş olup, önerilen arazinin fizibilite çalışmaları tamamlanmıştır. Söz konusu arazinin toplam alanı da 85 hektar'dır.

b. Fatsa Organize Sanayi Bölgesi

Fatsa İlçesi Organize Sanayi Bölgesi'nin toplam büyüklüğü 50 hektar'dır. Bu OSB'de sanayi parsellerinin toplam alanı 23 hektar'dır.

FATSA OSB Parsel Dağılımları

Sanayi Parseli a- 14,84ha

Sanayi parseli b- 8,89 ha

Teknik Altyapı Alanı 0,96 ha

İdari- Ticari- Sosyal Tesis Alanı 0,60 ha

Teknik ve Sosyal Tesis Alanı 0,30 ha

Spor Tesis Alanı 0,52 ha

Yeşil Alanlar 0,69 ha

Sağlık Koruma Bandı 15,60 ha

Yollar ve Otoparklar 3,72 ha

Dere 3,88 ha

Toplam 50 ha

Bölgede toplam 30 adet sanayi parselinin 29 adedi 29 firmaya tahsis edilmiş olup, 15 firma üretime geçmiş, 10 firma inşaat aşamasında ve 2 firma da proje aşamasındadır. Üretimde olan firmalarda toplam 1.362 kişilik istihdam sağlanmaktadır.

c. Ünye Organize Sanayi Bölgesi

Ünye İlçesi Cevizdere Mevkii Denizbükü ve Denizbükünalcı alanlarında bulunan 85 hektar alan OSB'nin yeri olarak belirlenmiştir. Bakanlık tarafından yapılması istenilen iş ve işlemler tamamlanmış olup, kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

d. Ordu İli Küçük Sanayi Siteleri Doluluk ve İstihdam Oranları

Adı	Faaliyete Başladığı Yıl	Toplam Alan (Ha)	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Boş İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı	Mevcut İstihdam	Bir İş Yeriinde Çalışan Ortalama İşçi Sayısı
Merkez								
2. KSS İşletme Koop.	1982	62.328	350	350	-	% 100	1190	3 veya 4
Ata KSS	1999	46.382	194	194	-	% 100	679	3 veya 4
Fatsa KSS	1991	19.186	300	300		% 100	1050	3 veya 4
Ünye KSS	1991	19.600	255	233	22	% 91	893	3 veya 4
Mesudiye KSS	2010	0.821	22	12	10	% 55	360	2 veya 3
Korgan KSS	Arsa alımı aşamasında							

Esnaf ve sanatkârların faaliyetlerini Organize Sanayi Siteleri'nde sürdürmeleri, esnaf açısından faydalı olacağı gibi, o bölgeye gelecek yatırımların ve hizmetlerin daha hızlı gelmesine de sebep olacaktır. Küçük Sanayi Siteleri bulundukları ilçenin ekonomisine sağlayacağı istihdam, katma değer ve benzeri hususlar da dikkate alındığında ildeki 19 ilçenin hepsine Küçük Sanayi Sitesi kurulması faydalı olacaktır.

e. Liman Başkanlığı

İl'de denizyolu ile ulaşım ve taşımacılık olanakları mevcut olmasına rağmen, denizyolu ulaşım altyapısının yetersiz olması nedeniyle deniz taşımacılığı ancak hava ve deniz koşullarının elverdiği ölçüde ve küçük tonajlı gemilerle sağlanabilmektedir. İl merkezinin denize kıyısı olmasına rağmen limanı bulunmamaktadır. 1997'de özelleştirilen Ordu İskelesi, ilin ekonomik yapısına, özellikle ticari faaliyetlerdeki konumunda önemli bir yere sahiptir.

İl'de sadece Ünye ilçe'sinde liman bulunmaktadır. Fatsa İlçe'sinde de 238,65 m. uzunluğunda iskele vardır. İl'de bulunan liman ve iskeleler yük taşımacılığında kullanılmaktadır.

Ordu Liman Başkanlığı Tarafından Düzenlenen ÖTV'si İndirilmiş Yakıt Alım Defteri

YIL	2008	2009	2010	2011	2012
ADET	119	182	162	181	186

Ordu Liman Başkanlığı Bağlama Kütüğü Kayıtlı Tekne Sayısı

YIL	2008	2009	2010	2011	2012
ADET	-----	335	406	445	471

Ordu Liman Başkanlığı Milli Sicile Kayıtlı Tekne Sayısı

YIL	2008	2009	2010	2011	2012
ADET	112	120	139	168	179

Ordu Liman Başkanlığı Gemiadamı Bilgi Sistemine Kayıtlı Gemiadamı Sayısı

Gemiadamı Sayısı (Adet)	1.869 (2012 Eylül itibarı ile)
-------------------------	--------------------------------

2010 yılı başından itibaren 201 adet gemiye Ordu Limanı'ndan, 538 adet gemiye Fatsa Limanı'ndan ve 1470 adet gemiye de Ünye Limanı'ndan Liman Çıkış Belgesi düzenlenmiştir. Mevcut hali ile Ordu İskelesi ihtiyacı karşılamakla beraber Merkez'e gelen gemilerin hava muhalefeti nedeniyle barınabileceği bir liman ihtiyacı vardır.

Balıkçı barınaklarının kapasitesi dolmuştur ve modernizasyona ihtiyaçları bulunmaktadır.

B. İl'in Ticaret Yapısı

İl'de ticaret büyük oranda KOBİ kapsamındaki işletmelerden oluşmaktadır. Ticaret sektörü başta fındık olmak üzere tarımsal ve hayvansal ürünler, gıda maddeleri, konfeksiyon ve ev araç gereçleri, inşaat malzemeleri ile diğer tüketim malzemelerinin alım- satımı ve ihracatına dayalıdır. İl'in ticari yapısında en önemli paya sahip olan fındığın hasat döneminde ticari yapıda canlanma yaşanmaktadır.

İl'de toplam 3 Ticaret ve Sanayi Odası, 3 Ticaret Borsası, 1 Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Başkanlığı bulunmaktadır. İl'de şahıs şirketleri hariç toplam 2759 adet çeşitli tiplerde firma faaliyet göstermektedir.

Açılan ve Kapanan Firma İstatistikleri

		2009	2010	2011
Kurulan	Şirket	182	168	173
	Kooperatif	11	12	11
	Gerçek Kişi Tic. İşlt.	386	338	389
Tasfiye	Şirket	46	54	87
	Kooperatif	15	23	13
Kapanan	Şirket	30	43	44
	Kooperatif	16	15	16
	Gerçek Kişi Tic. İşlt.	551	249	243

İl'de daha çok gerçek kişi işletmeleri kurulurken, tüzel kişilikler bunların yarısından daha az bir orana sahiptir.

2010'da 3.090 olan Sanayi ve Ticaret Odası üye sayısı %11 artarak 2011'de 3.436'ya yükselmiştir. Son yıllarda kurulan ticari işletmelerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, inşaat ve bina inşaat hizmetleri ile konaklama ve yiyecek-içecek sektöründe gelişme yaşandığı görülmektedir.

i. İl'de Bankacılık Kesimi

Türkiye genelinde 2011 yılı itibarı ile 9.834 banka şubesi mevcut olup, bunun 61 adedi ilde faaliyet göstermektedir. İl'de 13 bankanın 61 şubesi bulunmaktadır. 2011 yılı itibarı ile ilde faaliyette bulunan bankaların 28 adedi kamusal sermayeli banka, 23'ü özel sermayeli banka, 10'u yabancı banka'dır. 2010 yılı itibarı ile Ordu ili şube sayısı bakımından Türkiye genelinde 28. sırada yer almaktadır.

ii. GSYİH'nın Sektörel Dağılımı

1991-2001 dönemleri arasında ilin GSYİH'sının Türkiye GSYİH'sı içindeki payı yıllık ortalama % 0,6 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2001'de cari fiyatlarla 1 katrilyon 147 trilyon 500 milyar TL. GSYİH gelire sahip olan il, Türkiye GSYİH'sı içinde % 0,6 paya sahip olmuştur.

İl'in GSYİH'sının ekonomik yapısını oluşturan 3 ana sektörü (tarım, sanayi ve hizmet) itibarı ile dağılımına bakıldığında ilin hizmet ve tarım sektörü ağırlıklı bir ekonomik yapıya sahip olduğu görülmektedir.

İl'de GSYİH'nın İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Dağılımı (Cari Fiyatlarla 2001)

İKTİSADİ FAALİYET	GSYİH (Milyon TL.)	GSYİH Payı (%)
TARIM	378.937.611	33,0
SANAYİ	124.301.210	10,8
HİZMET	563.344.181	49,1
a) Ticaret	132.162.189	11,5
b) Ulaştırma ve Haberleşme	217.313.602	18,9
c) Mali Kuruluşlar	10.547.852	0,9
d) Konut Sahipliği	43.049.819	3,8
e) Serbest Meslek ve Hizmetler	29.663.059	2,6
f) İzaflı Banka Hizmetleri (-)	10.070.620	0,9
g) Devlet Hizmetleri	140.140.015	12,2
h) Kar Amacı Olm. Öz. H. Kur.	538.265	0,05
İNŞAAT	64.845.715	5,7
İTHALAT VERGİSİ	16.082.424	1,4
GSYİH (Alıcı Fiyatları ile)	1.147.511.141	100

İl'in ekonomik yapısı içinde en geniş payı hizmet sektörü almaktadır. Ancak, hizmetler kesiminin alt sektörleri; inşaat, ticaret, ulaşım ve haberleşme, mali kurumlar, konut sahipliği, ticari ve şahsi hizmetler olarak ayrı ayrı değerlendirildiğinden, en büyük sektör % 33 ile tarım sektörü olmaktadır. Tarımın il ekonomisi içinde % 33 olan payı, Türkiye ortalamasının (% 12,1) bir hayli üzerinde yer almaktadır. Tarım sektörünü % 18,9 ile ulaştırma ve haberleşme alt sektörü, % 12,2 ile devlet hizmetleri ve % 11,5 ile ticaret alt sektörleri izlemektedir. Sanayi sektörü ise % 10,8'lik payı ile ticaret sektörünün ardından 5. sırada yer almaktadır.

İl'in GSYİH'sının 3 temel ekonomik sektörü itibarı ile dağılımı incelendiğinde de sanayi sektörünün hizmet ve tarım sektörlerinin ardından 3. sırada geldiği ve sektörler arasında büyük bir oransal farklılık olduğu görülmektedir.

GSYİH'sı içerisinde tarım ve hizmet sektörlerinin payının büyük, sanayi sektörünün payının ise düşük olduğu ilde ekonomik yapı, Türkiye ekonomisinin tamamen tersi yönde bir gelişim göstermiştir. İl ekonomisi ile Türkiye ekonomisi arasındaki bu yapısal farklılık, il GSYİH'sı içinde sanayi sektörünün payının düşük olmasından kaynaklanmaktadır. İller'in gelişmişliği hakkındaki en önemli göstergelerden biri olan sanayinin il ekonomisi içindeki payının, % 25,7 olan Türkiye ortalamasının çok altında kalarak, % 10,8 gibi düşük bir oran ile sınırlı olması ilin sanayileşemediğinin ve dolayısıyla kalkınamadığının bir göstergesidir.

İl'de sanayinin gelişmemiş olması, klasik ekonomik sektör olan tarım sektörünü ön plana çıkarmıştır. Bu durumun bir sonucu olarak, ilde ekonomik kalkınmanın itici gücü olma işlevini üstlenmesi gereken sanayi sektörünün yerini tarım sektörü almıştır.

Sonuç olarak, il ekonomisi, hizmet sektörü ağırlıklı bir tarım ekonomisidir. Sanayi sektörünün payının önemsenmeyecek düzeyde düşük olduğu bu ekonomik tablo, ilin ekonomik ve sosyal gelişmesi önündeki en önemli yapısal engeli oluşturmaktadır. İl'in kalkınması için ekonomik yapıda sanayi sektörü ağırlıklı bir dönüşümün gerçekleştirilmesi ve sanayinin ekonomideki payının artırılması gerekmektedir.

iii. Kişi Başına Milli Gelir

1970'li yıllara kadar gelişmenin temel göstergesi olarak görülen kişi başına gelir; kalkınma anlayışının bugün geldiği noktada, toplumsal gelişmişliği yeterince açıklayamayan, sadece talep genişlemesini açıklayabilen dar kapsamlı bir göstergedir. Gerçekte gelişme kavramı, fiziki kapasite büyüklüğü ve gelir artışı gibi iktisadi gelişmeler yanında, bunların gelir grupları ve bölgelerarası dağılımı ile sosyal ve kültürel birikimlerin yansıtılabildiği toplumsal gelişme düzeyini ifade etmektedir.

Bu anlayışla gelişme ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel yapılarındaki ilerlemeyi kapsamakta ve bir bütün oluşturmaktadır. Diğer taraftan, kişi başına milli gelir, nüfusa bağlı bir gösterge olduğu için nüfus hareketlerinden çok büyük oranlarda etkilenmektedir. Bu sebeple de yıldan yıla değişiklik gösterebilmektedir.

Kişi başına milli gelir ölçütü her ne kadar, tek başına bölgelerin veya illerin ekonomik ve sosyal gelişme düzeyini tam olarak yansıtamasa da bir bölgenin veya ilin ekonomik ve sosyal refahı, iktisadi büyümesi ve gelişmişliği hakkında çok önemli ipuçları veren temel bir gösterge niteliğine sahiptir.

1991-2001 Döneminde İl'de ve Türkiye'de Kişi Başına GSYİH'nın Gelişimi (Cari Fiyatlarla 1991-2001)

YILLAR	ORDU		KİŞİ BAŞINA GSYİH (\$)	
	KİŞİ BAŞINA GSYİH (TL.)	Gelişme Hızı (%)	ORDU	TÜRKİYE
1991	4.178.463	-	989	2.603
1992	7.543.354	80,5	1.081	2.682
1993	13.829.853	83,3	1.237	2.981
1994	27.403.172	98,1	933	2.173
1995	52.109.919	90,2	1.128	2.727
1996	109.344.800	109,8	1.340	2.833
1997	235.685.050	115,5	1.543	3.021
1998	429.115.866	82,1	1.656	3.176
1999	621.249.543	44,8	1.470	2.847
2000	863.443.575	39,0	1.375	2.941
2001	1.288.821.381	49,3	1.064	2.146

İl'in ve Türkiye'nin kişi başına milli gelirinin yıllar itibarı ile gelişiminin verildiği yukarıdaki tabloda, il için kişi başına GSYİH'nın her dönemde Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Öyle ki, il genelinde kişi başına düşen gelir Türkiye kişi başına gelirinin yaklaşık olarak yarısı düzeyinde gerçekleşmektedir.

1993'te il bazında kişi başına gelir 1.237 \$ iken, Türkiye'de bu değer 2.981 \$'dır. 1998'de Türkiye kişi başına GSYİH'sı 3.176 \$ iken, ilde 1.656 \$ olarak gerçekleşmiştir. 1998 yılı il bazında kişi başına gelirinin Türkiye ortalamasına en çok yaklaştığı yıl olmuştur. 2000'de ise Türkiye'de 2.941 \$, ilde

1.375 \$'dır. Ülkemizde yaşanan ekonomik kriz sonucu, 2001'de Türkiye'de kişi başına milli gelir 2.146 \$'a, ilde ise 1.064 \$'a gerilemiştir.

Görüldüğü gibi, il diğer pek çok ekonomik ve sosyal gelişmişlik göstergesi bakımından olduğu gibi kişi başına gelir düzeyi açısından da Türkiye ortalamalarının altında kalmakta; ekonomik ve sosyal refahı düşük, iktisadi büyümesi yavaş ve istikrarsız, az gelişmiş bir il olma özelliğini taşımaktadır.

Devlet Planlama Teşkilatı Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü'nce 2003'de yapılan "İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması"na göre Ordu ili, -0,64489 olan gelişmişlik endeks puanı ile 81 il arasında 62. sırada yer almıştır.

C. İhracat ve İthalat

İl'in ihracat rakamları incelendiğinde temel ekonomik ürün olan fındığın en önemli ihracat kalemi olduğu görülmektedir. Fındığın en çok ihraç edildiği ülkeler, fındığa bağlı gıda sanayinin gelişmiş olduğu ve fındık tüketiminin yaygın olduğu Almanya (%23,39), İtalya (%18,82) ve Fransa (12.58), İsveç, İngiltere, Fransa, Avusturya, Belçika, Danimarka, Hollanda gibi Avrupa Birliği ülkeleridir. Bununla birlikte Türkiye 100'ü aşkın ülkeye değişen oranlarda fındık ihracatı yapmaktadır. Türkiye'nin en büyük pazarlarından biri olan Almanya, fındık üretimi olmamasına rağmen dünyanın en büyük fındık ihracatçılarından biridir. Ülkemizin fındığı dış pazarlara işlenmiş olarak ihraç etme noktasındaki eksiklikleri nedeniyle, ihraç edilen fındık çok yüksek oranda iç fındık şeklindedir. İhracata diğer önemli kalemler, ağaç mamulleri ve orman ürünleri, maden ve metaller, çimento ve toprak ürünleridir.

Türkiye genelinde 2011'de 235.138 ton fındık ihraç edilmiş ve 1 milyar 759 milyon 162 bin \$ gelir sağlanmıştır. İl'de ise 34.178 ton fındık ihracatı yapılarak 235 milyon 138 bin 278 \$ gelir elde edilmiştir.

Yıl Bazında İthalat ve İhracat Rakamları

YILLAR	İHRACAT		İTHALAT	
	Değeri (Milyon \$)	Firma Sayısı	Değeri (Milyon \$)	Firma Sayısı
2006	281	42	91	66
2007	287	47	88	52
2008	317	58	105	66
2009	205	53	70	50
2010	351	54	76	56
2011	367	54	79	59

İl'in ihracatçı firma sayıları incelendiğinde, 2011'de 54 olan toplam ihracatçı firma sayısının yıllar içinde artış ve azalışlar gösterdiği görülmektedir. Ancak Türkiye geneli incelendiğinde ihracatçı firma sayısında istikrarlı bir artış olduğu gözlenmektedir. İl'de ihracat yapan firma sayısı azalmakla birlikte, ihracat rakamları artmıştır.

İl İhracatının Sektörel Dağılımı (Milyon \$) (2011)

Tarım ve Ormancılık	127	34%
Madencilik ve Taşocakçılığı	6	2%
İmalat Sanayi	233	63%
Toptan ve Perakende Ticaret	0,8	1%
TOPLAM	367	100%

2011'de ihracat, 2003'e göre % 210 oranında artış göstermiştir. İhracatın yaklaşık % 63'ünü imalat sanayi ürünleri oluşturmaktadır.

1. İl Ekonomisine Katkı Sağlayacak Kamu Yatırımları Ve Kamu Destekleri

i. Kamu Yatırımları

Kamu Yatırımlarının Yıllar İtibarı ile Sektörel Dağılımları (Bin TL)

Sektör	2007	2008	2009	2010	2011
Tarım	2 584	4 493	1 045	1 911	2 188
Madencilik	217	537	228	133	118
İmalat	0	0	0	0	0
Enerji	35 000	35 000	18 370	29 990	6 167
Ulaştırma - Haberleşme	22 390	26 174	26 754	17 552	21 814
Turizm	0	0	0	0	2 000
Konut	2 353	2 050	5 029	942	1 207
Eğitim	15 030	22 331	28 763	38 528	48 063
Sağlık	6 128	7 752		7 805	5 200
Diğer kamu hizmetleri	4 360	17 358	17 463	50 135	51 123
Toplam	88 062	115 695	97 652	146 996	137 880
İl sıralaması	42	33	40	38	42

Ordu ili 2011 yılı itibarı ile kamu yatırımlarından en çok yararlanan 42. il konumundadır. İl’de kamu yatırımlarının ağırlıklı olarak eğitimde yoğunlaştığı görülmektedir. Eğitimden sonra enerji, ulaştırma-haberleşme gelmektedir.

ii. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Ordu İl Koordinatörlüğü Destekleri

TKDK Ordu İl Koordinatörlüğü tarafından Ocak 2011-Eylül 2012 Dönemi aralığında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Ordu İl Koordinatörlüğüne 10 adet proje başvurusu yapılmıştır. Söz konusu projelerden 4. Çağrı dönemine ait bir (1) adet Kültür Balıkçılığı projesi ve 5. Çağrı dönemine ait iki (2) adet Su Ürünleri İşleme Paketleme Tesisine yönelik proje sahibi ile sözleşme imzalanmıştır.

İl’e Kültür Balıkçılığı ve Su Ürünleri İşleme Paketleme Konusunda önemli katkı sağlayacak yatırımlarla, ilde sözleşme imzalanan projeler kapsamında 8.070.321,36 TL yatırım yapılacaktır. Bu yatırımların tamamlanmasının ardından, yatırımların %50’si Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) tarafından karşılanacaktır.

Hâlihazırda TKDK Ordu İl Koordinatörlüğü tarafından Kültür Balıkçılığı ve Su Ürünlerinin İşlenmesi Pazarlanması, Arıcılık, Süs Bitkisi Yetiştiriciliği, Tıbbi Aromatik Bitkilerin Yetiştiriciliği ve Pazarlanmasına Yönelik faaliyetler, Yerel Ürünler Mikro İşletmeler kapsamında fındık, ceviz, kivi, melocan, Trabzon hurması, izabella üzümü, dut, dut pekmezi, çilek ve dağ çileğinin işlenip paketlenilebileceği tesisler ile tüm el sanatları faaliyetlerine yönelik yatırımlar ve kırsal turizm yatırımları ile ilgili projeler kabul edilmektedir.

Kısa bir süre sonra, İl ekonomisine ciddi katkı sağlayacağı düşünülen Süt Üreten Tarımsal İşletmeler, Et Üreten Tarımsal İşletmeler, Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması, Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması ve Meyve ve Sebzelelerin İşlenmesi ve Pazarlanması tedbirleri ile ilgili proje alımları başlayacaktır. Söz konusu tedbirlerle tedbir başlığına göre değişmekle birlikte, bütçesi 3.000.000 Euro’yu bulan projelerin desteklenme olanağı doğacaktır.

3 Çağrı Döneminde proje almaya başlayan Ordu İl Koordinatörlüğüne bugüne kadar toplam 53 proje sunulmuştur. Bu projelerden 11’i ile sözleşme imzalanmış ve 6 adet proje sahibi ile ilgili işlemlerin tamamlanmasının ardından yılsonuna kadar sözleşme imzalanması öngörülmektedir. Ordu İl Koordinatörlüğü tarafından, 2012 yılında, toplam yatırım tutarı 2 Milyon 830 Bin TL olan Su Ürünleri İşleme Paketleme tesisine, 1 Milyon 391 Bin TL hibe şeklinde ödenmiştir. 2013 yılında toplam yatırım tutarı 2 Milyon 820 Bin TL olan Su Ürünleri İşleme Paketleme tesisine, 1 Milyon 410 Bin TL hibe ödenmesi yapılmıştır. Ayrıca sözleşmesi imzalanan 1 adet kanatlı eti (broyler) üretim tesisi, 2 adet Kırsal

Turizm tesisi ve 4 adet arıcılık projesi devam etmektedir. Projelerin toplam bedelleri 2 Milyon 698 Bin TL olup, 1 Milyon 500 Bin TL sinin 2013 yılı sonuna kadar ödenmesi planlanmaktadır. 9. Çağrı İlanı kapsamında 4 adet proje ile Eylül ayı sonuna kadar sözleşme imzalanacaktır. 2013 yılı sonuna kadar toplam 7 Milyon 410 Bin TL yatırım tutarının, 3 Milyon 705 Bin TL'sinin hibe olarak desteklenmesi öngörülmektedir. 403 Bin TL tutarında ödeme 2014 yılı içinde gerçekleşecektir.

TKDK Ordu İl Koordinatörlüğü Tarafından Kabul Edilen Tedbir Başlıkları

TEDBİR	BÜTÇE	DESTEK ORANI
*Süt Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım	15.000 Euro - 1.000.000 Euro .	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı (Bu tedbirde kamu katkısı %65'e çıkabilmektedir.)
*Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım	Kırmızı et üreten tarımsal işletmeler için 20.000 Euro - 1.000.000 Euro, Kanatlı eti üreten tarımsal işletmeler en az 15.000 Euro - 500.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı (Bu tedbirde kamu katkısı %65'e çıkabilmektedir.)
*Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	Süt işleyen işletmeler için 50.000 Euro -3.000.000 Euro, Süt toplayan üretici örgütleri için 25.000 Euro - 1.000.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
*Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	30.000 Euro- 3.000.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
*Meyve ve sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 Euro'dan düşük 1.250.000	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	50.000 Euro - 1.500.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi	10.000 Euro - 250.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
Yerel Ürünler ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi	10.000 Euro - 250.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
Kırsal Turizm	15.000 Euro - 400.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı
Kültür Balıkçılığının Geliştirilmesi	15.000 Euro -200.000 Euro	%50 Kamu katkısı %50 Başvuru sahibinin katkısı

iii. Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) Destekleri

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA); 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'a dayanılarak, 25.07.2009 tarih ve 27299 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Bakanlar Kurulu kararı ile 29.07.2009 tarihinde Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon olmak üzere altı ili kapsayan TR90 Düzey 2 bölgesine hizmet verecek şekilde Trabzon merkezli olarak kurulmuştur.

DOKA tarafından 2010'da desteklenmesine karar verilen ve 2011 yılında turizme yönelik 3.000.000 TL bütçeli 12 projeye 1.800.000 TL destek sağlanmıştır. 2011'de yürütülen mali destek programları (2011 Yılı Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı, DFD ve TD) kapsamında 1.220.000 TL bütçeli 16 projeye 952.000 TL destek sağlanmıştır. 2012'de yürütülen mali destek programları (2012 Yılı Turizme Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı, DFD ve TD) kapsamında 6.582.000 TL bütçeli 25 projeye 3.392.000 TL destek sağlanmıştır.

Turizmde Bölge Potansiyelinin Harekete Geçirilmesine Yönelik Mali Destek Programları-KOBİ

Yılı	Kapsam	Sunulan Proje Sayısı	Kabul Edilen Proje Sayısı	Feshedilen Proje Sayısı	Desteklenen Proje Sayısı	Desteklenen Toplam Proje Bütçesi (TL)	Ajans Tarafından Hibe Edilen Tutar (TL)
2010	Turizmde Yönelik Mali Destek Programları(Kamu + Özel Sektör)	45	15	3	12	3.000.000	1.800.000
2011	Turizmde Yönelik Küçük Ölçekli Alt Yapı Mali Destek Programı(Kamu Sektörü)	21	4	1	3	983.000	735.000
	Doğrudan Faaliyet Desteği Program	9	4	1	3	133.000	114.000
	Teknik Destek Program	18	10	-	10	103.000	103.000
2012	Tarım Dayalı Sanayi Mali Destek Programı(Özel Sektör)	21	16	1	15	6.130.000	2.955.000
	Doğrudan Faaliyet Desteği Program	12	6	-	6	392.400	377.000
	Teknik Destek Program	12	4	-	4	60.000	60.000

Toplam Proje Tutarı : 869.110 TL

DOKA'ya Sunulan Proje Sayısı : 9

Toplam Ajans Desteği : 434.555 TL

DOKA'dan Destek Almaya Hak Kazanan Proje Sayısı : 4

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) tarafından, “Turizmde bölge potansiyelinin harekete geçirilmesine yönelik mali destek programı” çerçevesinde ilimizde kar amacı güden başvuru sahiplerinin hazırlamış oldukları toplam 869.110 TL tutarındaki 4 adet projeye 434.555 TL tutarında mali destek verilmiştir. Başlangıçta 5 adet proje desteklenmeye hak kazanmış, bunlardan 1 tanesi proje uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlar nedeniyle feshedilmiştir.

Tarıma Dayalı Sanayi-KOBİ Destekleri (2011)

Başvuru Sahibi	Proje İsmi	İl	Toplam Bütçe	Ajans Desteği
Çebi Fındık Sanayi ve Nakliyat Ticaret Limited Şirketi	Fındığın adı: kremanın tadı projesi	Ordu	510.913,55 TL	211.876,00 TL
Çelebioğlu Gıda Sanayi ve Pazarlama Limited Şirketi	Fındık zar soyma sistemi ile üretimde kalite ve verimliliğin artırılması	Ordu	481.614,00 TL	240.807,00 TL
Korsaş Hayvancılık Tekstil İç ve Dış Ticaret A.Ş.	Üretim altyapımızın güçlenmesi ve rekabet gücümüzün artması	Ordu	250.300,00 TL	125.150,00 TL
Arda Gıda Tarım Hayvancılık İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Arda gıda kapasite artırımı ile ürün sunum kalitesi geliştirme projesi	Ordu	425.311,00 TL	212.655,50 TL
Kabataş Süt Ürünleri Gıda Hay. Tar. Ürünleri İç ve Dış. Ltd. Şti	Yöresel lezzet, kabataş süt ürünleri	Ordu	270.400,00 TL	135.200,00 TL
Karadeniz Yayla Süt Ürünleri İmalat İç ve Dış Ticaret Ltd. Şti.	Karadeniz yayla süt ürünleri yeni ürün ve teknoloji yatırımı projesi	Ordu	531.657,59 TL	245.094,15 TL
Atılım Gıda Otomotiv İnşaat Nakliye Hayvancılık Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	Bal işleme ve paketlenme	Ordu	209.639,64 TL	104.819,82 TL
Aktaş Pide Hazır Yemek Gıda İnşaat Turizm Tarım Hayvancılık Tic. ve San. Ltd. Şti.	Donmuş karadeniz pidesi imalat ve paketlenme tesisi	Ordu	246.724,22 TL	123.362,11 tı
İnci Fındık	Enerji ve sağlık kaynağı fındık	Ordu	358.400,00 TL	179.200,00 TL
Gençtürk Tarım Sanayi Tic. Ltd. Şti	Ordu'nun dünyaya açılan enerji yiyeceği üretim merkezi	Ordu	528.002,00 TL	218.804,03 TL
İlgıt Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.	İlgıt Gıda yeni ürün üretim hattının kurulması projesi	Ordu	405.881,63 TL	202.940,82 TL
Vona Su Ürünleri Tic. Ltd. Şti	Kültür balıkçılığı üretiminde kapasite artırımı projesi	Ordu	221.309,38 TL	110.654,69 TL
Gümüş Petek Arıcılık Evi Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.	Arıcılık sektöründe kapasite artırımı	Ordu	412.696,00 TL	206.348,00 TL
Mamero Balıkçılık Su Ürünleri Anonim Şirketi	Mamero balıkçılık kapasite artırımı, kurumsallaşma çalışmaları ve ihracat faaliyetlerine başlama projesi	Ordu	463.766,75 TL	231.883,38 TL

iv. KOSGEB Veri ve Destekleri

İl'deki İşletmelere İlişkin Genel Bilgiler					
	2007 Yılı *	2008 Yılı **	2009 Yılı **	2010 Yılı *	KOSGEB ***
İşletme Sayısı	26.690 (27)	28.748 (28)	26.993 (28)	25.917 (27)	-
KOBİ Sayısı	26.680 (27)	28.628 (28)	26.989 (28)	25.911 (27)	4.769 (33)

* TÜİK İş Kayıtları İstatistikleri,

** TÜİK İş Kayıtları 2008-2009 (TÜİK gizlilik yönetmeliği gereğince bazı veriler gizlenmiştir)

*** 03.01.2012 Tarihi İtibarı İle KOSGEB Veri Tabanına Kayıt Olan KOBİ Sayısı

KOSGEB Destek Yönetmeliği Kapsamında Verilen Destekler*

Yıllar	DESTEK ADEDİ	DESTEK MİKTARI (TL)
2003 – 2010	290 (32)	1.510.992 (30)
Eski Destekler	3 (46)	12.790 (48)
Genel Destek Programı	106 (35)	337.227 (31)
Ar-Ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı	0	0
Girişimcilik Destek Programı	161 (12)	930.796 (7)
KOBİ Proje Destek Programı	1 (48)	7.814 (51)
İşbirliği - Güçbirliği Destek Programı	0	0
Tematik Proje Destek Programı	0	0
2003 – 2011Toplam	561 (25)	2.799.619 (29)

KOSGEB KOBİ FİNANSMAN DESTEK KREDİLERİ

Program Adı	DESTEK SAYISI	OLUŞAN KREDİ HACMİ (TL)
2003-2010	1.256 (33)	45.415.792 (37)
Program Adı	DESTEK SAYISI	MUHTEMEL KREDİ HACMİ (TL)
Ölçek Endeksli Büyüme Kredisi Destek Programı (23.11.2010 - 31.12.2011)	896 (21)	33.049.350 (22)
İhracat destek kredisi programı - 2010 (23.11.2010 - 31.12.2011)	8 (37)	2.524.020 (41)
Acil destek kredisi programı - 2011 (23.09.2011-31.12.2011)	61 (5)	5.762.000 (5)
Toplam	2.221 (28)	86.751.162 (32)

GERİ ÖDEMESİZ KOSGEB DESTEKLERİ			
YILLAR	DESTEK ADEDİ	DESTEK MİKTARI (TL)	TÜRKİYE SİRALAMASI
2003 - 2010	290	1.510.992	30
2011	271	1.288.627	-
TOPLAM	561	7.799.619	29

GERİ ÖDEMELİ KOSGEB DESTEKLERİ			
YILLAR	DESTEK ADEDİ	KREDİ MİKTARI	TÜRKİYE SİRALAMASI
2003 - 2010	1.256	45.415.792	37
2011	965	41.335.370	-
TOPLAM	2.221	86.751.1622	32

v. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Aracılığıyla Verilen Tarımsal Destek Ve Teşvikler

2006-2011 yılları arasında %50 hibe desteği şeklinde, “Tarımsal Yatırım ve Tarım Alet ve Ekipman Desteklemeleri” kapsamında ekonomik yatırımlardan toplam 53 proje kabul edilmiş ve toplam 11 milyon TL hibe desteği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenmiştir. 2007-2011 yılları arasında uygulanan makine - ekipman destekleme programı kapsamında ise üreticilerimize toplam 13.762 makine-ekipman dağıtılmış ve bu makine-ekipmanlar karşılığında toplam 12 milyon hibe desteği Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ödenmiştir.

2003-2010 yılları arası il çiftçilerine yapılan “Tarımsal Destek” miktarı, toplam 877 milyon TL’dir. 2011’de verilen desteklemelerin birçoğu için (MGD, FKS vs) ise askı ve ödeme süreleri devam etmektedir.

İl Çiftçilerinin Yararlandığı Destek Başlıkları

Alan Bazlı Fındık Desteği (FKS)	Suni Tohumlama Desteklemesi
Doğrudan Gelir Desteği (DGD)	Buzağı Desteklemesi
Hasar Tespit Ve Don Zararı	Ana Arı Desteklemesi
Mazot-Gübre Desteği (MGD)	Aşı –Küpe Desteklemesi
Kırsal Kalkınma Yatırımları	Gebe Düve Desteklemesi
Süzme Bal Desteklemesi	Gübre Çukuru Desteklemesi
Su Ürünleri Desteklemesi	Sertifikalı Fidan Desteklemesi
Yem Bitkileri Desteklemesi	Alternatif Ürün Desteklemesi

D. Kentin Ekonomik Alt Yapısı Açısından Önemli Sektörler

1. Mobilya Sektörü

i. Sektörün Doğu Karadeniz Bölgesi Bölgesi'ndeki Durumu

Doğu Karadeniz Bölgesi Mobilya Sektörü'nün temel karakteristiği; Türkiye mobilya sektöründe olduğu gibi, genelde çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, küçük ölçekli işletmelerin sektörde ağırlıkta olmasıdır. İstihdam verilerine bakıldığında; Doğu Karadeniz Bölgesi'nde de mobilya işletmeleri genellikle KOBİ'lerden oluşmaktadır ve büyük ölçekli az sayıdaki firmalar otomasyonlu üretim gerçekleştirmektedir. Mobilya sektöründe faaliyet gösteren işletme sayısı, bu işletmelerin üretim miktarları ve kapasite değerleri, enerji tüketimi, net satışları, ithalat-ihracat değerleri ve sektör tarafından Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde sağlanan istihdam rakamları dikkate alındığında; Doğu Karadeniz Bölgesi'nde mobilya sektöründe Trabzon, Giresun ve Ordu illeri ön plana çıkmaktadır.

ii. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler, İşletmelerde İstihdam ve Dağılımı, Kapasite Miktarları, Net Satış Değerleri

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü'nün Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi'nden temin edilen verilere göre; Doğu Karadeniz Bölgesi'ni oluşturan altı (6) ilde mobilya sektöründe faaliyet gösteren ve 5632 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu'na tabi esnaf ve sanatkarların sayılarına ilişkin iller bazındaki rakamlar aşağıdaki tablolarda belirtildiği gibidir:

Esnaf ve Sanatkar Bilgi Sistemi'ne Kayıtlı Mobilya Sektörü Üyeleri

	ARTVİN	RİZE	GÜMÜŞHANE	TRABZON	ORDU	GİRESUN
	Toplam Üye Sayısı					
Marangozluk ve Dülgerlik	141	147	73	290	256	254
Mobilya Döşemeciliği	8	16	4	41	18	17
Mobilya Tasarımcılığı	-	-	-	1	-	-
Mobilya Aksesuarcılığı	-	2	-	2	10	3
Mobilya İmal ve Satıcılığı	30	131	30	257	201	107
Mobilya İskeleti İmal, Satış ve Tamirciliği	2	2	1	20	-	10
Mobilya Satıcılığı	10	18	3	34	11	9
Mobilya Tamirciliği	3	-	1	3	9	7
Mobilya Satıcılığı ve Tamirciliği	20	13	6	106	43	51
TOPLAM	214	331	118	754	548	458

**Sanayi Sicil Kayıtlarına Göre Doğu Karadeniz Bölgesi Mobilya Sektörü- İller
Bazında Toplam Personel (2010)**

	Firma Sayısı	Toplam Personel	İşçi	İdari	Teknisyen	Mühendis	Usta	Çırak	Kalfa
Artvin	1	21	16	3	1	1	-	-	-
Giresun	3	107	66	15	21	5	-	-	-
Gümüşhane	2	29	25	3	1	-	-	-	-
Ordu	9	101	85	10	6	-	-	-	-
Rize	4	40	30	7	1	1	1	-	-
Trabzon	14	576	433	54	9	8	16	46	10
TR90	25	874							

**Doğu Karadeniz Bölgesinde Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren 25 İşletmenin
İller Bazında Kapasite Miktarları (2010)**

KAPASİTE MİKTARI	ADET
Artvin	2.582
Giresun	601.600
Gümüşhane	1.800
ORDU	11.300
Rize	6.650
Trabzon	222.231
TR90	846.163

Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde mobilya sektörü kapasite miktarları açısından özellikle Giresun, Ordu ve Trabzon illeri yine ön plana çıkmaktadır. Mevcut kapasite değerlerinin kullanımı ve mevcut potansiyellerinin üretime yansımaları açısından değerlendirildiğinde yine söz konusu iller ön sıralarda yer almaktadır.

**Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Mobilya Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin
İller Bazında Toplam Üretim Miktarları (2010)**

ÜRETİM MİKTARI	ADET
Artvin	2582
Giresun	373.483
Gümüşhane	1600
ORDU	2246
Rize	3508
Trabzon	46.313

**Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Faaliyet Gösteren İşletmelerin Yıllar İtibarı ile Net
Satış Değerleri**

	İMALAT SANAYİİ		MOBİLYA İMALAT SANAYİİ	
YILLAR	2009	2010	2009	2010
Artvin	43.902.251	39.976.016	1.739.693	1.739.693
Rize	1.374.531.252	1.707.534.124	4.320.364	2.669.893
Trabzon	1.656.968.793	1.937.661.524	42.037.912	54.101.879
ORDU	1.729.225.179	2.080.090.798	14.892.652	12.081.153
Giresun	618.904.778	808.384.635	10.253.386	13.462.663
TÜRKİYE	484.727.253.318	577.596.864.315	9.128.331.629	10.165.678.476

iii. Sektör Temsilcileri Tarafından Dile Getirilen Sorunlar ve Çözüm Önerileri Tasarım ve AR-GE

Esnaf ve Sanatkarlar Bilgi Sistemi'ne kayıtlı Doğu Karadeniz Bölgesi mobilya sektörü üyelerinin faaliyet kollarına dağılımlarına bakıldığında; “mobilya tasarımcılığı” ve “mobilya aksesuarcılığı” kollarında üye sayısının oldukça düşük olması tasarım konusunun Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde de ihmal edildiğini göstermektedir. Söz konusu eksikliğin giderilmesine yönelik olarak dünya standartlarına uygun, kaliteli ve özgün tasarımlı mobilyaların üretilmesi konusunda üreticilerin farkındalıkları artırılmalı ve üretici teşvik edilmeli, tasarımın önemi konusunda yapılacak her türlü faaliyet tüm kurum ve kuruluşlarca desteklenmelidir.

Markalaşma: Türk mobilya sanayinin gelişmesi için bölgesel bazdaki mobilya sektörünün gelişimi önemlidir; dolayısıyla, Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde de markalaşma konusunda üreticiler bilinçli olmalı ve bu anlamda önemli sektör temsilcileri, kurum ve kuruluşlar tarafından hatırı sayılır adımlar atılmalıdır.

Sermaye Yetersizliği: Türkiye’de mobilya imalatı sektörü KOBİ’lerden oluşmakta ve söz konusu işletmeler sermaye yetersizliğinden ve kredi maliyetinin yüksekliğinden dolayı güçlükler yaşamaktadır. Hat safhada hissedilen sermaye eksikliği ve kredilere erişimdeki zorluklar Doğu Karadeniz Bölgesi sektör temsilcileri tarafından da altı önemle çizilen hususlardır. Sermaye yetersizliği ve ilişkili sorunların bertaraf edilebilmesi için mobilya imalatı sektöründe mevcudiyet gösteren üreticilere yönelik kredi veren kurum ve kuruluşların sayısı artırılmalı, üreticinin kredi kaynaklarına erişimi kolaylaştırılmalı, mobilya üreticisine yönelik yeni destek mekanizmaları geliştirilmelidir.

Fiziki Yetersizlik: Mobilya sektöründe şehir içlerinde düzensiz, dağınık ve uygun olmayan mekânlarda imalat yapan ve yapmak zorunda kalan firmaların yaşadığı en önemli sorunlardan biridir. Planlı proje ve altyapısı tamamlanmış küçük sanayi siteleri (KSS) ve organize sanayi bölgeleri (OSB) oluşturulması sektörün gelişimi açısından çok önemlidir. Uygun fiziki şartların sağlanması ile mobilya üreticilerinin know-how paylaşımı, kalite geliştirme, kümelenme faaliyetlerine ortam hazırlanmış olacak ve sektörün rekabet gücü artacaktır; bu nedenle, sorunun çözümü önem arz etmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde söz konusu sorunun ehemmiyeti konusunda yetkililer yeterli bilinç düzeyine sahip olup fiziki yetersizliklerin çözümüne yönelik tedbirler almaktadır. Bu anlamda Ordu Marangozlar Esnaf ve Sanatkarları Odası yetkililerinin, istekli 120 üyesi ile birlikte ilde küçük mobilya sitesi (KSS) kurulmasına yönelik girişimleri anlamlıdır ki bu girişimler bölge geneline yayılmalıdır ve kurulan KSS'lere katılım konusunda da sektör temsilcileri teşvik edilmelidir.

Kalifiye İş Gücü: Çoğunluğu aile şirketi şeklinde yapılanan Türkiye mobilya üreticisi KOBİ’lerde profesyonel yönetici ve kalifiye iş gücü eksikliği hat safhada hissedilmektedir. Bu durum Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde daha ciddi düzeyde hissedilmektedir. Kalifiye iş gücü eksikliğinin giderilmesi için öncelikle sektörde faaliyet gösteren işletmeler uzman kişi çalıştırmaları konusunda bilinçlendirilmeli ve teşvik edilmelidir. İstihdamı sağlayan taraf olan işletmeler için gerekli bilinçlendirme ve teşvik faaliyetleri sürdürülürken sektörde çalışacak kalifiye eleman eksikliğinin giderilmesine yönelik olarak da kalifiye eleman yetiştirecek meslek liseleri ihtiyaca cevap verecek hale getirilmeli, söz konusu eğitim faaliyetleri çeşitlendirilerek sürekliliği sağlanmalı ve iş gücünü oluşturacak potansiyel kişi gruplarını söz konusu yeterlilik eğitimlerini haiz olma konusunda yönlendirilmeli hatta bu yeterlilik eğitimlerini almış olmak, sektörde çalışmaya aday kişiler için zorunluluk olarak sunulmalıdır tabi işletmelerin de sertifikalı iş gücünü istihdam etme konusunda bir zorunluluğu yerine getirmeleri sağlanmalıdır.

Kayıtdışılık: Türkiye ve Doğu Karadeniz Bölgesi mobilya sektörünün en önemli ortak sorunlarından birisi de sektördeki kayıtdışılıktır. Sektöre ilişkin veri toplama açısından zorluklar

yaşanmaktadır. Sektörde kayıtdışılık nedeniyle mevcut işletmelerin tam sayısı bilinmemekle birlikte, denetim eksikliğinden dolayı işletmelerin kapasite kullanımı ve ölçeksel imalat envanterlerine ulaşamamaktadır. İlgili meslek kuruluşları, odalar, birlikler, müdürlükler tarafından tutulan işletme kayıtları yönlendirici olmakla birlikte; ne yazık ki, sektöre yönelik genel bir değerlendirmenin yapılması konusunda sağlıklı ve çok güncel veriler sunamamaktadır. Sektörün gelişimi açısından sektördeki kayıtdışılığı ve kayıtdışı ticareti önleyici tedbirler alınmalı ve sektöre yönelik denetimler sıkılaştırılmalıdır.

Teşvikler: Mobilya sektöründe faaliyette bulunan firmaların üretim ve ihracat kapasitelerinin artırılmasına ile sektörde kaydedilen mevcut üretim ve ihracat rakamlarının artırılması için firmaların yatırım ve ihracat teşviklerinden yararlanmaları teşvik edilip sağlanmalıdır. Doğu Karadeniz Bölgesi özelinde mobilya sektörü için devlet teşvikleri konusunda alınması gereken önlem; teşvik mevzuatı kapsamında “Bölgesel ve Sektörler Teşvikleri” başlığı altında yer alan mobilya imalatı ile ilgili belirlenen asgari yatırım tutarı ve kapasitesinin düşürülmesidir. Yürürlükte olan tutar düşürülerek Doğu Karadeniz Bölgesi’nde sektörün çoğunluğunu oluşturan KOBİ’lerin finansman kaynağına ulaşımı önündeki engel kaldırılmış olacaktır. Devlet teşvikleri yanında diğer destek veren kurum ve kuruluşların da sektöre yönelik destek vermesi sağlanmalı, mevcut teşvik ve destek unsurları da çeşitlendirilmelidir.

Vergiler-SSK Primleri: Yüksek SSK Primleri ve Türkiye’de mobilya sektöründe uygulanan yüksek vergi oranları Türk mobilya sektörünün üretim ve rekabet gücünü olumsuz yönde etkilerken aynı zamanda sektördeki kayıt dışılığı teşvik etmekte ve artırmaktadır. Bölge mobilya sektöründe de yüksek vergi oranları ve yüksek SSK primleri nedeniyle KOBİ’ler ciddi sıkıntılar yaşamaktadır ki sorunun çözümü için söz konusu yüksek oranlar düşürülmeli, oranlar uluslararası uygulamalar ve ülke gerçekleri dikkate alınarak belirlenmelidir.

Enerji Fiyatları: Enerji maliyetleri mobilya imalatı sektörünün önemli maliyet kalemlerinden birini oluşturmaktadır ve söz konusu enerji maliyetleri üretim ve ihracat maliyetlerini doğrudan etkilemektedir. Türk mobilya sektöründe üretim ve ihracatı teşvik edebilmek için enerji fiyatlarıyla ilgili üretici lehine düzenlemeler yapılmalıdır. Şu an mevcut enerji fiyatlarıyla sektörün rakip ülkelerle rekabet etme ihtimali oldukça düşüktür ki genel anlamda Türkiye mobilya imalatı sektöründe enerji fiyatlarıyla ilgili karşılaşılan sorunlar Doğu Karadeniz Bölgesi sektör temsilcileri tarafından da göğüslenmeye çalışılan bir zorluktur ve çözüm beklenmektedir.

2. Su Ürünleri Sektörü

i. Sektörün Yapısı ve Özellikleri

Türkiye’de deniz ve içsu kaynaklarının toplam yüzey alanı 25 milyon hektar’dır. Bu rakam toplam tarım alanlarına yakındır. Türkiye’de balıkçılık sektörü yaklaşık 47 bin kişiye doğrudan istihdam sağlamaktadır. Buna karşılık balıkçılık sektörünün GSMH’ya sağladığı katkı dönemler itibarı ile değişmekle birlikte ancak % 2 kadardır.

Karadeniz’de toplam 247 balık türüne rastlanmakla birlikte, göçmen türlerden hamsi, istavrit, kefal, palamut, torik, lüfer ile dip balıklardan kalkan ve mezgit önemli türlerdir.

Deniz ürünleri üretimi yapılan bölgeler arasında Doğu Karadeniz Bölgesi % 64,7 ile en büyük paya sahip bölge konumundadır. Karadeniz, doğal üretimin en yüksek olduğu denizdir ve ülkemiz su ürünleri üretiminin % 63’ünü, toplam deniz balıkları üretiminin % 80’ini karşılamaktadır. Türkiye’de su ürünleri üretimi 2010’da bir önceki yıla göre % 4,83 artarak 653 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Su ürünleri üretimi avcılık ve yetiştiricilik yoluyla yapılmaktadır.

Doğal stokların giderek azalması, dünya çapında hızla artan protein ihtiyacının karşılanmasında kültür balıkçılığının önemini arttırmıştır. FAO’ya göre yetiştiricilik sektörü son 10 yıl içerisinde ortalama % 6,6 oranında büyüyerek, dünya çapında en çok gelişen gıda sektörü olmuştur. Halihazırda, küresel su

ürünleri üretimin % 37'si yetiştiricilik yoluyla elde edilmekle birlikte, uzun vadede yetiştiriciliğin avcılık sektörünü geçmesi beklenmektedir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre, Türkiye kültür balığı üretimini Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan'ın ardından en hızlı arttıran 3. ülke olmuştur. Ülkemizde yetiştiricilik giderek gelişmekte olup, 2001-2010 döneminde Türkiye'de kültür balığı üretimi % 148 artarak, 67.244 tondan 167.141 tona yükselmiştir.

ii. İl'de Su Ürünleri Sektörünün Durumu

Perşembe İlçesi deniz sahasının su ürünleri yetiştiriciliği açısından kafes balıkçılığına uygun olması, korunaklı fırtınalardan etkilenmemesi, doğal bir liman olması "kültür balıkçılığı"nın gelişmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Perşembe İlçesi'nin deniz sahasında ağ kafeslerde alabalık ve levrek balığı yetiştiriciliği olmak üzere, toplam 4 firmaya ait 6 adet işletmede 1200 ton/yıl kapasiteli su ürünleri yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Karada iç sularda genelde küçük aile işletmeciliği şeklinde 3-30 ton/yıl kapasiteli alabalık üretim çiftlikleri bulunmaktadır. İç sularda karada 30 adet kurulu balık çiftliğinde 275 ton/yıl kapasiteli alabalık üretimi yapılmaktadır. Bölge'de yeterince kaynak suyu olmayışı iç sulardaki üretimimizi olumsuz yönde etkilemektedir. Genelde küçük çapta kaynak suları bulunmaktadır. Bu nedenle balık çiftlikleri genellikle dere sularından faydalanılarak kurulmuştur.

Dere suları mevsimsel olarak ısı değişikliği gösterdiği için balıkların yem almasında ve dolayısıyla büyümesinde olumsuz yönde etkili olmaktadır. Suyun sıcaklığı 5°C'nin altına veya 20 °C'nin üstüne çıktığında balıklar yem almamaktadır. Bu durum bölgemizde faaliyet gösteren balık çiftliklerini etkilemektedir.

Karadeniz Bölgesi'nde üretim yapan illerin 2009 yılı üretim değerleri aşağıya çıkarılmıştır:

S.No	İLİN ADI	ÜRETİM MİKTARI
1	Trabzon	5.564 ton
2	Samsun	2.164 ton
3	Gümüşhane	1.898 ton
4	Rize	1.539 ton
5	Ordu	1.475 ton
6	Artvin	647 ton
7	Giresun	423 ton
8	Sinop	52 ton

İl'in 10 yıl öncesinde üretim potansiyeli ile Türkiye'de ilk 5 il arasında yer alırken, bugün 18. sırada, Karadeniz Bölgesi'nde de 5. sırada yer almaktadır. İç su ve denizlerin iyi bir şekilde değerlendirilmesi halinde balık üretimimizin yıllık 8.000-10.000 tona çıkabileceği tahmin edilmektedir.

İl'de Avlanma Yoluyla Elde Edilen Balık Miktarı

Cinsi	Üretim Miktarı (Ton)		
	2009	2010	2011
Hamsi	28.300	35.000	39.943
İstavrit	861	768	787
Mezgit	996	1.073	1.128
Diğerleri	304	524	912
Toplam	30.461	37.365	42.770

İl genelinde kültür balıkçılığı ile üretilen ve denizden avlanan toplam 42.770 ton su ürünleri üretimine karşılık ilde kurulu su ürünleri işleme, paketlenme ve muhafaza tesislerimizin kapasitesi 5.706 ton kadardır. Özellikle denizde avlanarak elde edilen su ürünlerinin önemli bir kısmı işlenmeden il dışına

sevk edilmektedir. Bu haliyle su ürünleri sektörünün sağladığı katma değer yetersiz düzeydedir. Hâlihazırda, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile sözleşme imzalamış, 1000'er ton kapasiteli 2 adet su ürünleri işleme paketleme tesisi inşaatı devam etmektedir.

Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi'nde kurulu 19 adet deniz balığı üretim çiftliklerinde toplam 14.933 ton/yıl kapasite bulunmaktadır. Aynı bölgede yer alan 163 adet iç su balığı üretim tesislerinde ise 5.794 ton/yıl kurulu kapasite bulunmaktadır. En fazla iç su üretim tesisi 68 adet işletme ile Trabzon'da bulunmaktadır.

Orta ve Doğu Karadeniz Bölgesi Balık Yetiştirme Çiftlikleri

İli	İlçesi	Kapasite	Üretilen Ürün
Artvin	Hopa	70	Alabalık
Ordu	Perşembe	200	Alabalık + Levrek
Ordu	Perşembe	200	Alabalık + Levrek
Ordu	Perşembe	200	Alabalık + Levrek
Ordu	Perşembe	160	Alabalık + Levrek
Ordu	Perşembe	200	Alabalık + Levrek
Ordu	Perşembe	200	Alabalık + Levrek
Rize	Merkez	500	Alabalık
Rize	Merkez	50	Alabalık
Rize	Pazar	100	Alabalık
Samsun	Yakakent	467	Alabalık + Levrek
Samsun	Yakakent	886	Alabalık + Levrek
Trabzon	Akçaabat	950	Alabalık + Levrek
Trabzon	Arsin	1700	Alabalık + Levrek
Trabzon	Arsin	1800	Alabalık + Levrek
Trabzon	Yomra	1750	Alabalık + Levrek
Trabzon	Yomra	1700	Alabalık + Levrek
Trabzon	Yomra	1800	Alabalık + Levrek
Trabzon	Yomra	2000	Alabalık + Levrek

Alabalık ve levrek üretiminde, ilde yer alan tesislerin özellikle Trabzon'daki tesislerle karşılaştırıldığında üretim kapasitelerinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Trabzon'da bulunan 7 tesiste toplam 11.700 ton üretim yapılırken, ilde faaliyet gösteren 6 tesiste toplam 1160 ton üretim yapılmaktadır. Bu rakam Trabzon'da gerçekleşen üretimin yaklaşık %10'u kadardır.

Balık türlerinden "Kalkan Balığı", Karadeniz'de dip balıkları içerisinde, mezgit ve barbun ile birlikte en fazla avlanan, ekonomik bir türdür. Pazar değeri son derece yüksek olan kalkan balığının avcılık yoluyla üretimi oldukça düşüktür. Buna karşın iç piyasadaki pazar değeri, diğer ticari türlere göre oldukça yüksektir. Kalkan'ın fiyatı, çipura ve levrek fiyatının yaklaşık iki katıdır. 2012 yılı verilerine göre, ortalama perakende satış fiyatı 30 ile 35 ABD doları arasında değişim göstermiştir.

2001-2010 yılları arasında kalkan ve levrek balığı yakalama oranında büyük düşüş meydana gelmiştir. 2010'da Türkiye'de yakalanan kalkan miktarı 295 ton, levrek miktarı 577 ton civarında olmuştur. Avcılık, ağırlıklı olarak (%90) Karadeniz'de yapılmaktadır. Kalkan, yetersiz arz nedeniyle su ürünleri yetiştiricilik sektörü için önemli bir potansiyel olduğunu göstermektedir. Kalkan, Türkiye'nin en pahalı balıklarından biridir. Son yıllarda Karadeniz'de av hacminin önemli bir şekilde azalmasıyla fiyatı yükselmiştir.

İl'de Kùltürü Yapılan Balık Üretimi

İŞLETME CİNSİ	İŞLETME SAYISI	2011 YILINDA ÜRETİLEN BALIK MİKTARLARI (ton)	
		ALABALIK	LEVREK
Karada	30	256	-
Denizde	6	600	596
TOPLAM	36	856	596

3. Sùs Bitkisi / Kesme Çiçek Yetiştiriciliği Sektörü

i. Türkiye'de ve Ordu'da Kesme Çiçek Yetiştiriciliğinin Genel Durumu

Türkiye'de kesme çiçek yetiştiriciliği Marmara, Ege ve Akdeniz Bölgeleri'nde gelişmiştir. İhracat Antalya'dan, iç pazar ihtiyacı ise Ege ve Marmara Bölgeleri'nden karşılanmaktadır. İl'de dâhil olmak üzere, iç ve kuzey kesimlerde kesme çiçek yetiştiriciliği gelişmemiştir. Oysa Türkiye'nin gelişen tarım sektörü içersinde kesme çiçek yetiştiriciliğinin önemi gittikçe artmaktadır. Ancak kesme çiçek yetiştiriciliği daha çok ılıman iklime sahip bölgelerde gelişim göstermiştir. Bu durumun ilin de içinde bulunduğu kuzey kesiminde ileri teknoloji sistemlerin kullanılması ile bertaraf edilmesi ve bu alanda yetiştiriciliğin bu bölgede yaygınlaştırılması mümkündür.

2007 verilerine göre ilde seracılık, 1994'te Tarım İl Müdürlüğü tarafından başlatılan deneme üretimini takiben gelişmeye başlamıştır. İl'de farklı büyüklüklerde yaklaşık 1500 sera bulunmasına rağmen bunlarda çoğunlukla sebzeçilik faaliyeti yürütölmektedir.

Kesme çiçek üretimi yapısal özellikler açısından, işçiliği yoğun bir tarım üretim biçimidir ve az yatırımla çok istihdam yaratan bir alandır.

Kesme çiçek üretiminde ileri teknoloji kullanımının teşviki gerekmektedir. Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin genelde mali yapıları zayıftır. Bu durum işletmelerin yeni ve daha yüksek teknolojiyi gerektiren yatırımlara yönelmelerini engellemektedir. Örneğin ihracata yönelik gül, sezon boyu krizantem ve dış pazarda iyi talep gören ışıklı bitkilerden Aster, Hypericum gibi yeni türlerin üretiminin yaygınlaşması için gerekli yatırımlar yapılamamaktadır.

İl'de bugüne kadar kesme çiçek pazarlamasına gerekli önem verilememiştir. Ancak bölgeye kurulması öngörölen seralar ile hem kesme çiçek üretimine geçilmiş hem de burada kurulacak kesme çiçek mezarlılarıyla pazar iç ve kuzey bölgelere doğru genişlemiş olacaktır.

Ülkemizde son yıllarda kesme çiçek yetiştiriciliğine yönelik talepte artış gözlenmektedir. Çiçeklerin iklim koşullarından zarar görmeden yetiştirilmesini sağlamak amacı ile kesme çiçek yetiştiriciliğinde seracılığın önemi de artmaktadır. Ülkemizde 2008-2009 yıllarında çeşitlerine göre sùs bitkileri üretim alanları aşağıda verilmiştir.

İl'de Merkez İlçe'de 13 serada 2.600 m²'lik alanda örtü altı çiçek üretimi yapılmaktadır. Bu seraların 10 adedinde kesme karanfil, 1 adedinde dış mekân sùs bitkileri, 2 adedinde de kesme gül yetiştirilmektedir. İl genelinde yaklaşık 5.000 m² lik açık alanda dış mekân sùs bitkileri yetiştirilmektedir. İl genelinde 2013 yılı itibarı ile 19 dekar alanda kesme çiçek yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Örtü altında özellikle karanfil yetiştiriciliği küçük aile işletmelerinde yıl boyunca sürekli gelir getirmesi, çeşitli kültürel işlemlerin (uç alma, tomurcuk alma, ip germe v.s.) ailedeki kadınlar ve küçük çocuklar tarafından yapılabilir olması ve onlara yıl boyunca ağır olmayan iş imkânı sağlaması nedeniyle üreticiler tarafından tercih edilen bir üretim dalıdır.

Bir dekar karanfil yetiştiriciliği yapılan seradan elde edilen gelir, aynı büyüklükteki fındık bahçesinden en az 20 kat daha fazladır. İklim koşulları kesme çiçek üretiminde en önemli faktör olup, karanfil üretimi yöre iklimine büyük bir uyum göstermektedir. Bunun yanı sıra toprak yapısı da karanfil yetiştiriciliğine uygundur.

Antalya'daki üretici firmalar Rusya'ya genellikle tır ile ihracat yapmaktadır. Bu amaçla önce Trabzon'a gelen tırlar oradan gemiyle Rusya'ya ulaştırılmakta, ya da kargo uçakları ile Antalya'dan Rusya'ya ihracat yapılmaktadır.

İl'in gerek liman gerekse karayolu taşımacılığı açısından Rusya ve diğer Orta Asya Cumhuriyetleri'ne yakınlığı kesme çiçek yetiştiriciliği açısından büyük bir avantajdır.

Güney bölgelerde sıcak yaz aylarında karanfil yetiştiriciliği üretimi durma noktasına gelmektedir. Kesme çiçek yetiştiriciliği için iklim koşulları son derece uygun olan ilimizde ihracata yönelik üretim yapılması üretici gelirinin ve buna bağlı olarak sosyo-ekonomik yapının iyileştirilmesi sağlanabilir.

Çeşitlerine Göre Süs Bitkileri Üretim Alanları

ÜRÜN GRUPLARI	Cam Sera	Plastik Sera	Açık Alan	Toplam	%
Dış Mekan Bitkileri	6	98	1.863	1.968	59
Kesme Çiçekler	47	890	274	1.212	36
İç Mekan Bitkileri	5	102	5	113	3
Çiçek Soğanları	0	9	55	64	2

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi kesme çiçek üretimi Türkiye'de toplam çiçek üretimi içerisinde ikinci sırada yer almaktadır. Ayrıca 2008-2009 yıllarında toplam 1.212 hektar olan Türkiye genelindeki kesme çiçek üretim alanının 937 hektarını seralar oluşturmaktadır. Bu durum kesme çiçek yetiştiriciliğinde açık alan yerine seraların tercih edildiğinin göstergesidir. Bu şekilde üretim yapılması daha kaliteli ve daha ucuz üretim gerektirmesinin yanı sıra ülkenin farklı yerlerinde aynı üretimi gerçekleştirebilme fırsatı sunmaktadır.

Seracılık sektörüne yönelik talep oluşumunda etkili birçok faktör bulunmasına rağmen dünyada ve Türkiye'de bölgesel ve yerel tarımsal faaliyetlerin belirlenmesindeki en önemli unsurlardan birisinin o bölgenin içinde bulunduğu iklim koşulları olduğu tespit edilmiştir. Bir bölgede seracılık yapılabilmesi için en uygun iklim kuşağı sıcak-ılıman kuşaktır. Böylelikle daha az maliyetli olan plastik örtü materyali kullanılarak kurulum yapılabilir. Ayrıca üretim sürecinde iklim koşulları nedeniyle zorluklarla karşılaşılacak ve dışarıdan ek ısıtma ihtiyacı minimal düzeyde olacaktır. Bu doğrultuda sıcak-ılıman iklim kuşağında bulunan bölgelerde seracılık yöntemi ile kesme çiçek yetiştiriciliği etkin bir şekilde yapılmaktadır.

Türkiye'de soğuk iklime sahip kıyı bölgeleri illerinde kesme çiçek üretimi daha kısıtlıdır. Bu nedenle bu bölgelerde seracılık yoluyla gül, karanfil gibi kesme çiçek üretiminin artırılması ihtiyacı bulunduğunu belirtmemiz mümkündür. İl'de bu ihtiyacın bulunduğu önemli iller arasında yer almaktadır. Seracılığın bölgenin yerel tarımsal üretimini arttırmada önemli rol oynayacağı tahmin edilmektedir.

Talebi oluşturan diğer bir faktör ise hedef kitlenin alım gücü ihtiyaçlarıdır. İl için ilk hedef kitle toptan alım yapan kooperatifler, özel mezarlar ve perakende satış yapan çiçekçiler olarak belirlenmiştir. İl çevresindeki mezarların Akdeniz, Ege ve Marmara Bölgeleri'nden toptan alım yaparken yaşadıkları zorluklar, onları bu bölgedeki sera mahsulleri kullanmaya yönlendireceği öngörülmektedir. İl'de satışı yapılan çiçekler ilde yeterli düzeyde kesme çiçek yetiştiren sera bulunmaması nedeniyle diğer illerden

temin edilmektedir. Bu nedenle çiçek fiyatlarında artış meydana gelmektedir. Bu doğrultuda ilde olan üretim açığının talebi arttıracığı öngörülmektedir.

İl'de şu ana kadar seracılık konusunda önemli bir yatırımın yapılamadığı görülmektedir. Mevcut duruma bakıldığında mikro düzeydeki işletmeler haricinde seracılık alanında faaliyet gösteren etkin işletmelerin bulunmadığı gözlenmektedir. İl'de seracılık sektöründe halihazırda faaliyet gösteren işletmelerin yapılacak yatırım sonucunda sektörde yerel rekabet ortamının artmasıyla fayda sağlayacağı öngörülmektedir.

4. Fındık İşleme Tesisleri

Türkiye bugün, dünya ülkeleri içersinde fındığın en büyük üreticisi ve ihracatçısı konumundadır. Dünya fındık alanlarının yaklaşık %70'i Türkiye'de olup, toplam fındık üretiminin yaklaşık %72'si Türkiye tarafından karşılanmaktadır. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de 430 bin işletmede, yaklaşık olarak 2 milyon kişi doğrudan ve dolaylı olarak fındıktan gelir elde etmektedir.

Türkiye'de fındık tarımı yapılan bölgeler 1. Standart Bölge (Artvin, Rize, Trabzon, Giresun, Ordu), 2. Standart Bölge (Bolu, Düzce, Kastamonu, Sakarya, Kocaeli, Sinop, Zonguldak, Samsun), 3. Standart Bölge (Çanakkale'den Diyarbakır'a kadar geniş bir alan) olarak üç gruba ayrılmaktadır.

İl'in de içinde bulunduğu 1. Standart Bölge'de üretim parselleri parçalı ve küçüktür. Buna bağlı olarak verim daha düşük ve üretim dalgalanmaları daha yüksektir. Arazi eğimli, fındık bahçeleri yaşıldır. 2. Standart Bölge'de parseller daha büyük ve verimli, bahçeler daha genç ve düzenlidir. 3. Standart Bölge'de üretilen fındığın kalitesi düşük olup, genellikle üretildikleri il ve çevresinde tüketilmektedirler.

Doğu Karadeniz Bölgesi, ülke genelindeki toplam 713 bin hektarlık fındık arazisinde, 435 bin hektar ve % 61'lik payla en büyük fındık arazisine sahip bölgedir. Fındık alanlarının il bazında dağılımında Ordu 230 bin hektar ile toplam fındık arazilerinin %32'sine sahiptir. İl'i sırasıyla % 18'lik payla Giresun ve % 13'lük payla Samsun takip etmektedir. Bu üç il yaklaşık 442 bin hektar ile toplam fındık alanlarının % 62'sini oluşturmaktadır.

Dünyada fındık dış üretiminin %70'i çikolata, %20'si şekerleme, %10'u ise çerezlik olarak tüketilmektedir. Fındığın önemli bir bölümünün çikolata sanayisinde kullanılması nedeni ile çikolata sanayisinin gelişmiş olduğu özellikle Avrupa ülkeleri dünya fındık ticaretinde önemli rol oynamaktadır.

Fındık uluslararası ticarete ham ve işlenmiş olarak konu olmakla birlikte, iç fındıklar dünya ticaretinde en önemli kalemi oluşturmaktadır. Fındık üreticisi olmadığı halde, fındık ihracatçısı olan ülkeler, ithal ettikleri fındıkları işleyerek ihraç eden ülkelerdir. Dünya fındık ihracat sıralamasında Türkiye 1. sırada yer alırken, sırasıyla ABD, Azerbaycan ve AB-27 izlemektedir. Dünyada 2. büyük fındık üreticisi İtalya'da ihracat Almanya, Fransa ve İsviçre'ye yapılırken, ithalat en çok Türkiye'den yapılmaktadır.

Almanya fındık üretimi olmamasına rağmen, ithal ettiği fındığı işleyerek dünya fındık ihracatında önemli yer edinmiştir. Almanya'nın yanı sıra, İngiltere, İrlanda, İsviçre, Bulgaristan, Macaristan ve Kanada da fındık üreticisi olmayıp fındık re-eksportu yapan diğer ülkelerdir.

Dünya fındık ihracatında yıllık olarak yaklaşık 450-600 bin ton fındık ticarete konu olurken, bu ticaretteki en büyük pay, miktarı yıllara göre değişmekle birlikte Türkiye'nindir. 2009-2010 dönemi dünya ihracatçı ülkeler bazında incelendiğinde; 402 bin ton fındık ihracatından aldığı %78 payla Türkiye en büyük tedarikçidir. Türkiye'yi ABD % 9, Azerbaycan % 6 pay ile takip etmektedir.

İthalatçı ülkeler açısından bakıldığında, toplam fındık ithalatının %80'ini AB ülkeleri, tek başına Almanya yaklaşık %30'unu gerçekleştirmektedir. Bunun nedeni, Almanya'nın fındığı temel hammadde olarak kullanan gıda sanayinin oldukça gelişmiş olması ve önemli fındık ithalatçısı firmaların Hamburg Borsası Mal Birliği çatısı altında bir araya gelmiş olmasıdır.

Türkiye’de fındık işleme sanayisi önemli gelişmeler göstermiştir. Fındık soyulmuş, beyazlatılmış, dilinmiş, füre, krokan, fındık unu vb çeşitlerde işlenmiş olarak ihraç edilmektedir. Toplam fındık ihracatının %43’ü işlenmiş olarak ihraç edilmekte ve bu ürünler İşlenmiş Tarım Ürünlerine Yönelik İhracat İadesi’nden yararlanmaktadır.

Türkiye’den 100 kadar ülkeye fındık ihracatı yapılmakla birlikte, İtalya, Almanya, Fransa, İsviçre, Kanada, Rusya, Belçika ve Polonya ön sıralarda yer almaktadır. İhracatın belirli ülkelere yoğunlaştığı ve belirli pazarlara bağımlı kaldığı gözlenmektedir. Önemli bir kısmı AB üyesi olan ve Batı Avrupa’da yer alan bu ülkeler aynı zamanda dünyanın en büyük çikolata üreticisi ülkeleri ve pazarlarıdır. Türkiye fındığı yıllar itibarı ile değişmekle birlikte %70-80 düzeyinde AB ülkelerine ihraç edilmektedir. Bunun yanı sıra, özellikle Uzakdoğu ve İskandinav Ülkeleri de Türk fındığı için potansiyel arz eden pazarlar olarak dikkat çekmektedir.

Türkiye’de 2009-2010 döneminde gerçekleştirilen 219 bin ton fındık ihracatının 669 tonu kabuklu, 128,4 bin tonu iç, 34,4 bin tonu işlenmiş ve 52,2 bin tonu da ileri derecede işlenmiş fındık ihracatını kapsamaktadır. Gerçekleştirilen ihracatın toplam değeri, ihraç sezonu itibarı ile 1.38 milyar dolardır. Yıl bazında 2009’da 1,18 milyar dolar, 2010’da 1,52 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Fındık işleme sanayi üç gruba ayrılmaktadır.

Birinci Jenerasyon Ürünler: Kavrulmuş, beyazlatılmış, kıyılmış, dilinmiş, toz ve ezme fındık çeşitleri

İkinci Jenerasyon Ürünler: Fındık fureleri, krokanlar, nugatlar

Üçüncü Jenerasyon Ürünler: Fındık filipsleri, fındık drajeleri, araştırmaları süren diğer ürünler

Birinci ve ikinci jenerasyon ürünleri daha çok yarı mamul olarak ihraç edilmektedir. Üçüncü jenerasyon ürünlerde çalışmalar sürmektedir. Fındık daha önceki yıllarda sadece kabuklu ve iç olarak ihraç edilirken, bugün %7 civarında bir bölümü işlenmiş olarak ihraç edilmektedir. Fındık kırma tesislerinin sayı ve kapasiteleri giderek artmış, bu suretle ihracata ürün hazırlayacak olanaklar iyileştirilmiştir. Karadeniz Bölgesi Fındık İhracatçıları Birliği rakamlarına göre fındık kırma fabrikalarının sayısı 141’e çıkmıştır.

İller	Özel Sektör		Fiskobirlik		TOPLAM	
	Fabrika Sayısı	Kapasite (ton-iç/8saat)	Fabrika Sayısı	Kapasite (ton-iç/8saat)	Fabrika Sayısı	Kapasite (ton-iç/8saat)
Sakarya	21	840	2	25	23	865
Düzce	17	875	3	120	19	995
Zonguldak	6	270	-	-	6	270
Samsun	13	605	1	60	15	725
Ordu	41	1.898	5	160	45	1.998
Giresun	21	672	4	155	25	827
Trabzon	9	237	2	75	11	312
TOPLAM	128	5.397	17	595	133	5.992

Fındık İşleme Tesisleri

İşlenen Hammadde	Elde Edilen Ürün	Tesis Kapasitesi (Ton/Yıl)
Fındık	Natürel Fındık	405.436,00
	Kavrulmuş+Dilinmiş+Kıyılmış Fındık	142.812,00
	Beyazlatılmış İç Fındık	31.800,00
	Fındık Unu+Fındık Püresi	30.615,00
	Fındık Ezmesi+Fındık Kreması	6.467,00
	Fındıklı Çikolata Ürünleri	33.550,00

Fındık İhracatı ve Ordu'nun Payı

YIL	TÜRKİYE İHRACATI		ORDU İHRACATI		
	TON	SAĞLANAN GELİR (\$)	TON	SAĞLANAN GELİR (\$)	TOPLAM İHRACATTAKİ PAYI (%)
2009	201.955	1.172.597.746	37.984	246.568.912	17,30
2010	252.258	1.544.484.000	40.218	215.946.277	16,00
2011	245.187	1.762.755.000	34.178	235.138.278	14,54

İl'de kurulu fındık kırma tesislerinin toplam kapasitesinin ilde üretilen fındığın oldukça üzerinde olduğu, ancak entegre tesislerin yeterli olmadığı görülmektedir. İl'de üretilen fındığın tamamı ildeki fındık kırma tesislerinde kırılarak elde edilen doğal fındığın bir kısmı işlenmeden il dışına sevk edilmektedir.

İl az gelişmiş sanayisi ve bunun beraberinde fındık sanayisinin yeterince gelişmemesi, havayolu, demiryolu ulaşımının olmayışı, karayollarındaki düzenlemelerin son yıllarda yaşanması gibi sebeplerden dünya fındık pazarında hammadde girdisi sağlamak dışında önemli bir yer edinememiştir. İl'in dünya pazarında ihracat alanında önemli bir paya sahip olmasında temel neden, fındık üretiminde rakibinin olmayışdır.

Türkiye, fındık üretiminin yaklaşık % 32'sinin Ordu ilinde yapılmasına karşılık, fındık ihracatındaki payı % 15-17 seviyesinde kalmaktadır. Entegre tesislerin desteklenmesi ve kapasitelerinin artırılması halinde ilin fındık ihracatındaki payı yükselecek, fındığın Ordu iline sağladığı katma değer artacak ve Ordu il ekonomisinin ülkemiz sıralamasındaki yeri yükselecektir.

E. Yeni Teşvik Sistemi ve İl'e Etkileri

Ekonomi Bakanlığı'nın teşvik sistemi üzerindeki çalışmaları neticelenmiş olup, 19 ve 20 Haziran'da yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ve bu karara ilişkin Tebliği ile Yeni Teşvik Sistemi yürürlüğe girmiştir. Yeni Teşvik Sistemi; Genel, Bölgesel, Büyük Ölçekli ve Stratejik Yatırımların Teşviki olmak üzere dört farklı uygulamayı beraberinde getirmiş; uygulamalar iller bazında, yatırım konuları ve destek oranları bağlamında değişiklik arz etmiştir.

i. Ordu’da Yeni Teşvik Sistemi Destek Unsurları ve Uygulanma Biçimleri

Ordu ili bağlamında önemle altı çizilmesi gereken uygulamalar; Genel Teşvik Uygulamaları ve Bölgesel Teşvik Uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır:

a. Genel Teşvik Uygulamaları

Teşvik edilmeyecek veya teşviki için aranan şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, asgari sabit yatırım tutarı ve kapasiteler üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında desteklenmektedir.

Ordu ili için minimum 500.000 TL’lik yatırım yapılması şartı ile potansiyel yatırımcılar; Genel Teşvik Uygulamaları kapsamında KDV İstisnası ve Gümrük Vergisi Muafiyeti olmak üzere 2 destek unsurundan faydalanabilmektedir.

KDV İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

İl özelinde bakıldığında, Karar’ın eklerinde “fındık kırma/kavurma ve çay” ile ilgili yatırımların bölgesel teşvik uygulamalarından faydalanamayacağı belirtilmektedir. Bu durumda il için çok önemli bir ekonomik ürün olan fındık konusunda yapılabilecek yatırımların büyük çoğunluğu, “Genel Teşvik Sisteminden” yani KDV istisnası ve Gümrük Vergisi Muafiyeti destek unsurlarından yararlanabilecektir.

b. Bölgesel Teşvik Uygulamaları

Ordu ili; yeni teşvik sisteminde Bölgesel Teşvik Uygulamaları bağlamında 5. Bölge’de yer almakta olup, 6. Bölge’de yer alan Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinden sonra teşvikler bakımından en avantajlı konumda bulunmaktadır.

Bölgesel teşvik uygulamaları, genel teşvik uygulamaları kapsamındaki Gümrük Vergisi Muafiyeti ve KDV İstisnası destek unsurlarının yanı sıra;

- ✓ Vergi İndirimi
- ✓ Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği
- ✓ Faiz Desteği
- ✓ Yatırım Yeri Tahsis teşvik araçlarını da içermektedir. Bu destek unsurlarının Ordu ili için yansımaları şöyledir:

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar, indirimli olarak uygulanmasıdır.

İl’de teşvik belgeli bir yatırım için vergi indirimi oranı % 80’dir. Vergi indirimi sonucu yatırımcıya sağlanan mali desteğin miktarının, toplam yatırıma oranı % 40 oluncaya kadar yatırımcı bu destekten faydalanabilir. Yatırımın Organize Sanayi Bölgesi (OSB) içerisinde yapılması halinde, vergi indirim oranı % 90’a çıkmakta ve yatırımcıya sağlanan mali desteğin miktarının, toplam yatırıma oranı % 50 oluncaya kadar yatırımcı bu destekten faydalanabilmektedir.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik Belgesi kapsamında yapılan yatırımla sağlanan ilave istihdam için, ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının (kişi başı yaklaşık 183,4-TL) Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Ordu’da teşvik belgeli bir yatırımcı; maksimum 7 yıl boyunca veya Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği sonucu kendisine sağlanan mali desteğin, toplam yatırıma oranı %35’e ulaşıncaya kadar bu destekten faydalanabilir. Yatırımın OSB sınırları içerisinde yapılması halinde, maksimum 10 yıl boyunca veya Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği sonucu sağlanan mali desteğin, toplam yatırıma oranı %50’ye ulaşıncaya kadar bu destekten faydalanılabilmektedir.

Faiz Desteği: Teşvik Belgesi kapsamında kullanılan *en az bir yıl vadeli* yatırım kredileri için sağlanan bir finansman desteği olup, teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70' ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmı Bakanlıkça karşılanmaktadır.

İl'de teşvik belgeli bir yatırımcıya, yatırımda kullanmak üzere aldığı kredide TL'de 5 puan, Döviz'de 2 puan indirim uygulanır ve desteklenen miktar 700.000 TL'ye ulaşınca kadar yatırımcı bu destekten faydalanabilir.

Yatırım Yeri Tahsisi: Teşvik Belgesi düzenlenmiş yatırımlar için Maliye Bakanlığı'na belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

Bölgesel Teşvik Uygulamaları				ORDU
KDV İstisnası				✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti				✓
Vergi İndirimi	%80	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB Dışı	40
			OSB İçi	50
Sigorta Primi İşveren His. Desteği	Yatırıma Katkı Oranı:%35	Destek Süresi	OSB Dışı	7 yıl
	Yatırıma Katkı Oranı:%50		OSB İçi	10 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi				✓
Faiz Desteği		TL Cinsi Kredi		5 Puan
		Döviz Cinsi Kredi		2 Puan

İl'de; Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında yukarıda belirtilen destek unsurlarından yararlanabilecek sektörler ve asgari yatırım tutarları şu şekildedir:

Sektör Kodu	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	Asgari Yatırım Tutarları veya Kapasiteleri
1	Entegre damızlık hayvancılık yatırımları dâhil olmak üzere entegre hayvancılık yatırımları (dipnot 5'te belirtilen asgari kapasite şartlarına uymayan yatırımlar hariç)	500 Bin TL
2	Su ürünleri yetiştiriciliği (balık yavrusu ve yumurtası üretimi dâhil)	500 Bin TL
3	Gıda ürünleri ve içecek imalatı (dip not 6'da belirtilen yatırım konuları hariç)	1 Milyon TL
4	Tekstil ürünleri imalatı (dip not 8'de belirtilen şartları sağlamayan iplik ve dokuma yatırımları hariç)	Tekstilin aprelenmesi yatırımları için 10 Milyon TL, diğer yatırım konularında 1 Milyon TL
5	Giyim eşyası imalatı	500 Bin TL
6	Derinin tabaklanması ve işlenmesi	500 Bin TL
7	Derinin tabaklanması, işlenmesi (sadece İstanbul Deri İhtisas OSB ve Tuzla OSB'de yapılacak yatırımlar)	-
8	Bavul, el çantası, saraciye, ayakkabı vb imalatı	500 Bin TL
9	Ağaç ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç), hasır ve buna benzer örülerek yapılan maddelerin imalatı	1 Milyon TL
10	Kağıt ve kağıt ürünleri imalatı	10 Milyon TL
11	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı	1 Milyon TL
12	Kimyasal Gübre ve Azotlu Bileşenlerin İmalatı	1 Milyon TL
13	Pestisit (haşarat ilacı) ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	1 Milyon TL
14	İlaç/eczacılıkta ve tıpta kullanılan kimyasal ve bitkisel kaynaklı ürünlerin imalatı	1 Milyon TL
15	Parfüm ile kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı	1 Milyon TL
16	Patlayıcı madde imalatı	500 Bin TL
17	İç ve dış lastik imalatı	1 Milyon TL
18	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (cam ve cam ürünleri, fırınlanmış kilden kiremit, briket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, hazır beton ve harç hariç)	1 Milyon TL
19	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (çok katlı yalıtım camları, kiremit, briket, tuğla, çimento, hazır beton ve harç hariç)	1 Milyon TL

20	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı (fırınlanmış kilden, kiremit, biriket, tuğla ve inşaat malzemeleri, çimento, inşaat amaçlı beton ürünleri, hazır beton, harç, çok katlı yalıtım camları hariç)	1 Milyon TL
21	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam ve cam elyafı imalatı	1 Milyon TL
22	Düz cam, düz camın şekillendirilmesi ve işlenmesi (çok katlı yalıtım camları hariç) çukur cam, cam elyaf ve camdan elektrik izolatörleri ve seramik yalıtım malzemeleri imalatı	1 Milyon TL
23	Seramikten yapılan sıhhi ürünler, seramik yalıtım malzemeleri, seramik karo ve kaldırım taşı imalatı	1 Milyon TL
24	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı	1 Milyon TL
25	Metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı; inşaat amaçlı beton ürünleri imalatı, kireç, alçı	1 Milyon TL
26	İnşaat amaçlı beton ürünleri imalatı ve ısı veya ses izole edici eşya ve karışımlar	1 Milyon TL
27	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi, metal döküm sanayi	1 Milyon TL
28	Metal eşya	1 Milyon TL
29	Merkezi ısıtma radyatörleri ve kazanlarının imalatı, buhar kazanı imalatı (merkezi kalorifer kazanları hariç)	1 Milyon TL
30	Makine ve teçhizat imalatı	1 Milyon TL
31	Sınai kalıp	1 Milyon TL
32	Büro, muhasebe ve bilgi işlem makineleri imalatı	1 Milyon TL
33	Elektrikli makine ve cihazları imalatı	1 Milyon TL
34	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı	1 Milyon TL
35	Tıbbi aletler hassas ve optik aletler imalatı	500 Bin TL
36	Motorlu kara taşıtı ve yan sanayi	Motorlu kara taşıtlarında yatırım tutarı 50 Milyon TL; motorlu kara taşıtları yan sanayinde yatırım tutarı 1 Milyon TL
37	Hava taşıtları ve motorlarının bakım ve onarımı	1 Milyon TL
38	Motosiklet ve bisiklet üretimi	1 Milyon TL
39	Mobilya imalatı (sadece metal ve plastikten imal edilenler hariç)	1 Milyon TL
40	Mobilya imalatı (sadece plastikten imal edilenler hariç)	1 Milyon TL
41	Oteller	3 yıldız ve üzeri
42	Öğrenci yurtları	100 öğrenci
43	Soğuk hava deposu hizmetleri	500 metrekare
44	Lisanslı depoculuk	1 Milyon TL
45	Eğitim hizmetleri (okul öncesi eğitim hizmetleri dâhil, yetişkinlerin eğitilmesi ve diğer eğitim faaliyetleri hariç)	500 Bin TL
46	Hastane yatırımı, huzurevi	Hastane: 500 Bin TL Huzurevi: 100 kişi
47	Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil	500 Bin TL
48	Atık geri kazanım veya bertaraf tesisleri	500 Bin TL
49	Kömür gazı üretimi (sentez gazı)	50 Milyon TL
50	Seracılık	10 dekar

c. Teşvik Sistemi Verileri

2007-2011 Yılları Arasında İlimizde Yatırım Teşvik Sistemi Verileri			
YILLAR	TEŞVİK BELGELİ YATIRIM	TOPLAM YATIRIM TUTARI (Milyon TL)	İSTİHDAM
2007	28	277	2.198
2008	36	117	998
2009	23	162	666
2010	40	168	1.325
2011	53	662	2.323
TOPLAM	180	1.386	7.510

d. 5048 Sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Kapsamında Ordu’da Verilen Enerji Desteği Tutarları

Yıllara Göre Enerji Destekleri (TL)	
2005	4.521.468
2006	4.959.886
2007	2.969.477
2008	7.576.157
2009	11.311.305
2010	3.672.344
2011	1.450.293
2012	602.428
TOPLAM	37.045.656

Kanun’un uygulamaya girmesiyle 2005-2011 yılları arasında 79 firma enerji desteğinden faydalanmıştır. 2011 yılında bu kanundan yararlanan firma sayısı kanuni süre içerisinde enerji desteğinden yararlanma haklarını kullandığından; 29 firmaya düşmüştür. Enerji desteğinden yararlanma hakkına sahip olan bu firmalardan halen 12 firma enerji desteğinden faydalanmaktadır.

F. Kamu Gelir ve Giderleri

i. Kamu Gelirleri

VERGİ MÜKELLEF SAYILARI – 2011				
Gelir Vergisi	Kurumlar Vergisi	Katma Değer Vergisi	Motorlu Taşıtlar Vergisi	Toplam Mükellef Sayısı
29.870	3.300	14.013	69.367	116.550

2011’de Ordu’daki 116.550 adet vergi mükellefinden tahsil edilen vergi geliri toplamı 517.602.959,16 TL.’dir. Tahsil edilen verginin, tahakkuk eden vergiye oranı % 76,86’dır. Kişi başına düşen vergi geliri 724,50 TL’dir.

Genel Bütçe Gelirleri ve Tahsilat Oranları (2011 Yılı Aralık Sonu)

VERGİNİN NEV’İ	TAHAKKUK	TAHSİLAT	TAHSİLAT ORANI (%)
Gelir Vergisi	306.787.979,26	234.957.514,15	76,59
Kurumlar Vergisi	52.055.772,96	37.038.927,63	71,15
KDV	143.671.902,60	103.821.034,94	72,26
Motorlu Taşıtlar Vergisi	45.364.836,96	34.318.278,06	75,65
Diğer Vergi Gelirleri	125.585.517,51	107.467.204,38	85,57
Vergi Gelirleri Toplamı	673.466.009,29	517.602.959,16	76,86
Vergi Dışı Gelirler Toplamı	124.512.630,27	42.189.236,24	33,88
Sermaye Gelirleri	9.151.513,89	9.135.667,26	99,83
GENEL TOPLAM	807.130.153,45	568.927.862,66	70,49

2011’de ildeki kamu gelirlerinin % 41,98’i gelir vergisinden, % 6,51 ’i kurumlar vergisinden, % 51,51’i ise diğer vergi ve gelirlerden elde edilmiştir. İl’de Aralık 2011 itibarı ile mükelleflerden tahsil edilen verginin, tahakkuk eden vergiye oranı % 76,86’dır.

ii. Kamu Giderleri

YILLARA GÖRE GENEL BÜTÇE GİDER DURUMU					
2006	2007	2008	2009	2010	2011
460.253.215	663.967.348	633.051.020	754.950.853	836.497.061	961.927.778

iii. Kamu Gelirlerinin Kamu Giderlerini Karşılama Oranı

İl’de 2011’de kamu gelirlerinin kamu giderlerini karşılama oranı % 59,14’dır.

İl’de Yıllara Göre Kamu Gelirlerinin Kamu Giderlerini Karşılama Oranı

Yıllar	Gelirler (TL.)	Giderler (TL.)	Gelirlerin Giderleri Karşılama Oranı (%)
2006	362.064.298	460.253.215	78,66
2007	361.869.293	663.967.348	54,50
2008	385.667.201	633.051.020	60,92
2009	477.372.226	754.950.853	63,23
2010	467.926.162	836.497.061	55,93
2011	568.927.862	961.927.778	59,14

GZFT ANALİZİ

Güçlü Yönler

- ✓ İş gücü ve istihdam olanaklarının ucuz olması,
- ✓ Yatırım Teşvik Uygulamaları kapsamında ilin 5. Bölge’de yer alıyor olması,
- ✓ İl’in Kalkınma Öncelikli Yörelere arasında yer alması,
- ✓ İklim ve doğa koşulları gereği tarıma dayalı sanayi yapısına uygun olması,
- ✓ 2 büyük ilçemizde tam kapasiteye yakın çalışan, organize sanayi bölgelerinin bulunması,
- ✓ Karadeniz Bölgesi’nde oldukça az olan düz arazinin, İl’de daha fazla olması (Ünye ve Fatsa).
- ✓ Mobilya ve orman ürünleri sektörünün gelişimi için gerekli hammadde alt yapısının yeterli olması,
- ✓ Havaalanı, Ünye ve Ordu Çevre Yolları ve Karadeniz-Akdeniz Yolu Projeleri ile ilin ulaşılabilirliğinin artması,
- ✓ Deniz suyumuzun temiz olması ve Doğu Karadeniz Bölgesi’ndeki en uzun sahil şeridine sahip oluşumuz nedeniyle deniz balığı yetiştiriciliğine çok uygun bir yapı arz etmesi,
- ✓ İlimizde balık avcılığı ile ilgili teknik alt yapının gelişmiş olması,
- ✓ AB standartlarında 1 adet su ürünleri işleme tesisimizin bulunması,
- ✓ Farklı türdeki su ürünlerinin üretimine olanak verecek deniz yapısına sahip olmamız,
- ✓ Avcılık yoluyla yapılan balık üretimi için verimli kıta sahanlığına sahip olmamız,
- ✓ Arıcılık söz konusu olduğunda, ilin kovan sayısı bakımından Türkiye 2.si, bal üretiminde verim ve miktar açısından Türkiye 1. si olması,
- ✓ Arıcılık faaliyeti yürüten çok sayıda arıcının olması,
- ✓ Balın ekonomik değerinin yüksek olması,
- ✓ Türkiye’nin ilk Arıcılık Araştırma Enstitüsü’nün ilde kurulmuş olması,
- ✓ Arı Yetiştiricileri Birliği’nin var olması,
- ✓ Organik tarım konusunda üretim yapılabilecek potansiyelin olması,

Zayıf Yönler

- ✓ Merkez’de ve ilin genelinde yatırım yapmaya uygun arazi bulunmayışı,
- ✓ Mevcut organize sanayi bölgelerimizin yetersiz oluşu,
- ✓ Deniz ulaşım olanaklarının yeterince kullanılamaması,
- ✓ Nitelikli iş gücünün eksik olması,
- ✓ İnsanları çalışmaya teşvik edecek uygun çalışma olanaklarının ve uygun işgücü politikalarının henüz istenen seviyede olmaması,
- ✓ Fındık sezonunun süreklilik gerektiren işlerde işgücü anlamında sıkıntı doğurması,
- ✓ Fındık sektöründe üreticinin ekonomik anlamda yeterli seviyede gelir elde edememesi,
- ✓ İmar planlarının tamamlanmadığı bölgelerin bulunması,
- ✓ Devlet tarafından bazı politikaların Karadeniz Bölgesi ve İlimizin karakteristik özellikleri ve gerçekleri göz önünde bulundurulmadan geliştirilmiş olması,
- ✓ Zengin maden yataklarının olmasına rağmen, bunları işleyecek alt yapımızın olmaması,
- ✓ Sektörlerde kümelenme anlayışının gelişmemesi,
- ✓ En önemli ihracat kalemi olan fındığın, büyük oranda katma değer yaratılmadan, ham olarak satılıyor olması,
- ✓ Entegre tesis sayımızın azlığı,
- ✓ Girişimci ruha sahip insan kaynağının yetersiz olması,
- ✓ Fındık alımı ve ihracatı ile ilgili olumlu devlet politikalarının eksik oluşu,
- ✓ İl’in sürdürülebilir hayvancılık faaliyetleri için gerekli koşullara yeterli seviyede sahip olmaması (yem olanaklarına uzaklık, ilçelerde ulaşım giderleri vb.)
- ✓ Özellikle Samsun ili ile kıyaslandığında hayvancılık üretim maliyetlerinin yüksek olması,
- ✓ Hali hazırda yetiştiricilik yoluyla elde edilen balık miktarlarının özellikle Trabzon ili ile kıyaslandığında çok düşük olması,
- ✓ Tatlı su balıkçılığında, ilin önemli bir kısmında su kalitesinin alabalık yetiştirilmesine uygun olmaması,
- ✓ İç sularda balık üretimi için gerekli tatlı suyun farklı amaçlarla (HES Projeleri, içme suyu vb.) kullanılması,
- ✓ Tatlı su balıkçılığında mevcut işletmelerin kuluçkahanelerinin olmaması,
- ✓ İl’de faaliyet gösteren tesislerin yem temini konusunda dışarıya bağımlı olması,
- ✓ Avlanma yoluyla balık üretiminde Avcılık teknolojisinin gelişmiş olması, av kapasitesinin bölgede yüksek olması ve farklı bölgelerdeki balıkçıların bölgeye avlanmak için gelmesi nedeniyle avlanma süresinin kısa olması,
- ✓ Kısa av süresi nedeniyle işleme tesislerinin ham madde ihtiyacının karşılanamaması,
- ✓ Su ürünleri işleme sektöründe AB standartları açısından kapasiteyi karşılayacak işleme tesisimizin bulunmaması
- ✓ Bal üretiminde üretim miktarlarının çok yüksek olmasına rağmen markalaşmaya gidilememiş olması,
- ✓ Üreticilere ilişkin denetim mekanizmasının zayıf olması,

Fırsatlar

- ✓ İl’in Türkiye’nin en büyük fındık üreticisi olması nedeni ile üretim avantajına sahip olması,
- ✓ İl’de çeşitli kamu kurumlarının desteklerinin var olması ve Yatırım Teşvik Uygulamaları kapsamında 5. Bölge’de yer alması nedeni ile yatırımcıların avantajlı konumda olması,
- ✓ Ordu Üniversitesi kapsamında bu yıl itibarı ile teknik bölümlerin açılmış olması,
- ✓ İhracat potansiyeli yüksek ürünler yetiştiriliyor olması,
- ✓ Markalaştırılabilecek ürünler üretiliyor olması (Fındık, bal, kivi vb.),

- ✓ İlgili konularda mali destek programları uygulayan kamu kurum ve kuruluşlarımızın varlığı (DOKA, KOSGEB, TKDK ...)

Tehditler

- ✓ Ana sanayi ürünü ve gelir kaynağı olan fındığı üreten ülkelerin çoğalması, hâlihazırda belirli bölgelerde büyük fındık bahçelerinin yapılıyor olması,
- ✓ Köyden kente devam eden hızlı göç nedeni ile, tarıma dayalı ekonominin gelişmiş olduğu bu sebeple tarım arazilerimizin atıl duruma düşme ihtimali,
- ✓ İl'in organize sanayi alt yapısının geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmaların, devlet prosedürleri ve bürokratik işlemler nedeni ile geniş bir zaman dilimine yayılması ve bu nedenle, çabuk karar alıp uygulama yeteneğimizin kısıtlanmış olması,
- ✓ Ana sanayi ürünü ve gelir kaynağı olan fındığı üreten ülkelerin çoğalması, hâlihazırda belirli bölgelerde büyük fındık bahçelerinin yapılıyor olması,
- ✓ Denizlerde balık yetiştiriciliği konusunda, halkın çevre kirliliği nedeni ile bu üretime karşı negatif bakışı.

XI. ORDU İLİ'NİN GELİŞME EKSENLERİ, AMAÇLAR, HEDEFLER ve ÖNCELİKLER

Bu noktada ilk olarak Ordu'nun temel gelişme eksenleri ifade edilmeye çalışılacaktır. İl'in belli başlı 3 adet gelişme ekseninden söz edilebilir. Bunlardan ilki (GE 1) güçlü ve rekabetçi ekonomi, ikincisi (GE 2) sosyal gelişme ve bütünleşme, sonuncu (GE 3) ise gelişmiş altyapı ve sürdürülebilir çevre olarak ifade edilebilir.

1. GE 1 : Güçlü ve Rekabetçi Ekonomi

Amaç : 1. İl ekonomisinin rekabet gücünü artırmak

Hedefler : 1. İl'de bulunan KOBİ'lerin mevcut kapasitelerini ve verimliliğini artırmak,
2. KOBİ'lerin uluslararası pazarlarla bütünleşmesini sağlamak,
3. İl potansiyeline dayalı sektörleri geliştirmek,
4. Yenilikçiliği artırmak,
5. Rekabete dayalı sektörel işbirliklerini geliştirmek.

Öncelikler: 1. İl işletmelerini üretim, kurumsallaşma, pazarlama ve dışa açılım alanlarında geliştirmek,
2. İşletmelerin ileri teknoloji kullanımını ve Ar-Ge yeteneklerini geliştirmek,
3. Yenilikçi KOBİ ve girişimcileri teşvik etmek,
4. Özgün sanatların korunması, geliştirilmesi ve iktisadi değer üreten sektörler haline getirilmesini sağlamak,
5. Teknokent gibi oluşumları desteklemek,
6. İl ekonomisine hizmet eden altyapı ve iletişim imkânlarını geliştirmek,
7. Kamu-İşletme-Üniversite diyalogunu artırmak,
8. İş kümeleri stratejilerinin oluşturularak, mevcut iş kümelerinin genişletilmesi ve desteklenmesi, yeni iş kümelerinin oluşturulması,
9. İl'de yoğun olarak bulunan maden rezervlerinin katma değer oluşturacak şekilde değerlendirilmesi.

Amaç : 1. İl'de sağlanan istihdamı artırmak

Hedefler : 1. Katma değeri yüksek yeni yatırım ve girişimlerin sayısını artırmak
2. İl ekonomisine uygun beşeri sermayenin güçlendirilmesi.

Öncelikler: 1. Ar-Ge çalışmaları ve yenilikçi işletmeler için nitelikli işgücü istihdamını desteklemek,
2. Hizmet sektörleri için nitelikli eleman kapasitesinin oluşturulması
3. İşgücüne nitelik kazandırılarak sanayi kollarında ihtiyaç duyulan nitelikli eleman açığının kapatılması,
4. Girişimciliğin arttırılması.

Amaç : 1. İl'in turizm potansiyelini harekete geçirmek

Hedefler : 1. İl turizmini çeşitlendirmek,
2. Turizme yönelik altyapıyı geliştirmek,
3. İl'e gelen turist sayısını ve turistlerin ortalama kalış süresini artırmak.

- Öncelikler:** 1. İl’de turizme yönelik yeni tesisleri, butik otelleri ve ev pansiyonlarını teşvik ederek il yatak kapasitesini artırmak,
2. Etkin tanıtım politikaları ile bölgenin ve illerin ulusal ve uluslararası düzeyde markalaştırılması,
3. Bölgeye özgü mimari yapının korunmasını ve turizme kazandırılmasını sağlamak,
4. Alternatif turizm türlerini geliştirmek,
5. Turizme yönelik ulaşım altyapısını geliştirmek.

Amaç : 1. İl’de tarımsal çeşitliliği artırmak ve tarıma dayalı sanayiye güçlendirmek

- Hedefler :** 1. İl’e uygun katma değeri yüksek ürünlerin üretimini artırmak,
2. Tarıma dayalı sanayi kollarını geliştirmek,
3. İl su ürünlerinin üretimi ve bu alandan elde edilen katma değer artırılması.

- Öncelikler:** 1. Organik bal üretiminde coğrafi tescil, markalaşma ve pazarlama faaliyetlerinin desteklenmesi,
2. Lisanslı fındık depolama alanlarının oluşturulması,
3. Sertifikalı üretim yapan organik üretim tarım alanlarının ve ürün çeşitliliğinin artırılması,
4. İl toprak analizleri doğrultusunda ile uygun yeni ürünlerin araştırılması ve üretimlerin teşvik edilmesi,
5. Örtü altı tarım alanlarının artırılması,
6. İl’de hayvancılık işletmelerinde verimlilik ve ölçek artışını desteklemek,
7. Süt ve süt ürünleri, bal ve fındık tarımsal değerlerde il bazında markalaşmanın desteklenmesi,
8. İl’e özgün ürün üretimlerinin yaygınlaştırılması, işleme ve pazarlamasının desteklenmesi,
9. Su ürünlerine yönelik soğuk zincir, hijyenik işleme-depolama ve pazarlama imkânlarının geliştirilmesi,

2. GE 2 : Sosyal Gelişme ve Bütünleşme

Amaç : 1. Katılımcı sosyal gelişmenin sağlanması

Hedefler : 1. Eğitim düzeyinin artırılması,
2. Toplumsal diyalogun ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi.

Öncelikler: 1. İl'deki eğitim kapasitesinin ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenmesi,
2. Çağdaş eğitim sistemi ve programlarının yaygınlaştırılması,
3. Kamu-sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi ve kapasitenin artırılması,
4. Sivil toplum kuruluşlarının oluşum ve gelişiminin desteklenmesi.

Amaç : 1. Kapsayıcı toplumsal bütünleşmenin sağlanması

Hedefler : 1. Yoksullukla mücadele ve gelir dağılımının iyileştirilmesi,
2. Sosyal içermenin güçlendirilmesi.

Öncelikler: 1. Bireysel ve kolektif sermaye birikiminin desteklenmesi,
2. Erişebilirliği kolaylaştırıcı, stratejik kentleşmenin sağlanması,
3. Dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğini ve toplumla

bütünleşmesini kolaylaştırıcı çalışmaların desteklenmesi,

4. Kadın ve genç girişimcilik ile istihdamının desteklenmesi,

5. Toplumsal bütünleşme için sporun teşvik edilmesi.

Amaç : 1. Sağlık hizmetlerinin kalite ve erişebilirliğinin artırılması

Hedefler : 1. Sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi,
2. Sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması.

Öncelikler: 1. Sağlık hizmetlerinin planlanması, sunulması ve sonuçlarının değerlendirilmesinde katılımcılığın sağlanması,

2. Öncelikli Yaşam Kalitesi Göstergeleri ve Binyıl Kalkınma Hedefleri'ne sağlık alanında ulaşmaya yönelik faaliyetlerin desteklenmesi,

3. Kriz ve afet sağlık ekiplerinin kurulması ve geliştirilmesi,

4. Sağlık alanında bilinçlendirme ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi,

5. Engelliler, özürlüler ve yaşlılara yönelik sağlık hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve kapasite gelişiminin sağlanması.

Amaç : 1. Kültür hayatının ve spor altyapısının geliştirilmesi

Hedefler : 1. Spor altyapısının ve spor faaliyetlerinin geliştirilmesi,
2. Kültürün korunması ve geliştirilmesi.

Öncelikler: 1. İl'e özgü kültürel varlıkların veya faaliyetlerin tanıtılması ve geliştirilmesinin desteklenmesi,

2. Bölge'de sanatsal ve kültürel etkinliklere destek sağlanması,

3. Bölge spor altyapısının geliştirilmesi ve spor organizasyonları ve faaliyetlerin desteklenmesi.

3. GE 3 : Gelişmiş Altyapı ve Sürdürülebilir Çevre

Amaç : 1. İl'in ulaşım ve çevre altyapısının geliştirilmesi

Hedefler : 1. Altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve geliştirilmesi,
2. İklim değişikliği ile mücadele ve uyum.

Öncelikler: 1. Çevresel alt yapı yatırımlarının verimliliği ve etkinliğini sağlamak için yerel yönetimler arasında işbirliğinin geliştirilmesi,
2. Kentsel ve kırsal alanlarda içme suyu, atık su, kanalizasyon, katı atık vb. altyapıdaki eksikliklerinin tamamlanması,

3. Hava, deniz, demiryolu ve türler arası taşımacılığın geliştirilmesi,

4. Mevcut karayolu altyapısının ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilmesi,

5. Çevre dostu ulaşım ve ulaşım alternatiflerine yönelik farkındalığın artırılması.

Amaç : 1. Kapsayıcı toplumsal bütünleşmenin sağlanması

Hedefler : 1. Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması,

2. Bölgede çevre bilincinin artırılması,

3. Yerel yönetimlerin ve yerel yönetim birliklerinin kapasitesinin geliştirilmesi,

4. Mekân ve yaşam kalitesinin artırılması,

5. Bölgede yenilenebilir enerji potansiyelinin kullanılması.

Öncelikler: 1. Sürdürülebilirliğe katkı sağlayabilecek geri dönüşüm çalışmalarının teşvik edilmesi,

2. Sanayide çevre ile dost olan hammadde ve üretim teknolojilerinin kullanımının artırılması,

3. Hammadde kullanımında verimliliğin artırılarak daha az atık oluşumunun sağlanması,

4. Çevre bilincinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve kamuoyu bilgilendirme çalışmalarının yapılması,

5. İl'in sahip olduğu biyolojik çeşitliliğin ve her türlü özgün doğal kaynağın araştırılması ve korunması,

6. Mevcut su kaynaklarının verimli ve adil bir şekilde kullanılması,

7. İl'de çevre ve kalkınma ile ilgili sağlıklı bir bilgi toplama sisteminin oluşturularak izleme, değerlendirme ve raporlama kapasitesinin geliştirilmesi,

8. Yerleşim merkezlerinin veya birimlerinin planlanma ve projelendirilme aşamalarında yerel yönetimlere destek sağlanması,

9. İl'in rüzgâr, güneş ve biyoyakıt potansiyelinin araştırılması ve kullanımına yönelik faaliyetlerin teşvik edilmesi.

XII. VİZYON PROJE ÖNERİLERİ

- İl’de ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencileri için gençlik kampları kurularak gençlerin bu bölgeye çekilmesi amacıyla Çambaşı, Perşembe ve Akkuş yaylalarının yolları iyileştirilmeli ve de bu yaylaların birbiri olan bağlantıları sağlanmalıdır. Ahşap evler, ilgili spor alanları ve benzeri rekreasyon alanları ile bu kamplar desteklenmelidir.
- İl’de özellikle de yaylalarda ve sahil şeritlerinde yaşlı insanlar için rehabilitasyon merkezleri ve huzur evleri kurularak, bu merkezlerin ülke ve dünya genelinde tanıtım reklamları yapılarak uluslararası üne kavuşturulmalıdır. Havaalanı’na yakın bir bölgede, en az 300 dönüm’lük bir arazide kurulu sağlık kompleksi kurulmalıdır.
- Organik tarıma destek olmak amacıyla üniversite bünyesinde doku kültürü laboratuvarları kurulması ile doku kültürü yöntemi kullanılarak üretilen fidan sayısının artması sağlanmalı, böylece hem Ordu’nun hem de ülkemizin fidan ihtiyacını ucuz bir yöntemle karşılanmalıdır.
- Turizmde seçenekler arttırılmalıdır. Bu bağlamda, doğa turizmi kapsamında önemli kuş göç yollarında birinde olan Ordu’nun hâkim noktalarına kuş gözlem istasyonlarının kurulmalı, dağ yürüyüşü yollarının tespit edilerek tanıtımlarının yapılması vb. konularda çeşitliliği artırılmalıdır. Eko turizm amacıyla Çambaşı ve Perşembe Yaylaları’nda kendi enerjini kendin üret projeleri yapılarak, işletmelere yenilenebilir enerji kaynakları kullanması amacıyla teşvik verilmeli, ayrıca Ilıca’daki jeotermal kaynaklardan faydalanarak seralar için gerekli ısı enerjisi üretilmelidir. Sağlık turizmi kapsamında yaylalarda ve sahil şeridinde sağlık merkezleri ve zayıflama köylerinin kurulması, buna ek olarak şehir merkezinde bulunan stadyumun daha uygun ve geniş bir alana taşınarak, yerine rekreasyon alanlarının kurulması gerekmektedir. Tarihi evlerin restorasyonu tamamlanarak bu evlerin il ve bölge turizmine kazandırılması gerekmektedir.
- Fatsa Limanı’nın büyütülmesi projesi ile bölgenin lojistik üssü olunmalıdır. Kruvaziyer gemi turizminin geliştirilmesi için Ordu Limanı bu gemilerin yanaşmaları için genişletilmelidir. Karadeniz Çanağı’ndaki ticareti organize edecek Ordu merkezli multi taşıma sistemleriyle bütünleşmiş büyük bir limanı Ordu’ya kazandırmak ve bu liman üzerinden kuzey ülkelerine ve Dere Yolu olarak ifade edilen yol üzerinden de Ortadoğu’ya taşınmasının sağlanmalıdır. Ünye - Akkuş - Niksar Karayolu’nun düzenlenerek Sivas ve Tokat illeri ile ulaşımın süresinin kısaltılması il turizmine katkı sağlanmalıdır.
- Bal ve arı ürünlerinin katma değeri yüksek ürünlere çevrilmesi teşvik edilmeli, bal ve fındığın birleştiği katma değeri yüksek ürünler üretilmelidir. Ayrıca çikolata sanayi için iş geliştirme ve tekno merkezleri kurularak, Çikolata Park Projesi daha kapsamlı hale getirilmelidir.

<u>VİZYONER PROJE -1</u>
Ordu'nun Orta ve Doğu Karadeniz Havzası'nın lojistik merkezi olarak oluşturulmasına yönelik yatırımlar.
<u>Hayata Geçirilmesi İçin Yapılması Gerekenler:</u>
Ordu Liman'ına Kruvazör gemilerin yanaşabileceği ölçekte düzenlenmesi, Ünye Limanı'nın tersane bölgesine ve Fatsa'nın yat imalat bölgesine dönüştürülmesi,
<u>Kim Yapmalı:</u>
Ulaştırma, Denizcilik ve Bakanlığı, Özel Sektör
<u>Devlet Ne Yapmalı</u>
Gerekli alt yapı için bütçe ayırmalı ve hukuksal düzenleme yapmalıdır.
<u>Katkı Sağlayacak Kurum ve Kuruluşlar</u>
STK'ler, Ticaret Odaları ve Borsaları, Yerel Yönetimler
<u>VİZYONER PROJE -2</u>
Uluslararası Karadeniz Kongre Havzası
<u>Hayata Geçirilmesi İçin Yapılması Gerekenler:</u>
Genelde şehir merkezine yoğunlaşmış kongre merkezlerinin, farklı bir yaklaşım olarak hâlihazırda planlanmakta olan kayak merkezine yakın yapılması, yaz-kış kullanılmasını sağlayarak dışsal etkilerini artıracaktır.
Dünya standartlarında yaylada huzurevleri ve yaşlı bakım merkezleri yapılarak yurtiçi ve yurtdışından vatandaşların getirilmesinin sağlanmasıdır.
Ayrıca aynı alanlarda doğa sporları eğitim merkezleri kurulup ve eğitim sahalarının oluşturulması. spor tesisleri açısından da Samsun ve Trabzon'un sinerjisinden faydalanarak bölgesel olimpiyatların yapılması, Tüm tesislerin yenilebilir enerji kaynakları kullanılarak yapılmasını teşvik edilmesi, Taklit edilmesi zor özgün projelerle fark yaratmak amacıyla görsel yunus gösteri merkezi kurulması gerekmektedir.
<u>Kim Yapmalı:</u>
Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Gelişim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı.
<u>Devlet Ne Yapmalı</u>
Yatırımcı gözünde ne yapılmasını görmeli ve gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.
<u>Katkı Sağlayacak Kurum ve Kuruluşlar</u>
STK'ler, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Bölgesel Kalkınma Ajansları, Üniversite.
<u>VİZYONER PROJE - 3</u>
Çikolata Organize Sanayi Bölgesi
<u>Hayata Geçirilmesi İçin Yapılması Gerekenler:</u>
Çikolata üretim teknolojilerinin geliştirilerek üretime entegre edilmelidir
<u>Kim Yapmalı:</u>
Özel teşebbüs, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İl Özal İdare, kalkınma ajansları
<u>Devlet Ne Yapmalı</u>
Yer tahsisi ve gerekli kaynak tahsisi yapılmalıdır.
<u>Katkı Sağlayacak Kurum ve Kuruluşlar</u>
STK'ler ve Kamu Kuruluşları

Yukarıda sıralanan projeler Ordu'nun uzun vadede marka şehir olması ve bir çekim merkezine dönüşmesi için yapılması gereken önemli vizyoner projelerdir. Bu projelerin gerçekleşmesi ve meyvelerinin orta ve uzun vadede alınabilmesi için devletin maddi ve manevi kaynaklarına, devletin ve STK'lerin ortak bir şekilde yapacağı uzun vadeli planlara ve doğru bir şekilde eğitilmiş nitelikli insan gücüne ihtiyaç bulunmaktadır. Bu amaçla bu tip toplantıların yılda 1 veya daha fazla olacak şekilde planlanıp yapılması ve alınan kararlardan yapılanların veya yapılması gerekenlerin sürekli olarak konsolide edilip yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

PLAN HAZIRLAMA SÜRECİNDE KATKI VEREN EKİPLER

<u>“II. EĞİTİM ve BİLGİ ALTYAPISI”</u>
Ordu Üniversitesi Rektörlüğü Süleyman UYGUN - Fen Edebiyat Fakültesi Araştırma Görevlisi
Andaç Kutay SAKA-Ziraat Fakültesi Araştırma Görevlisi
İl Milli Eğitim Müdürlüğü Nihat ÖZTÜRK (TKİ İl Formatörü)
Sezayî OKUTAN - Öğretmen (AR-GE Biriminde Görevli)
Özel Altaş Koleji Erol AKÇAY - Müdür

<u>“III. SAĞLIK, SOSYAL GÜVENLİK ve SOSYAL HİZMETLER ALTYAPISI”</u>
İl Sağlık Müdürlüğü Dr.Aynur BAŞ - Şube Müdürü
Zafer ÖZKAN - Şube Müdürü
Engin KESKİN - Kumru Devlet Hastanesi Başhekim Yardımcısı
Halk Sağlığı Kamuran KOCAMAN (Birim Sorumlusu)
Ordu Tabipler Odası Dr. Orhan DEREBASI - Ulubey Devlet Hastanesi Başhekim
Kumru Devlet Hastanesi Dr.Engin KESKİN - Başhekim Yardımcısı
Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü Ahmet Fuat ÇEBİ - Memur
Emine YAZICI - V.H.K.İ
İşkur Funda ÖZHAN - Şef
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Ercan OKUR - İl Müdür Yardımcısı
Hüseyin YAŞAR - Araştırmacı
Ordu Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Fatma YILMAZ - Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi
Selçuk GÜLER - Sosyal Yardım ve İnceleme Görevlisi
İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Erhan UZUN - Endüstri Mühendisi
İbrahim ALICI - Şehir Plancısı

<u>“IV. GENÇLİK HİZMETLERİ ve SPOR ALTYAPISI”</u>
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Suat AYAZ - Şube Müdürü
Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Tarık KAHVECİ - Memur
Özgür HÜLÜR-Bekçi-Bakıcı
Amatör Spor Kulüpleri Zafer ÖZTÜRK - İl Başkanı

<u>“V. ENERJİ ALTYAPISI”</u>
DSİ 75. Şube Müdürlüğü Mehmet KURUL - Başmühendis
H. Naim GÜNEY - İnşaat Teknikeri
ÇALIK YEDAŞ Ordu İl Koordinatörlüğü Volkan TÜRKMEN
Yaşar KINAYER
Elektrik Mühendisleri Odası Yeşim KINAYER – Elektrik - Elektronik Mühendisi
TEİAŞ 10.İletim Tesis ve İşletme Grup Müdürlüğü Mahir Sinan TURGUT - Mühendis
Ordu - Giresun Doğalgaz Dağıtım Hakkı KAHYA
Ordu İl Özel İdaresi Mustafa ÖZKAN - Şube Müdürü

<u>“VI. TARIM, ORMAN ve ÇEVRE ALTYAPISI”</u>
Ziraat Fakültesi Dekanlığı Yrd. Doç. Dr.Faruk AKYAZI
Yrd. Doç. Dr.Fatih ÖNER
Yrd. Doç. Dr.İdris Ercan EKBİÇ
Yrd. Doç. Dr. Ferhat TÜRKMEN
Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Zekeriyya KIRDAR - Ziraat Mühendisi
Ahmet Kemal ÇAKIR - Veteriner Hekim
Ordu Ziraat Odası Başkanlığı Sibel GÜDER - Tarım Danışmanı Ziraat Mühendisi
Arıcılık Araştırma İstasyon Müdürlüğü Fatih YILMAZ - Veteriner Hekim
Ahmet KUVANCI - Ziraat Yüksek Mühendisi
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Ordu İl Koordinatörlüğü Yusuf Talha YILMAZ - Yerinde Kontrol Uzmanı
165 Sayılı Ordu-Eskipazar Tarım Kredi Kooperatifi İmdat ELİBOL - Müdür
Emel ŞAHİN - Ziraat Mühendisi
Ziraat Mühendisleri Odası Musa İŞLER - Ziraat Yüksek Mühendisi
Haluk ŞENSOY - Ziraat Mühendisi
Orman ve Su İşleri Bakanlığı Ordu Şube Müdürlüğü N. İlksen KANDEMİR - Şube Müdür V.
Dr. Hatice ULUSOY - Mühendis
Ordu Orman İşletme Müdürlüğü Sedat KAYGISIZCAN - Orman İşletme Müdür Yardımcısı
İsmail Hakkı SANCAKTAR - İşletme Mühendisi

<u>“VII. KÜLTÜR ve TURİZM ALTYAPISI”</u>
İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Sevim GÜRDAL- Müdür Yardımcısı
Cem YAR – Araştırmacı
Mehmet ACAR - Turizm Tanıtım ve İşletmeciler Derneği Başkanı

<u>“VIII. KENTSEL - KIRSAL ve ULAŞTIRMA ALTYAPISI”</u>
Ordu İl Özel İdaresi Eyüp ELMAS - Genel Sekreter Yardımcısı
Nuri KUZU - Ziraat Mühendisi
Uğur MAĞDEN - Uzman
Ordu Belediye Başkanlığı Can ALTAY - Mimar
Erdoğan KUL - Jeoloji Mühendisi
Şadan KEFELİ ÖZÇINAR - Jeoloji Mühendisi
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Özkan ÖZGÜR - Şehir Plancısı
Ferhan AYDIN - Mimar
DSİ 75. Şube Müdürlüğü H. Naim GÜNEY - İnşaat Teknikeri

<u>“IX. MADENCİLİK ALTYAPISI”</u>
MTA Doğu Karadeniz Bölge Müdürlüğü Rıdvan YANIK - APK Başmühendisi
Oya SANCAR - Jeofizik Mühendisi
Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü Murat AKYOL - Maden Mühendisi

<u>“X. EKONOMİK ALTYAPI”</u>
Sadettin UZUNÖMEROĞLU - İnşaat Mühendisi-Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
Ordu Organize Sanayi Bölge Müdürlüğü Murat ŞAHİN - Elektrik Teknikeri
Ordu Ticaret ve Sanayi Odası Şükrü KÖKSAL - Genel Sekreter Yardımcısı
Özge ATAKAN - Kalite Yönetimi ve İstatistik Araştırma Uzmanı
KOSGEB Ordu Hizmet Merkezi Müdürlüğü Oğuzhan ER - KOBİ Uzman Yardımcısı
Ordu Ticaret Borsası Birol ÖZTÜRK - Genel Sekreter ordutb@tobb.org.tr
Serpil MEYDAN - Tescil Memuru
Ordu Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanlığı Arzu DURAK - Muhasebe Şefi
Sibel KALYON - Memur
Liman Başkanlığı Seyfettin İNAN - Gemi Sörvey Uzmanı
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Ordu İl Koordinatörlüğü Meryem BAYCAN - Uzman
Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Ünal SEVİM - Ziraat Mühendisi
Ordu Ziraat Odası Başkanlığı Nurten AVCI ABDİŞ - Tarım Danışmanı - Ziraat Yüksek Müh.
DOKA Harun GÖÇER - Uzman